

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
TESOL-Ukraine
Zhytomyr Ivan Franko State University,
Educational and Research Institute of Pedagogy,
Department of the English Language
and Primary ELT Methodology
Dragomanov Ukrainian State University

NEW HORIZONS OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN THE XXI CENTURY

*All-Ukrainian Student Scientific
and Practical Internet-Conference*

<https://sites.google.com/view/newhorizonsfle>

Book of Papers

April 7 – 11, 2025

Zhytomyr 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Асоціація «ТІСОЛ-Україна»
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
Навчально-науковий інститут педагогіки,
Кафедра англійської мови з методиками викладання
в дошкільній та початковій освіті
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

НОВІ ГОРИЗОНТИ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В ХХІ СТОЛІТТІ

*Тези доповідей Всеукраїнської студентської
науково-практичної інтернет-конференції*

7 – 11 квітня 2025 р.

Житомир 2025

All-Ukrainian Student Scientific and Practical Internet-Conference

Organizational Committee:

The head of the committee – *Halyna Kyrychuk*, Doctor of Sciences (Biology), Full Professor, Rector, Zhytomyr Ivan Franko State University

Co-heads: *Oksana Myhailova*, PhD (Education), the Head of the Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Zhytomyr Ivan Franko State University; *Svitlana Lukianchuk*, PhD (Education), Associate Professor of the Department of Ukrainian and Foreign Languages and Teaching Methods in Primary and Preschool Education, Dragomanov Ukrainian State University.

Members of the committee: *Oleksandr Voznyuk*, Doctor of Sciences (Education), Professor of the Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Zhytomyr Ivan Franko State University; *Olha Humankova*, PhD (Education), Associate Professor of the Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Zhytomyr Ivan Franko State University; *Olena Kravets*, PhD (Education), Associate Professor of the Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Zhytomyr Ivan Franko State University; *Kyrylo Harashchuk* PhD (Education), Associate Professor of the Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Zhytomyr Ivan Franko State University; *Olena Zymovets*, Senior Teacher of the Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Zhytomyr Ivan Franko State University.

УДК 811.111(075.2)

Н63

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол № 11 від 30.05.2025 року)*

Рецензенти:

Мірошниченко О.А., доктор психологічних наук, професор кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки і управління Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Пастовенський О.В., доктор педагогічних наук, завідувач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін КЗ "Житомирський ОППО" ЖОР.

Н63 New Horizons of Foreign Language Education in the XXI Century. All-Ukrainian student scientific and practical Internet-conference (April 7 – 11, 2025). Zhytomyr: IFZSU. 2025. 313 p.

The book of papers includes the participants' reports at all-Ukrainian student scientific and practical Internet-conference "New Horizons of Foreign Language Education in the XXI Century." They explore theory and practice of early foreign language teaching; linguistic aspects of foreign language teaching; modern technologies of teaching in preschool and primary education; theory and practice of teaching foreign languages in institutions of secondary and higher education; problems of teaching foreign languages for specific purposes.

The publication is aimed at EFL professionals, researchers, students, post-graduate students.

У збірнику представлені тези доповідей учасників Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції "Нові горизонти іншомовної освіти в XXI столітті", що висвітлюють такі аспекти, як теорія і практика раннього навчання іноземних мов; лінгвістичні аспекти навчання іноземних мов; сучасні технології навчання в дошкільній та початковій освіті; теорія і практика навчання іноземних мов в закладах середньої та вищої освіти; проблеми навчання іноземних мов за професійним спрямуванням.

Видання розраховано на науковців, викладачів, студентів, аспірантів та на широке коло осіб, зацікавлених у вивченні англійської мови.

Тексти публікацій подаються в авторському редагуванні.

УДК 811.111(075.2)

All-Ukrainian student scientific Internet-conference

New Horizons of Foreign Language Education in the XXI Century

April 7 – 11, 2025

Редактор
Комп'ютерний набір та верстка
Макетування

Михайлова О.С.
Зимовець О. А.
Вознюк О. В.

Формат 60×90/8. Гарнітура TimesNewRoman.

Умовн. друк. арк. 13.6

Видавець і виготовлювач

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка

м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua

© ЖДУ, 2025

© Колектив авторів, 2025

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РАННЬОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	14
Атаманчук Світлана, Гуманкова Ольга. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	14
Бабінець Вікторія, Гуманкова Ольга. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	18
Барчук Людмила, Михайлова Оксана. ВИКОРИСТАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	21
Будішевська Віра, Гуманкова Ольга. ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ЗАВДАНЬ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	23
Вернигородська Дарина, Михайлова Оксана. РОЛЬ ПІСЕНЬ І ВІРШІВ У РОЗВИТКУ ФОНЕТИЧНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	26
Вітюк Лілія, Михайлова Оксана. ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	29
Гавриленко Наталія, Михайлова Оксана. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІКТ.	33
Герасимчук Аліна, Гуманкова Ольга. ТЕХНОЛОГІЯ СТОРІТЕЛІНГУ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.	37
Гошовець Наталія, Гуманкова Ольга. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.	40

Заньковець Ілона, Гуманкова Ольга. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПОВНОЇ ФІЗИЧНОЇ РЕАКЦІЇ ЯК ЗАСОБУ ОПТИМІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ АУДИТИВНИХ НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ.	43
Железнякова Світлана, Лук'янчук Світлана. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАОЧНОСТІ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.	46
Корзун Вікторія, Гуманкова Ольга. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МНЕМОТЕХНІКИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.	50
Костюшко Олександра, Гуманкова Ольга. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	53
Мисько Яна, Михайлова Оксана. ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	56
Назарчук Лілія, Михайлова Оксана. ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ.	60
Пантюк Оксана, Кравець Олена. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ТА ЗАСВОЄННЯ ІНШОМОВНОГО МАТЕРІАЛУ УЧНЯМИ ПОЧАТКОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА СТАНДАРТАМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.	64
Севрук Вікторія, Кравець Олена. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.	67
Сінчук Ірина, Кравець Олена. ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.	70
Станчик Вікторія, Кравець Олена. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ЗАСАДАХ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	74
Тимошук Ірина, Кравець Олена. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.	76

Хмільовська Світлана, Гуманкова Ольга. ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	79
Черніцька Валентина, Кравець Олена. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	84
Устимович Анастасія, Зимовець Олена. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ.....	88
Veronika Ivanytska, Oksana Mykhailova. STORY-ROLE-PLAYING GAMES AS A METHOD OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO PRESCHOOL CHILDREN.....	92
Oksana Morochenets, Oksana Mykhailova. FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL LEARNERS WITH ADVANCED STUDY OF ENGLISH.....	97
Oksana Pantiuk, Kyrylo Harashchuk. THE FORMATION OF JUNIOR PUPILS' INTERDISCIPLINARY COMPETENCE IN THE PROCESS OF COGNITIVE ACTIVITY IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS.....	100
Viktoriia Prokopchuk, Kyrylo Harashchuk. THE FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE LEXICAL COMPETENCE IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH INTERDISCIPLINARY CONNECTIONS.....	104
Viktoriia Sevruck, Olena Zymovets. THE FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN PRIMARY SCHOOL.....	108
Yuliia Solovei, Marharyta Osadchuk, Iryna Nikitina. CURRENT APPROACHES AND METHODS IN EARLY ENGLISH LANGUAGE LEARNING.....	112
Viktoriia Stanchyk, Kyrylo Harashchuk. INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR TEACHING PRIMARY SCHOOLCHILDREN IN ENGLISH LANGUAGE LESSONS.....	116
Iryna Tymoshchuk, Kyrylo Harashchuk. THE USE OF AN INTERACTIVE WHITEBOARD IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES IN NEW UKRAINIAN SCHOOL.....	120

ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	123
Пастошук Єлизавета, Закрасіна Галина. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ ВІЙСЬКОВОЇ СФЕРИ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	123
Пономарьова Наталія, Вознюк Олександр. БАГАТОЗНАЧНІСТЬ СЛІВ ЯК СУТТЄВА РИСА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	128
Рой Ірина, Закрасіна Галина. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ВІЙСЬКОВОГО АНГЛІЙСЬКОГО СЛЕНГУ ТА ЙОГО ІНТЕГРАЦІЯ У МОВЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗСУ	131
Malahat Maharramova. COMPARATIVE ANALYSIS OF PREFIX USAGE IN WORD FORMATION IN MODERN GERMAN AND ENGLISH.....	136
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ДОШКІЛЬНІЙ ТА ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ	140
Olena Andriychuk, Oleksandr Voznyuk. ADAPTATION OF COMMUNICATION TECHNIQUES FOR WORKING WITH STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS (SEN) IN PRIMARY SCHOOL	140
Maryna Avtyuhovych, Oksana Mykhailova. FORMATION OF SOCIAL AND CIVIC COMPETENCE IN CHILDREN OF UPPER-KINDERGARTEN AGE THROUGH ARTISTIC WORD.....	144
Liudmyla Bloshchynska, Oksana Mykhailova. THE DEVELOPMENT OF PRACTICAL-OBJECT ACTIVITY IN CHILDREN OF LOW- KINDERGARTEN AGE THROUGH WORKING WITH NATURAL MATERIALS.	146
Inna Diachenko, Oksana Mykhailova. PRESCHOOL AGE AS A KEY STAGE IN THE FORMATION OF NATURAL AND ECOLOGICAL COMPETENCE IN CHILDREN.	150
Olha Domnina, Oksana Mykhailova. FORMATION OF SENSORY PERCEPTIONS ABOUT SENSORY STANDARDS IN CHILDREN OF LOW- KINDERGARTEN AGE THROUGH EXPLORATORY ACTIVITIES.	155
Veronika Ivanytska, Oleksandr Voznyuk. FORMATION OF INTERACTION SKILLS IN ROLE-PLAYING GAMES AMONG MIDDLE PRESCHOOL-AGE CHILDREN.	159

Yuliia Honchar, Oleksandr Voznyuk. FORMATION OF CHILDREN'S UNDERSTANDING OF PROFESSIONS IN SENIOR PRESCHOOL AGE THROUGH PLAY ACTIVITIES.	162
Viktoriia Khvist, Olha Humankova. THE PECULIARITIES OF FORMING THE EXPERIENCE OF SAFE BEHAVIOR IN OLDER PRESCHOOL CHILDREN.....	165
Alina Klymchuk, Olena Zymovets. DEVELOPMENT OF SPATIAL ORIENTATION SKILLS IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN THROUGH DIDACTIC GAMES.....	168
Anastasiia Kononko, Olena Kravets. INTERACTIVE METHODS OF ORGANIZING THEATRICAL ACTIVITIES IN THE SENIOR GROUP OF A PRESCHOOL INSTITUTION.....	172
Kateryna Koroliuk, Olena Zymovets. FORMATION OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN'S CRITICAL THINKING IN SCIENTIFIC LITERATURE.....	174
Viktoriia Korolova, Olena Kravets. METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMATION OF ARTISTIC AND CREATIVE COMPETENCE IN PRESCHOOL CHILDREN IN VISUAL ARTS LESSONS.....	176
Olha Kovbasiuk, Olena Zymovets. GAME ACTIVITY AS A MEANS OF DEVELOPING EMOTIONAL INTELLIGENCE IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS.....	180
Svitlana Kozlovska, Olena Zymovets. USING GAMIFICATION FOR TEACHING AND DEVELOPING CREATIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS.....	183
Liudmyla Kuchmar, Oksana Mykhailova. THE DEVELOPMENT OF SPEECH SOUND CULTURE IN CHILDREN OF LOW-KINDERGARTEN AGE USING LOGOPEDIC EXERCISES.....	188
Anhelina Kulyk, Olena Kravets. FORMATION OF ARTISTIC AND CREATIVE COMPETENCE IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN THROUGH REPRESENTATIONAL ACTIVITIES.....	191
Tetiana Kunytsya, Oksana Mykhailova. FORMATION OF CULTURAL AND HYGIENE SKILLS IN CHILDREN OF LOW-KINDERGARTEN AGE.....	194
Diana Kutishenko, Oleksandr Voznyuk. DEVELOPMENT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN EARLY CHILDHOOD THROUGH FAIRY TALES.	197

Iryna Levkovets, Olena Kravets. INTERACTIVE METHODS OF INTRODUCING CHILDREN TO LITERATURE IN PRESCHOOL EDUCATION.	199
Inna Litvinets, Olha Humankova. EDUCATION OF MORAL AND LEGAL BEHAVIOR IN CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE.	203
Tetiana Melnychenko, Oksana Mykhailova. DEVELOPMENT OF MONOLOGIC SPEECH IN CHILDREN OF UPPER-KINDERGARTEN AGE USING THE MODELING METHOD.	206
Olena Melnyk, Olena Zymovets. DEVELOPING CREATIVITY IN YOUNGER SCHOOLCHILDREN THROUGH GAME ACTIVITIES.	210
Tamila Melnyk, Olha Humankova. EDUCATION OF SOUND CULTURE OF SPEECH IN CHILDREN OF LOWER KINDERGARTEN AGE BY MEANS OF DIDACTIC GAMES AND EXERCISES.	214
Nataliia Ponomarova, Olha Humankova. FORMATION OF SKILLS ORIENTED TOWARDS SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN THROUGH RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITIES.	216
Maryna Ruban, Olha Humankova. WAYS OF FORMING SUBJECT-PRACTICAL, TECHNOLOGICAL COMPETENCE IN CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE.	219
Bohdana Serhiienko, Olena Zymovets. ORGANISATION OF PRIMARY SCHOOL PUPILS' INDEPENDENT WORK USING ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCES.	222
Alina Yatsyk, Oleksandr Voznyuk. FORMATION OF COGNITIVE INTEREST IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH MOBILE TECHNOLOGIES	227
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ	230
Барановський Олексій, Супрунчук Юлія. СИНХРОННИЙ ТА АСИНХРОННИЙ РЕЖИМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ПЛАТФОРМІ “MOODLE” ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	230
Варшавський Пантелеймон, Супрунчук Юлія. ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ПЛАТФОРМ НАВЧАННЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.	233

Громко Євгенія, Панчук Людмила, Громко Тетяна. НОН-ФІКШН У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ТВОРИ СЕБАСТІАНА УНГЕРА ЯК МОТИВАЦІЙНИЙ РЕСУРС У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ.	237
Yana Kyryliuk, Olena Zymovets. E-PORTFOLIO AS A TOOL FOR DEVELOPING AND ASSESSING FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS' DIGITAL SKILLS.....	243
Кравчук Анастасія, Зимовець Олена. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ	250
Рунге Дмитро, Супрунчук Юлія. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ “MOODLE” ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСАНТАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	254
Olha Yaroshchuk, Kyrylo Harashchuk. MODERN METHODS OF TEACHING GRAMMAR IN ENGLISH LESSONS	257
ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	260
Nataliia Borysenko, Iryna Tsyuryak. THE PHENOMENON OF IVAN SLYOTA’S MUSICAL HERITAGE.	260
Tetiana Hryban, Anna Chernyshova. UKRAINIAN MUSICAL FOLKLORE AS A MEANS OF AESTHETIC EDUCATION FOR CHILDREN.	263
Kateryna Mykhailyshyna, Iryna Tsyuryak. THE VIRTUAL CHOIR OF ERIC WHITACRE – A UNIQUE REALITY.....	266
Mykola Mushchynskyi, Olena Kravets. FEATURES AND DIFFERENCES BETWEEN AMERICAN COMICS AND JAPANESE MANGA.	270
Solomiia Pavlichenko, Tetiana Shostachuk. HISTORY OF TAROT CARD DESIGN.	273
Polina Shepetiuk, Kyrylo Harashchuk. THE IMPLEMENTATION OF DIGITAL TOOLS AND GAMIFICATION IN GEOGRAPHY LESSONS: NEW APPROACHES IN THE EDUCATIONAL PROCESS.....	276
Iloni Shydlovska, Nataliia Bovsunivska. UKRAINIAN ROCK: THE STORY OF PROGRESS.	280
Yurii Shevchuk, Tetiana Kotkova. ECONOMIC AND GEOGRAPHICAL ASPECTS OF TERRITORY VALUE FORMATION AND LAND ASSESSMENT IN SETTLEMENTS.....	283

Roman Soroka, Olena Kravets. POP-UP GREETING CARD AS A MEANS OF PRESERVING AND POPULARIZING UKRAINIAN MYTHOLOGICAL TRADITIONS.	285
Marta Stasyuk, Olena Reznik. USING MYKOLA LYSENKO’S WORKS IN MUSIC LESSONS IN PRIMARY SCHOOL.....	290
Oleksandra Starushyk, Iryna Tsyuryak. THE CONTRIBUTION OF UKRAINIAN ARTISTS TO CONTEMPORARY SACRED MUSIC.....	295
Anastasiia Sylaiava, Olena Kravets. CONCEPT AND FEATURES OF ARTBOOK DEVELOPMENT.	299
Oleh Yanchuk, Olena Kravets. CUP AS A PRODUCT OF ART DESIGN.....	303
Dmytro Zharebtsov, Ivan Kravets. THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON MODERN SOCIETY: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND FUTURE PROSPECTS.....	307
ПОСИЛАННЯ НА СТАТТІ.....	310

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РАНЬОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

*С. Атаманчук,
студентка,*

*О. Гуманкова,
кандидат. пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

За умови євроінтеграції України актуалізується проблема оптимізації навчання англійської мови на всіх етапах набуття освіти. Зазначене стосується і початкової ланки шкільної освіти. Загальновідомим є той факт, що стратегічною метою навчання англійської мови учнів початкової школи є формування основ англomовної комунікативної компетентності, невід'ємною складовою якої є компетентність у діалогічному мовленні. Відтак, одним із важливих завдань викладання англійської мови в початкових класах є формування та розвиток умінь діалогічного мовлення учнів. Важливим, в контексті зазначеного, є пошук форм, методів та технологій навчання, які дозволяють покращити процес формування зазначених вмінь.

Багато науковців розглядали особливості навчання англійської мови на початковому етапі, зокрема і особливості навчання англomовного діалогічного мовлення: О. Бігич, С. Куриш, С. Микитюк, В. Редько, С. Роман, С. Шевченко та інші. Проте, проблема використання інтерактивних технологій у процесі навчання діалогічного мовлення недостатньо розглянута у наукових доробках вчених.

Метою нашої статті є привернення уваги до резервних можливостей використання інтерактивних технологій, як засобу оптимізації навчання англomовного діалогічного мовлення учнів початкової школи.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у

співпраці) [3]. О.Пометун та Л.Пироженко поділяють інтерактивні технології на: інтерактивні технології кооперативного навчання; інтерактивні технології колективно-групового навчання; технології ситуативного моделювання; технології опрацювання дискусійних питань [4, с.33].

Доцільним для використання у навчальному процесі початкової школи вважаємо технології кооперативного навчання, які набувають реалізації шляхом використання парної роботи учнів, роботи учнів в малих групах; технології колективно-групового навчання, які реалізуються фронтально та технології ситуативного моделювання, які реалізуються шляхом використання імітаційних ігор, ігор-симуляцій та рольових ігор.

Враховуючи специфіку нашого дослідження, зокрема той факт, що ми розглядаємо резервні можливості використання інтерактивних технологій в процесі навчання англомовного діалогічного мовлення, вважаємо необхідним інтегрувати зазначені технології у методичні етапи формування англомовної діалогічної компетентності. Зауважимо, що у методиці навчання іноземної мови виділяють два підходи до навчання діалогічного мовлення: перший підхід – «зверху вниз», тобто на основі діалогу-зразка з його наступним варіюванням; другий – «знизу вверх» - передбачає шлях від засвоєння елементів діалогу (реплік) до самостійної побудови діалогу на основі запропонованої комунікативної ситуації [2, с.318].

Ми вважаємо, доцільним для використання в початковій школі саме індуктивний (другий) підхід. Етапами індуктивного підходу до навчання діалогічного мовлення є: етап формування вмінь діалогічного мовлення на рівні діалогічної єдності (передбачає оволодіння учнями уміннями складати ініціативні та реактивні репліки, уміннями поєднання їх у діалогічні єдності); етап формування вмінь діалогічного мовлення на рівні мікро-діалогу (передбачає оволодіння уміннями об'єднання засвоєних діалогічних єдностей у мікро-діалоги з використанням опор); етап діалогу (передбачає оволодіння уміннями складати власні діалоги в схожих комунікативних ситуаціях) [1, с.52].

Проілюструємо використання відібраних інтерактивних технологій на кожному етапі формування вмінь діалогічного мовлення учнів початкової школи.

Перший етап, передбачає організацію роботи учнів щодо оволодіння вміннями складання різних видів реплік. На цьому етапі використовуємо такі інтерактивні технології:

1) Фронтальна інтерактивна технологія «Roll a ball». Вчитель

починає ставити запитання Have you got a pet? та котить м'яч до учня. Учень говорить: Yes, I have a rabbit. Have you got a pet? і котить м'яч до іншого учня.

2) Парна інтерактивна технологія «Ask and answer in turns». Вчитель пропонує дітям працювати в парах та дає завдання: Choose 2 animals. Ask and answer in turns. Наприклад, P1: Have you got a pet? P2: Yes, I have got a cat. Have you got a pet? P2: Yes, I have got a dog.

3) Фронтальна інтерактивна технологія «Onion Technique». Учні стають у два кола, одне коло всередині іншого. Учні зовнішнього кола стають обличчям до учнів внутрішнього кола, й рухаючись розпитують своїх товаришів про домашніх тварин та їх колір і відповідають на питання учнів із внутрішнього кола. Наприклад, P1. What color is your pet? P2. It is red. What color is your pet? P2. It is brown.

Другий етап, передбачає організацію роботи учнів щодо оволодіння вміннями складання мікро-діалогів. На цьому етапі використовуємо групову інтерактивну технологію «Jigsaw game». Вчитель пропонує дітям працювати в малих групах та дає завдання: Restore the jumbled dialogue. Учні, працюючи в малих групах складають розрізаний на смужки діалог та читають його.

Третій етап, передбачає організацію роботи учнів щодо оволодіння вміннями складання власних діалогів. На цьому етапі використовуємо парну інтерактивну рольову гру. Завдання: Look, imagine and role-play. Учитель роздає учням малюнки, на яких зображено дітей, які несуть коробку з домашнім улюбленцем та пропонує уявити себе в аналогічній ситуації та скласти власний діалог.

На основі зазначеного попередньо доходимо до висновку, що цілеспрямована інтеграція інтерактивних технологій в процес навчання англomовного діалогічного мовлення має відбуватись з урахуванням етапів його формування. Своєю чергою, використання інтерактивних технологій навчання дозволить підвищити ефективність навчання діалогічного мовлення учнів початкової школи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуманкова О. Диференційований підхід у навчанні на уроках іноземної мови в початковій школі. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 2009. – 108 с.

2. Методика викладання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів/ Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е.

та ін./ за загальн. Ред. С. Ю. Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 2013.- 590 с.

3. Староста В. Технології інтерактивного навчання: сутність, класифікація [Електронний ресурс] – Режим доступу :

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/29610>

4. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання.- К.: А. С. К., 2004.- 192 с.

*В. Бабінець,
студентка,
О. Гуманкова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Технологія диференційованого навчання в процесі формування англomовної компетентності у читанні учнів початкової школи передбачає врахування індивідуальних потреб, рівнів підготовки та стилів навчання кожної дитини. В основі цієї технології лежить ідея, що всі учні здатні досягти успіху, якщо навчальний процес адаптований до їхніх особливостей. Це дозволяє вчителю гнучко підходити до подання матеріалу, використовуючи різні методи та прийоми для забезпечення максимальної ефективності навчання.

У контексті англomовної компетентності у читанні важливо зосередитися на розвитку навичок сприйняття тексту, розуміння основної ідеї, а також детального аналізу. Диференційований підхід дає можливість розробляти завдання різної складності залежно від рівня володіння мовою, що допомагає кожному учню досягати своїх індивідуальних навчальних цілей. Учні, які мають початковий рівень володіння англійською, можуть зосереджуватися на базових навичках, таких як розпізнавання слів та коротких фраз, тоді як учні з вищим рівнем можуть працювати над складнішими текстами та розвивати навички критичного мислення.

Окрім того, важливу роль у диференційованому навчанні відіграє стимулювання інтересу учнів через використання автентичних текстів, інтерактивних вправ і різних видів діяльності, що відповідають їхнім інтересам та когнітивним здібностям. Вчитель також може модифікувати час, відведений на виконання завдань, або пропонувати альтернативні способи перевірки знань, що сприяє створенню комфортних умов для кожного учня.

Диференційоване навчання також передбачає використання різних форматів подання матеріалу для розвитку англomовної компетентності у читанні, зокрема інтеграцію візуальних, аудіальних та кінетичних елементів. Для молодших учнів, які краще сприймають інформацію в

ігровій формі, можуть бути корисні інтерактивні вправи, зокрема навчальні ігри або мультимедійні презентації. Це допомагає підтримувати інтерес до читання та робить процес навчання більш залучаючим [2].

Також важливо забезпечити учням можливість самостійно обирати завдання, які найбільше відповідають їхнім поточним потребам та рівню складності, що допомагає формувати навички саморегуляції та підвищувати мотивацію до навчання. Наприклад, деякі учні можуть обирати простіші тексти для розвитку базових навичок читання, тоді як інші можуть виконувати завдання з аналізу складніших текстів або творів з культурними та соціальними аспектами.

Іншим важливим аспектом диференційованого навчання є індивідуальний підхід до оцінювання успішності учнів. Викладачі можуть використовувати різні форми оцінювання: спостереження за прогресом у процесі роботи з текстами, індивідуальні консультації, створення проектів чи письмових робіт, які дозволяють учням демонструвати свої знання та навички з урахуванням їхнього стилю навчання [4].

Диференційоване навчання в контексті формування англомовної компетентності у читанні також включає планування навчального процесу, яке враховує темпи розвитку кожної дитини. Вчитель повинен постійно оцінювати рівень навичок учнів та коригувати навчальні матеріали та стратегії. Цей підхід дозволяє уникати ситуацій, коли слабші учні відчують себе перевантаженими, а сильніші — незацікавленими через занадто прості завдання.

Окрім індивідуалізації завдань, диференційоване навчання може включати роботу в парах або групах. Учні з різними рівнями підготовки можуть допомагати один одному, обмінюючись досвідом і знаннями. Така співпраця сприяє розвитку навичок комунікації та взаємодії, які є важливими для успішного вивчення мови. Учитель також може створювати гетерогенні групи для виконання певних завдань, що дозволяє учням вчитися одне в одного, підвищуючи впевненість у власних силах.

У процесі навчання значну увагу слід приділяти мотивації учнів. Використання диференційованих підходів допомагає уникнути монотонності і забезпечує постійний інтерес до навчального процесу. Наприклад, учням можна запропонувати різноманітні тексти на теми, що цікавлять їх особисто — це може бути художня література, науково-популярні статті або короткі розповіді на побутові теми. Інтерес до матеріалу стимулює бажання вивчати нові слова, покращувати розуміння прочитаного та вдосконалювати навички

мовлення.

Завдяки диференційованому підходу, учні отримують можливість відчувати власний прогрес у вивченні англійської мови, що підвищує їхню впевненість та готовність до подальшого навчання. У такій системі не лише враховуються індивідуальні відмінності, а й стимулюється розвиток усіх учнів, незалежно від їхнього стартового рівня, допомагаючи кожному з них досягти успіху в опануванні читання англійською мовою.

Отже, впровадження таких технологій сприяє гармонійному розвитку мовленнєвих навичок і дозволяє кожній дитині опанувати читання англійською мовою на власному темпі, що забезпечує більш глибоке розуміння текстів і підвищує загальну англomовну компетентність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах. – К.: Магістр-S, 1997. – 256 с.
2. Седеревічене А. О. Дидактичні можливості диференціації змісту початкової освіти // Народна освіта. – 2007. – Вип. 3. – С. 22-26.
3. Сікорський П. І. Теоретико-методологічні основи диференційованого навчання. – Львів: Каменярь, 1998. – 196 с.
4. Святченко О. В. Диференціація – умова успішного навчання // Поч. освіта. – № 12 (берез.) – 2007. – С. 3.

*Л. Барчук,
студентка,
О. Михайлова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У сучасній освіті зростає необхідність застосування інноваційних підходів до навчання іноземної мови, зокрема в початковій школі. Одним із таких підходів є використання міжпредметних зв'язків, що сприяє не лише поглибленому розумінню навчального матеріалу, але й підвищенню інтересу учнів до вивчення англійської мови. Цей метод базується на інтеграції знань із різних предметів, що дозволяє учням застосовувати англomовну лексику в контексті інших навчальних дисциплін, розвиваючи тим самим як лексичні, так і загальні комунікативні навички.

Метою цієї статті є аналіз методів використання міжпредметних зв'язків для формування англomовної лексичної компетентності в учнів початкової школи. Стаття розглядає дослідження українських і закордонних педагогів, які вивчали ефективність інтегрованих підходів до викладання англійської мови, і пропонує практичні рекомендації щодо їх впровадження у початковій школі.

Інтеграція міжпредметних зв'язків у викладанні англійської мови в початковій школі сприяє формуванню в учнів не лише лексичної компетентності, але й загального розвитку. Залучення елементів математики, природознавства, музики та мистецтва до уроків англійської мови допомагає учням засвоювати нову лексику у практичному контексті. Пометун О. І. та Пироженко Л. В., досліджуючи інтерактивні технології в освіті, акцентують увагу на тому, що міжпредметні зв'язки сприяють підвищенню мотивації учнів до навчання [1].

Зимовець О. А. у своєму дослідженні наголошує на перевагах інформаційно-комунікаційних технологій для формування іншомовної лексичної компетентності, зокрема у контексті інтеграції знань з різних предметів, що сприяє кращому засвоєнню нових слів та підвищенню мотивації учнів» [2].

Інститут модернізації змісту освіти України надав методичні

рекомендації для інтегрованих уроків у рамках Нової української школи. Наприклад, учням пропонується вивчати англійську мову паралельно з природознавством чи математикою, що полегшує розуміння складних понять іноземною мовою [3].

Подосиннікова Г. І., Попова В. В., та Панченко Ю. О. рекомендують використовувати тексти казок для формування лексичної компетентності, особливо в 3-му класі. Використання автентичних казкових текстів не лише формує лексичні навички, але й розвиває творчі здібності учнів [4].

Одним із найпоширеніших методів інтеграції міжпредметних зв'язків є використання казок та елементів літератури. Наприклад, учні можуть вивчати назви тварин англійською мовою через читання казок або інтерактивні завдання з природознавства. Також доцільно залучати математику, наприклад, через завдання на рахунок, де учні засвоюють числівники англійською мовою.

Використання міжпредметних зв'язків у навчанні англійської мови в початковій школі є ефективним інструментом для формування лексичної компетентності. Завдяки поєднанню навчального матеріалу з різних дисциплін учні засвоюють англійську лексику в контексті, що сприяє глибшому розумінню матеріалу та підвищенню мотивації до навчання. Залучення методів, розроблених Пометун О. І., Пироженко, Л. В. та Інститутом модернізації змісту освіти, дозволяє створити інтегроване навчальне середовище, яке задовольняє потреби сучасної початкової школи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пометун, О. І., Пироженко, Л. В. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К. 2004. 192 с.
2. Зимовець, О. С. Формування іншомовної лексичної компетентності учнів початкової школи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2018.
3. Інститут модернізації змісту освіти. (2018). Методичні рекомендації щодо інтегрованих уроків у початковій школі. Київ: Міністерство освіти і науки України 2018. – 88 с.
4. Подосиннікова Г. І., Попова В. В., Панченко Ю. О. (2021). Використання текстів казок для формування лексичної компетентності у 3-му класі. *ResearchGate*. 2021. 49 с.

*В. Будішевська,
студентка,
О. Гуманкова,
кандидат. пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ЗАВДАНЬ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасний етап розвитку освітньої системи у державі охарактеризовано підвищенням уваги до проблеми організації раннього іншомовного навчання. Згідно статті №8 закону «Про застосування англійської мови у державі», прийнятого у 2024 році, «держава сприяє громадянам України у вивченні, підвищенні рівня володіння англійською мовою шляхом: 1) забезпечення застосування англійської мови в освітньому процесі для дітей раннього молодшого дошкільного та середнього дошкільного віку в закладах дошкільної освіти; 2) забезпечення обов'язкового вивчення англійської мови дітьми старшого дошкільного віку в закладах дошкільної освіти [1]. Зазначене стає каталізатором активізації педагогічних досліджень у напрямку пошуку ефективних технологій, які дозволять оптимізувати процес навчання англійської мови в закладах дошкільної освіти (ЗДО). До таких технологій науковці відносять технологію проблемного навчання.

Проблемне навчання досліджували вітчизняні педагоги, такі як Л. Бучек, І. Гладка, Н. Жолобова, В. Редько, О. Пехота, В. Паламарчук, А. Фурман та інші. Науковці зазначають, що проблемні завдання, які є шляхом реалізації зазначеної технології у процесі проведення занять з дітьми дошкільного віку, створюють умови для активного пізнання дітьми світу, сприяють розвитку їх мовленнєвої діяльності та формуванню комунікативних навичок. Дослідники підкреслюють той факт, що органічне поєднання проблемного навчання з ігровими методами є засобом не тільки оптимізації навчального процесу в ЗДО, а і потужним засобом сприяння особистісному розвитку дошкільників.

Не зважаючи на існування великої кількості наукових досліджень у контексті використання проблемних завдань у роботі з дітьми дошкільного віку, питання інтеграції таких завдань в методичний контекст занять англійської мови в ЗДО не знайшло достатньої уваги у наукових доробках вчених.

Метою нашої статті є ілюстрація практичних шляхів використання проблемних завдань у процесі навчання англійської мови дітей дошкільного віку.

Технологія проблемного навчання розглядається нами як спроектована вчителем організація процесу активного оволодіння дітьми новими знаннями і способами дій, під час якого нові знання не даються дітям в готовому вигляді, а здобуваються ними під час розв'язування проблеми, сконструйованої педагогом [2; с. 17].

Своєю чергою, використання технології проблемного навчання призводить до використання проблемних ситуацій та проблемних завдань. Проблемні завдання у роботі з дітьми дошкільного віку на заняттях англійської мови мають носити ігровий характер, відповідати віковим особливостям дітей, їх інтересам та рівню володіння ними англійською мовою. Аналіз сучасних досліджень у сфері ранньої іншомовної освіти дозволив нам виділити різні види ігрових завдань, які передбачають вирішення навчальних або пізнавальних проблем дошкільниками.

Такі завдання в англомовній методичній літературі пропонуються під назвою «Problem solving tasks/games» [3].

Звернемось до розгляду практичних зразків таких завдань, які ми відібрали для використання на заняттях англійської мови в ЗДО.

1) Складання пазлів та пошук виходу з лабіринтів. (Putting together puzzles. Coming out of Mazes). Наприклад: а) Do the puzzle. What animal will you discover? б) Solve a maze. Help the animals to find their food.

2) Сортювання та співставлення предметів, малюнків. (Sorting activities. Matching activities). Наприклад: а) Sort food in two boxes. Healthy food. Unhealthy food. б) Match the problem to the solution. What do you do when you are hungry/thirsty/cold/ill?

3) Відгадування загадок. (Solving the riddles). Наприклад: Who am I? I am a lovely pet. I can run fast. I like milk and fish.

4) Практично-орієнтовані ігри та завдання (Practically oriented tasks and games). Наприклад: а) Find the lost toys. Follow the clues the teacher gives. б) You'll have a party. Make a shopping list.

5) Сюжетно-рольові ситуації з елементами вирішення проблемних питань

(Role playing). Наприклад: Act out the situation. You want to make friends with new children. What will you say?

Підводячи підсумок зазначеного відмічаємо, що використання проблемних завдань у процесі навчання англійської мови в дошкільному віці сприяє розвитку мовленнєвих навичок, критичного

мислення та комунікативних здібностей дітей. Завдяки такому підходу навчання стає цікавим, динамічним та ефективним, забезпечуючи глибоке засвоєння іноземної мови в природній та ігровій формі. Результати дослідження підтверджують, що поєднання проблемних ситуацій з ігровими формами роботи дозволяє значно підвищити якість навчання дітей дошкільного віку. Представлені у дослідженні проблемні завдання легко інтегруються в методичний контекст занять англійської мови в ЗДО.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон про застосування англійської мови в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://ips.ligazakon.net/document/view/t243760?an=45&ed=2024_06_04
2. Кучеренко і. Технологія проблемного навчання української мови: сутність та лінгводидактичний потенціал / ірина кучеренко // українська мова і література в школі. - 2018. - № 3. - с. 14-21.
3. Ten activities that help develop problem-solving skills in young kids [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://shenarrates.in/ten-activities-that-help-develop-problem-solving-skills-in-young-kids/>

*Д. Вернигородська,
студентка,
О. Михайлова,
кандидат. пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

РОЛЬ ПІСЕНЬ І ВІРШІВ У РОЗВИТКУ ФОНЕТИЧНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Постановка проблеми. Вивчення англійської мови в молодших класах є важливою складовою навчального процесу, адже саме в цей період закладаються основи комунікативних навичок. Однією з ключових складових успішного освоєння мови є фонетичні навички, які включають правильну вимову, розпізнавання звуків, інтонацію та ритм.

Аналіз наукових досліджень показує, що питання розвитку фонетичних навичок за допомогою музичних та поетичних засобів є актуальним у сучасній методиці викладання іноземних мов. Відомі роботи, такі як дослідження В.І. Левітова та І.В. Ломоносова, які підтверджують ефективність інтеграції музичних елементів в навчання, акцентують на важливості ритму та інтонації для розвитку фонетичних навичок.

Метою дослідження є дослідження ефективності використання пісень та віршів як засобів розвитку фонетичних навичок у молодших школярів під час навчання англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Навчання англійської мови у молодшій школі вимагає творчого підходу, оскільки діти цього віку краще засвоюють матеріал через ігрові та емоційні методи. Особливу увагу вивчення англійської мови потрібно приділяти фонетичним навичкам, адже правильна вимова є основою успішного спілкування. Пісні та вірші відіграють важливу роль у розвитку фонетичних умінь, оскільки вони створюють можливість для природного засвоєння звуків мови у цікавій та інтерактивній формі [1].

Фонетичні навички — це здатність розрізняти, правильно вимовляти та інтонаційно оформлювати звуки іноземної мови. У молодшому віці ці навички формуються легше, оскільки діти мають високу чутливість до нових звукових систем і володіють здатністю до імітації [2].

Нами було проведено експеримент щодо впливу пісень і віршів на розвиток фонетичних навичок у 20 молодших школярів (10 хлопців і

10 дівчат) під час навчання англійської мови. Для оцінювання використовували три методики: диктантний тест з аудіюванням, тест на повторення фраз і інтерпретаційний тест. Результати оцінювали до та після експерименту.

Використовували такі пісні як "Twinkle, Twinkle, Little Star", яка допомагає вивчити інтонацію і повторювати звуки [t], [w], та "If You're Happy and You Know It", яка сприяє запам'ятовуванню фразової інтонації. Для розвитку звукової вимови вчили вірш "Peter Piper picked a peck of pickled peppers" для тренування звуку [p] і "She sells sea shells by the sea shore" для закріплення вимови [ʃ] і [s].

До експерименту учні правильно записували в середньому 60% слів під час диктантного тесту з аудіюванням, зокрема часто робили помилки у складних словах. Після експерименту цей показник зріс до 85%, що свідчить про покращення розпізнавання та відтворення звуків.

Тест на повторення фраз показав, що до експерименту рівень правильності вимови і інтонації становив лише 65%. Після експерименту цей показник зріс до 90%, учні краще передавали ритм і акценти мови.

Інтерпретаційний тест показав, що до експерименту тільки 50% учнів правильно відтворювали зміст тексту. Після експерименту цей показник підвищився до 80%, що свідчить про покращення вимови та інтонації.

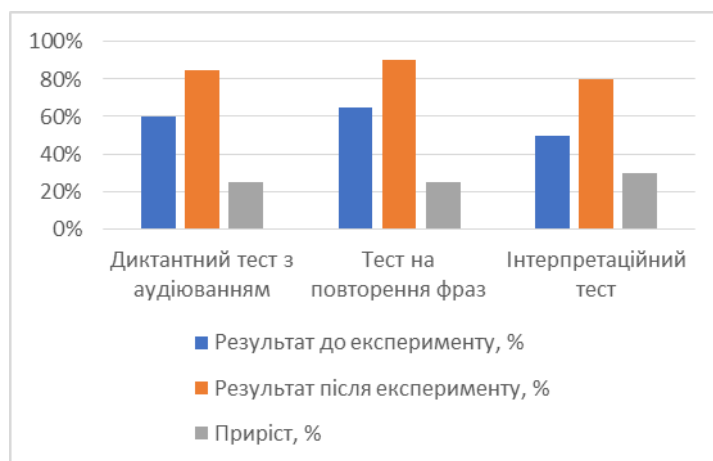

Рис. 1. Результати тестування фонетичних навичок учнів до та після експерименту

Експеримент показав, що використання пісень і віршів як засобу навчання англійської мови значно покращило фонетичні навички учнів. Найбільший приріст (+30%) був зафіксований під час інтерпретаційного тесту, що свідчить про розвиток не лише вимови, а й загальної мовленнєвої впевненості учнів.

Висновки. Отже, використання пісень і віршів у навчанні

англійської мови сприяє формуванню фонетичних навичок у молодших школярів. Завдяки їхній емоційності, інтерактивності та доступності діти швидко адаптуються до звукової системи англійської мови, покращують свою вимову та інтонацію. Це робить навчальний процес цікавим, ефективним і результативним.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Використання пісень на уроках англійської мови в початковій школі. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-pisen-na-urokah-angliysko-movi-v-pochatkovi-shkoli-411543.html>

2. «Формування фонетичної компетенції в учнів початкової школи на основі фонетичних ігор». URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-fonetichno-kompetenci-v-uchniv-pochatkovo-shkoli-na-osnovi-fonetichnih-igor-159991.html>

*Л. Вітюк,
студентка,
О. Михайлова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Основоположна мета навчання іноземної, зокрема англійської мови – це розвиток комунікативної компетентності учнів, яких навчають здійснювати іншомовне спілкування. Тенденції в навчанні англійської мови як засобу спілкування відповідають сучасним потребам суспільства і проявляються в комунікативній спрямованості цілей, змісту, принципів і методів навчання. Згідно освітньому стандарту середньої повної освіти з іноземної мови, вивчення іноземної мови направлено на розвиток іншомовної комунікативної компетентності в сукупності всіх її складових: речової, мовної, соціокультурної, компенсаторної й навчально-пізнавальної. Навчання англійської мови на початковому ступені у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі є надзвичайно важливим. Це процес багатоаспектний, що включає в себе навчання усіх розділів мови (фонетики, лексики, граматики) необхідних для формування мовної та мовленнєвої компетенції учнів.

Одним із завдань навчання молодших школярів іноземної мови є розвиток уміння читати нескладні автентичні тексти та розуміти їх. Процес оволодіння цим умінням починається з навчання техніки читання, яке забезпечує автоматизованість сприйняття графічних образів, співвіднесення їх зі звуковими відповідниками та їхнім значенням, а також із озвученням їх уголос або подумки. Це визначає важливе місце читання на кожному занятті з англійської мови.

Мета: визначити особливості формування соціокультурної компетентності учнів у процесі навчання читання англійської мови та сформувати умови для її ефективного розвитку в школярів.

Згідно з новою програмою з іноземної мови для загальноосвітніх шкіл, основною ціллю шкільної іншомовної освіти в Україні є формування в учнів комунікативної компетентності. Одним із елементів цієї комунікативної компетентності є соціокультурна компетентність, яка включає в себе знання з країнознавства,

культурології, фонові знання, тощо, уміння використовувати ці знання у процесі спілкування з представниками інших культур. Публікації науковців О. Локшиної, Л. Зені, Н. Бориско, Л. Калініної, С. Ніколаєвої, О. Паршикової, О. Першукової, Т. Полонської, В. Редька, І. Самойлюкевич, О. Шаленка та інших присвячено питанню компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов, у яких висвітлюються їхні погляди на це питання.

В сучасній практиці навчання техніки читання іноземною мовою використовується переважно фонетичний (звуковий) аналітико-синтетичний метод. Провідним принципом цього методу навчання – є формування у дітей початкових умінь читати й писати від звука до букви. Це означає, що перед ознайомленням дитини з певною буквою треба навчити її виконувати аналітичні і синтетичні дії з тим звуком (звуками), що позначаються на письмі даною буквою; правильно вимовляти, впізнавати в різних позиціях слів (на початку, в середині і в кінці), виділяти із слів, складів, сполучати з іншими звуками в склади. Проте в деяких випадках застосовуються й інші відомі методи: за правилами читання, за ключовими словами, метод цілих слів, взаємопов'язаного навчання читання і письма, нетрадиційного навчання читання, кольорового читання та ін.

Ґрунтуючись на визначенні соціокультурної компетентності, яка розглядається як здатність застосовувати знання, вміння та особистісні якості для успішної діяльності в певній галузі, вважаємо, що соціокультурну компетентність школярів можна визначити, як здатність застосовувати соціокультурні знання, вміння, здібності та особистісні якості у процесі іншомовного спілкування.

Формування соціокультурної компетентності учнів здійснюватиметься шляхом паралельного і взаємопов'язаного навчання всіх видів мовленнєвої діяльності. Відповідно до їхніх вікових особливостей відбуватиметься перехід на продуктивні види роботи, які спонукатимуть учнів до творчого мислення, розвитку самостійності у визначенні мовного оформлення мовленнєвих дій і вибору способів їх засвоєння [2].

Оволодіваючи іноземною мовою, учні ознайомляться зі світом іншої культури. Розвиток країнознавчої мотивації, в основі якої лежить інтерес до життя однолітків за кордоном, до народу країни, мова якої вивчається, є однією із основних цільових установок у методиці навчання іноземних мов. Її успішній реалізації сприятиме різноманітний навчальний матеріал, що в цікавій формі відображає життя зарубіжних однолітків.

Таким чином, серед ключових компетентностей значне місце посідає соціокультурна компетентність як складне інтегроване утворення у характеристиці особистості. Основними складовими частинами соціокультурної компетентності є культурознавча та лінгвокультурознавча, соціальна, соціо-лінгвістична та країнознавча компетенції.

Якщо перераховані складові сформовані на належному рівні, то це дає змогу учню легко орієнтуватися в іншомовному середовищі, швидко адаптуватися до нього та конструктивно вирішувати перешкоди, які виникатимуть у процесі міжкультурної комунікації. Оволодіння школярами соціокультурною компетентністю передбачає засвоєння необхідного рівня соціокультурних знань, подальше формування навичок і вмінь узгоджувати свою поведінку відповідно до цих знань.

Аналіз наукової літератури показав, що поняття «соціокультурна компетентність» розглядається досить різнобічно. Соціокультурний компонент змісту навчання іноземних мов знайомить учнів з різними аспектами життя їхніх зарубіжних однолітків, історією та сучасністю країни, поглиблюючи і диференціюючи уявлення школярів про дійсність. Цей компонент змісту становить країнознавчу і лінгвокраїнознавчу компетентності.

Формування соціокультурної компетентності має певні особливості на кожному етапі навчання в школі. Так, до змісту соціокультурної компетентності при вивченні англійської мови належать національні реалії: державна символіка (прапор, назва країни, столиці), імена однолітків, відомих персонажів, назви тварин, ігор, свят; елементарні вербальні етикетно-візуальні формули спілкування (привітання, прощання, знайомства, вдячності, вибачення, схвалення). Учні вчаться писати свої ім'я та прізвище, імена батьків та друзів, правильно вживати привітання, форми звертання, вигуки, вирази народної мудрості. Компонентом змісту соціокультурної компетентності під час розвитку фонетичних навичок в учнів є елементи фольклору малих форм: лічилки, віршики, пісеньки тощо, які містять багато національних реалій і є джерелом фонових знань учнів.

В початковій школі більше уваги слід приділити вивченню правил мовленнєвого етикету країни, мова якої вивчається [18, с. 54].

На уроках з англійської мови слід використовувати різновиди ігор: ділові, сюжетні, ситуаційно-рольові. Наприклад, ділова гра включає імітаційні завдання, ігрове проектування, аналіз ситуації. При цьому формується комплекс комунікативних умінь і умінь відчувати

партнера зі спілкування, уміння ідентифікувати себе з ним, знаходити способи досягнення позитивного кінцевого результату [14, с. 157-158].

Отже, поряд з формуванням соціокультурної компетентності необхідно працювати над наступними розвиваючими і виховними завданнями: розвиток емоційно-оцінного ставлення до світу; формування здатності до самоспостереження, самооцінці; розвиток таких особистісних якостей, як цілеспрямованість, уміння працювати у співпраці, толерантність, відповідальність, самостійність, творча активність; забезпечення особистісного самовизначення учнів, їх соціальної адаптації; забезпечення розвитку інтелектуальних і пізнавальних здібностей, готовності до самоосвіти за допомогою мови; вдосконалення досвіду продуктивної творчої діяльності.

Формування соціокультурної компетентності буде успішним за умови систематичного виконання вправ і завдань, які передбачають розвиток умінь: формувати позитивне ставлення до культури народів, мова яких вивчається; проводити паралелі між двома культурами; вибирати соціокультурні явища відповідно до завдань учителя; оцінювати соціокультурні події та знаходити відмінності; формувати асоціативні вміння та естетичні почуття; коментувати іншомовний матеріал соціокультурного змісту, висловлюючи при цьому власну думку; висловлювати своє ставлення до важливих подій іншомовної культури; інтерпретувати соціокультурну інформацію для формування вмінь критичного мислення; виконувати завдання соціокультурного змісту в умовно-комунікативних ситуаціях.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1.Закір`янова І.А. Формування соціокультурної компетентності у майбутніх вчителів іноземної мови в процесі професійної підготовки : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. К., 2016. 22 с.

2.Скляренко Н.К. (2015) Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмінь. *Іноземні мови*. № 3. С. 54.

3. Редько В.Г. Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов учнів початкової школи: лінгводидактичний аспект. *Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць*. К. : Педагогічна. 2017. Вип. 18. 282 с.

Н. Гавриленко,

студентка,

О. Михайлова,

кандидат пед. наук, доцент,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІКТ

Сучасна освіта орієнтується не лише на передачу знань, але й на розвиток навичок, необхідних для успішної адаптації у суспільстві ХХІ століття. Критичне мислення є однією з ключових компетенцій, яка допомагає аналізувати інформацію, ухвалювати обґрунтовані рішення та формувати самостійні судження. В умовах швидкого розвитку цифрових технологій важливо використовувати їх як інструменти для вдосконалення освітнього процесу, особливо на уроках англійської мови у початкових класах, де формуються базові навички мовлення і мислення.

Сучасні умови життя вимагають трансформації способів мислення, поведінки та світосприйняття сучасних людей. У наш час нескінченний потік різноманітної інформації є настільки потужним, що у житті людей з'явилося і надійно закріпилося нове поняття - «інформаційний стрес». Це реакція організму на великий об'єм новин, фактів, знань тощо, який з кожним роком тільки збільшується. До прикладу, кількість інформації, яку отримує сучасна людина, значно перевищує ту, яку отримувала людина у ХІХ столітті, що зумовлено тим, що у наші дні людина має доступ до інтернету, де мільярди веб-сайтів, соціальні медіа, онлайн-курси та інші джерела інформації доступні в будь-який момент, а в ХІХ ст. інформація передавалася повільно, переважно через друковані видання або листування. Але, відомим є той факт, що відсоток корисної інформації в Інтернеті складає близько 35 %. З огляду на це, важливою вимогою цифрового світу є забезпечення сучасного покоління дітей необхідними інструментами для роботи з великим масивом інформації. Одним із таких інструментів є критичне мислення.

У витоків проблеми критичного мислення стояли такі видатні вчені як Б. Блум, Л. Бренер, Дж. Дьюї, М. Коул та інші. Упродовж останніх десятиліть проблема розвитку критичного мислення перебуває в центрі уваги зарубіжних і вітчизняних учених та педагогів, а саме: Дж. Брунера, Д. Клустера, М. Лімпана, Д. Макінстера, С. Метьюз, Р. Пауля, Ж. Піаже, Л. Халперна. Останнім

часом з'явилося чимало праць українських учених з проблеми формування критичного мислення учнів. Дослідженню цього питання приділяють значну увагу Т. Воропай, Д. Десятов, О. Пошетун, Л. Телецька.

У Державному стандарті початкової освіти визначено 9 освітніх галузей. Для кожної з них сформульовано мету та загальні результати навчання здобувачів освіти.

Метою мовно-літературної освітньої галузі, яка включає в себе й іншомовну освіту, є формування комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей; розвиток особистості здобувачів освіти із застосуванням засобів різних видів мовленнєвої діяльності; здатності спілкуватися українською й іноземною мовою, користуватися ними в особистому і суспільному житті, міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

У «канві» розвитку учня у концепції Нової української школи наскрізне вміння критично мислити переплітається з мовною компетентністю.

Критичне мислення дозволяє учням краще сприймати та аналізувати нову інформацію, оцінювати її достовірність і формувати власні висновки. В початкових класах цей процес є надзвичайно важливим, адже саме у цей період діти вчать мислити самостійно та шукати вирішення проблем.

Використання інтерактивних платформ, онлайн-ігри, мультимедійні презентації та інші ІКТ-сервіси допомагають урізноманітнити навчальний процес і роблять його більш динамічним. Це сприяє розвитку критичного мислення через аналіз завдань, співпрацю в групах, дослідження та створення проєктів.

Методи впровадження ІКТ на уроках англійської мови:

- Інтерактивні дошки: дозволяють учням брати участь у спільному обговоренні та аналізі текстів, візуального матеріалу.

- Онлайн-ігри та додатки: зосереджені на розв'язанні логічних завдань, які передбачають пошук альтернативних рішень.

- Проєктні роботи: учні можуть створювати мультимедійні презентації, відео або блоги, розвиваючи навички дослідження та презентації матеріалу.

Критичне мислення – це мислення високого рівня, яке базується на аналізі інформації та усвідомленому сприйнятті своєї інтелектуальної діяльності та діяльності інших. Формування навичок критичного мислення включає розвиток здатності учнів аналізувати навчальний матеріал з логічної та індивідуальної точки зору, з метою

застосування отриманих результатів до стандартних і нестандартних ситуацій, а також здатність ставити нові питання, знаходити аргументи та ухвалювати самостійні обґрунтовані рішення [4].

Особливості навчального предмета «Іноземна мова» надають можливість для розвитку критичного мислення учнів. Основною метою вивчення іноземної мови є формування комунікативних навичок, які, з одного боку, є інструментом для розвитку критичного мислення, а з іншого боку, добре розвинена здатність до критичного мислення сприяє ефективній комунікації. Таким чином, навчання іноземної мови сприяє розвитку критичного мислення учнів. Крім того, чотири види мовленнєвої діяльності – слухання, говоріння, читання і письмо – передбачають роботу з різними типами інформації через її аналіз, обговорення, створення учнем монологів або діалогів у письмовій та усній формах, що є важливим елементом технології розвитку критичного мислення. Це створює міцну основу для розвитку критичного мислення засобами іноземної мови. Ознайомлення з культурою інших країн та порівняння її з культурою рідної країни дозволяє учням критично осмислювати соціокультурні реалії іншої держави, формувати толерантне ставлення до її традицій та етичних норм і розвивати вміння ефективно комунікувати з представниками інших соціумів, використовуючи вербальні та невербальні засоби мови [5].

Отже, критичне мислення – це не лише процес роздумів, схожий на логічне чи аналітичне мислення. Це такий тип мислення, який не тільки дозволяє використовувати потенціал мозку для аналізу, синтезу, формулювання висновків і багатогранного розгляду проблем, але й формує особистісну позицію та духовну сутність. Як саме розвиватиметься критичне мислення, залежить від вибору форм і методів його розвитку, що визначатиме, якими будуть громадянські позиції майбутніх поколінь: відповідальними, толерантними, моральними чи нігілістичними, егоцентричними та потенційно руйнівними для соціальної стабільності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Цюрик М., Фаст О. Особливості розвитку критичного мислення молодших школярів. Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень: матеріали міжнар. наук. конф. (м. Київ, 12 черв. 2020 р.). Київ, 2020. С. 23–24.

2. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (Дата

звернення: 04.11.2024).

3. Концепція нової української школи. URL :<https://mon.gov.ua/ua> (Дата звернення: 04.11.2024)

4. Шимон Л. Розвиток критичного мислення учнів початкових класів. Вісник Житомирського державного університету. 2009. № 44. С. 164–167.

5. Розвиток критичного мислення в учнів початкової школи. URL:<https://vseosvita.ua/library/rozvitok-kriticnogo-mislenna-v-ucniv-pocatkovoi-skoli-kursova-robota-413002.html>(Дата звернення:06.03.2022).

5. Clark R.C., Mayer R.E. E-Learning and the Science of Instruction. 2016. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781119239086>

6. Пометун О., Сущенко І. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи: метод. посіб. для вчителів / автори-укладачі: Пометун О. І., Сущенко І. М. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2017. 96 с.

*А. Герасимчук,
студентка,
О. Гуманкова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ТЕХНОГІЯ СТОРІТЕЛІНГУ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вивчення англійської мови на ранньому етапі є важливим компонентом розвитку дітей, оскільки формує в них базові мовні навички та сприяє розширенню їх світогляду. Навчання англійської мови в дошкільному віці може набути особливої ефективності, у разі використання інноваційних технологій навчання. Однією з таких технологій є технологія сторітелінгу (від англ. «Storytelling» – розповідь історій), яка активізує мовленнєву діяльність дітей, сприяє їх мотивації до навчання та дозволяє легко засвоювати нову лексику та зразки мовлення через цікаві та захопливі історії.

Проблему використання технології сторітелінгу досліджували науковці: М. Бакунін, П. Воловік, І. Горбачова О. Жупанова та ін. Автори визначають мету сторітелінгу, а також види та типи історій.

Однак, проблема використання технології сторітелінгу в процесі навчання саме дошкільників англійської мови є недостатньо висвітлена в наукових працях вчених.

Метою нашої статті є привернення уваги до перспективних можливостей використання технології сторітелінгу для навчання англійської мови дітей дошкільного віку

Сторітелінг – це техніка розповіді, що активно використовує творчий підхід для передавання інформації, емоцій, ідей. Сторітелінг є мистецтвом захопливої розповіді, передачі певної інформації, яка впливає на емоційну, когнітивну сферу слухачів [1: 130]. У контексті навчання англійської мови ця технологія включає використання казок, оповідань, міні-розповідей, що дозволяє не лише розвивати аудитивні навички дітей, а й сприяє формуванню вмінь говоріння, засвоєння навчального матеріалу через образи, звуки та емоції. Історії можуть бути представлені вербально, через малюнки, відео.

Основними різновидами сторітелінгу, які використовуються для дітей є наступні:

- класичний сторітелінг (цікава історія розповідається педагогом, діти тільки виступають в ролі слухачів);

- активний сторітелінг (педагог формує основу для певної історії, а самі діти безпосередньо долучаються в процес її створення);
- цифровий сторітелінг (розповідання історії супроводжується відповідною наочністю, презентацією, відео тощо) [2].

Основними перевагами використання сторітелінгу для вивчення дітьми іноземної мови є наступні;

- розвиває мислення, уяву, креативність, спонукає дітей до створення цікавих історій;
- робить заняття з вивчення іноземної мови більш цікавими та невимушеними;
- сприяє співпраці та налагодженню довірливих стосунків з однолітками та дорослими;
- створюється сприятлива психологічна атмосфера, знімається напруження [3: 92].

Стосовно практичних аспектів використання сторітелінгу в процесі навчання дошкільників англійської мови відмічаємо, що зазначена технологія дозволяє оптимізувати формування англомовних аудитивних навичок дошкільників, закріпити лексико-граматичний матеріал. Завдяки додаванню в процес сторітелінгу рухів, міміки, звукових ефектів та наочності значно підвищується здатність до розуміння іншомовного матеріалу. Залучення емоційної складової, унаочнення мовного матеріалу полегшує запам'ятовування дітьми англійських слів та зразків мовлення. Використання історій та казок допомагає дітям розширити словниковий запас, особливо в контексті тем, які належать до сфери дитячого спілкування та є знайомими дошкільникам. Завдяки сторітелінгу у дітей з'являється усвідомлення можливостей використання вже вивченого англомовного лексичного та граматичного матеріалу в природних ситуаціях спілкування. Після прослуховування історії діти можуть переказувати її зміст з опорами, відтворювати послідовність дій, програвати по ролях окремі фрагменти, що своєю чергою має позитивний вплив на розвиток у них іншомовних мовленнєвих вмінь.

Підводячи підсумок зазначеному відмічаємо, що використання технології сторітелінгу в навчанні дошкільників англійської мови є надзвичайно ефективним методом, який сприяє розвитку мовленнєвих навичок дітей, через активне слухання, участь у взаємодії та творчому самовираженні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко Н. В. Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. 2019. Вип. 7. С. 130–135
2. Гич Г. М. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки*. 2015. Вип. 4. С. 188–191. С. 189
3. Калюжна Н. С. Сторітеллінг як один із методів підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах інклюзивного класу. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць*. Т. 1, Вип. 26 С. 92–98., С. 92
4. Лівін Марк. Сторітелінг для очей вух і серця URL: <https://nashformat.ua/products>(дата звернення — 12.03.2025)

*Н. Гошовець,
студентка,
О. Гуманкова
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сучасному етапі розвитку української держави визначається необхідність раннього навчання дітей англійської мови. Важливість організації іншомовної освіти з дошкільного віку наголошується в таких освітніх документах, як “Базовий компонент дошкільної освіти”, програма розвитку дитини “Я у світі”, програма “Дитина” та ін.

Рання іншомовна освіта передбачає формування у дітей основ англomовної комунікативної компетентності, вагомю складовою якої є англomовна лексична компетентність. Одним із важливих завдань вихователя є навчання дошкільників лексики англійської мови, формування у них достатнього для здійснення іншомовного спілкування в межах програмних тем фонду лексичних знань та розвиток відповідних лексичних навичок.

Методичні основи формування у дітей дошкільного віку англomовної лексичної компетентності розглянуто у наукових працях багатьох представників педагогічної науки: Н. Бабенко, І. Білоущенко, Т. Марчій -Дмитраш, Н. Рафаїли, Т Шкваріної та ін.

Проте, пошук ефективних шляхів формування зазначеної компетентності в умовах практики діяльності закладів дошкільної освіти не втрачає актуальності.

Метою нашої статті є привернення уваги до резервних можливостей використання технології диференційованого навчання в процесі формування англomовної лексичної компетентності у дітей дошкільного віку.

Технологія диференційованого навчання розглядається нами як модель організації навчально-пізнавальної діяльності дітей в умовах реалізації диференційованого навчання. Своєю чергою, диференційоване навчання визначається як форма організації початкової діяльності, яка ґрунтується на проведеній диференціації суб’єктів учіння та протікає з урахуванням індивідуально-

типологічних психологічних особливостей учнівського контингенту [1, с.75].

Враховуючи специфіку нашого дослідження, зокрема той факт, що ми розглядаємо використання зазначеної технології в контексті навчання дітей дошкільного віку, доцільним вважаємо проведення диференційованого навчання на основі врахування такої психологічної характеристики дітей як домінуючий тип сприйняття інформації.

Є три типи сприйняття – візуальний, аудіальний і кінестетичний (тактильний).

Діти з візуальним типом сприйняття люблять бачити загальну картину того, що відбувається. Їм необхідно, щоб інформація була подана привабливо. У них добре розвинені навички візуалізації. Таким дітям слід пропонувати велику кількість наочності, можливість малювати, розфарбовувати.

Діти-аудіали краще сприймають інформацію, коли їм детально пояснюють що-небудь. Згідно з дослідженнями, аудіали часто говорять самі з собою, люблять пояснювати щось іншим і ледве можуть зберігати мовчання тривалий час. Таким дітям слід пропонувати різноманітні аудіозаписи, пісні, музичні фрагменти.

Діти-кінестети не можуть усидіти на місці й постійно граються в рухливі ігри. Дітей з кінестетичним сприйняттям вважають складними учнями, тому що вони занадто активні. Але насправді для успішного навчання необхідно включити в цей процес рух. Таким дітям слід пропонувати завдання з елементами рухової активності, драматизації, пантоміми, давати їм можливість передавати предмети, складати пазли, конструювати [4].

Для ефективного впровадження елементів технології диференційованого навчання слід інтегрувати ігрові вправи та завдання, спрямовані на активізацію дітей з різними типами сприйняття інформації в загальновизнані методичні етапи формування лексичної компетентності:

1. Етап ознайомлення з новою англомовною лексикою, розкриття її значення, забезпечення її початкового запам'ятовування.
2. Етап рецептивно-репродуктивного тренування.
3. Етап власне комунікативної діяльності, практики у вживанні лексики під час різних ситуацій спілкування [2; 3].

Проілюструємо зазначене за допомогою конкретних прикладів ігрових завдань.

Отже, на першому етапі формування англомовної лексичної компетентності доцільним є надання наступних ігрових прав:

- для візуалів: Point to the pictures and repeat the words;

- для аудіалів: Repeat the words musically;
- для кінестетиків: Mime and repeat the words.

На другому етапі формування англомовної лексичної компетентності доцільним є надання наступних ігрових прав:

- для візуалів: Go and find the picture; Give the picture to each other and repeat the word; Play flashcard games; Listen and draw/color activities;

- для аудіалів: Sing out the new words; Sing the song with Teddy Bear; Repeat, changing your voice; Sing words to a tune; Ask each other in turns; Rhyme the words;

- для кінестетиків: Run to the toy/picture; Move and repeat; Mouth the words; Play word games on the computer;

На третьому етапі формування англомовної лексичної компетентності доцільним є надання наступних ігрових прав:

- для візуалів: Make a collage and tell us about.
- для аудіалів: Make a song about yourself.
- для кінестетиків: Role-play the situation. Do the puzzle and name.

Підводячи підсумок зазначеному, відмічаємо, що впровадження елементів технології диференційованого навчання у процес формування англомовної лексичної компетентності у дітей дошкільного віку передбачає методично - коректну інтеграцію диференційованих ігрових вправ, спрямованих на активізацію дітей з різними типами сприйняття інформації у методичні етапи розвитку зазначеної компетентності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуманкова О.С. Підготовка майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до здійснення диференційованого підходу у навчанні учнів загальноосвітніх навчальних закладів: дис. ...канд. пед. наук :13.00.04 / Ольга Сергіївна Гуманкова. – Житомир 2012. – 254 с.

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів/ Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.

3. Трофаїла Н. Д. Методика навчання дітей іноземної мови. Умань: ВПЦ «Візаві». 2019. 131 с.

4. Типи та відповідні особливості сприйняття в дітей.
<https://childdevelop.com.ua/articles/psychology/5069/>

*І. Заньковець,
студентка,
О. Гуманкова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПОВНОЇ ФІЗИЧНОЇ РЕАКЦІЇ ЯК ЗАСОБУ ОПТИМІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ АУДИТИВНИХ НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується актуалізацією питання вивчення англійської мови як засобу міжнародного спілкування. У той самий час, в освітніх документах наголошується на необхідності навчання англійської мови дітей з дошкільного віку, що скеровує науковий пошук у сфері оптимізації реалізації ранньої іншомовної освіти. Потребою сьогодення стає використання педагогами методів та технологій навчання які дозволяють підвищити ефективність навчання англійської мови дошкільників та разом з тим, відповідатимуть особистісним запитам дітей цієї вікової групи.

Загальновідомим є той факт, що весь процес англomовного навчання у закладах дошкільної освіти спрямовано на формування основ англomовної комунікативної компетентності дошкільників. Невід'ємною складовою зазначеної компетентності є компетентність в аудіюванні та всі її складові. Одним із важливих завдань вихователя, який реалізує навчання дітей дошкільного віку англійської мови є формування та розвиток англomовних аудитивних навичок у дітей.

Метою нашої статті є привернення уваги до ефективності використання методу повної фізичної реакції (Total Physical Response або TPR) як засобу, який дозволяє оптимізувати розвиток англomовних аудитивних навичок дошкільників.

Зауважимо, що використання методу повної фізичної реакції не є новим у практиці навчання англійської мови дітей. Провідні положення зазначеного методу та його теоретичне обґрунтування знайшли відображення у наукових дослідженнях Джеймса Ашера [3]. В той самий час багато вітчизняних науковців у сфері іншомовної освіти: О. Бойко, О. Лозинська, І. Мірошник, С. Ніколаєва та інші наголошували на доцільності використання зазначеного методу у практиці іншомовного навчання на ранньому етапі.

Сутнісною характеристикою цього методу є те, що навчання іноземної мови відбувається шляхом використання фізичних рухів,

дій, як реакції на усні стимули, команди чи інструкції вчителя [1]. Відтак, діти реагують фізично на мовленнєві стимули, показуючи своє розуміння іншомовного мовлення, що є надзвичайно важливим саме з точки зору навчання аудіювання оскільки дозволяє вчителю чітко визначити ступінь розуміння дітьми іншомовного матеріалу. До переваг зазначеного методу науковці відносять: навчання іноземної мови в гармонії з «біологічною програмою дитини», тому що цей метод дозволяє використовувати рухи тіла до і після появи здатності самостійного мовлення і тому не вимагає від дитини говоріння тоді, коли вона не готова до цього; мінімізація стресу в процесі навчання; можливість створювати на заняттях атмосферу, в якій дитина навчається через позитивний емоційний фізичний досвід [2]. Тож метод повної фізичної реакції ґрунтується на базовому положенні про те, що діти найкраще навчаються будучи залученими до активної фізичної взаємодії з оточенням. Цей метод передбачає залучення дітей до дій, рухів, активної діяльності як реакції на почуте англійською мовою, або на те про що йдеться на занятті.

Беручи за основу класифікацію дій – реакцій дітей на мовлення вчителя, запропоновану Джеймсом Ашером [3], пропонуємо зразки ігрових рецептивних вправ, доцільних для використання на заняттях англійської мови в закладах дошкільної освіти з метою розвитку аудитивних навичок дошкільників.

Ігрова рецептивна вправа, розроблена на основі використання рухів тіла (TPR with body): *Miming game «Zoo visit»*. Вихователь називає тварин англійською мовою, а діти за допомогою пантоміми їх показують. Наприклад: *Walk like a lion. Swing like a monkey. Swim like a crocodile. Jump like a kangaroo.*

Ігрова рецептивна вправа, розроблена на основі використання дій з предметами (TPR with objects): *At the shop*. Вихователь називає продукти, які діти мають покласти в кошик. Наприклад: *Pick up the apples. Put the bread into the basket. Take sausage and cheese. Pay for the products.* Діти виконують дії та складають продукти в кошик.

Ігрова рецептивна вправа, розроблена на основі використання дій з малюнками та картками (TPR with pictures): *Coloring game*. Вихователь роздає малюнки, на яких зображено фрукти, називає їх та колір, в який їх слід розфарбувати. *We'll do some coloring today. Point to the lemon. Take a yellow pencil. Color the lemon yellow etc.*

Ігрова рецептивна вправа, розроблена на основі використання сторітелінгу (TPR with Storytelling): *Miming story “My day”*. Вихователь розповідає англійською мовою про те як діти прокидаються, вмивають обличчя, чистять зуби, вдягаються, снідають

та йдуть в садочок. Наприклад: Wake up. Brush your teeth. Get dressed. Eat your breakfast. Go to the kindergarten. Діти ілюструють розповідь вихователя за допомогою пантоміми.

Вихователь може скласти різноманітні рецептивні ігрові вправи на основі використання методу повної фізичної реакції та інтегрувати їх у хід занять англійської мови з метою розвитку аудитивних навичок дошкільників.

Висновком із зазначеного є те, що раціональне та методично-коректне використання рецептивних ігрових вправ, розроблених з використанням методу повної фізичної реакції дозволить оптимізувати формування вищезазначених навичок оскільки створить міцну мотиваційну базу для виконання дітьми завдань, дозволить усунути стрес, створити іншомовну атмосферу на занятті.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Мірошник І.В. Переваги і недоліки сучасних методів навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету . Серія: Педагогічні науки. 2015 №125. С. 335-338.

2. Бляшевська А. В., Федорець В. І. Імплементція методу повної фізичної реакції у процес навчання англійської мови у початковій школі.//Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. матеріалів IV Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції, 14 квітня 2021 року, Луцький національний технічний університет. Луцьк: Відділ іміджу та промоції Луцького НТУ, 2021. 272 с.

3. Asher, James. Learning another language through actions. Los Gatos, CA: Sky Oaks Productions, 2009. 378 p.

*С. Железнякова,
студентка,
С. Лук'янчук,
кандидат пед. наук, доцент,
Український державний університет імені Михайла
Драгоманова*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАОЧНОСТІ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Вільне володіння іноземними мовами є однією з ключових компетентностей, якими повинна володіти сучасна молода людина. Проблемі формування іншомовної комунікативної компетентності в здобувачів освіти приділяється велика увага в НУШ під час вивчення дисциплін мовно-літературної освітньої галузі. Вчителі зацікавлені як в освоєнні сучасних передових технологій навчання іноземних мов, так і у використанні перевірених часом методик і прийомів на основі загально-дидактичних принципів навчання.

При вивченні іноземної мови наявність зацікавленості - один з головних чинників, так як обсяг матеріалу, що запам'ятовується, великий і, отже, процес навчання носить тривалий характер. Головною метою роботи вчителя вважається створення на занятті таких психолого-педагогічних умов, які допомагають зрозуміти поданий матеріал і досягти рівня комунікативної компетентності, який був би задовільним для здійснення спілкування у різноманітних життєвих ситуаціях.

Особливе значення у цьому контексті відведено ефективному застосуванню наочностей на уроках англійської мови в початковій школі. Адже саме наочність служить опорою в розумінні сприйнятого на слух матеріалу, в іншому – забезпечує правильне осмислення його на етапі ознайомлення, у третьому – завдяки наочності створюються умови для практичного використання матеріалу, кращого його розуміння та активного використання учнями [4:220].

Використання засобів наочності підвищує мотивацію учнів до навчання, полегшує засвоєння нової лексики та граматичних структур. Цей ефективний інструмент у навчанні сприяє розвитку мовленнєвих навичок. Учні цього віку мислять образами, тому візуальні матеріали відповідають особливостям їхнього розвитку та сприяють кращому запам'ятовуванню навчального матеріалу. Вчасно використана

виразна наочність – це змістове й емоційне підживлення процесів сприймання, мислення, пам'яті молодших учнів.

У своїх роботах роль наочності на уроках іноземної мови досліджували такі вчені, як С. Ніколаєва, Н. Шведова, Є. Пасов, Ю. Гринда. Особливості використання наочності для удосконалення навичок усного та писемного мовлення засобами наочності розглядається в роботах таких дослідників, як Н. Скляренко, С. Литвин, С. Кожушко. Вивчаючи дослідження вітчизняних освітян, ми приділяли увагу різним видам наочності та особливостям їх застосування на уроках іноземної мови з учнями початкових класів.

Досліджуючи теоретичний аспект проблеми наочності, важливо розрізняти три основних поняття:

- 1) принцип наочності;
- 2) наочні засоби навчання;
- 3) наочні методи навчання.

Вважається, що засновником принципу наочності в навчанні був Я. А. Коменський. Сутність цього принципу можна передати висловом: «краще один раз побачити, ніж сто разів почути». Він спирається на провідну роль зорових аналізаторів у сприйманні зовнішнього світу. Тому навчальний матеріал потрібно подавати в найбільш унаочненій формі [1: 38].

Наочними засобами навчання можуть стати об'єкти, створені людиною, а також предмети природи. Вони забезпечують формування образного уявлення, повноцінний розгляд навчального матеріалу, проілюструвати ту чи іншу залежність.

Наочні методи навчання включають:

- ілюстрування
- демонстрування
- самостійне спостереження.

Наочні методи використовуються у взаємозв'язку зі словесними і практичними методами. Це демонстрація натуральних об'єктів, наочних посібників (предметів, флешкарт, схем, таблиць, муляжів, макетів і т.д.), перегляд та прослуховування аудіовізуальних засобів (аудіозаписів, мультфільмів, кінофільмів, телепередач і т. д.) [2].

Наочність поділяється на:

- споглядальну: спостереження, розглядання учнями об'єктів в живому вигляді або в зображеннях під керівництвом вчителя;
- дієву: виготовлення учнями моделей, карт, діаграм, таблиць, спостереження і перетворення різних предметів і матеріалів у процесі роботи в навчальних майстернях, кабінетах, лабораторіях, на пришкольніх ділянках тощо.

Поєднання споглядання та дії допомагають засвоювати знання глибше й повніше, ніж спостереження без діяльності.

Використання плоских образотворчих засобів (навчальних картин, таблиць, фотографій) допомагає дітям визначати основне та другорядне, істотне і неістотне, дозволяє зосередити увагу на характерних ознаках об'єктів на тривалий час, має великий емоційний вплив, оскільки позитивні емоції збільшують гостроту сприймання, яскравість і чіткість образів та уявлень [3:182].

Головне призначення таблиць: здобуття нових знань, як джерело додаткової інформації для уточнення; для розширення засвоєних знань; як основу встановлення залежностей; як матеріал для організації практичних робіт.

Необхідність використання аудіовізуальних засобів наочності пояснюється покращенням сприйняття інформації, підвищенням зацікавленості та кращим запам'ятовуванням навчального матеріалу.

Переваги навчального фільму полягають в можливості сприйняття великої кількості інформації про предмети за короткий час та поданню матеріалу в динаміці та логічній послідовності, що залежить від мети та дидактичного призначення.

В ситуації, коли в дитини виникають труднощі, коли їй щось незрозуміло, у неї щось не виходить, її інтерес до предмета, який вивчається, швидко згасає, від вчителя початкової школи, вимагається, на нашу думку, більше, ніж від інших вчителів, компетентна допомога учню в сприйнятті, розумінні і запам'ятовуванні навчального матеріалу.

Тож, перевагами використання наочності є підвищення інтересу до предмета, активізація всіх видів пам'яті, полегшення процесу пояснення абстрактних понять. З її допомогою створюють навчальні ситуації, в яких відпрацьовується усна комунікація і освоюється мовна реакція на життєві ситуації.

Опрацювання наукових джерел дало нам можливість надати деякі методичні рекомендації щодо ефективного застосування засобів наочності на уроках іноземної мови в початковій школі. Важливо пам'ятати про:

- раціональне дозування візуальних матеріалів;
- врахування вікових особливостей учнів молодшого шкільного віку;
- необхідність інтеграції наочних методів з ігровими та комунікативними методами.

Результатами впровадження засобів наочності в навчання іноземної мови є:

- покращення успішності учнів;
- підвищення рівня активності на уроці;
- формування стійкого інтересу до іноземної мови.

Таким чином, можемо підсумувати, що в навчанні іноземної мови в початковій школі наочність слугує могутнім засобом формування іншомовних мовних та мовленнєвих компетентностей учнів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови: Монографія. К.: Віпол, 2010. 138 с.
2. Класифікація і характеристика засобів наочності [Електронний ресурс] –Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/embed/010053mq-3187.docx.html>
3. Малафійк І. В. Дидактика новітньої школи: навчальний посібник / І.В. Малафійк. – К.: Видавничий дім « Слово», 2014. – 632 с.
4. Саволайнен Я. В. Використання різних видів наочності у процесі формування іншомовної лексичної компетенції // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2014. Випуск 37. С. 219-223 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkpnu_fil_2014_37_55

*В. Корзун,
студентка,
О. Гуманкова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МНЕМОТЕХНІКИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Якісне покращення навчання дошкільників англійської мови є одним із нагальних завдань сучасної педагогічної системи. Зазначене актуалізує проблему пошуку ефективних підходів, методів та технологій навчання, які дозволять оптимізувати організацію англомовного навчання дітей дошкільного віку.

Безперечно, вибір методів та технологій навчання має відбуватись з урахуванням вікових психологічних особливостей дітей. Враховуючи особливості розвитку пам'яті дітей дошкільного віку, яка характеризується фрагментарністю сприйняття та детермінованістю процесу впізнавання у відтворенні матеріалу, домінування у них образного мислення [1] доцільності набуває використання елементів мнемотехніки у процесі навчання англійської мови дітей цієї вікової групи. Багато науковців займались розглядом проблеми використання мнемотехніки в освітньому процесі в цілому та в процесі організації навчання дошкільників зокрема: Є. Антощук, А. Богуш, Х. Бобровська, Л. Мар'яненко, М. Капітула, О. Самсонова, Л. Соловійова, Г. Чепурний та інші, проте питання використання елементів мнемотехніки у навчанні дошкільників англійської мови представлено недостатньо у наукових доробках вчених.

Метою нашої статті є висвітлення практичних шляхів використання елементів мнемотехніки у навчанні дітей дошкільного віку англійської мови.

Педагогічна мнемотехніка – це система методів і прийомів, що використовуються в освіті для полегшення запам'ятовування та засвоєння інформації дітей. Ці методи адаптовані до освітніх цілей і враховують вікові особливості, психологічні потреби та когнітивні здібності вихованців [2].

З точки зору навчання англійської мови дітей дошкільного віку доцільною є класифікація методів, запропонована в дослідженні Н. Михальчук: лінгвістичні методи (передбачають асоціювання певної інформації із знайомими словами та фразами), візуальні методи

(передбачають використання малюнків або піктограм для створення асоціацій), фізичні методи (передбачають використання тіла та рухової активності для запам'ятовування матеріалу) [3].

Ілюстрацією реалізації лінгвістичного методу мнемотехніки є розучування з дітьми вірша (Peg word system), згідно якого дитина запам'ятовує нове слово у поєднанні з римуванням із знайомими цифрами. Наприклад: One is a bun; two is a shoe; three is a tree; four is a door; five is a hive.

Ілюстрацією реалізації візуального методу мнемотехніки є використання малюнків, на яких зображено предмети із спільними характеристиками такими як колір, розмір, форма, звук (organizational schemes). Наприклад, на малюнку зображено предмети лише червоного кольору. Діти дивляться на малюнок та кажуть: Red is an apple. Red is a cherry. Red is a strawberry. Red is a heart. Red is a tomato. Red is a ladybug.

Також ілюстрацією зазначеного методу мнемотехніки є розучування вірша, зміст якого представлено у вигляді піктограми. Наприклад, на малюнку зображено людину, яка стоїть; людину, яка сидить; очі та різнокольорове серце. Діти, дивлячись на малюнок, відтворюють зміст наступного вірша: I see pink, I see brown; I stand up and I sit down; I see red, I see blue; I see you and I love you.

Ілюстрацією цього методу є також використання мнемоквадратів, мнемодоріжок та мнемотаблиць. У даному випадку завдання будуються за принципом «від простого до складного». Тобто мнемоквадрати – це малюнки, які використовуються для запам'ятовування окремих слів або речень. Мнемодоріжки представляють собою кілька об'єднаних між собою мнемоквадратів [4]. Малюнок у кожному квадраті відповідає одному слову, або словосполученню, спираючись на зображення дитина складає речення.

Наприклад, дітям пропонуються окремі малюнки на яких зображено людину, руку та іграшку. Дитина складає речення: I have a ball.

Мнемотаблиці представляють собою таблиці, поділені на квадрати. Кожному зображенню в квадраті відповідає певне англійське речення. На основі цих таблиць діти легко відтворюють інформацію, оскільки в цьому процесі одночасно задіяно і слухове і візуальне сприйняття [4]. У такому випадку діти можуть переказувати англійською мовою короткі оповідання або фрагменти знайомих казок.

Ілюстрацією використання фізичного методу мнемотехніки є використання пантоміми для запам'ятовування англійських слів.

Наприклад, називаючи слово «a bedroom», діти пантомімою показують немов сплять, називаючи слово «a bathroom» діти пантомімою показують як миються тощо.

Підводячи підсумок, зазначаємо, що використання елементів мнемотехніки дозволяє активізувати дітей на заняттях англійської мови, оптимізувати запам'ятовування мовного матеріалу та забезпечити ефективність формування англійської мовленнєвої компетентності в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Методика навчання дітей англійської мови: теоретичний аспект: навч.-метод.посіб./ уклад. Н.Д. Трофайла. – Умань: Візаві, 2024. – 214 с.

2. Капітула М.С. Мнемотехніка як інноваційний метод формування зв'язного мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/27385/1/14.pdf>

3. Михальчук Н., Івашкевич Е., Кваснецька Н. Інноваційні шляхи розв'язання проблеми використання стратегій мнемотехніки для покращення вивчення словникового запасу учнями початкових класів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/548>

4. Прийоми мнемотехніки як засіб формування зв'язного мовлення у дошкільників. Практичний посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nmc.zt.ua/wp-content/uploads/2024/03/55-%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BC%D1%87%D1%83%D0%BA-%D0%A2-%D0%92-%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D0%B8-%D0%BC%D0%BD%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B8-%D0%96%D0%A6%D0%A0%D0%94-%E2%84%96-55-.pdf>

*О. Костюшко,
студентка,
О. Гуманкова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Оволодіння англійською мовою в ранньому віці є ключовим чинником формування компетентної особистості, здатної ефективно адаптуватися до сучасного середовища. Вивчення англійської мови виступає важливим засобом когнітивного та соціального розвитку дітей дошкільного віку, сприяючи їхній підготовці до навчання в школі.

Отже, особливого значення набуває вдосконалення методики викладання англійської мови в закладах дошкільної освіти (ЗДО), зокрема у напрямку пошуку технологій навчання, які, з одного боку, оптимізують засвоєння дошкільниками іншомовного змісту навчання, а з іншого – дозволять організувати навчальний процес на комунікативних засадах з урахуванням вікових особливостей дітей цієї вікової групи.

Особливості використання проектної технології в освітньому процесі розглянуто у дослідженнях А. Баранової, В. Бондар, Є. Полат, Л.Піроженко, О. Пометун, О. Пехоти та інших. Разом з тим, проблема використання проектної технології навчання на заняттях англійської мови в ЗДО недостатньо представлена у науково-методичних джерелах.

Метою нашої статті – охарактеризувати особливості використання елементів проектної технології на заняттях англійської мови в ЗДО.

Сутність проектної технології полягає у стимулюванні інтересу дітей до певних проблем, які передбачають оволодіння певною сумою знань, і через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї або цілої низки проблем, показати практичне застосування надбаних знань від теорії до практики [1].

Проектна технологія має низку суттєвих переваг, що сприяють ефективній організації навчального процесу в ЗДО:

- поєднання групової та колективної діяльності, що розвиває навички командної роботи;

- наочність кінцевого результату, що підвищує мотивацію до навчання;
- застосування різноманітних форм взаємодії, зокрема інтерактивних, що сприяє впровадженню педагогіки співробітництва;
- спрямованість освітнього процесу на досягнення конкретного результату [2].

Не зважаючи на зазначені переваги використання проектної технології навчання, відмічаємо, що в роботі з дошкільниками під час проведення занять англійської мови, доцільним є використання лише елементів цієї технології з урахуванням того факту, що діти ще не володіють достатнім рівнем англомовних знань та не мають розвиненої самостійності у вирішенні проблем.

Характерною рисою проектної діяльності є її спрямованість на досягнення конкретного результату, який, враховуючи специфіку нашого дослідження, може бути представлений у вигляді колажу, ілюстрованої книжки, презентації, розповіді в малюнках, анкетування, інсценування казки, проведення свята, навіть приготування певної страви [3].

Щодо етапів проведення проектної роботи на занятті англійської мови в ЗДО, вони мають включати:

1 етап підготовчий, який має на меті активізацію англомовних знань в межах теми, мотивування дітей до участі в проектній роботі, ознайомлення дітей із сценарієм проекту, налаштування їх на створення конкретного продукту діяльності, конкретизація аудиторії, на яку буде орієнтовано кінцевий продукт проектної роботи;

2 етап виконавський, який власне і є реалізацією проектного завдання дошкільниками;

3 етап презентаційний, який передбачає представлення конкретного продукту проектної діяльності конкретному адресату.

Зауважимо, що доцільною є організація проектної роботи дошкільників під час проведення занять четвертого під-циклу занять по темі, на основі вже засвоєного тематичного лексико-граматичного матеріалу.

Наведемо конкретні зразки завдань для проектної роботи з дошкільниками в межах тематики програмних занять англійської мови в ЗДО.

Тема «Seasons and Clothes». Завдання для дітей: Pretend you are going on a trip to the beach/ mountains. What will you need to take with you? Pack the bag. Хід виконання: діти, працюючи в групах, «збирають валізу», створюючи колаж. Результатом роботи є представлення колажу англійською мовою іншим групам дітей.

Тема «Domestic Animals». Завдання для дітей: Design your own Farm. Хід виконання: діти, працюючи в групах, створюють свою власну ферму та відбирають тварин на власний розсуд, створюючи постер. Результатом роботи є представлення постеру англійською мовою іншим групам дітей та організація виставки постерів для батьків.

Тема « Exotic Animals». Завдання для дітей: Create a sticker story «Our visit to the ZOO». Хід виконання: діти, працюючи в групах, створюють свою власну ілюстровану розповідь про похід до зоопарку, використовуючи стікери. Результатом роботи є об'єднання всіх малюнкових розповідей у великий колаж.

Тема « Fruits». Завдання для дітей: Cook a fruit salad. Create a picture recipe. Хід виконання: діти, працюючи в групах, готують фруктовий салат з реальних фруктів, малюють рецепт салату. Результатом роботи є частування інших дітей салатом та представлення рецепту англійською мовою.

Підводячи підсумок зазначеного, зауважимо, що реалізація проектної роботи, яка містить елементи інтерактивної взаємодії, творчості та проблемного навчання, розвиває не лише англomовну мовленнєву компетентність дошкільників, сприяє закріпленню іншомовного матеріалу, а й розвиває когнітивні та соціальні навички дітей дошкільного віку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1.Зоренко І. Щербина І. Використання проектного методу під час вивчення учнями англійської мови. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ap.uu.edu.ua/article/337>

2. Лосєва О. Використання досвіду Сполучених Штатів Америки щодо раннього навчання іноземної мови у викладанні англійської мови у початкових класах сучасної України. Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації: зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., Київ 25-26 лютого 2016 р. – Київ: Міленіум, 2016. – С. 156–157.

3. Projects with young learners. Diana Phillips, Sarah Burwood, Helen Dunford. Oxford University Press. 1999 - 152 p.

Я. Мисько,
студентка,
О. Михайлова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі вивчення іноземних мов є важливою складовою освітнього процесу. Англійська мова як міжнародна є засобом міжкультурної комунікації, і тому її вивчення має не тільки освітню, а й соціокультурну значимість. Формування лінгвосоціокультурної компетентності в початковій школі допомагає учням розвивати навички діалогу, розуміти особливості англійської культури та забезпечує їхню готовність до участі у міжнародному спілкуванні.

Сучасна освіта все більше і більше збільшує вимоги до рівня навчання у навчальних закладах. Варто зауважити, що великий вплив на зміст навчання іноземної мови мали зміни в загальному житті країни та розвиток лінгвістичного навчання в Європі та світі взагалі. Згідно цього зростає роль вивчення іноземної мови як скупчення загальних та поглиблених знань країни, мова якої вивчається. Головною метою вивчення є здатність учнів до міжкультурного спілкування, яке формується за допомогою сукупності компетентностей, велику роль яких грає лінгвосоціокультурна.

Лінгвосоціокультурна компетентність включає: лінгвістичну компетентність (знання мовних структур, лексики, фонетики), соціальну компетентність (уміння взаємодіяти з різними соціальними групами, адекватно реагувати в різних ситуаціях), культурну компетентність (знання культурних особливостей, традицій, норм спілкування, що притаманні носіям мови).

С.Ю. Ніколаєва наголошує, що лінгвосоціокультурна компетентність включає в себе три компоненти: соціолінгвістичну, соціокультурну та соціальну компетенцію [4].

Формування в учнів лінгвосоціокультурна компетентність перш за все передбачає наступні аспекти: формування у дітей інтересу до ІМ як засобу міжнародного спілкування та засобу пізнання нової національної культури; розвивати пізнавальну діяльність дітей,

формувати культуру розумової праці; розвивати толерантне ставлення до іншого народу [18, с. 55].

Поряд із зазначеними підходами і принципами, ефективними для формування ЛСКК є такі технології: ігрова діяльність, яка передбачає доцільне використання рольових ігор, моделювання реальних та уявних комунікативних ситуацій для закріплення нового матеріалу, формування навичок говоріння та підвищення мотивації навчання англійської мови; інтерактивне навчання створює середовище демократії та заохочує відкрите спілкування з людьми з різних культур, а також сприяє прояву критичного мислення в класі. Наприклад, проблемні ситуації навчання з використанням інформаційних технологій, що особливо актуальне в сучасній ситуації глобального міжкультурного спілкування і взаємопроникнення в різні сфери життя.

Вивченням діалогічного мовлення займалися багато вчених, як вітчизняних (Бухбіндер В.А., Берман І. М., Вайсбурд М. Л., Тернопольський О. Б.), так і зарубіжних (Александр Робін, Пауло Фрейре, Генрі Геру, Пітер Макларен).

Діалогічне мовлення – це форма мовлення, при якій відбувається безпосередній обмін висловлюваннями між двома або кількома особами. Вони допомагають нам розуміти один одного, більш менш успішно співіснувати.

Найважливішими особливостями діалогічного мовлення для педагогів, є комунікативні та психологічні її особливості. Діалог в процесі навчання англійської мови виступає не тільки як одна з найважливіших цілей навчання мовленнєвого спілкування, а й як засіб вдосконалення мовленнєвих умінь і навичок [2]. В основу навчання діалогічного мовлення покладені наступні принципи: комунікативна спрямованість навчання; психологічна готовність до сприйняття і реагування на стимул; ситуативна обумовленість діалогічного мовлення; врахування індивідуальних особливостей учнів; орієнтація на кандидатів у партнери (інтернаціональне та внутрішньо національне спілкування) [3]. Матеріал для навчання діалогічного мовлення повинен бути організований головним чином у вигляді мовленнєвих зразків, відповідних найбільш вживаним моделям, що вивчаються, і згрупованих навколо типових ситуацій мовленнєвого спілкування.

Важливе місце в навчанні діалогічного мовлення займає проблема сприйняття і розуміння змісту висловлювань партнерів на слух. Але, якщо порівнювати, то безумовно, учителя в більшості випадках

набагато легше зрозуміти, ніж носія мови. Ця проблема, на жаль, ще мало досліджена [4]. Разом з тим, говорячи про аудитивний аспект діалогічного спілкування, можна говорити про необхідність засвоєння вмінь виділяти на слух головне і деталі прослуханого тексту, розуміти в повному обсязі зміст тексту, робити висновки, критично оцінювати почуте, розуміти мету і підтекст почутого, представляти сприйняту інформацію по-новому, спираючись на свої знання і досвід. Але в цьому випадку слід пам'ятати, про різні особливості пам'яті. Адже ті, у кого зорова пам'ять розвинена краще, ніж слухова, дуже важко не те що засвоюють, а елементарно сприймають текст на слух [5].

Незважаючи на те, що засвоєння діалогічного мовлення як однієї з основних форм мовленнєвого спілкування є важливим елементом навчання іноземних мов взагалі, англійської мови зокрема, в області навчання діалогічного мовлення є багато невирішених питань і сформована практика, як зазначають педагоги, має чимало недоліків [5]. До їх числа можна віднести наступні: навчання діалогічного мовлення зводиться до виконання вправ «питання-відповідь», хоча питання і відповіді є лише окремим випадком діалогічного спілкування; в діалозі учню відводиться, як правило, пасивна роль, він зазвичай тільки відповідає, а питання задає вчитель; при навчанні діалогічного мовлення використовується матеріал, що не має комунікативної цінності, а підібраний лише з навчальною метою [1]

Діалогічне мовлення виступає важливим інструментом для розвитку лінгвосоціокультурної компетентності, оскільки воно забезпечує інтерактивну взаємодію між мовцями, сприяє формуванню навичок комунікації в різних соціальних та культурних контекстах. Через діалог відбувається не лише обмін інформацією, а й адаптація мовця до особливостей мовної поведінки співрозмовника, засвоєння норм і традицій іншомовного середовища.

Завдяки діалогічному мовленню розвивається здатність до ситуативного мовлення, швидкого реагування на репліки співрозмовника, формулювання аргументованих відповідей та використання відповідних мовних засобів. Крім того, воно допомагає усвідомити особливості культурної варіативності мовного спілкування, що сприяє успішній міжкультурній комунікації.

Особливе значення діалогічне мовлення має у навчанні іноземної мови, оскільки воно стимулює розвиток мовної інтуїції, удосконалює вимову, розширює словниковий запас та підвищує рівень володіння граматичними конструкціями. Використання автентичних

комунікативних ситуацій, рольових ігор та дискусій сприяє підвищенню мотивації студентів і дозволяє ефективно розвивати їхні мовні компетентності.

Отже, формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів початкової школи через навчання діалогічного мовлення є важливим аспектом сучасної освіти. Інтеграція різноманітних методів навчання забезпечує не лише розвиток мовних навичок, але й соціальну адаптацію учнів у багатокультурному середовищі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. A Common European Framework of Reference for Languages Learning, Teaching, Assessment. Strasbourg, 2001. 264 с.
2. Колодязна В. В. (2004) Навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови за комунікативною методикою. *Англійська мова та література*. 2004. №5. С. 4.
3. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2010. № 2. С. 11–17.
4. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі : [навчальний посібник] / С. В. Роман. Київ: Ленвіт, 2009. 216 с.
5. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. Київ: Генеза, 2002. 368 с.

*Л. Назарчук,
студентка,
О. Михайлова,
кандидат пед.
наук, доцент, Житомирський державний
університет імені Івана Франка*

ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ

В умовах реформування системи освіти в Україні, її модернізації зростає потреба суспільства у кваліфікованих конкурентоспроможних спеціалістах, які мають високий рівень компетентностей, над формуванням яких варто працювати, починаючи зі шкільного навчання. Вивчення учнями початкових класів іноземної мови має безпосередній зв'язок із стратегічними змінами у сучасній англомовній освіті молодших школярів за використання інноваційних форм організації навчання [2].

Успішне вирішення цієї проблеми має пряму залежність від використання педагогом проблем чітко визначених дидактично і методично обґрунтованих теоретично – методологічних засад у процесі навчання іноземній мові учнів 1-4 класів в умовах ЗЗСО за використання ігрової діяльності.

Проблема організації змісту освіти учнів початкових класів на засадах компетентісно орієнтованого підходу розглянута у працях таких дослідників, як: О. Антонова, О. Березюк, Н. Мирончук, О. Овчарук та ін. Проблему формування ігрової діяльності у процесі удосконалення змісту, методів, засобів, технологій іншомовної освіти учнів початкових класів розкрито у дослідженнях Г. Корицької, Т.Полонської, Н.Скляренко та ін.

Розглянемо зміст поняття «компетентісно орієнтований підхід у процесі навчання англійській мові учнів початкових класів». Спершу окреслимо зміст терміну «компетентність». За дефініцією О. Савченко, компетентність – інтегрована здатність особистості до самостійної діяльності, набута в процесі навчання. Вона включає в себе не лише фактичні знання та уміння, але й навички, досвід, цінності та ставлення, які можуть бути успішно втілені на практиці. Тому компетентність виходить за межі простого накопичення знань

та навичок [4]. Тобто компетентна людина послуговується здобутими знаннями задля вирішення актуальних проблем, мислить стратегіями дії у певній ситуації.

О. Пометун під компетентнісно орієнтованим підходом до навчання англійській мові розглядає «спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості» [2]. Також слушно додає, що в результаті такого підходу вдасться сформувати загальну компетентність людини, інтегрованої в сучасне суспільство, на основі здобутих знань, умінь та наявності в людини алгоритму діяти в конкретній ситуації.

Розглянемо визначення поняття «компетентнісно орієнтований підхід до навчання англійській мові». За дефініцією О. Савченко, компетентність – інтегрована здатність особистості до самостійної діяльності, що включає в себе не лише фактичні знання та уміння, але й навички, досвід, цінності та ставлення, які можуть бути успішно втілені на практиці [4].

Серед способів оптимізації навчально-пізнавальної діяльності учнів початкових класів на уроках англійської мови варто виділити використання ігрових ситуацій, що максимально наближені до реальних умов спілкування. Окрім того, гра, як найбільш звична та природна форма діяльності, викликає в учнів початкових класів радість та захоплення, стимулює їх до самостійного здобуття знань, до творчого пошуку. Ігрові моменти є чинником продуктивного повторення школярами лексики та граматичних англомовних конструкцій у процесі навчання англійській мові [1].

Процес навчання іноземній мові учнів 1-4 класів за використання ігрових ситуацій є особливою формою діяльності молодших школярів, яку доцільно реалізувати у процесі використання навчально – комунікативних ситуацій (за моделювання реальних умов спілкування). За використання потенціалу гри у школярів варто формувати знання, вміння й навички із метою формування правил комунікативної поведінки (наприклад, вміння виявляти розуміння, співчуття, ввічливість тощо) [3].

Учителі мають здійснювати навчальну діяльність, пов'язану з мовою і мовленням, водночас організовувати роботу, щоб учні засвоювали правила комунікативної поведінки, яких потрібно дотримуватися під час спілкування [3].

Наведемо приклади ігрових ситуацій, які доцільно використати у цьому контексті:

- фонетичні ігри (наприклад, гра «Чую - не чую»). Мета

проведення – формування в учнів основ фонематичного слуху, інформаційної та соціокультурної компетентностей. За умов гри вчитель ділить учнів на дві команди. Він зачитує слова, учасники команд виправляють у них помилки (якщо деякі слова вказані неправильно) або ж вказують на правильне написання слів. Перемагає команда, учасники якої надали більше правильних відповідей;

- гра «Хто швидше»? Мета: формування лексичної компетентності учнів, навичок встановлення звукобуквенних відношень, слухового сприймання учнів, їх соціокультурної компетентності. Школярам роздають картки, де записані слова англійською (перша колонка). В другій колонці міститься переклад слів. В третій колонці – переклад українською. Кожен із учнів повинен правильно співвіднести слово із відповідною транскрипцією та правильним перекладом. Перемагає той, хто найбільш правильно та якісно співвіднесе слова із їх значенням і транскрипцією;

- гра «Хто відтворить правильніше». Мета проведення – формування зв'язного мовлення молодших школярів, їх лексичної та граматичної та соціокультурної компетентності. Учні діляться на дві команди. На дошці записаний текст англійською мовою. Із команди обирають 2-3 учнів, які за декілька хвилин вивчають текст напам'ять, а потім відтворюють. Перемагає та команда, учасники якої зможуть відтворити текст найбільш вичерпно, правильно та достовірно [4].

Отже, компетентнісно орієнтований підхід у процесі навчання учнів початкових класів іноземній мові за використання ігрових ситуацій має вияв, насамперед, через комунікативну діяльність. За цих умов молодші школярі мають можливість не тільки здобувати знання, які є прагматично спрямованими, але й набувати міцних практичних навичок та досвіду іншомовної комунікації в усній та писемній формах у найбільш звичний, природний для них спосіб, удосконалюючи навички мовлення та культури спілкування, набуваючи як предметних, так і життєвих компетентностей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання /наук. ред. видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.

2. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: А.С.К., 2004. 192 с.

3. Полонська Т.К. Сутність ігрових технологій у навчанні іноземних мов учнів початкової школи на компетентнісних засадах. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / ред. кол. ; голов. ред. О. М. Топузов. К. : Пед. думка, 2018. Вип. 20. С. 317–327.

4. Савченко О. Мета і результат уроку в контексті компетентнісного підходу. *Початкова школа*. 2015. № 3. С. 10–15.

5. Складенко Н.К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Іноземні мови*. 2011. №1. С. 15-25.

*О. Пантук,
студентка,
О. Кравець,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ТА ЗАСВОЄННЯ ІНШОМОВНОГО МАТЕРІАЛУ УЧНЯМИ ПОЧАТКОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА СТАНДАРТАМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У сучасних умовах глобалізації та європейської інтеграції України володіння англійською мовою стає необхідною навичкою для успішної соціалізації та професійного розвитку особистості. Згідно зі стандартами Нової української школи (НУШ), навчання іноземної мови в початковій школі має бути спрямоване на розвиток комунікативних компетентностей учнів, формування мотивації до вивчення мови та використання інтерактивних методів навчання. Однак на практиці процес засвоєння іншомовного матеріалу часто ускладнюється низкою факторів: віковими особливостями молодших школярів, відсутністю достатнього мовного середовища, а також обмеженими ресурсами для реалізації сучасних методичних підходів.

Останні дослідження в галузі методики викладання англійської мови в початковій школі вказують на важливість ігрових технологій, інтегрованого навчання та компетентнісного підходу [1: 12]. Зокрема, дослідження О. Пометун та Л. Скубієвої підкреслюють значущість діяльнісного підходу у викладанні іноземної мови [2: 45]. Також роботи Н. Гавриш [3: 30] підтверджують ефективність використання мультимедійних технологій, які сприяють підвищенню мотивації учнів та покращенню засвоєння нового матеріалу.

Метою тези є аналіз особливостей навчання англійської мови в початковій школі відповідно до стандартів НУШ та визначення найбільш ефективних методичних підходів до засвоєння іншомовного матеріалу молодшими школярами.

У процесі навчання англійської мови в початковій школі необхідно враховувати вікові особливості учнів. Діти цього віку сприймають інформацію переважно через гру, візуальні образи. Тому інтерактивні методи, такі як рольові ігри, драматизація, використання мультимедійних засобів та CLIL-підхід (інтегроване навчання мови і предмета), є ключовими у викладанні [4: 62].

Основні методичні аспекти навчання англійської мови за

стандартами НУШ включають:

- Комунікативний підхід, що передбачає використання мови в реальних ситуаціях через діалоги, розігрування сценок та інтерактивні вправи [5: 80].

- Ігрові технології, які забезпечують залучення учнів у навчальний процес, підвищують їхню мотивацію та сприяють кращому запам'ятовуванню матеріалу [6: 35].

- Проектна діяльність, що дає можливість учням застосовувати набуті знання на практиці та сприяє розвитку креативного мислення [7: 90].

- Мультимедійні ресурси (аудіо, відео, інтерактивні дошки, мобільні додатки), які полегшують засвоєння лексичного та граматичного матеріалу [8: 110].

- Дієве оцінювання, що базується на формуальному підході і сприяє розвитку самооцінки та саморефлексії учнів [9: 120].

Отже, ефективне навчання англійської мови в початковій школі за стандартами НУШ має базуватися на комунікативному підході, інтерактивних та ігрових методах, використанні мультимедійних технологій і формуальному оцінюванні. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз впливу цифрових технологій на засвоєння іншомовного матеріалу, розробку адаптивних навчальних програм для дітей з особливими освітніми потребами та вдосконалення методики навчання в умовах дистанційного або змішаного навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пометун О. І., Скубієва Л. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі. – Київ: Освіта, 2020. – 220 с.
2. Гавриш Н. В. Використання мультимедійних технологій у навчанні іноземної мови. – Львів: Світ, 2019. – 180 с.
3. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід у навчанні: теорія та практика. – Харків: Основа, 2018. – 250 с.
4. Лісовий О. В. Діяльнісний підхід у початковій освіті: методичні аспекти. – Дніпро: Наука і освіта, 2021. – 190 с.
5. Бондаренко С. П. Сучасні тенденції у викладанні англійської мови молодшим школярам. – Одеса: Педагогічна думка, 2020. – 175 с.
6. Колесник Ю. О. Ігрові методи навчання іноземної мови в початковій школі. – Вінниця: Освітні перспективи, 2017. – 200 с.
7. Маляренко І. С. Проектне навчання як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції. – Чернівці: Рута, 2019. – 165 с.

8. Ткаченко Л. О. Використання інтерактивних технологій у навчанні англійської мови. – Житомир: Полісся, 2022. – 140 с.

9. Сидоренко Н. В. Оцінювання навчальних досягнень у Новій українській школі. – Київ: Академія, 2021. – 130 с.

*В. Севрук,
студентка,
О. Кравець,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет ім. Івана Франка*

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

На сучасному етапі розвитку освітнього процесу важливим завданням є розвиток творчих здібностей учнів початкової школи, адже творчість сприяє всебічному розвитку дитини, формуванню критичного мислення та комунікативних навичок. Використання інноваційних технологій на уроках іноземної мови дозволяє зробити навчання більш ефективним та захоплюючим. Творчі здібності включають креативне мислення, вміння генерувати ідеї, адаптувати знання до нових ситуацій та самостійно знаходити шляхи розв'язання проблем. У процесі вивчення іноземної мови творчість розвивається через мовленнєву діяльність, створення власних висловлювань, рольові ігри та інтерактивні методи навчання.

Дослідженням проблеми інноваційної педагогіки займалися низка дослідників: В. Редько, М. Бургін, М. Куріч, Н. Юсуфбекова, Ю. Чапюк, О. Арламов, Л. Подимова, М. Ігнатенко, І. Дячківська.

Дослідниця Чапюк О. зазначає, що на уроках англійської мови варто використовувати методи, що стимулюють учнів до творчої, продуктивної праці, викликають прагнення до активних дій, спілкування і висловлювання власних думок англійською мовою[4, с. 80].

Творчі здібності включають креативне мислення, вміння генерувати ідеї, адаптувати знання до нових ситуацій та самостійно знаходити шляхи розв'язання проблем. У процесі вивчення іноземної мови творчість розвивається через мовленнєву діяльність, створення власних висловлювань, рольові ігри та інтерактивні методи навчання.

На сьогодні існує велика кількість методів і технологій викладання англійської мови, які охоплюють як традиційні, так і сучасні підходи. Вибір оптимального методу навчання, що відповідатиме потребам як учителя, так і учнів, вимагає глибокого розуміння інноваційних освітніх технологій. Як зазначає М. Куріч, головне завдання сучасного педагога – підібрати такі методи та форми організації навчального

процесу, які максимально відповідатимуть рівню розвитку кожного учня [2].

Використання сучасних технологій (онлайн-платформи, мобільні додатки, доповнена реальність, інтерактивні дошки, мультимедійні презентації) сприяє створенню мотиваційного середовища, де учні можуть експериментувати з мовою, самостійно досліджувати нові теми та розвивати мовну творчість.

Методи та прийоми розвитку творчих здібностей за допомогою інноваційних технологій:

- Використання гейміфікації (ігрові додатки, квести, вікторини) для активізації навчального процесу.
- Створення власних мультимедійних проєктів, презентацій, відео та подкастів іноземною мовою.
- Використання інтерактивних онлайн-дошок (Padlet, Jamboard) для спільної творчої роботи.
- Організація віртуальних екскурсій та спілкування з носіями мови через відеозв'язок.
- Використання штучного інтелекту та чат-ботів для розвитку навичок діалогічного мовлення

Застосування інтерактивних технологій на уроках англійської мови сприяє створенню атмосфери взаєморозуміння та доброзичливості, у якій зникає страх, підвищується активність, зростає впевненість у власних силах і формується прагнення до успіху. Така сприятлива навчальна середовище стимулює творче мислення, сприяє ефективному засвоєнню матеріалу, розвитку практичних навичок його використання, розширенню комунікативного та соціального досвіду учнів, а також підвищенню їхньої мотивації та пізнавальної активності.

Інноваційні технології є потужним засобом розвитку творчих здібностей молодших школярів у процесі вивчення іноземної мови. Їхнє використання сприяє формуванню комунікативних компетенцій, активізує навчальну діяльність та створює умови для творчого самовираження кожного учня.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дячківська І.М. Інноваційні педагогічні технології – К: Академвидав, 2004
2. Куріч Марія Використання інтерактивних технологій на уроках іноземної мови / М. Куріч // Нова пед. думка : наук.-метод. журн. - 2013. - № 2. - С. 80-83

3. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Редько // Рідна школа. – 2011. – № 8-9. – С. 28-36.
4. Чапюк Ю.С. Інноваційні технології вивчення іноземної мови у початковій школі: *Інженерні та освітні технології* – КрНУ, 2017. С. 79-82

*І. Сінчук,
студентка,
О. Кравець,
доцент, кандидат педагогічних наук,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Освіта в Україні орієнтована на підготовку покоління, здатного "навчатися протягом життя", створення умов для особистісного зростання і творчого самовираження кожного громадянина України, що є важливим напрямом Нової української школи. Відповідно до нового Державного стандарту початкової освіти, який набрав чинності 1 вересня 2018 року, основним завданням є всебічний розвиток особистості учнів, їх творчого потенціалу та вміння самовиражатися. Особливий акцент робиться на формуванні іншомовної комунікативної компетентності, яка сприяє міжкультурному спілкуванню та допомагає розвивати інші ключові компетентності й задовольняти різноманітні життєві потреби учнів.

Використання проєктних технологій на уроках англійської мови в початковій школі є ефективним методом навчання, який дозволяє поєднати розвиток мовних навичок з активним залученням учнів у процес навчання. Цей підхід допомагає дітям не лише вивчати новий матеріал, але й застосовувати його на практиці в реальних або змодельованих ситуаціях. Використання інноваційних та проєктних технологій навчання, як найбільш ефективних, сприяють розвитку комунікативних навичок через роботу в групах. Учні вчаться співпрацювати, розподіляти ролі й допомагати одне одному. Це розвиває їхні навички говоріння та слухання, що є ключовими аспектами вивчення мови, виокремлюють такі педагоги та методисти, як В.М. Буренко, А.П. Максименко, Л.І. Морська, А.П. Паршикова, О.Ю. Коваленко.

Мета статті - теоретичне обґрунтування педагогічних умов використання проєктних технологій у практиці викладання англійської мови з метою підвищення ефективності навчального процесу.

У початковій школі використання методу проєктів спрямоване на розвиток навичок співпраці та ділового спілкування в колективі. Це означає, що потрібно поєднувати індивідуальну самостійну роботу з

груповими заняттями, обговоренням дискусійних питань та застосуванням елементів дослідницької методики. Мета полягає у творчому створенні кінцевого продукту учнями, що сприяє їх власній творчості. Слід зазначити, що проєктна діяльність молодших школярів - це форма активного навчання, де вони активно засвоюють знання та застосовують їх у практичних завданнях. Основна ідея полягає у мотивованому досягненні поставленої мети через створення творчих проєктів та забезпеченні єдності та послідовності різних аспектів навчального процесу.

Наскрізнi змістові лінії уроку англійської мови є важливою складовою сучасної навчальної програми в Новій українській школі. Вони сприяють розвитку таких знань, умінь та навичок, як екологічна безпека та сталий розвиток, підприємливість та фінансова грамотність, здоров'я та безпека та розвиток навичок громадянської відповідальності. Присутність цих змістовних ліній допомагає учням усвідомити важливість цих понять в сучасному світі та надає можливість розкрити їх значення з перспективи англomовних країн. Також, проєктні технології дозволяють поєднувати англійську мову з іншими предметами, такими як мистецтво, природознавство або математика. Наприклад, учні можуть створювати англomовні постери про природу або малювати карти з підписами англійською.

Метод проєктів є однією з найбільш ефективних сучасних методик викладання англійської мови, оскільки:

- Сприяє розвитку мовленнєвих навичок – учні активно використовують англійську мову для досліджень, обговорень, презентацій та співпраці.
- Забезпечує мотивацію та інтерес – робота над проєктами часто пов'язана з реальними життєвими ситуаціями та особистими інтересами учнів.
- Розвиває критичне мислення та творчість – учні аналізують інформацію, шукають рішення та створюють унікальні продукти (презентації, відео, постери тощо).
- Покращує навички співпраці – робота в командах формує комунікативні та соціальні компетенції.
- Інтегрує різні навички – одночасно розвивається говоріння, письмо, аудіювання та читання.
- Дозволяє адаптувати навчання під рівень учнів – можна використовувати диференційований підхід та індивідуальні завдання.

У школах США, Великої Британії, Бельгії, Ізраїлю, Фінляндії, Німеччини, Італії, Нідерландів ідеї гуманістичного підходу Дж.Дьюї

набули більшого поширення і популярності завдяки раціональному поєднанню теоретичних знань з їх практичним застосуванням для розв'язання конкретних проблем докiлля у спiльнiй дiяльностi школярiв. Згодом iдея методу проєктiв зазнала достатньої еволюцiї. Народившись з iдеї вiльного виховання, у наш час проєктування стає iнтегрованим компонентом цiлком розробленої i структурованої системи освiти.

Ефективнiсть проєктної дiяльностi на уроках англiйської мови залежить вiд правильної органiзацiї. Учитель повинен:

- Чiтко визначити тему проєкту, яка буде цiкавою i доступною для учнiв.
- Розподiлити завдання мiж учасниками групи або дати можливiсть дiтям працювати iндивiдуально.
- Забезпечити використання англiйської мови на всiх етапах проєкту: вiд обговорення iдей до презентацiї результатiв.

Створити умови для самостiйної роботи учнiв, пiдтримуючи їх на кожному етапi.

При органiзацiї занять з англiйської мови в початковiй школi вчителi можуть застосовувати такi види проєктiв:

1. Інформацiйнi – спрямованi на навчання цiлеспрямованого збирання iнформацiї, її аналізу та використання.
2. Дослiдницькi – вимагають чiткого визначення загальної проблеми дослiдження, його головної мети, конкретних задач та методiв їх розв'язання.
3. Iгровi – передбачають виконання iгрових ролей у моделях/ситуацiях, що об'єднуються загальною iдеєю.
4. Творчi – дiяльнiсть учасникiв спрямована на те, щоб створити оригiнальне есе або вiрш, придумати казку або оповiдання, малюнок, колаж тощо.
5. Практичнi (практично-орiєнтованi) – кiнцевим продуктом таких проєктiв може бути газета, Web-сторiнка, оформлений стенд, суспiльна акцiя тощо.

Всi цi проєкти можна використовувати в процесi вивчення таких тем, наприклад:

- "My Family" (Моя сiм'я) – створення сiмейного дерева з короткими описами членiв родини.
- "My Favorite Animal" (Моя улюблена тварина) – презентацiя або малюнок iз розповiддю про улюблену тварину.
- "Seasons and Weather" (Пори року та погода) – створення плакатiв про сезони з вiдповiдною лексикою.

- "Healthy Food vs. Junk Food" (Корисна їжа чи Шкідлива їжа) – виготовлення постерів і розповіді про здорове харчування, тощо.

Таким чином, з перших уроків вчитель може зацікавити учнів до вивчення іноземної мови і сприяти всебічному розвитку дитини. А якщо немає інтересу, то ця дитина назавжди залишиться байдужою, буде жити без радощів пізнання і відкриття чогось нового та невідомого під час уроків іноземної мови.

Використання методу проєктів на уроках англійської мови є надзвичайно ефективним підходом до навчання, який сприяє активному засвоєнню знань, розвитку мовленнєвих навичок та формуванню ключових компетентностей учнів. Проєктна діяльність дозволяє не лише поглиблювати знання з англійської мови, а й інтегрувати її з іншими предметами, розвиваючи міжпредметні зв'язки та забезпечуючи всебічний розвиток особистості.

Отже, використання проєктних технологій на уроках англійської мови в початковій школі є потужним інструментом для заохочення учнів до вивчення англійської мови, роблять процес навчання цікавим, інтерактивним та значущим. Проєктні технології є ефективним інструментом для розвитку мовних навичок, соціальної взаємодії та творчих здібностей учнів. Така діяльність сприяє не лише кращому засвоєнню знань, але й стимулює розвиток самостійності, відповідальності та креативності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бритикова Г.В. Метод проєктів як сучасна педагогічна технологія // Управління школою. 2008. №7. С.26-28
2. Дятко Г. Основи проєктної діяльності навчально-виховного процесу у початковій школі / Г. Дятко, О. Яремко. - Дрогобич, 2009. - 30 с.
3. Метод проєктів: особливості застосування в початковій школі : Посіб. для вчителів початкових класів, слухачів курсів підвищення кваліфікації, студентів педагогічних факультетів вищих навчальних закладів. К : Київський міський педагогічний університет ім. Б. Д. Грінченка, 2009. 42 с.

*В. Станчик,
студентка,
О. Кравець,
доцент, кандидат педагогічних наук,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ЗАСАДАХ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному освітньому процесі важливу роль відіграє не лише засвоєння знань, а й формування моральних якостей учнів. Молодший шкільний вік є найбільш сприятливим періодом для виховання доброти, відповідальності, толерантності, дружелюбності та чесності. Уроки англійської мови можуть бути ефективним інструментом для розвитку цих якостей, особливо якщо використовувати діяльнісний підхід, що передбачає активну участь дітей у навчальному процесі через ігри, діалоги, ситуаційні вправи та творчі завдання.

Формування моральних цінностей у дітей є однією з основних завдань сучасної освіти. В умовах глобалізації та міжкультурної комунікації важливо, щоб діти не лише опановували іноземну мову, а й вчилися співпереживати, допомагати іншим, працювати в команді. Використання діяльнісного підходу на уроках англійської мови дозволяє поєднати навчальний процес із моральним вихованням, створюючи сприятливі умови для розвитку особистості дитини.

Моральне виховання – це процес засвоєння дитиною норм і принципів моралі, які регулюють поведінку людини в суспільстві. Під діяльнісним підходом розуміють навчання через активне залучення учнів у процес пізнання, що стимулює їхню ініціативу, самостійність та соціальну взаємодію. Важливо, щоб діти не просто запам'ятовували слова й граматичні структури, а навчалися використовувати мову у реальних життєвих ситуаціях, розвиваючи при цьому моральні якості.

Проблему морального виховання дітей досліджували такі науковці, як В. Сухомлинський, який наголошував на важливості виховання доброти та гуманізму у шкільному віці, а також Л. Виготський, який розглядав навчання через соціальну взаємодію. Діяльнісний підхід у навчанні активно досліджували такі вчені, як О. Леонтьєв та Д. Ельконін, які вважали, що навчання повинно відбуватися через гру, спілкування та практичну діяльність.

Сучасні педагогі-новатори під моральними почуттями учнів

початкової школи розглядають оцінки, запиту й стосунки між дітьми, та дітьми і дорослими, дітьми і навколишнім середовищем. Моральні звички розуміється як стійка форма поведінки, що є необхідною ознакою моральної людини та здійснюються у будь-якої ситуації. Ігрова діяльність у цьому віковому періоді є природною формою взаємодії учнів початкової школи між собою.

Отже, застосовуючи діяльнісний підхід з наповненням його ігровими технологіями на уроці англійської мови, вчитель здатний активізувати інтелектуальні пошуки учнів з метою розв'язання нестандартних проблемних питань морального характеру. Використання рольових ігор, командних проєктів, ситуаційних діалогів, обговорення цінностей через художні тексти та відеоматеріали – все це є невід'ємними видами діяльності при формування моральних якостей на уроці англійської мови у початковій школі. Саме через переживання дітей проблемних питань, що були створені в умовно-комунікативній ситуації пробуджуються такі почуття як: любов до батьків, співчуття, повага до дорослих, відповідальність, справедливість, любов та дбайливе ставлення до тварин та навколишнього середовища, обов'язок, чесність, чуйність, та інші.

Формування моральних якостей на уроках англійської мови є важливим завданням, яке можна ефективно реалізувати через діяльнісний підхід. Використання інтерактивних методів, рольових ігор та дискусій допомагає не лише покращити знання мови, а й виховати в учнів відповідальність, доброту та вміння працювати в команді. Впровадження таких методик у навчальний процес сприяє гармонійному розвитку особистості дитини, готуючи її до свідомого та етичного життя в суспільстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Виготський Л. С. Психологія розвитку дитини. – Київ: Радянська школа, 1986.
2. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. – Київ: Освіта, 2017.
3. Леонтьєв О. М. Діяльнісний підхід у навчанні. – Харків: Освіта, 2010.
4. Ельконін Д. Б. Психологія гри. – Москва: Просвещение, 1978.
5. Пентиліук М. І., Ісаєва Н. А., Омельчук С. О. Методика навчання іноземних мов у початковій школі. – Київ: Освіта, 2015.
6. Кононко О. Л. Розвиток моральних якостей дітей молодшого шкільного віку. – Київ: Педагогічна думка, 2013.

*І. Тимошук,
студентка,
О. Кравець,
доцент, кандидат педагогічних наук,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

На сучасному етапі кількість технологій, які використовуються під час навчання англійської мови в початкових класах, стали надзвичайно різноманітними та ключовими в мовній практиці. Використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій на уроці англійської мови забезпечує імітацію іншомовного середовища, створює умови для аутентичного спілкування, дозволяє враховувати індивідуальні особливості учнів, дає можливість підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови та інтенсифікувати освоєння специфічних для цієї дисципліни умінь і навичок. Використання комп'ютера при вивченні іноземної мови відіграє особливу роль в самостійному навчанні на основі ігрових видів діяльності.

Практика показує, що вчителі та учні можуть мати зовсім різний рівень досвіду в інформаційно-комунікаційних технологіях, хоча ситуація швидко змінюється, оскільки нове покоління учнів, яке зростає в цифровому світі, приходить до класу, а випускники шкіл, які не пам'ятають часу, коли в них не було мобільного телефону, стають вчителями та залучаються до системи шкільної освіти. Ставлення до використання цифрових технологій в освіті існує різне. Хоча доступ в світі до цих технологій постійно збільшується як в середині, так і між країнами, все ще існує "цифровий поділ".

Використання комп'ютера при вивченні іноземної мови відіграє особливу роль в самостійному навчанні на основі ігрових видів діяльності. Такий вид навчання може бути особливо ефективним через оперативний зворотний зв'язок, який пропонується користувачеві та опосередковано вчителю, який є дуже важливим атрибутом "видимого навчання". Досягнення дітей є найбільш відчутними, коли вчитель спроможний побачити результати навчання в очах своїх дітей, а вихованець усвідомлює, що викладання та все, що з ним пов'язане – основа його постійного руху вперед. Сьогодні використання технології широкосмугового зв'язку має особливе значення, оскільки вона дає змогу учням спілкуватися один з одним на відстані, налагодити зв'язок між носіями мови та тими, хто її вивчає та

забезпечити можливості для формування міжкультурної толерантності.

Використання цифрових технологій для вивчення англійської мови не обмежене певною віковою групою, тому педагоги починають все більше використовувати інформаційно-комунікаційні технології в ранньому віці. Дуже часто діти ще в дошкільному віці знайомляться із цифровими технологіями вдома, а коли вони йдуть до дитячого садку, то в них вже сформувалися деякі цифрові навички, які дозволяють їм відразу брати участь в різних видах технологічної діяльності в закладі освіти.

Цифрові технології доцільно використовувати в початковій школі під час організації таких мовних видів навчальної діяльності як усна практика, формування навичок читання та письма. Інформаційно-комунікаційні технології видаються особливо ефективними, коли їх інтегрують з використанням проектної технології навчання мови, де англійську мову можна засвоїти в природний спосіб через використання тематичних видів навчальної діяльності та різних навчальних дисциплін. Типовий сценарій в межах початкової школи складається з діяльності, що базуються на конкретному вивченні мови, який завершуються значним видом роботи, як от усна презентація, написання листа чи есе. Дітей можна залучати до підготовки цікавих запитань, перегляду відео, проведення досліджень на основі використання книжок та інтернету, участі у рольових іграх, дискусіях тощо. Якщо цифрові технології використовувати частково під час вивчення англійської мови, то такий підхід часто називають “змішаним навчанням” (“blended learning”).

Інтернет може стати багатим джерелом автентичних словесних моделей при використанні записаних пісень, електронних книжок, подкастів та відео кліпів, які допоможуть учням у вимові, вивченні та запам'ятовуванні нового словникового запасу. Такі засоби навчання також можуть допомогти вчителям, які не впевнені у своєму власному досвіді та мовленнєвих навичках. Цифрові технології також дають можливість дітям записувати себе та програвати пізніше. Учні стверджують, що можливість слухати та програвати записи допомагає визначити граматичні помилки та неточності у вимові, заохочуючи до самовдосконалення та виправлення. Молодші учні можуть використовувати відеокамери чи камерофони для запису рухів обличчя, щоб сформувати фонетичну правильність. Записи в подальшому порівнюються із стандартними моделями, які взяті з інтернету. Дуже часто такі навчальні матеріали, як пісні та вірші, завантажуються з інтернету та практикуються у всьому класі на

інтерактивних дошках перед їх живим виконанням. Використання караоке допомагає візуалізувати у цифровій формі поезію та пісні через стоп-кадр, твори мистецтва, зображення.

Отже, використання цифрових засобів при навчанні англійської мови як іноземної в початкових класах дає можливість для створення цифрової гри та змішаного навчання. Останні досягнення в галузі цифрових технологій відкривають перед вчителями англійської мови широкі можливості для подальшого вдосконалення навчального процесу та підвищення якості здобуття знань. Використання комп'ютера у формі цифрової гри, інтерактивних електронних книжок, фотоальбомів, віртуальних екскурсій у мовній освіті є одним з перспективних напрямків інформатизації освітнього процесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрієвська В. В. Психологія творчої праці вчителя / В. В. Андрієвська // Творчість вчителя іноземної мови. – К.: Рад. школа, 1978. – С. 23-36.
2. Владімірова Л. П. Нові інформаційні технології в навчанні іноземним мовам Л. П. Владімірова // [http: // virtlab. ioso. ru/ method. Htm](http://virtlab.ioso.ru/method.Htm). – С. 23
3. Гайнова К. М. Проектна діяльність учнів на уроках англійської мови / К. М. Гайнова // Англійська мова та література. – 2005. – Жовтень (№ 30). – С. 2-6.
4. Гардашник І. І. Комп'ютерні технології та іноземні мови / І. І. Гардашник // English language and culture. – 2008. – December (№ 46). – С. 3-6.
5. Голімбовська М. П. Нетрадиційні форми навчання як засіб успішного вивчення англійської мови / М. П. Голімбовська // Англійська мова і література. – 2005. – Груд. (№ 35). – С. 2-5.
6. Шевцова О. І. Використання комп'ютерних технологій як засіб творчого інтерактивного навчання / О. І. Шевцова // Англійська мова та література. – 2008. – Квітень (№ 11). – С. 18-20.

*С. Хмільовська,
студентка,
О. Гуманкова,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність дослідження предметно-мовного інтегрованого навчання (ПМІН) , або CLIL (Content and Language Integrated Learning) як інноваційного підходу до вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку полягає в тому, що ранній вік є оптимальним для засвоєння іноземних мов, а CLIL сприяє розвитку когнітивних здібностей та лінгвістичних навичок. В умовах глобалізації знання англійської мови стає необхідним, а CLIL дає дітям конкурентну перевагу в майбутньому. Цей підхід інтегрує вивчення мови з іншими освітніми лініями, роблячи навчання цікавим та змістовним, а також підвищує мотивацію дітей за допомогою активних та інтерактивних методів. В Україні відбувається активне впровадження іноземної мови в дошкільних закладах, тому дослідження CLIL є важливим для розвитку сучасної дошкільної освіти.

Необхідність підвищити рівень володіння іноземною мовою при обмеженому часі на її вивчення призвела до появи предметно-мовного інтегрованого навчання, що є актуальним у всьому світі. Проблему предметно-мовного інтегрованого навчання у своїх роботах розглядали вітчизняні (Л. Потенко, М. Тадєєва, О. Ходаковська) та зарубіжні (М. Аллен, Л. Коллінз, Д. Марш) дослідники.

Мета: Аналіз ефективності предметно-мовного інтегрованого навчання як інноваційного методу вивчення англійської мови в дошкільному віці.

Девід Марш у 1994 році запровадив термін CLIL для позначення методики, де предмети вивчаються іноземною мовою. Пізніше, у 2001 році, він підкреслив, що мова в цьому контексті слугує засобом для засвоєння інших знань [1]. CLIL сприяє підвищенню мотивації до навчання та розвитку комунікативних навичок обома мовами [3]. Сучасне визначення CLIL підкреслює, що це дидактична методика, яка одночасно розвиває лінгвістичні та комунікативні компетенції дітей, дозволяючи їм вивчати інші предмети через іноземну мову,

найчастіше англійську. [2].

Хоча предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) часто використовується в старшій школі, його застосування для вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку є не лише доцільним, але й надзвичайно ефективним. Цей підхід сприяє використанню навичок спілкування, розвитку грамотності, а також формуванню предметних і мовних компетенцій. CLIL не лише дозволяє ефективно спілкуватися англійською мовою в різних сферах життя, але й удосконалює всі мовні навички дитини.

CLIL стимулює розвиток критичного мислення, творчого потенціалу, підвищує мотивацію та самооцінку дітей. Важливо, що CLIL не потребує додаткових годин навчання і може бути органічно інтегрований у загальну освітню програму дошкільного закладу. Відповідно до методу CLIL, діти отримують знання про навколишній світ, одночасно вивчаючи та використовуючи англійську мову. CLIL має перевагу у вирішенні проблеми "перевантаженої програми", оскільки дозволяє поєднати вивчення мови з іншими видами діяльності, збільшуючи час для мовної практики.

Проте, перед впровадженням програм CLIL необхідно враховувати важливі чинники:

- наявність кваліфікованих вихователів, які володіють англійською мовою та методикою CLIL;
- необхідність співпраці вихователів різних напрямків (наприклад, музичного вихователя та вихователя групи);
- забезпечення дітей ключовими словами та поняттями англійською мовою;
- можливість гнучкого планування занять, необхідного для реалізації програми CLIL.

Особливі вимоги висуваються до підбору навчальних матеріалів та розробки завдань. Вибір матеріалів залежить від структури занять та особливостей дошкільного закладу. Для дошкільнят можна використовувати такі моделі:

- розширення мовної освіти (використання англійської мови під час окремих видів діяльності, наприклад, під час малювання або музичних занять);
- модульне викладання (тематичні тижні або дні, присвячені вивченню певної теми англійською мовою);
- часткове злиття з предметною діяльністю (використання англійської мови протягом значної частини дня).

Навчальний матеріал може повторювати або доповнювати матеріал, вивчений під час основних занять.

Значну роль в успішній реалізації CLIL відіграє особистість вихователя. Його завдання – відбір цікавих навчальних завдань та матеріалів, які пов'язані з реальним життям дітей. Вихователь також може використовувати наочні матеріали, ілюстрації та мультимедійні засоби для візуалізації інформації.

Заняття за методикою CLIL передбачають використання різноманітних матеріалів, включаючи наочні посібники, ігри, пісні та відео. Важливо використовувати автентичні матеріали, адаптовані до вікових особливостей дітей.

Давайте розглянемо детально, як практично застосовувати CLIL в дошкільній освіті на прикладах:

1. Використання ігор та пісень англійською мовою для вивчення чисел, кольорів, форм під занять із ФЕМУ.

- Замість простого заучування цифр 1-10, можна використовувати ігри типу "Number Bingo" (бінго з числами), де діти повинні знайти свої числа на картках та вигукнути їх англійською. Можна також співати пісні з числами, наприклад, "One, Two, Buckle My Shoe" чи створювати власні пісні з дітьми. Рахунок предметів під час гри ("Let's count the blocks! One block, two blocks...") теж ефективний.

- Ігри з кольоровими блоками, іграшками, де діти повинні сортувати їх за кольором та називати їх англійською ("This is a red block", "This is a blue car"). Використання кольорових олівців для малювання та озвучування кольорів. Створення веселки з кольорового паперу, називаючи кожен колір англійською. Пісні про кольори – чудовий спосіб запам'ятовування.

- Сортування геометричних фігур за формами. Ліплення фігур з пластиліну та називання їх англійською ("This is a circle", "This is a square"). Конструювання з будівельного матеріалу, з фокусом на назві форм. Гра "I spy" ("Я бачу..."), де діти повинні знайти об'єкт певної форми та назвати його англійською.

2. Проведення простих дослідів та експериментів під час занять з ознайомленням з навколишнім світом, використовуючи англійську лексику:

- Дослід з водою, спостереження за плаванням та тоненням предметів. В ході дослідів використовувати англійські слова: "float", "sink", "water", "object".

- Дослід з льодом, спостереження за таненням льоду. Використання слів: "ice", "melt", "water", "cold", "warm".

- Вирощування рослин, спостереження за зростанням рослини, використовуючи англійські слова: "seed", "plant", "grow", "water", "sun".

3. Читання англійських казок та історій з подальшим обговоренням:

- Вибір казок з простим сюжетом та повторюваною лексикою.
- Використання яскравих ілюстрацій для покращення розуміння.
- Задавання простих питань англійською після читання: "Who is this?", "What is happening?", "What happened next?".
- Обговорення сюжету, персонажів та моралі історії англійською. Можна використовувати ляльки чи фігурки для драматизації казки.

4. Створення англомовного середовища в групі:

- Використання англійської мови під час повсякденних активностей: привітання, прощання, називання предметів у класі.
- Введення коротких англійських фраз у повсякденне спілкування з дітьми.
- Створення куточка англійської мови з книжками, іграшками та плакатами.
- Залучення англомовних пісень та аудіо-матеріалів у фоновому режимі.

Висновок: Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) є ефективним інноваційним підходом до вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку, що сприяє розвитку мовних та когнітивних навичок дітей. Ранній вік є оптимальним для засвоєння іноземної мови, а CLIL робить процес навчання цікавим та змістовним, інтегруючи його з іншими видами діяльності. В умовах глобалізації знання англійської мови стає необхідним, а CLIL дає дітям конкурентну перевагу в майбутньому. Для успішного впровадження CLIL необхідно враховувати важливі чинники, такі як кваліфікація вихователів, співпраця між ними та адаптація навчальних матеріалів до вікових особливостей дітей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Руднік, Ю. *Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL): світовий досвід*: Міжнар. наук.-практ. конф. [«Педагогіка та психологія: проблеми науки та практики»] / Юлія Вікторівна. - Львів, Україна: Вид-во Київського університету ім. Б.

Грінченка, 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2590/>

2. Солощенко, В. Особливості реалізації предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) як провідної методики навчання іноземних мов у Європі. / Солощенко Вікторія. - Суми, Україна: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D1%8E%D0%B7%D0%B5%D1%80/Downloads/Soloshchenko+V..pdf>

3. Ходаковська, О. Особливості методики предметно-мовного інтегрованого навчання. / Оксана Ходаковська. – Харків, Україна: Вид-во НЮУ імені Я. Мудрого, 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/63.pdf>

В. Черніцька,
студентка,
О. Кравець,
доцент, кандидат педагогічних наук,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Формування комунікативної компетентності засобами творчих завдань на уроках англійської мови в учнів початкових класів є важливим напрямом сучасної освітньої діяльності. Основна мета полягає у розвитку навичок ефективного спілкування, які забезпечують можливість соціалізації дітей. Тому, одне з найважливіших завдань початкової школи на уроках англійської мови – це створити умови для ефективного розвитку вмінь спілкуватися іноземною мовою, що особливо актуально в умовах полікультурного середовища. Одним із способів формування комунікативної компетентності – це використання творчих завдань, що мотивують учнів до активного засвоєння інформації та створюють природні умови для комунікації.

Досліджуваній проблемі формування комунікативної компетентності здобувачів освіти присвячені дослідження таких науковців, як: І. Бех, К. Пономарьова, М. Пентилюк, Л. Марчук, Л. Мацько, Н. Бібік, Н. Побірченко, Р. Шиян та інші.

Мета статті: розкрити особливості формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови засобами творчих завдань та навести приклади творчих завдань які сприятимуть формуванню комунікативної компетентності учнів початкових класів на уроках англійської мови.

Концепція Нової української школи акцентує на розвитку компетентнісної освіти, оскільки традиційна модель навчання (знання – вміння – навички) є недостатньою для підготовки особистості, здатної до вільного спілкування в різних сферах полікультурного середовища. Перехід до компетентнісного підходу в початковій освіті передбачає соціалізацію молодших школярів через формування ключових компетентностей, серед яких провідне значення мають вільне володіння державною мовою та ефективне спілкування рідною й іноземними мовами. Варто зауважити, що особливу роль у цьому

процесі відіграє розвиток комунікативної компетентності.

Поняття «компетентності» розкривається як інтегрована здатність особистості. Вона охоплює знання, уміння та навички, які формуються в процесі навчання та застосовуються в конкретних життєвих ситуаціях.

Розглянувши і підсумувавши різні визначення науковців, можна зазначити, що *комунікативна компетентність* включає не лише засвоєння необхідної кількості мовних та мовленнєвих знань, але й розвиток практичних навичок використання мови в ході мовленнєвої діяльності. Отож, комунікативна компетентність включає здатність ефективно взаємодіяти з іншими, використовуючи мовленнєві знання та навички, враховуючи культурні традиції та соціальні звичаї.

Під час вивчення англійської мови особлива увага приділяється формуванню навичок комунікації. На відміну від простого запам'ятовування лексичних одиниць та граматичних правил, основною метою стає розвиток уміння застосовувати ці знання в реальних ситуаціях спілкування. Цього можна досягти за допомогою творчих завдань, що включають як усне, так і письмове мовлення.

Творчі завдання займають центральне місце в процесі формування комунікативної компетентності. Вони забезпечують можливість пошуку нових рішень, розвитку логічного мислення та підвищення пізнавальної активності молодших школярів. Науковиця В. Суржанська розглядає «творчі завдання» як завдання, спрямовані на самостійний пошук шляхів досягнення мети, що сприяють розвитку пізнавальних інтересів, активізації учнів та відкриттю нового через утруднення та суперечності [2, с. 13].

Творчі завдання на уроках англійської мови створюють умови для природного розвитку мовних навичок. Це можуть бути рольові ігри на тему повсякденних ситуацій, такі як покупки в магазині, подорож або знайомство. Наприклад, гра «You are a teacher» дозволить учням відчувати себе у ролі вчителя, що сприятиме розвитку навичок публічного мовлення, впевненості у висловленні власних думок англійською мовою та вмінню пояснювати матеріал одноліткам. Такі ігрові ситуації також допомагають учням краще засвоювати новий матеріал і застосовувати його в реальному житті.

Важливо зазначити, що розвиток критичного мислення відіграє значну роль у процесі навчання англійської мови. Виконання вправ на зразок «Find the Mistakes» та «Guess Who I Am?» сприяє формуванню уважності, аналітичних навичок і розвитку слухового сприйняття інформації. Такі завдання стимулюють учнів до активної взаємодії у команді, забезпечують обмін ідеями та сприяють розвитку

аргументації й логічного мислення під час обговорення можливих відповідей.

Особливу роль відіграють завдання на створення проєктів, таких як власні історії або міні-презентації. Вони допомагають учням розширити словниковий запас та розвинути навички побудови зв'язного мовлення. Наприклад, теми «My family tree», «My last holiday», «My own pizza» або «My favorite pet» спонукають до активного самовираження, дозволяючи учням ділитися особистим досвідом та інтересами.

Використання інтерактивних онлайн-завдань на уроках англійської мови сприяє підвищенню пізнавальної активності молодших школярів та ефективному засвоєнню матеріалу. Учителі можуть застосовувати різноманітні цифрові платформи для розвитку як письмових, так і усних мовленнєвих навичок. До таких платформ належать WordWall, Kahoot, HotPotatoes, Twinkl, LearningApps, English-ESL та інші.

Вивчення граматики та лексики є важливим етапом у формуванні комунікативної компетентності, але для сучасних дітей необхідні інноваційні методи засвоєння матеріалу. Використання творчих завдань, таких як «Find Someone Who...», «Bingo», «Tic-Tac-Toe», «4-in-a-Row», «Board Games», «Hangman» і «Word Association», сприяє активному закріпленню мовного матеріалу. Ці ігри дозволяють учням швидко підбирати необхідні слова для вираження своїх думок, що формує базові навички ефективного спілкування та розвиває мовленнєву гнучкість.

Отже, узагальнюючи вищесказане, творчі завдання є ефективним інструментом формування комунікативної компетентності на уроках англійської мови. Вони сприяють розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, читання, говоріння та письма), розвивають логічне мислення та формують уміння працювати в команді. Такий підхід до навчання відповідає принципам Нової української школи, сприяє ефективній соціалізації дітей у полікультурному середовищі та підготовці до майбутніх життєвих ситуацій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех І., Пономарьова К., Пентилюк М., Марчук Л., Мацько Л., Бібік Н., Побірченко Н., Шиян Р. Формування комунікативної компетентності учнів початкових класів: теорія та практика. Київ: Освіта України, 2020. 310 с.

2. Суржанська В. Творчі завдання як засіб розвитку пізнавальних і комунікаційних навичок учнів. Педагогічна думка. 2019. С. 12–14.

3. Мельниченко О. Л. Підготовка вчителів до впровадження інноваційних методів навчання англійської мови в початковій школі. Вісник педагогічної науки. 2021. С. 45–49.

4. Котик Т. О. Інтерактивні методи на уроках англійської мови в початкових класах. Журнал педагогічних досліджень. 2022. С. 30–35.

*А. Устимович,
студентка,
О. Зимовець,
старший викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ

Стрімкий розвиток сучасного суспільства та важливість здійснення міжнародних відносин визначає необхідність формування комунікативно свідомого покоління, яке буде володіти мовою міжнародного спілкування. Вивчення англійської мови як мови міжнародного спілкування є важливим кроком до глобалізації та адаптації сучасної молоді до життя у мультикультурному середовищі. Оволодіння іноземною мовою має починатися з раннього дошкільного віку. Саме тому формування англійської комунікативної компетентності є одним із основних завдань сучасних закладів дошкільної освіти.

Іншомовна лексична компетентність є однією зі складових формування іншомовної комунікативної компетентності, яка включає в себе необхідний лексичний запас та здатність його застосовувати в різних ситуаціях спілкування. Її формування здійснюється, зокрема, під час проведення занять гуртка англійської мови в ЗДО відповідно до вимог програми та вікових особливостей дітей дошкільного віку.

Проблему формування англійської лексичної компетентності в дітей дошкільного віку досліджувати І. Б. Білоущенко, І. В. Вронська, Т. М. Шкваріна, К. Ю. Віттенберг та ін. Оскільки гра є провідною діяльністю дітей дошкільного віку, проблема формування іншомовної лексичної компетентності дошкільників за допомогою ігрових завдань залишається актуальною і потребує подальшого дослідження.

Метою нашої статті є розгляд можливостей використання ігор для формування іншомовної лексичної компетентності дітей дошкільного віку, опис етапів формування іншомовної лексичної компетентності дошкільників та надання прикладів ігрових завдань відповідно до кожного етапу під час проведення гуртка англійської мови в ЗДО.

Іншомовна комунікативна компетентність – це вміння вирішувати мовні завдання під час взаємодії з носіями мови, що вивчається, у відповідності до норм та культурних традицій в прямому чи

опосередкованому спілкування [1: 91]. Важливою складовою іншомовної комунікативної компетентності є лексична компетентність (ЛК). ЛК – це здатність до правильного оформлення висловлювань іноземною мовою та здатність розуміти мовлення інших, що базується на складній та динамічній взаємодії відповідних лексичних знань, вмінь та навичок, лексичної усвідомленості.

Лексичні знання — це відображення у свідомості дітей результату пізнання лексичної системи у формі поняття про цю систему та правил користування нею. Лексичні знання включають в себе знання про:

- усну та писемну форму слова;
- семантику слів;
- антонімію, синонімію, стилістичну та соціокультурну забарвленість;
- основні правила словотворення;
- лексичну та стилістичну сполучуваність слів;
- структуру слова та відповідні поняття;
- подібності та розбіжності в лексичних системах іноземної та рідної мови [2: 216-217].

Основними компонентами ЛК дошкільників є лексичні навички, які включають в себе:

- рецептивні лексичні навички (розпізнавання і розуміння лексичних одиниць активного і пасивного мінімумів під час аудіювання);
- продуктивні лексичні навички (правильне вживання лексичних одиниць активного мінімуму у говорінні згідно з ситуацією спілкування та метою комунікації) [3, с. 104].

Лексична усвідомленість визначається взаємодією лексики, фонетики, граматики, лексичної спостережливості дітей, здатність здійснювати узагальнення, контроль під час використання слів під час спілкування. Діти дошкільного віку мають оволодіти певним набором англомовних слів для досягнення певних цілей спілкування.

Словниковий запас включає в себе активний та пасивний лексичний мінімум. Активний лексичний мінімум – це лексика, яку діти використовують для вираження думок в усному спілкуванні, а також для розуміння мовлення інших. Пасивний лексичний мінімум – це лексика, яку мають лише розуміти діти під час сприймання мовлення інших [1: 99].

Основними етапами формування англомовної лексичної компетентності дошкільників є наступні [1: 56]:

1. Ознайомлення з новими лексичними одиницями, первинне засвоєння слова. На даному етапі використовуються ігрові методи роботи з дітьми, ситуації зацікавлення, моменти несподіванки, мотивація дітей до засвоєння нової англомовної лексики. Далі здійснюється семантизація — перекладна та безперекладна. Чуттєвий досвід дитини є основою для роботи з лексичним матеріалом.

2. Автоматизація дій з лексичним матеріалом, де діти долучаються до активної діяльності із засвоєння форм та значень нових лексичних одиниць. На цьому етапі здійснюється тренування у вживанні нових лексичних одиниць за допомогою рецептивних, репродуктивних та рецептивно-репродуктивних ігор [3].

3. Етап комунікативної практики у вживанні лексичного матеріалу відповідно до ситуацій спілкування. На цьому етапі діти вчать доречно та правильно використовувати англомовну лексику відповідно до теми спілкування.

Використання ігрових методів під час вивчення іноземної мови є дуже важливим, а тому на кожному етапі вивчення англомовної лексики використовуються різні ігри.

1. На етапі ознайомлення з новими лексичними одиницями доцільно застосовувати різноманітну наочність, пісні, вірші, римівки тощо. На цьому етапі використовуються переважно рецептивні та рецептивно-репродуктивні ігрові завдання такі як “Listen and do”, “Listen and choose”, “Look and Repeat”, “Show Me and Say”, “A Train”, “Clap Your Hands and Repeat” тощо. До першого етапу додамо власне створене рецептивне ігрове завдання **“Flashlight Game”**. Діти знаходяться у затемненій кімнаті, але мають ліхтарики. Вихователь називає слово, а діти світлом шукають відповідну картку на стіні.

2. На етапі рецептивно-репродуктивного тренування використовуються такі ігри як “Listen, Point to the Picture and Say”, “Listen to the Song and Point to the Object”, “A Snowball”, “Roll a Ball” тощо. Також пропонуємо власне ігрове завдання “Guess the Sound”, де вихователь вимовляє звук (наприклад, імітує тварину або предмет), а діти вгадують і називають це слово англійською мовою.

3. На етапі комунікативної практики у вживанні англомовної лексики діти долучаються до комунікації завдяки іграм за певним сюжетом, міркують та фантазують. Діти виконують продуктивні ігрові завдання, такі як “Make a Poster to Present the Story», “Draw and Present”, “Roleplay”, “Move and Interview” [1: 18]. До третього етапу запропонуємо власне ігрове завдання **“Draw, Guess and Act It out”**. Діти на картках схематично малюють якусь дію (наприклад, “run”,

“jump”, “dance”), а інші діти повинні відгадати та назвати речення, наприклад “You are running”, “You are eating” тощо. Якщо діти не можуть відгадати слово по картинці, автор картинки показує цю дію в якості пантоміми. Заключним етапом гри може бути інсценізація дій за допомогою іграшок та їх озвучування у вигляді діалогів, наприклад, розмови по телефону:

- Hello!
- Hello!
- What are you doing now?
- I am playing with my doll, and you?
- I am drawing a picture.
- That’s great!

Підводячи підсумок, зазначимо, що використання різних видів ігор є ефективним під час формування англомовної лексичної компетентності на заняттях з англійської мови в закладах дошкільної освіти. Перспективами дослідження вбачаємо створення каталогу ігрових завдань для формування іншомовної лексичної компетентності дітей дошкільного віку та їх апробація під час проведення гуртка англійської мови в рамках проходження педагогічної практики в ЗДО.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лобода О. В. Методика навчання англійської мови дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 100 с.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Шкваріна Т. М. Заняття з англійської мови у дошкільному навчальному закладі: (теорія і практика) : навч. Посіб. для вчителів англ. мови та студ. вищ. пед. навч. Закладів. Умань. 2003. С. 248.

V. Ivanytska,

Student,

O. Mikhailova,

PhD (Education), Associate Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

STORY-ROLE-PLAYING GAMES AS A METHOD OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO PRESCHOOL CHILDREN

Problem Statement and Relevance. In the modern world, knowledge of foreign languages is a crucial component of successful socialization and professional development. Early foreign language learning is becoming particularly relevant, as the preschool period is a favorable stage for the intensive development of a child's speech, during which they actively grow and refine their communication skills [1:68].

Modern methods of teaching foreign languages in preschool age focus on the use of interactive and play-based approaches that promote natural language acquisition. One of the most effective methods is story-role-playing games.

The relevance of the study is driven by the need to explore effective teaching approaches that align with the cognitive and psychological characteristics of preschool children.

The aim of the article is to justify the effectiveness of story-role-playing games as a method of teaching foreign languages to preschool children and to develop recommendations for their use in the educational process.

To achieve the goal, the following tasks were set:

1. To analyze the theoretical foundations of using story-role-playing games in teaching foreign languages to children.
2. To identify the advantages and disadvantages of this method.
3. To provide recommendations for organizing the educational process using role-playing games.

Analysis of Research and Publications. The methodology of game-based learning is studied by many domestic and foreign researchers. For example, the Swiss educator J. Piaget emphasized the importance of play in children's cognitive and language development. His concept of active learning through play was further developed by modern researchers, particularly D. Wood and J. Bruner, who explored the role of play in the process of social learning [2:98].

Research by P. Lightbown and N. Spada demonstrates that interactive

methods facilitate natural language acquisition through immersion in the language environment [3:7].

The issue of game-based methods in preschool education was studied by N. Havrysh, who asserts that children acquire language more easily when the learning process is based on communicative games. During play, a child naturally absorbs the learning material without perceiving the process as mandatory education. They easily remember new words and comment on their own actions, which positively influences speech development [4:4].

Presentation of the Main Research Material. Thus, story-role-playing games are an effective method of teaching foreign languages to preschool children, as they take into account the psychological characteristics of children's development, the pedagogical principles of communicative learning, and the linguistic aspects of language skill formation.

The literature analysis allows us to highlight the advantages and disadvantages of using role-playing games in teaching foreign languages to preschool children.

One of the main advantages is the natural acquisition of the language. Children learn a foreign language in the same way they learn their native language – through play, without pressure or stress [4:5].

But what makes this process even more effective? Motivation. Play is a natural activity for preschoolers. When they are interested, they engage in the process as if becoming a part of a fairy tale or an exciting adventure [5:19].

In addition, role-playing games promote the development of communication skills. They create a favorable environment for the active use of language, which helps children overcome the language barrier. Children engage in real dialogues, ask questions, and answer them, which contributes to the development of spoken language. The roles in the game encourage children to actively use the language, rather than just repeating words.

But play is not only about language; it's also about interaction. Preschoolers learn to work in a team, make agreements, share roles, and listen to one another. That is why role-playing games develop social skills, helping children become more confident in communication.

Moreover, learning through play allows children to better remember new words, as they use them in context. In this way, new language structures become part of living communication [6:50].

But the benefits of role-playing games are not limited to speech alone. They also contribute to the development of cognitive skills. Children

remember new information, develop attention, and train their thinking [7:16].

Another important advantage is the involvement of all types of activities. During play, children don't just speak. They move, use gestures, listen, and see visual cues. When a child doesn't know a word, they compensate with facial expressions or movements. In this way, learning occurs at all levels: through hearing, sight, and physical activity.

And of course, play helps children feel confident. In a regular situation, a child trying to say something in a foreign language for the first time might be afraid of making a mistake, but in play, this fear disappears. Children perceive play as a fun adventure, and therefore, they are not afraid to experiment with language. This motivates them for verbal self-expression and creativity in communication.

Like any teaching method, role-playing games have not only advantages but also certain drawbacks.

The first of these is that the game requires preparation. If the teacher does not explain the roles in advance, familiarize the children with the necessary vocabulary, and prepare materials, the game can become chaotic and ineffective [8:112].

But even if everything is well-prepared, there are children who do not want to play. This applies to shy children who may be afraid to speak in a foreign language or simply do not feel comfortable in the game.

Another challenge is controlling the complexity of the game. If the game is too simple, the children will get bored, and if it is too difficult, they may become confused.

Additionally, in role-playing games, children often communicate intuitively, without a deep understanding of grammar. They may make mistakes in sentence construction or pronunciation.

Another point to remember is that the game does not cover all aspects of language. Since the main focus is on speaking, reading and writing are often left out of the attention.

To enhance the effectiveness of learning and reduce the negative impact of drawbacks, the following recommendations can be made for implementing role-playing games in the process of learning foreign languages in preschool education:

1. The teacher or parents should plan the game scenario in advance, select the vocabulary material, and prepare the props.
2. It is important to gradually involve shy children through encouragement and the example of their peers.
3. The level of the game should be adapted according to the children's knowledge.

4. Teachers should gently correct mistakes and provide the correct language model.

5. For the best results, this method should be used in combination with other approaches, such as listening to songs, reading books, and developmental exercises.

To ensure the game is as effective as possible, its organization should occur in several stages [9:341].

In the first stage, it is important to determine the theme of the game according to the level of knowledge and the age characteristics of the children. For example, the themes could be "At the store," "A trip to another country," and so on. After selecting the theme, it is necessary to prepare the required materials and props to make the game more realistic.

Before starting the game, children should be introduced to the new words and phrases they will use during the game. This can be done using flashcards with images, songs, poems, or interactive exercises.

In the next stage, children receive roles according to the theme of the game. Although a basic script can be prepared for the game, it is important to leave space for improvisation and creativity from the children.

After the game is over, it is important to summarize and reinforce the knowledge gained. This can be done in the form of a group discussion where children share which new words they have learned and what they enjoyed the most.

O. Oliynyk emphasizes that the organization of role-playing games for preschool children should be based on three key principles. First of all, in order for the children to acquire the necessary gaming skills, the teacher should actively participate in the game with them. The second principle suggests that the teacher should be involved in the gaming process at all stages of preschool age, but each time the game should evolve, helping the children master more complex actions and language structures. The third principle is based on the idea that it is important not only to develop gaming skills but also to simultaneously guide the child in understanding the meaning of their actions and statements, explaining them to their peers and adults [8:97].

We share the opinion of researchers and believe that the pedagogical influence on play should be aimed at developing play skills that will promote the children's independent creative activity. As a result, preschoolers will be able to freely implement various content in the game, use language material with ease, and actively interact with their peers in small play groups.

Conclusions and prospects for further research in the defined direction.

Role-playing games are an effective method of teaching foreign languages to preschool children. They create a natural environment for language practice, increase children's motivation, and contribute to the rapid acquisition of language material. They promote the development of not only language skills but also social interaction, cognitive abilities, and creative thinking.

However, despite all the advantages of role-playing games, it is important to understand the potential challenges: the need for preparation, supporting shy children, balancing simplicity and complexity, correcting language mistakes, and supplementing games with other types of educational activities. If all these aspects are considered, the game becomes not only an entertainment but also a powerful tool for effective foreign language learning.

Further research may be focused on developing specific scenarios for role-playing games, assessing their effectiveness at different age stages, and integrating digital technologies into the educational game process.

REFERENCES

1. Шкваріна Т. Методика навчання іноземної мови дошкільників: Навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2007. 300 с.
2. Wood D., Bruner J., Ross G. The Role of Tutoring in Problem Solving. *Journal of Child Psychiatry and Psychology*. 1976. Vol. 17. P. 89–100.
3. Lightbown P., Spada N. *How Languages Are Learned*. 3rd ed. Oxford : Oxford University, 2006. 233 p.
4. Гавриш Н. Мовлення дитини. Дошкільне виховання. 2021. №3. С. 3–8.
5. Cameron L. *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 258 p.
6. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. 4th ed. Harlow : Pearson Longman, 2008. 448 p.
7. Богуш А., Луцан Н. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників. Мовленнєві ігри, ситуації, вправи : навчально-методичний посібник. Київ : Слово, 2008. 187 с.
8. Олійник О. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Волощук В. О., 2017. 163 с.
9. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академвидав, 2006. 456 с.

O. Morochenets,
Student,

O. Mykhailova,
PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL LEARNERS WITH ADVANCED STUDY OF ENGLISH

Early learning of foreign languages has been shown to contribute to a child's all-round development and lay a solid foundation for further learning. In today's world, where language skills are one of the most important tools for success, teaching English in primary school is of particular relevance. In order to meet the new requirements of the times, it is necessary to introduce innovative teaching methods that would allow students not only to master the language, but also to develop communication skills and a culture of thinking.

In primary school, the main task of a teacher in teaching a foreign language is to develop students' basic communicative competence. This means the ability and readiness of younger students to communicate interpersonally and interculturally with native speakers of the language they are learning, both orally and in writing, within limited typical situations and areas of communication that are accessible to a child of primary school age, i.e. at a lower introductory level of language use.

The formation of foreign language lexical competence includes three stages: 1) familiarization with new lexical items; 2) receptive-reproductive training; 3) communicative practice. The purpose of the first stage is to introduce new vocabulary items, explain their meaning and ensure initial mastery. The purpose of the second stage is to organize students' training in mastering the form and meaning of new lexical items, as well as in their use at the phrase level. The purpose of the third stage is to provide students with the opportunity to practice new vocabulary in various types of speech activities [3, p.6].

One of the most effective methods of teaching a foreign language to first-graders is the so-called Associative Symbols Method (ASM). The basis of this method is the acquisition of foreign vocabulary and grammar through imitation, which is as close as possible to real conditions. This is the language of movements, gestures, facial expressions, body language, as well as the code language of ideas and associations. Accordingly,

according to the hypotheses of research scientists, the sound language of people was preceded by sign language (William Stockow). The main aspect of this method is the presence of a game component. It is thanks to this component that MAS has an advantage over traditional approaches to learning. It is known that in order to teach a foreign language to primary school children, it is necessary to use methods and forms based on various elements of game activities in combination with exercises and techniques such as questions, visualization, instructions, explanations, etc [1, p. 325].

In the practice of teaching foreign languages abroad, the method of James Asher, called Total Physical Response (TPR), is widely used at the initial stage of learning. This method is based on the idea that the absence of stressful situations significantly increases motivation to learn. Its basic principles include: 1) understanding of a foreign language should precede speaking; 2) understanding should be developed through the execution of commands; 3) there is no need to force speaking, as the readiness to do so appears spontaneously through the performance of physical actions on commands. However, there is no consensus among scholars on the appropriateness of using the full physical response method for learning a foreign language. Some criticize the use of commands as the main method, considering it artificial and ineffective from the point of view of the communicative model [2, p. 304].

Michael Gruneberg, a well-known modern expert and author in the field of teaching methods, believes that the keyword method is the most effective way to learn foreign languages. In his author's program Keyword, he shows that using associations to memorize new words is effective and efficient.

In order to stimulate primary school students' interest in learning English, the following techniques are used to train students in the use of phonetic, lexical and grammatical material at each stage of learning, namely: 1) competitions: games, contests, quizzes; 2) guessing: charades, riddles, crosswords; 3) reincarnation: pantomime games, sketches, dramatizations, role-playing games; 4) artistic performance: counting, tongue twisters, rhymes, poems, songs; 5) story organization: fairy tales, legends, fables and other stories.

Therefore, the development of communicative competence in primary school students with advanced study of English is an important aspect of their educational process. Effective acquisition of language skills at an early stage provides the basis for further development of communication skills in different situations. The use of interactive teaching methods, active language practice, and maintaining interest in language learning help students not only master the language material but also develop the ability

to express themselves fluently in English.

REFERENCES

1. Гунько С. В. Метод асоціативних символів – сучасний високоефективний метод вивчення іноземної мови на початковому етапі / С. В. Гунько // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2010. № 8. С. 319–329.

2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / [Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої]. – К. : Ленвіт, 2002. 328 с.

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів/ Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ під загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.

O. Pantiuk,
Student,
K. Harashchuk,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

THE FORMATION OF JUNIOR PUPILS' INTERDISCIPLINARY COMPETENCE IN THE PROCESS OF COGNITIVE ACTIVITY IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS

The formation of interdisciplinary competence of junior pupils is one of the urgent tasks of modern education. It allows pupils to apply the knowledge acquired in various subjects to solve complex tasks, which is the basis for the development of creative thinking and adaptation to modern challenges. This becomes especially important in foreign language lessons, where knowledge is integrated with other fields of study.

Such scientists as N. Bibik, G. Ball and O. Savchenko emphasize the importance of integrating interdisciplinary knowledge into the educational process [1, 2]. The major part of their researches is focused on the theory of interdisciplinary connections and their application in general education. S. Dubovyk studied the formation of pupils' cognitive activity in the context of learning a foreign language, however, the researches devoted to interdisciplinary competence in primary school remain poorly developed [3]. Thus, the need for specific pedagogical tools that contribute to the formation of this competence in foreign language lessons remains relevant.

The purpose of the article is to determine the ways and pedagogical conditions of formation of interdisciplinary competence of junior pupils' in the process of cognitive activity in foreign language lessons. The work will also consider methods and techniques that contribute to the integration of knowledge from various subjects in the process of learning a foreign language.

The cognitive activity of junior pupils is based on their innate curiosity and desire to learn new things, explore the world around them, and integrate the acquired knowledge into their daily lives. At this stage of development, children are highly receptive to interdisciplinary approaches that allow them to establish meaningful connections between different subjects. By engaging in activities that bridge multiple disciplines, they can develop a more holistic understanding of the world. This is particularly relevant in foreign language lessons, where knowledge from other areas can significantly enhance both language acquisition and cognitive skills.

Integrating subjects such as mathematics, natural science, or history into language learning provides students with opportunities to reinforce prior knowledge, recognize patterns, and apply their learning in diverse contexts.

In foreign language lessons, it is essential to use tasks that require the application of knowledge from other disciplines. This not only makes the learning process more engaging and dynamic but also allows students to perceive language as a tool for exploring and understanding different fields of study. The integration of interdisciplinary tasks can be achieved through various methods, including [4]:

- Thematic lessons that connect a foreign language with other subjects: These lessons create opportunities for students to learn vocabulary and linguistic structures while simultaneously deepening their understanding of other disciplines. For example, when studying the English names of animals, pupils can simultaneously discuss their natural habitats, behavioral characteristics, and classifications within the biological hierarchy. Similarly, while learning about historical events, students can explore key English terms related to specific time periods, important figures, and significant milestones in world history. Such thematic integration ensures that language learning is not isolated but rather intertwined with broader educational content.
- Project activities that combine knowledge from different disciplines: Project-based learning encourages students to apply their skills in real-world contexts. For instance, pupils can create projects on environmental conservation, combining their knowledge of geography and biology with English-language skills. A project on "The Climate of Different Continents" could involve students using English to describe weather patterns, geographical features, and the impact of climate change. Similarly, a mathematics-integrated language project could include tasks such as calculating distances between cities in different countries while using English to describe travel routes and cultural landmarks. Through these activities, students develop not only linguistic competence but also analytical and problem-solving skills.
- Game technologies as a means of interdisciplinary learning: Didactic games provide an engaging way to combine knowledge from various subjects while fostering students' cognitive activity and interest. Games such as language-based puzzles, educational quizzes, and role-playing scenarios allow pupils to apply knowledge from multiple disciplines in an enjoyable and interactive manner. For instance, a board game that requires answering geography-related questions in English can help students practice language skills while

reinforcing their understanding of world geography. Similarly, a mathematical game that involves solving word problems in English enhances both numerical literacy and language proficiency. By incorporating game-based learning, teachers can create a stimulating educational environment that nurtures both curiosity and knowledge integration.

To effectively cultivate interdisciplinary competence, it is crucial to establish specific pedagogical conditions that support integrated learning. The main pedagogical conditions contributing to the formation of interdisciplinary competence include [5]:

- The presence of integrated educational programs: Schools should develop curricula that naturally incorporate interdisciplinary learning, ensuring that students encounter thematic connections across various subjects. A well-structured curriculum fosters coherence and continuity in learning, allowing students to recognize the relationships between different fields of knowledge.
- The use of problem-based learning methods: Problem-based learning (PBL) encourages students to engage with complex, real-world problems that require them to draw upon knowledge from multiple disciplines. This approach enhances critical thinking skills and promotes deeper learning. For instance, students working on a project about environmental sustainability may need to analyze scientific data, interpret graphs, and discuss solutions in English, thereby merging science, mathematics, and language studies.
- The development of pupils' critical thinking skills: Encouraging students to analyze, compare, and evaluate information across different subjects strengthens their ability to think critically and draw meaningful conclusions. Teachers can facilitate this by designing activities that require students to reflect on their learning, ask thought-provoking questions, and explore alternative perspectives. Discussions that involve debating social issues, analyzing literature, or solving logical problems in a foreign language contribute to the development of higher-order thinking skills.
- The teacher's role as a facilitator of interdisciplinary learning: Teachers play a key role in ensuring the successful integration of various disciplines into the educational process. They must design lesson plans that foster cross-subject connections, encourage students to explore topics from multiple angles, and provide guidance on applying interdisciplinary knowledge effectively. Additionally, teachers should continuously seek professional development

opportunities to enhance their ability to implement integrated teaching strategies.

By implementing these pedagogical strategies, educators can create a rich and meaningful learning environment where students actively engage with content, make cross-disciplinary connections, and develop essential cognitive and linguistic skills. The integration of interdisciplinary learning in foreign language lessons not only enhances language proficiency but also prepares students for future academic success by equipping them with the ability to think critically, solve problems, and apply knowledge in diverse contexts.

Therefore, the formation of interdisciplinary competence of junior pupils' in foreign language lessons is an important aspect of modern education, which contributes to the development of complex thinking and the ability to apply knowledge in various situations, further researches should be focused on the development and implementation of new integrated curricula, as well as the effectiveness of different teaching methods that promote the development of this competence.

REFERENCES

1. Балл, Г. Формування пізнавальної активності учнів. – Харків: Видавництво Харківського університету, 2020.
2. Бібік, Н. Міжпредметні зв'язки в освітньому процесі. – Київ: Освіта, 2018.
3. Дубовик, С. В. Міжпредметні компетенції в контексті викладання іноземної мови. – Львів: Світ, 2021.
4. Новіков, А. М. Методи проблемного навчання в сучасній освіті. – Одеса: Освітній центр, 2022.
5. Савченко, О. В. Основи навчально-виховного процесу в молодшій школі. – Київ: Либідь, 2019.

*V. Prokopchuk,
Student,
K. Harashchuk,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

THE FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE LEXICAL COMPETENCE IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH INTERDISCIPLINARY CONNECTIONS

The modern educational reform in Ukraine aims at developing key competencies in students, among which foreign language lexical competence plays an essential role. According to the concept of the New Ukrainian School (NUS), students must acquire proficiency in a foreign language for successful communication and integration into the global space. The ability to communicate in a foreign language is not only a tool for academic success but also a necessity in the contemporary world, where globalization has created an interconnected environment for professional and personal interactions. Early language learning helps students build a strong foundation for their future studies and careers, allowing them to participate in cross-cultural dialogue and develop a broader perspective on the world [1].

One of the fundamental aspects of language acquisition is lexical competence, which refers to the ability to understand and effectively use words and phrases in communication. In primary school students, lexical competence involves not only memorizing words but also developing the skills to apply them in various contexts. A well-formed lexical base allows learners to express their thoughts clearly, understand spoken and written language, and engage in meaningful conversations. The psychological characteristics of young learners, such as their natural curiosity and ability to absorb new information quickly, make this stage of education ideal for introducing and reinforcing vocabulary.

The purpose of this article is to analyze the theoretical foundations and methodological approaches to developing foreign language lexical competence in primary school students, particularly through the use of interdisciplinary connections.

Foreign language education in primary school should be engaging and dynamic, incorporating various techniques to ensure effective learning [2]. The use of interdisciplinary connections has proven to be one of the most efficient approaches in this regard. By integrating foreign language learning with other subjects, such as mathematics, natural sciences, art, and

music, teachers can create a more immersive and meaningful learning experience. This method not only reinforces linguistic knowledge but also helps students see the practical application of the language beyond the classroom setting. For instance, learning numbers and basic arithmetic in a foreign language during a math lesson can enhance both linguistic and mathematical skills simultaneously. Similarly, exploring nature-related vocabulary in science lessons strengthens comprehension and retention by providing real-life contexts.

Interdisciplinary connections contribute to cognitive development by encouraging students to establish links between different fields of knowledge [3]. When students recognize how language is connected to various subjects, they develop a deeper understanding of concepts and improve their ability to transfer knowledge from one area to another. This approach also enhances motivation, as learners find the lessons more engaging and relevant to their daily lives. Research in language pedagogy suggests that interdisciplinary learning supports long-term retention of vocabulary and fosters a more holistic educational experience.

The process of forming lexical competence in primary school students occurs in several stages. The first stage involves introducing new lexical units, during which children become familiar with the pronunciation and meaning of words. At this stage, teachers employ visual aids, interactive games, and storytelling techniques to make learning more engaging. Exposure to authentic language materials, such as songs, videos, and illustrated books, further facilitates comprehension.

The second stage focuses on receptive-reproductive training, where students reinforce their knowledge through structured exercises. Activities such as matching words with images, filling in missing words in sentences, and practicing simple dialogues help solidify their understanding. At this stage, repetition and contextual usage play a crucial role in ensuring that new vocabulary becomes an active part of the learner's linguistic repertoire.

The final stage is communicative practice, where students apply their acquired vocabulary in real-life conversations. Role-playing exercises, group discussions, and interactive storytelling sessions encourage students to use new words in meaningful ways. Creating a classroom environment that simulates real-world communication allows learners to gain confidence in their language skills. Teachers can facilitate this process by designing collaborative projects that require students to work together using the target language, such as creating a class newspaper, conducting interviews, or preparing simple presentations on familiar topics.

Incorporating interdisciplinary connections into language education also supports differentiated learning by catering to various learning styles.

Some students learn best through visual stimuli, while others prefer auditory or kinesthetic activities. By integrating elements from different subjects, teachers can create diverse learning experiences that accommodate individual preferences. For instance, artistic students may benefit from drawing and labeling pictures, musically inclined learners may enjoy singing songs in a foreign language, and kinesthetic learners may engage more effectively through movement-based activities such as acting out stories or participating in language-based physical games.

Moreover, interdisciplinary approaches prepare students for real-world communication, where language is rarely used in isolation. In professional and everyday settings, people use language to discuss a wide range of topics, from scientific discoveries to cultural traditions. By exposing students to vocabulary related to multiple subjects, educators equip them with the skills needed to navigate diverse conversations and understand various types of content. This approach aligns with modern educational trends that emphasize the development of critical thinking, creativity, and problem-solving skills alongside linguistic competence.

Another advantage of interdisciplinary learning is its positive impact on student motivation. Young learners often struggle with memorizing vocabulary when it is presented in isolation. However, when words are introduced within meaningful contexts, students are more likely to remember and use them effectively. For example, learning about seasons and weather patterns in both foreign language and science classes reinforces vocabulary retention and enhances comprehension. When children see the relevance of language in their everyday experiences, they develop a more positive attitude toward learning and become more enthusiastic about expanding their knowledge.

To maximize the effectiveness of interdisciplinary connections in language education, teachers should adopt an integrated curriculum approach that aligns language learning objectives with those of other subjects. Collaboration among teachers of different disciplines can lead to more cohesive and well-structured lessons that facilitate cross-subject learning. Schools can also implement project-based learning strategies that encourage students to apply language skills in multidisciplinary tasks, such as organizing an international food festival, designing an eco-friendly community, or creating a bilingual guidebook for their school.

In conclusion, the formation of foreign language lexical competence in primary school students is a vital aspect of their educational development. The use of interdisciplinary connections enhances this process by making vocabulary learning more engaging, meaningful, and applicable to real-life situations. By integrating foreign language instruction with other subjects,

educators can create a dynamic learning environment that fosters deep understanding, long-term retention, and increased motivation. This approach not only prepares students for future language proficiency but also equips them with essential cognitive and social skills necessary for success in an increasingly interconnected world.

REFERENCES

1. Larsen-Freeman, D. (2019). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford University Press.
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
3. Isfanescu-Ivan, Ramona & Zambori, Andreea-Erika. (2024). Interdisciplinarity Team Teaching: Opportunities and Challenges. *Romanian Review of Geographical Education*. XIII. 22-34. 10.23741/RRGE20242.

*V. Sevruk,
Student,
O. Zymovets,
Senior Lecturer,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

THE FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN PRIMARY SCHOOL

At the current stage of the development of society, the formation of a full-fledged personality in the younger generation is one of the most important tasks of a teacher. In today's society, people need to be able to adapt to different learning and living environments, apply communicative skills, overcome difficulties and actively engage in interpersonal communication. This is also the time of a growing demand for knowledge and use of foreign languages in many spheres of life due to the joining of our state to the global community. Therefore, while teaching children, it is important to pay attention not only to the development of communicative skills in the state language, but also to the development of communicative competence in the use of foreign languages in primary school.

Such scientists as T. Havinska, T. Bychkivska, N. Shustval, G. Koltsova, Yu. Derkach, M. Chmil, O. Feschenko, K. Yutskovich dealt with the problem of researching the methods of forming communicative competence of schoolchildren during the process of teaching foreign languages.

The purpose of the article is to highlight the methods that will contribute to the formation of communicative competence in the process of teaching foreign languages in primary school.

Studying foreign languages at school aims to develop in students a flexible tool for mastering it, the ability to use a foreign language fluently in conversation. This goal envisages interconnected communicative and sociocultural development of students by means of a foreign language to prepare them for intercultural communication in various spheres of life. As stated in the document "State Standard of Basic and Complete General Secondary Education", the formation of pupils' skills and abilities of foreign language communication requires their achievement of such a level of communicative competence that would be sufficient for carrying out communication in certain communicative spheres [1].

The term "communicative competence" comes from the Latin words

“communico” meaning “unity, transmission, connection” and *“competenis”* meaning “capable”. Therefore, the notion “communicative competence” means a set of knowledge about the norms and rules of conducting natural communication – a dialogue, a dispute, negotiations, etc. [2: 209].

One of the methods that contributes to the formation of communicative competence is storytelling [3]. Storytelling is the process of presenting information through interesting and memorable stories. It is one of the ways to diversify classes, find an approach to any child and motivate students [4]. This method helps to use the laws of practical psychology and achieve a lasting impact on students, while maintaining a respectful attitude towards them.

For forming communicative skills, four types of materials can be used:

- 1) digital storytelling (adaptation of video materials);
- 2) storytelling based on the story;
- 3) storytelling based on the script;
- 4) storytelling based on real situations.

Effective interactive learning technologies that contribute to the formation of students’ communicative competence are working in pairs, working in threes, changing threes, "carousel", "aquarium", "big circle", "microphone", unfinished sentences, "brainstorming", analysis problems, "mosaic", circle of ideas, acting out the situation in roles (role play, imitation), discussion, talk show [5:50].

The use of various games in the lesson will also have a positive effect on the development of communicative skills. Let us give some examples.

1. The game "Say Your Name".

Students receive cards on which their names are written in English. The game takes place in the form of a dialogue between the teacher and the student.

T: What is your name?

P: My name is Oleh.

T: Spell your name, please.

P: O-l-e-h.

2. The game "Describe a Wondrous Creature".

Children pair up and take turns going to the board. Pictures of creatures are attached to children's backs. Children take turns to look at the pictures and describe in English the creatures they have.

3. The game "Game with a Ball".

This game can be adapted to the topic of the lesson. Let us take the topic "My Pets" as a sample. The teacher starts the game holding the ball in his hands, briefly talks about his pet: “I have a cat. He is gray in color and

has green eyes”. Then the student passes the ball to the next child, who is to tell about his animal.

The communicative approach to foreign language teaching prioritizes the practical use of language as a means of communication rather than focusing solely on the memorization of grammar rules or vocabulary lists. This method encourages pupils to actively engage in real-life conversations helping them develop the ability to express themselves fluently and confidently in the target language.

To achieve this, teachers must create a classroom environment that fosters meaningful interactions, incorporating techniques such as role-playing, discussions, debates, storytelling, and problem-solving activities. These interactive exercises enable schoolchildren to practice speaking in context, reinforcing their ability to convey thoughts, emotions, and opinions effectively.

Additionally, the communicative approach emphasizes authentic language exposure through dialogues, listening activities, and multimedia resources. Teachers should encourage collaborative learning, where children work in pairs or groups to simulate real-life communication scenarios. By integrating situational learning and task-based activities, educators help learners build confidence in using the language naturally rather than relying solely on theoretical knowledge.

Ultimately, the goal of mastering the communicative competence in English lessons is to equip students with the skills necessary to use the foreign language as a practical tool in everyday interactions, professional settings, and cultural exchanges. Through consistent practice, learners gain the confidence to communicate effectively in diverse contexts, making language acquisition a dynamic and engaging process.

REFERENCES

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#n9>
2. Чеботарьова І. О. Комунікативна компетентність: теоретичний аспект ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця. Харків, 2014. с. 205-215
3. Гавінська Т. М. Ігри на уроках англійської мови як засіб формування комунікативної компетенції школярів: методичний посібник – Слобідко-Охрімовецький НВК, 2015
4. Деркач Ю. Я., Чміль М. М. Storytelling як засіб розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи. «Young Scientist», No 9 (109) ЛНУ імені Івана Франка. Львів, 2022. с. 67-73

5. Бичківська Т. М. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови НВК «ЗШЛ № 23 ПНУ ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2017. с. 48-52

Yu. Solovei,
Student,
M. Osadchuk,
Student,
I. Nikitina,
Senior Lecturer,
Dnipro State University of Internal Affairs

CURRENT APPROACHES AND METHODS IN EARLY ENGLISH LANGUAGE LEARNING

The effectiveness of foreign language learning largely depends on the methods and techniques used in the educational process. Methodologists define a method as a way to achieve a set goal, which is fundamental to pedagogical science. In the context of primary education, various teaching methods are distinguished, including reproductive, exploratory, verbal, visual, practical, and self-study methods. Additionally, there are specialized methods for learning foreign languages, such as the direct method, communicative method, grammar-translation method, audio-visual method, and suggestopedia.

The learning process consists of three main stages: introduction to new material, training, and practical application of knowledge. Different methods and approaches are used at each stage. For instance, during the introduction stage, demonstration and explanation play a key role as the teacher introduces students to new language structures and their usage. The training stage involves the active application of language constructions in exercises, which can be individual or group-based.

The final stage consists of using acquired knowledge in real communicative situations. The communicative method is one of the most effective approaches to foreign language learning. It is based on simulating situations close to real communication and focuses on developing oral speech. The main principles of this method include the communicative orientation of the learning process, situational communication, and individualized learning. Practical application is implemented through dialogues, role-playing games, and interactive tasks.

The grammar-translation method is a traditional approach that involves learning grammatical rules followed by their application in text translation. Despite criticism for its lack of a communicative component, it remains effective in developing grammatical competence and expanding vocabulary. The audio-visual method incorporates audio and video

materials to develop listening comprehension skills. It is especially effective in primary school, as children absorb material better through visual images. The use of cartoons, film strips, and short video lessons helps immerse students in a language environment. Suggestopedia, developed by Georgi Lozanov, aims to eliminate psychological barriers in learning. The core principle of this approach is creating a relaxed atmosphere using music, rhythm, and other means that stimulate subconscious memorization [1, p. 25].

Control and self-assessment play a crucial role in the learning process. The use of game-based testing, competitions, and interactive tasks increases student motivation. In primary school, assessment is often conducted in a non-stressful way to maintain students' interest in learning. The choice of foreign language teaching methods should correspond to students' age characteristics.

At an early stage, using game-based methods is important for developing interest in the subject. Additionally, combining multiple methods within a single lesson enhances the learning process and ensures comprehensive material retention [2, p. 56].

The game-based method involves various games (linguistic, active, role-playing) that motivate children to actively participate in learning. This approach makes learning engaging and natural, reduces language barriers, and develops communication skills. The Total Physical Response (TPR) method combines speech activities with physical actions. Children follow commands, answer questions, and interact with the teacher through physical movement, which enhances vocabulary and grammar acquisition through direct experience [3, p. 95].

Modern information and communication technologies (ICT) play a significant role in early English language learning. The use of interactive applications, educational platforms, multimedia resources, and video lessons increases motivation, develops audiovisual skills, and individualizes the learning process. Early English language learning is a crucial component of a child's multilingual competence. The application of modern methods, such as the communicative approach, immersion method, game-based method, TPR, and technology integration, contributes to effective and natural language acquisition. Further research could focus on developing adaptive methods that consider individual student characteristics and cognitive development.

Foreign language teaching methodology in primary school is based on a combination of various methods and techniques. The communicative approach, audio-visual technologies, grammar-translation method, and suggestopedia each have their advantages and areas of application. The

choice of a specific method depends on the learning situation, students' proficiency level, and pedagogical objectives. Combining theoretical knowledge with practical application allows for high achievements in foreign language learning. Considering the rapid development of digital technologies, future research should focus on the effective use of multimedia tools and interactive applications. Studying the impact of virtual classrooms, games, and mobile applications on the learning process will help determine the optimal ways to use technology to improve children's language skills. Special attention should be paid to researching the safe use of digital technologies and their effects on children's emotional and social development [4, c. 28].

It is also important to study and compare different methods used in early English language learning, such as game-based methods, TPR, the communicative approach, and Content and Language Integrated Learning (CLIL). In particular, researching the effectiveness of combined methods that integrate different approaches and address individual student needs is promising. Furthermore, the study of sociocultural aspects affecting the learning process is essential.

Language socialization, the influence of the linguistic environment, and factors related to family and educational conditions can significantly impact learning outcomes. Therefore, future research should consider the role of the social context in early English language acquisition. Given the importance of early learning for further language development, researching the optimal age for intensive English language study is highly relevant. Investigating the neuropsychological aspects of child development and identifying the best age periods for language acquisition will help refine teaching methodologies.

REFERENCES

1. Loboda, O. V. (2017). Romania's experience in preparing teachers for early English language education for preschool and primary school children. *Pedagogical Process: Theory and Practice*, 4(59), pp. 126-131.
2. Solomakha, A. V., & Loboda, O. V. (2020). Modern trends in foreign language training of future primary school teachers in Hungary. *Innovative Pedagogy*, No. 24, 2(24), pp. 119-125.
3. Solomakha, A. (2020). Application of digital technologies for developing foreign language grammatical competence in early foreign language learning (on the example of the German language). *Electronic Scientific Professional Journal "Open Educational E-Environment of a Modern University"*, (8), pp. 121-135. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2020.8.11>

4. Solomakha, A. V. (2021). Preparing future educators for digitalization in early foreign language learning. Electronic Scientific Professional Journal "Open Educational E-Environment of a Modern University", (10), pp. 203-215.

V. Stanchyk,
Student,
K. Harashchuk,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR TEACHING PRIMARY SCHOOLCHILDREN IN ENGLISH LANGUAGE LESSONS

In today's world the rapid development of technologies requires new approaches to teaching, especially in primary school, where the fundamentals of knowledge are laid. Innovative technologies for teaching English are becoming important tools that help to increase schoolchildren's motivation and develop their communicative skills.

The relevance of this topic is due to the need to integrate modern technologies into the educational process, which allows creating an interactive environment. The use of digital resources, games, multimedia and other innovative methods makes lessons more interesting and effective. This not only improves the comprehension of a new material, but also forms the skills of independent work, critical thinking and creativity of primary schoolchildren.

Considering innovative technologies, let's clarify the concepts of "innovation" and "technology". The word "innovation" is of Latin origin and means renewal, change, introduction of something new. Innovation - learning oriented to dynamic changes in the surrounding world and educational activity, which is based on the development of various forms of thinking, creative abilities, high social and adaptive capabilities of the individual [1:9].

The concept of "technology" arose in world pedagogy also as a contrast to the existing concept of "method". The drawback of the method is its inflexibility and statistical nature.

L. Podymova considers innovation to be a complex process of creating, distributing, and using a new practical tool in the field of engineering, technology, pedagogy, and scientific research. [2: 23].

The American theoretician of the theory of innovative changes E. Rogers, with his diffuse model, indicates that in any innovation, its participants fall into one of the following five categories:

- the one who gives birth to innovative ideas;
- someone who immediately picks up innovative ideas;

- one who belongs to the majority, who quickly perceives innovative ideas;
- one who belongs to the majority, which slowly accepts innovative ideas;
- someone who lags behind the process of introducing innovations [3].

Innovative technologies for teaching primary schoolchildren in English classes are the latest methods, tools and approaches implemented to improve the English language learning process. They include the use of digital platforms, interactive games, multimedia materials and project methods. These technologies promote the active participation of students, increase their motivation, ensure the development of communicative skills and form critical thinking, responding to the needs of modern education.

The purpose of this article is to consider the importance of innovative technologies for teaching English to primary schoolchildren, which develop individual creativity, increase motivation to learn the language, and improve language as the main mechanism of communication.

Technologies for working out debatable issues involve public discussion of a certain controversial issue, taking up and defending one or another position. In the course of working out debatable issues, children express their own opinion regardless of what it is, substantiate it, give arguments regarding its correctness and accuracy, exchange their ideas with other participants, etc.

Techniques for processing discussion issues include:

- "PRESS Method",
- "Take a position",
- "Change position",
- "Continuous scale of opinions",
- "Discussion",
- "Discussion in the style of a television talk show",
- "Evaluative discussion",
- "Debate".

We will give examples of exercises using interactive learning technologies in English lessons in primary grades.

1) During the foreign language lesson, we use various types of interactive activities, for example, "Brainstorming". This form of interactive activity is perhaps the most interesting, exciting and, most importantly, relaxed. This type of work encourages students to show imagination and creativity, gives them the opportunity to freely express their thoughts.

2) Students like the game "In the line". Passing a soft toy to each other in turn, one of the students says a word in Ukrainian and passes the toy to

the one who has to translate it into English. And then this student says his word and passes the toy to the next one.

3) During the lessons, you can also use the interactive technology "Microphone", which gives everyone the opportunity to say something quickly, taking turns, answering questions or expressing their opinion or suggestion. I organize my work in the following way. First, I ask the class a question. For example, from the topic "Music".

Modern technologies provide individualization of learning, allowing each child to absorb material at a pace that best suits their cognitive abilities and learning style. This personalized approach ensures that children who require additional time to grasp concepts are not left behind, while those who learn more quickly can move ahead without unnecessary repetition. The flexibility afforded by technology helps cater to diverse learning needs, including students with special educational requirements, by offering adaptive learning tools and resources [4].

In addition, the integration of digital resources in education plays a crucial role in developing essential skills for successful adaptation in the information society. Exposure to digital tools in the classroom helps schoolchildren become proficient in using modern technologies, fostering digital literacy, critical thinking, and problem-solving abilities. As schoolchildren engage with interactive whiteboards, multimedia content, and online educational platforms, they develop competencies in information management, effective communication, and collaborative skills that are indispensable in the 21st-century workplace.

Moreover, digital learning environments encourage self-directed learning and autonomy. These skills are vital for lifelong learning and adaptability in a rapidly evolving digital world. By incorporating technology into education, schools not only enhance academic achievement but also prepare students to confidently engage with the demands of a technology-driven society.

The introduction of innovative technologies into the educational process in primary school is an important factor in increasing the effectiveness of English language learning. The use of interactive methods, multimedia resources and game technologies not only involves children's interest, but also promotes the development of their communicative skills, critical thinking and creativity.

REFERENCES

1. Химинець В. В., Кірик М. Ю. Інновації в початковій школі. Ужгород, 2008. – 342 с.

2. Подимова, Л. А. Стан та перспективи розвитку національної інноваційної системи в Україні / Л. А. Подимова // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 4 (62). С. 57-63.

3. Еверетт М. Роджерс. Дифузія інновацій // Видавництво Києво-Могилянська академія, - 2009

4. Новітні технології викладання освітніх галузей у початковій школі, І. Шумілова, - 2023.

*I. Tymoshchuk,
Student,
K. Harashchuk,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

THE USE OF AN INTERACTIVE WHITEBOARD IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES IN NEW UKRAINIAN SCHOOL

In today's globalized world, the demand for foreign language proficiency has significantly increased. As a result, teaching methods in primary schools are evolving, incorporating innovative educational technologies and adopting best practices from European language instruction. Mastery of foreign languages as a means of global communication has become a key priority, prompting an ongoing search for the most effective teaching strategies. One such approach is the integration of information and communication technologies into the educational process. The interactive whiteboard is an essential tool that, according to researchers and experienced educators, enhances communication between teachers and students, facilitates language acquisition, and strengthens the communicative aspect of foreign language learning.

The interactive whiteboard can be used at various stages of the lesson to support different language skills, including speaking, vocabulary acquisition, grammar practice, listening comprehension, reading, and writing.

The purpose of this article is to explore the role of interactive whiteboards in enhancing the teaching and learning process of the English language in primary education, highlighting their benefits and applications in various linguistic activities.

For example, in reading skills development, methodological techniques such as "Establishing Correspondences," "Restoring the Text," "Omissions in the Text," and "Highlighting Key Information" can be effectively applied. In communicative competence building, exercises like "Unfinished Sentences," "Dialogue Completion," and "Establishing Correspondences" foster interaction and engagement. Vocabulary acquisition benefits from techniques such as "Categorization," "Odd One Out," "Comparison," and "Gap-Filling Exercises." Writing skills can be enhanced through activities like "Filling Gaps in the Text," "Reconstructing Deformed Text," and "Text Completion." Grammar practice can be reinforced through methods like

"Error Detection," "Odd One Out," "Gap-Filling Exercises," "Sentence Structuring," and "Linguistic Games."

By incorporating an interactive whiteboard, teachers can make lessons more dynamic, engaging, and interactive [1]. This method increases student motivation by creating an environment that is visually stimulating and engaging. Unlike traditional teaching methods that often rely heavily on passive learning, an interactive whiteboard provides students with an opportunity to actively participate in the lesson, thereby fostering their interest and enthusiasm. The use of multimedia elements such as images, videos, and animations helps students grasp complex linguistic concepts more quickly and efficiently. This type of visual representation enables learners to associate words and phrases with images, which aids memory retention and recall. Additionally, an interactive whiteboard allows teachers to diversify their teaching strategies by incorporating a variety of materials, such as interactive exercises, quizzes, and real-time feedback mechanisms. This approach ensures that students receive immediate responses to their inputs, reinforcing learning and helping them correct errors on the spot [2].

The ability to personalize learning through an interactive whiteboard is another significant advantage. Teachers can modify lessons in real-time, adapting activities and exercises to meet the specific needs of their students. This flexibility is particularly beneficial for differentiated instruction, where students with different levels of language proficiency can work at their own pace. Through interactive software, educators can design tasks that cater to various learning styles, whether visual, auditory, or kinesthetic, ensuring that every student has an equal opportunity to grasp new material effectively. Furthermore, students can manipulate digital content by copying, pasting, editing, and correcting their work, which not only enhances their technical skills but also fosters self-confidence and encourages independent learning. Being able to actively engage with learning materials makes students more likely to retain information and apply it in real-world contexts.

Visualization plays a crucial role in language learning, and the interactive whiteboard aids in this process by enabling faster recognition and understanding of new language concepts. Since students are often more engaged with visually rich materials, they can quickly grasp vocabulary, sentence structures, and grammatical patterns. The interactive whiteboard also allows for the seamless integration of various forms of content, such as combining text with images, animations, and audio components. This creates an immersive learning environment that mimics real-life language use, making it easier for students to acquire and internalize language skills. Additionally, the inclusion of audio files with native speaker

pronunciations provides students with accurate pronunciation models, which is particularly valuable for developing listening and speaking skills [1].

Another significant advantage of interactive whiteboards is their ability to foster collaborative learning. By encouraging teamwork and active participation, these tools create opportunities for students to engage in group discussions, role-playing activities, and problem-solving tasks. Working together on interactive exercises promotes peer learning and helps students develop essential communication skills. When students collaborate, they learn from one another, exchange ideas, and refine their language abilities in an authentic and meaningful way. Moreover, teachers can use the whiteboard to facilitate real-time feedback and discussions, making lessons more interactive and lively [3].

As a multimedia learning tool, the interactive whiteboard significantly enhances the quality and effectiveness of foreign language instruction. Its intelligent use by teachers can improve student learning outcomes and engagement, create interactive and stimulating lesson environments, boost students' motivation to learn a foreign language, and streamline lesson preparation by reducing the need for printed materials and optimizing classroom time. The ability to store and retrieve previous lesson materials means that teachers can build upon prior knowledge more effectively, helping students to make connections between different topics and reinforcing their understanding over time. Moreover, interactive whiteboards are not limited to regular lessons but can also be used in extracurricular activities, language clubs, and optional classes. They can serve as a valuable resource for organizing language competitions, presentations, and project-based learning activities. However, it is important to remember that the interactive whiteboard is a supplementary tool—its effectiveness ultimately depends on the teacher's skill in integrating it into the learning process.

REFERENCES

1. Wang, X., Dostál, J., & Bučková, H. (2019). The Use of Interactive Whiteboards for English Foreign Language Education. *Proceedings of the 11th International Conference on Computer Supported Education (CSEDU 2019)*, 2, 299-305.
2. Yang, J. Y., & Teng, Y. W. (2014). Perceptions of Elementary School Teachers and Students Using Interactive Whiteboards in English Teaching and Learning. *Journal of Interactive Learning Research*, 25(1), 125-154.

3. Nur Fitria, Tira. (2024). Using Interactive Whiteboards (IWB) in the English Classroom as Supporting Technology in the Teaching and Learning Process: Opportunities and Challenges. *Journal of English Language and Pedagogy (JELPA)*. 2. 74-91. 10.51826/jelpa.v2i2.1112.

ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

*Є. Пастошук,
курсант,
Г. Закрасіна,
викладач,*

Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ ВІЙСЬКОВОЇ СФЕРИ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Питання перекладу військової термінології набуло особливої актуальності для нас після повномасштабного вторгнення росії на територію України. Міжнародна військова допомога лише підкреслює необхідність злагодженої взаємодії українських військових з іноземними партнерами, що неможливе без якісного військового перекладу.

Переклад військової термінології, як і будь-який інший вид перекладу, базується на загальних принципах, методах і прийомах. Однак, у перекладі військових термінів особливої ваги набувають точність та адекватність, оскільки від цього можуть залежати важливі рішення та успіх військових операцій. Крім того, важливе значення має передача структурної форми та послідовність викладу інформації [1:97].

До особливостей військової термінології, що ускладнюють переклад, можна віднести такі:

- Різниця у військових стратегіях та традиціях.

Переклад військових термінів з англійської мови, враховуючи військові системи англomовних країн, ускладнюється через їх відмінності від української.

Це зумовлено: різними підходами до організації армії, зокрема відмінностями в системі військових звань; різницею у військових стратегіях та тактиці [3:59]. Деякі терміни можуть мати різні значення, наприклад, англійський термін "*field artillery*" в армії США позначає підрозділи, відповідальні за артилерійську підтримку на полі бою. В українській армії аналогічна функція виконується підрозділами ракетних військ і артилерії. Прямий переклад "польова артилерія" не повністю відображає обсяг завдань цих підрозділів в українському контексті.

- Еквівалентність та адаптація термінів відповідно реаліям сьогодення.

Не всі англійські військові терміни мають точний український відповідник. Це спричиняє труднощі, зокрема у перекладі звань та посад. У Збройних Силах України немає прямого аналога звання *Warrant Officer*, яке існує в арміях англomовних країн. Але у 2020 році в результаті реформ, спрямованих на наближення до стандартів НАТО, були запроваджені нові сержантські звання, такі як «штаб-сержант», «майстер-сержант», «старший майстер-сержант» та «головний майстер-сержант». Ці звання займають проміжне положення між сержантським і офіцерським складом, що частково відповідає ролі *Warrant Officer* в інших арміях [5].

Такі ж проблеми виникають і в процесі перекладу одиниць озброєння та військової техніки. Наприклад:

Infantry Fighting Vehicle (IFV) – часто перекладається як «бойова машина піхоти (БМП)», хоча концептуально західні IFV і радянські БМП мають різні характеристики.

Main Battle Tank (MBT) зазвичай передається як «основний бойовий танк». Проте західні MBT, такі як *M1 Abrams* або *Leopard 2*, суттєво відрізняються від танків пострадянського виробництва та українських моделей, зокрема Т-64 чи Т-84, особливо за рівнем бронювання, озброєння та електронних систем. Ці відмінності можуть спричинити неточності у розумінні та використанні термінології. Тому під час перекладу важливо враховувати не лише буквальний зміст терміна, а й технічні та конструкційні особливості відповідної техніки.

- Калькування та запозичення.

Калькування, або дослівний переклад без адаптації, може призводити до втрати точності термінів. Наприклад, англійський термін *Fire support* часто перекладається як «вогнева підтримка». Однак у різних контекстах цей термін може охоплювати артилерійську, мінометну або авіаційну допомогу, що вимагає більш точного перекладу для уникнення неоднозначностей [4:266-268].

Запозичення термінів також може створювати труднощі. Наприклад, слово «дрон» використовується замість «безпілотної». Хоча запозичене слово може бути зрозумілим серед військових, його використання потребує стандартизації для забезпечення єдності термінології.

Англійська мова містить багато скорочень, які не мають прямих українських аналогів. Наприклад, *MRE (Meal, Ready-to-Eat)* позначає індивідуальний раціон харчування. При перекладі таких скорочень

важливо враховувати контекст і забезпечувати розуміння терміну без втрати змісту.

- *Використання військового сленгу та акронімів.*

Військова термінологія багата на аббревіатури та сленгові вирази, які можуть бути складними для точного перекладу.

Наприклад, англійське слово *bird* в розмовному військовому контексті означає «літак» або «вертоліт». Дослівний переклад «птах» призведе до втрати оригінального значення. Так само вираз *piece of cake*, що означає «легке завдання», але дослівний переклад «шматок торта» не передає переносного значення виразу. Або акронім *AWOL* (Absent Without Leave) перекладається як «самовільне залишення частини», що має конкретний юридичний статус. Дослівний переклад «відсутній без дозволу» може не передавати повного змісту терміна.

- *Контекстуальні складнощі.*

Деякі військові терміни змінюють своє значення залежно від контексту, що потрібно враховувати під час перекладу [2:80]. Наприклад, *Engagement* може означати як «бойове зіткнення», так і «контакт з противником» або «взаємодію між підрозділами».

Також є терміни, які можуть мати різні значення в тактичному, стратегічному та технічному контекстах. Наприклад, *cover* у тактичному сенсі означає «укриття», але у військовій стратегії може означати «прикриття».

Висновок. Отже, пошук еквівалентних термінів при перекладі з англійської на українську мову зумовлює труднощі, спричинені розбіжностями у військових системах та традиціях різних країн. Відсутність відповідників деяких понять в українській мові вимагає адаптації та стандартизації термінології відповідно до сучасних реалій. Буквальний переклад певних понять може призводити до неточностей. А невірне тлумачення сленгових виразів і аббревіатур може значно змінити зміст повідомлення.

Таким чином переклад термінів потребує не лише досконалого володіння мовою, а й вимагає глибокого знання військової справи, новітніх технологій та військових традицій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зайцева М. О. Особливості перекладу термінів у текстах на військову тематику. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов.* Київ. 2013. Вип. 10. – С. 96-102.

2. Ковтун О. В. Відтворення англомовної військової лексики українською мовою (на матеріалі документів НАТО). *Вісник*

Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія». Київ. 2014. Т. 17, № 2. С. 77–85.

3. Стародубцева, А., Талавіра, Н. (2023). Специфіка перекладу військової термінології в англо-мовних онлайн-новинах під час висвітлення війни в Україні. *Молодий вчений*, 7 (119), 57-61. doi: 10.32839/2304-5809/2023-7-119-11

4. Старух, В. О. (2020). Особливості англо-українського перекладу військової термінології. *Нова філологія*, 2(80), 264-268. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-2-39>

5. Ворентофіцер. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Ворентофіцер> (дата звернення: 16.03.25)

Н. Пономарьова,
студентка,
О. Вознюк,
доктор педагогічних наук, професор,
Житомирський державний університет ім. Івана Франка

БАГАТОЗНАЧНІСТЬ СЛІВ ЯК СУТТЄВА РИСА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Вступ. Англійська мова у процесі свого розвитку поновлювала свій словниковий запас різним чином, а джерелами цього поповнення поставали різні мови, якими користувалися представники різних народів, що на історичному проміжку історії Великої Британії мешкали на її території [1].

Виклад матеріалу. За таких умов, нині достатньо складно простежити та встановити етимологічний «шлейф» багатозначних слів, яких в англійській мові велика кількість. При цьому окремі багатозначні слова можуть мати більше ніж 100 значень (*Run*: 645 значень, *Set*: 430 значень, *Go*: 368 значень, *Take*: 343 значень, *Stand*: 334 значень, *Get*: 289 значень, *Turn*: 288 значень, *Put*: 268 значень).

При цьому достатньо складно пояснити/зрозуміти мотивацію значень багатозначних слів [2].

Іншою причиною широкої багатозначності англійської лексики постає аналітичний лад мови, що створює ситуацію, коли значення слів багато в чому залежить від контексту, в якому ці слова вживаються/використовуються.

Так, слово *Fair* має декілька значень (світлий, ясний, гарний, справедливий, ярмарок), які залежать від контексту, в якому слово вживається. Цікавими є приклади, коли багатозначне слово використовується в одному реченні у декількох значеннях:

This fair girl is a fair salesgirl when she sells goods at the country fair.

Інший приклад. Слово *Draw*, яке має декілька значень (тягнути, тяга, черпати, вдихати, малювати, нічия, тираж). Ці значення є достатньо близькими за функціональною ознакою, коли значення тягнути (предмет) і тягнути (пересувати) олівець на папері виражають однакову дію.

Наведемо інший приклад. Слово *Run* має декілька значень (бігати, керувати – *to run the museum*). Спільність значень можна пояснити таким реченням:

To run the museum effectively he has to run along its corridors from one exposition hall to another.

Можна припустити, що базальне значення слова *Run* (бігати) було змінено/трансформовано у процесі функціонування англійської мови під впливом різних контекстів/ситуацій. Так, можна уявити ситуацію, коли керівник музею з метою вирішення певних керівних проблем був змушений інтенсивно пересуватися (бігати) у приміщенні музею, через що процеси керування і швидкого пересування (бігу) почали зближуватися за своїми значеннями. Чи, наприклад, процес керування магазином (*to run the shop*) може передбачати, що його керівник/менеджер має багато бігати містом у справах для забезпечення магазину товаром.

Наведемо і такі парадокси англійської мови, пов'язані з її лексичною багатозначністю.

Transparent:

Очевидний (*these lies are so transparent* – це настільки очевидна брехня)

Невидимий, прозорий (*a transparent stone* – прозорий камінь)

To dust:

Посипати (*to dust with salt* – посипати сіллю)

Протирати, прибирати пил (*to dust a vase* – протирати вазу)

To put out

Гасити, гасити знищувати (*to put out fire* – гасити пожежу)

Випускати, виробляти, створювати (*to put out an album* – випускати альбом).

Висновки. Таким чином, феномен багатозначності лексики англійської мови, що виявляє певну невизначеність її лексичного складу [3], є проблемою не тільки для такої навчальної дисципліни, як теорія сучасної англійської мови, але й для методики викладання англійської мови.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вознюк О.В. Синергетичний підхід до вивчення англійської мови // Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 163-180.

2. Вознюк О.В. Теорія і практика апроксимально-аналітичного

методу навчання іноземних мов / О. В. Вознюк, О. Р. Тичина. – Житомир : Волинь, 1998. 183 с.

3. Вознюк О.В., Квеселевич Д.І. Новітні й нетрадиційні методи викладання іноземних мов // Питання філології та методики викладання філологічних дисциплін : наук.-метод. матеріали / за ред. проф. Л. О. Пономаренко. Житомир : ЖВІРЕ, 2003. Вип. 13. С. 23-33.

*І. Рой,
курсант,
Г. Закрасіна,
викладач,*

Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ВІЙСЬКОВОГО АНГЛІЙСЬКОГО СЛЕНГУ ТА ЙОГО ІНТЕГРАЦІЯ У МОВЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗСУ

Сленг є невід'ємною частиною будь-якої соціокультурної і професійної сфери.

Сучасний англійський військовий сленг є невід'ємною частиною професійного спілкування військовослужбовців. Він розвивався протягом століть, пристосовуючись до нових умов та змінюючись під впливом воєнних конфліктів, технологічного прогресу та глобалізації. Це явище відображає специфіку військової служби, створюючи лексичний пласт, що використовується для оперативного спілкування, передачі інформації та підтримки емоційного стану. Окрім того, деякі терміни та вирази виходять за межі армійського контексту, інтегруючись у цивільне мовлення.

Серед особливостей формування сучасного англійського військового сленгу можна виокремити наступні:

- швидка і лаконічна передача інформації завдяки коротким і зрозумілим повідомленням, що сприяє спрощенню і ефективності спілкування між військовослужбовцями, створює відчуття єдності в підрозділах;

- емоційне забарвлення. Сленгові вирази можуть слугувати для підтримки бойового духу, зняття напруги або вираження ставлення до ситуації. [1:111];

- швидка зміна сленгу, як наслідок технологічного прогресу, змін у тактиці ведення бойових дій та появи нових видів озброєння. [3:12]

- неофіційні слова, фрази або скорочення, які використовуються військовими для позначення людей, об'єктів, дій чи ситуацій. Він може відрізнятися залежно від країни, роду військ та навіть конкретної частини.

- збагачення військового сленгу новими елементами в умовах міжнародного співробітництва та миротворчих місій, внаслідок чого відбувається взаємодія військових з різних країн, що призводить до запозичення виразів з інших мов. Це збагачує військовий сленг

новими елементами та відображає загальносвітові тенденції у військовій сфері.

- багато запозичень термінів з геймерської культури та соціальних мереж. [2: 38-44]

У військовому середовищі сленг можна умовно розділити на нижче вказані категорії.

- Бойові дії та тактика. Наприклад:

“Clutch” – ситуація, коли військовий або команда врятували ситуацію в критичний момент. *“That sniper really clutched the mission!”* (Снайпер врятував місію в останній момент).

“Wipe” – повне знищення ворожої групи або підрозділу. *“We wiped the enemy squad in seconds.”* (Ми знищили ворожий загін за секунди).

“Third party” – ситуація, коли одна сторона вступає в бій із двома ворогуючими групами, скориставшись моментом. *“We waited for them to fight, then third-partied for the win.”* (Ми зачекали, поки вони почнуть бій, а потім втрутилися і перемогли).

“Camping” – тактика сидіння на одному місці в очікуванні ворога (перенесено з геймерського сленгу). *“That squad is just camping the objective.”* (Той загін просто засів на позиції).

“Rush” – швидка атака без довгих приготувань. *“We rushed their position and caught them off guard.”* (Ми швидко атакували їхню позицію і застали зненацька).

- Спілкування та взаємодія між військовослужбовцями. Наприклад:

“AFK” (Away From Keyboard) – використовується для позначення відсутності бійця або його неактивності. *“Where’s Johnson? He’s been AFK for 10 minutes.”* (Де Джонсон? Він відсутній уже 10 хвилин.)

“GG” (Good Game) – може вживатися іронічно у значенні “гра закінчена” або “нас розбили”. *“We lost the comms—GG.”* (Ми втратили зв’язок – кінець гри.)

“OP” (Overpowered) – щось або хтось занадто сильний чи ефективний. *“That air support was OP!”* (Та авіанідтримка була надто сильною!)

“NPC” (Non-Playable Character) – зневажливий термін для солдатів, які слідують наказам без ініціативи. *“He’s just following orders like an NPC.”* (Він просто виконує накази, як комп’ютерний персонаж.)

“Lagging” – термін з ігор, що означає затримку у виконанні дій, використовується для опису бійців, які діють повільно. *“Come on, man, stop lagging!”* (Давай швидше, не тупи!)

- Емоційні реакції. Наприклад:

“Yeet” – різко кинути щось або когось. *“Yeet that grenade over the*

wall!” (Кидай ту гранату через стіну!)

“Boomer” – саркастичне позначення старших військових, які не розуміють сучасні методи. *“Our CO is such a boomer; he doesn’t trust drones.” (Наш командир такий старомодний – не довіряє дронам.)*

“Tactical tea time” – іронічний вислів про вимушену паузу в бою. *“We’re pinned down, so it’s tactical tea time.” (Ми під обстрілом, тож у нас вимушена перерва.)*

“Based” – термін для позначення незалежного та впевненого у своїх рішеннях бійця. *“That soldier refused to retreat, he’s so based.” (Той солдат відмовився відступати – він реально крутий.)*

Деякі сленгові терміни мають на меті приховати справжній зміст повідомлення. Так сленгові назви часто використовуються для позначення:

- різних категорій особового складу. Наприклад:

- Boot – новобранець, без досвіду.

- Grunt – піхотинець.

- Zoomie – пілот ВПС

- Top – сержант-майор.

- Brass – високопоставлене командування.

- військової техніки та зброї. Наприклад:

- Bird – вертоліт або літак.

- Boomstick – рушниця або будь-яка вогнепальна зброя.

- Hummer/Numvee – військовий автомобіль HMMWV.

- Tankbuster – літак, призначений для знищення бронетехніки.

Варто зазначити, що військова термінологія та сленг англійської мови поступово інтегруються у мовлення військовослужбовців Збройних Сил України (ЗСУ). Це зумовлено міжнародною співпрацею з країнами НАТО, постачанням західного озброєння, адаптацією військових стандартів до західних та активним використанням англійських команд і термінів у бойовій комунікації.

Після початку співпраці інструктори з країн-членів НАТО навчають українських військових за західними стандартами, що сприяє проникненню англійських термінів у повсякденну військову мову.

Деякі англійські терміни увійшли в побут без змін або з мінімальною адаптацією:

- “Roger” – підтвердження отримання повідомлення.

- “Check” – перевірка стану або зв’язку.

- “Go” – дозвіл на виконання дії.

- “Clear” – територія або об’єкт очищений від противника.

- “Oscar Mike” – рухаємося далі.

З появою західного озброєння українські військові почали активно використовувати назви техніки англійською мовою, наприклад:

“Bradley” – бойова машина піхоти M2 Bradley.

“Stinger” – переносний зенітно-ракетний комплекс.

Часто українські військові адаптують назви до зручного сленгу:

“Джав” – скорочено від Javelin.

“Хаймарс” – від HIMARS, використовується як іменник (Працює Хаймарс!).

Значну роль у популяризації військового сленгу відіграють волонтери, журналісти та соцмережі. Багато військових термінів через соціальні платформи стають відомими не лише серед військових, але й серед цивільних.

Наприклад:

“Ghost of Kyiv” – популярний мем про українського пілота, що став легендою.

“Orc” – зневажливе позначення російських військових, що з’явилося у 2022 році.

Українські бійці, які проходили тренування в США, Великій Британії чи інших країнах, привозять із собою специфічний сленг. Деякі з цих термінів можуть увійти до нормативної військової лексики в Україні. Хоча більшість запозичених слів мають іноземне походження, вони адаптуються до українських реалій. У перспективі англomовний військовий сленг, ймовірно, продовжить розвиватися і інтегруватися у комунікацію у військовій сфері.

Психологічний аспект військового сленгу не лише спрощує комунікацію, але й виконує важливу психологічну функцію, а саме:

- дегуманізація ворога. У військових діях часто використовують сленгові слова для позначення супротивника, що зменшує психологічний бар’єр під час бою.

- зменшення стресу. Гумористичний сленг допомагає військовим впоратися з напруженими ситуаціями.

- створення групової ідентичності. Використання сленгу зміцнює почуття єдності серед солдатів.

Висновок. Військовий сленг є важливим елементом не тільки у спілкуванні між військовослужбовцями, але й у загальному розвитку військової культури, який продовжуватиме розвиватися і інтегруватися у міжнародний контекст. Також важливо не лише запозичувати, але й розвивати власний військовий сленг, що стане частиною української військової традиції та ідентичності. Нові технології призводять до появи нових термінів, пов’язаних із військовими конфліктами, дронами, кібербезпекою та штучним

інтелектом, впливом соціальних мереж. І це зумовлює постійний розвиток військового сленгу і його проникнення в повсякденне мовлення, формуючи новий стиль комунікації серед військових.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Герцовська Н. О., Фаркош М. Р. Роль сленгу у мовленні військовослужбовців (на матеріалі англійської мови). *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна.* – 2016. – Вип. 60. – С. 111-113.
2. Зубенко О.В. Вплив соціальних мереж на сучасний лексикон англійської мови. *Академічні студії.* Серія «Гуманітарні науки», Вип. 4, 2024 – С. 38-44
3. Карлюк С., Левін Є. Переклад військового сленгу з англійської мови на українську. *Наукові тренди постіндустріального суспільства:* матеріали Міжнар. наук. конф., 28 лютого, 2020 р.: у 2-х т. Т.2. – Рівне, 2020. С. 12-14.
4. Dickson, P. War slang: American fighting words and phrases since the Civil war. (3-d. ed.). Mineola, New York: Dover Publications, Inc. P. 437
5. Holder R. W. Dictionary of Modern Slang. U.K.: Oxford University Press, 1995. 194 p.
6. Military Slang Dictionary: веб сайт. URL: www.veterantv.com/dictionary (дата звернення: 10.03.2025).

M. Maharramova,
*PhD in Philology, Associate Professor at the Department of German
Grammar Azerbaijan State University of Foreign Languages, Baku,
Azerbaijan,*
Researcher ID: JQW-4974-2023,
<https://orcid.org/0000-0003-1972-9064>

COMPARATIVE ANALYSIS OF PREFIX USAGE IN WORD FORMATION IN MODERN GERMAN AND ENGLISH

The social consciousness of people at the present stage of development can be studied by studying the development of the vocabulary of the language. This is an effective research method since language has the property of reflecting all the shifts and transformations in the life of society. The main way of vocabulary development is word formation. In modern German and English, due to interaction with changes in the meaning of words and borrowings, word formation plays a major role in replenishing the dictionary with new words. This ensures communication processes at different stages of social development. Therefore, the purpose of the presented study is a comparative analysis of prefixal word formation in modern German and English. By analyzing related scientific studies, it was found that prefixation is very productive for both German and English. Prefixation permanently replenishes the class of words. Prefixes actively form new vocabulary based on the main vocabulary – both verbs and nouns.

Scientists distinguish functional, structural, and extravalent patterns in the word formation of both languages. The conditions for the formation and use of affixal subderivatives in German compared to English are more systematic and productive, which is due to the morphological structure of the German language. German has a richer set of word-forming affixes, which clearly determine the part-language affiliation and semantic shades of derived words. In English, on the other hand, the derivation process is less formalized, and a significant part of new words is formed through borrowing, conversion, and composition, which makes the system of affixal word formation less productive compared to German. In German, word-forming constructions are formed from directly compounded rows, divided principles that can be generalized since word-forming models operate for various specific lexical elements. These principles regulate the nature of the chain of word formations. In English, the semantic relations between formants and those linguistic units that enter word-forming

relations are usually closer.

Thus, word formation, morphological, lexical, and semantic models in both languages are determined by structural schemes, according to which a number of lexical units have similar structures. This is also due to belonging to the same language group. The generalized semantic connection between formants and interventions is word-formation meaning. The very concept of a word-formation model refers to the synthetic or procedural aspect of word formation [1, p. 17]. The most essential characteristic of the concept of word formation is the model and its constructive productivity. Word-formation models can be productive and unproductive. Elements of the first category serve to form new words, which replenishes the lexical composition of the language. Elements of the second category are revealed into words, but new words are not formed from them [2]. The prefix model of a verb is an interesting category in the perspective of a comparative analysis of two root languages. Formally, the prefix model is characterized by the fact that the associated word-formation morpheme precedes the generating base. The semantic essence of the prefix model is to give a word a certain categorical feature. Verbs with prefixes are widely represented in German and English [3]. Although, along with prefix models in the Old and Middle High German period, one can find a number of verbs that are characterized by semi-prefix models. German verbs are formed from verb prefixes with different word-forming activity – be-, er-, ver-, zer-. Among fixed verb derivatives, the structure prefix + primary stem is distinguished according to the model: derivatives with the prefix be-: sich bedudeln, befunkeln, beklatschen, derivatives with the prefix er-ersaufen, ergattern, ereseln, derivatives with the prefix ver-: verbimsen, verbläuen, sich verbohren, derivatives with the prefix zer-: zerbleuen, zerkrachen, zermatschen.

Analysis of the relevant literature demonstrates a tendency to a decrease in the activity of prefix word-formation among verbs, which can be explained by their limited semantic productivity [4, p. 419]. The prefixes be- and ver- are used most actively in this process.

In colloquial speech, semi-prefixes are found much more often than in the literary version. At the same time, dictionaries do not contain compound verbs with the semi-prefixes bei-, durch-, ein-, entgegen-, entlang-, gegenüber-, hinter-, mit-, nach-, ob-, über-, um-, unter-, vor-, wider-, zu-. The most productive ones are ab-, an-, auf-, aus-, ein-, which form verbs based on nouns. Many of these verbs require context to reveal their meaning, since even native speakers cannot always intuitively determine their semantics. Some formations arise by analogy, for example, abmessern (to cut with a knife) and absäbeln (to cut off with a saber) have

the common meaning of “separation with a sharp object”. The most common ones still remain be-, er-, ver-, ab-, an-, auf-, aus-, while other prefixes and semi-prefixes have a significantly lower frequency. Semi-prefixes carry a much higher informational and semantic load compared to prefixes.

In English, there are also prefix models from which verbs are formed. Most prefixes in English do not have transposing power. However, some of them are still able to change the part-of-speech belonging of a word, transforming, for example, nouns or adjectives into verbs. These include the prefixes en-, be-, de-, mis-, which are actively used in word formation. For example, enable (make possible) is formed from the adjective able, and befriend (become a friend) is formed from the noun friend. At the same time, most English prefixes perform a modifying function, changing only the meaning of the word without transferring it to another part of speech. This distinguishes the English prefix system from the German one, where the transposing role of prefixes is more pronounced [5, p. 31]. The most common prefixes that form verbs in English are the following: a, be, circum, co, contra, de, dis, en, fore, in, inter, mis, out, over, pre, re, sub, super, sur, trans, un, under, up.

The proposed prefixes stimulate the formation of new parts of speech. In modern English, there is a shift from prefixation to postfixation. The relationship between the verb and the additional element has weakened since this element has retained its separate position and stress, which allows it to partially retain both formal similarity and a certain semantic meaning. The adverb, which is the basis of this element, has integrated with the verb, forming a single lexical unit. This method of word formation in English is extremely productive. Linguistic studies clearly demonstrate that at the current stage of the development of the English language, phrasal verbs occupy leading positions in its verb system. If we analyze literary works of the early 20th century, such verbs are mainly found in dialogues and colloquial speech. However, since the middle of the 20th century, a tendency has emerged and consolidated to use them in narrative and descriptive language and to express the emotions of characters. This indicates the growing role of phrasal verbs in modern English vocabulary. Previously, they were considered to be exclusively a colloquial feature, but at the present stage, their use has significantly gone beyond these limits. It is also worth considering the developed inter-linguistic homonymy in English when the same unit can function as an adverb, preposition, prefix, or suffix.

The comparative analysis of the use of prefixes in word formation in modern German and English showed that the most common in English are

postfixes: about, after, along, around, aside, away, back, down, in, off, out, over, though, up (upgrow, grow up, download, load down. Of the nine prefixes of German verbs, only four – be-, er-, ver-, zer- – have varying degrees of word-forming activity. In the colloquial version of German, semi-prefix word formation is much wider, but only five semi-prefixes are the most productive: ab-, an-, auf-, aus-, ein-. Unlike German, in English most prefixes are able to change the participle of a word. Not all English prefixes have a transpositional function. In English, there is also a tendency to replace prefixation with postfixation. A characteristic feature of colloquial English is inter-participle homonymy and a large number of suffixes.

REFERENCES

1. Krykoniuk K. Morphological regularities and patterns in English word formation: Doctoral dissertation. Cardiff University, 2021. URL: <https://orca.cardiff.ac.uk/id/eprint/147410/> (date of access: 12.02.2025).
2. Zubaydullayevna T. N., Qizi M. S. B. Word formation in Modern English. Productive and non-productive types and means of word formation. *Scientific*. 2024. № 1(5). P. 308–314. URL: <https://ilmiyxabarlur.uz/index.php/journal/article/view/286> (date of access: 12.02.2025).
3. König E. Comparative and (Micro-) Typological Approaches to the Analysis of Germanic Languages. *Oxford Research Encyclopedia of Linguistics*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199384655.013.1063> (date of access: 12.02.2025).
4. Zúñiga F., Arkadiev P., Hegedűs V. 14 Applicativizing preverbs in selected European languages. *Applicative Constructions in the World's Languages*. 2024. P. 419–472. URL: <https://doi.org/10.1515/9783110730951-014> (date of access: 12.02.2025).
5. Peukert H. Lexical Affix Productivity in the History of English: A Quantitative Approach. *Zeitschrift für Wortbildung / Journal of Word Formation*. 2024. Vol. 8, no. 2. URL: <https://doi.org/10.21248/zwjw.2024.2.114> (date of access: 12.02.2025).

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ДОШКІЛЬНІЙ ТА ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ

O. Andriychuk,

Student,

O. Voznyuk,

Doctor of Sciences (Education), Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

ADAPTATION OF COMMUNICATION TECHNIQUES FOR WORKING WITH STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS (SEN) IN PRIMARY SCHOOL

In modern schools, the integration of children with special educational needs (SEN) into the general educational environment has become one of the primary tasks of the education system. Students with SEN face difficulties in developing communication skills due to the peculiarities of their psychological development, social needs, and vulnerabilities, which affect their integration into social groups and overall academic success. Therefore, adapting effective communication techniques for such students is an important scientific and practical task that requires thorough elaboration.

The development of communication skills in children with SEN is crucial for their inclusion in the educational process and subsequent successful life in society. This task is closely related to scientific fields such as special education, developmental psychology, and corrective pedagogy. The practical significance of the study lies in the development of effective tools for primary school teachers that will enable them to provide quality education to all students, regardless of their individual needs.

A significant contribution to the study of communication in children with SEN has been made by both Ukrainian and foreign scholars. In particular, the research of M.Y. Boryshevskyi (2018) emphasizes the importance of an individual approach in the development of communication skills through play-based techniques, which facilitate both verbal and non-verbal communication. Prokhorenko L. I., Babak O. O., Zasenka V. V., Yarmola N. A. also focus on the emotional aspects that need to be considered when developing communication skills, particularly in younger school-age children. At the same time, the research of Kholodii

O. M. is focused on creating a safe educational environment where students with SEN can freely develop their skills without pressure from peers and teachers.

The purpose of the research is to analyze and adapt modern communication techniques for the development of communication skills in children with SEN in primary school. The objectives of the study include examining existing communication techniques, analyzing their effectiveness in working with students with SEN, and developing recommendations for their use in the educational environment.

The study revealed that the most effective techniques for developing communication skills in children with SEN are those that focus on creating a positive emotional atmosphere and supporting the child during interactions. The following techniques stand out:

1. Play-Based Techniques

Play techniques used with children help reduce anxiety and fear of communication. For example, “shadow theatre” or role-playing games allow children to experiment with communication in a safe environment. These techniques encourage children to express their thoughts and develop basic non-verbal communication skills.

2. Peer Learning Technique

This approach involves engaging students in joint activities with peers, where children with SEN work together with children without SEN. It fosters an understanding of human diversity and stimulates the development of tolerance and empathy. The technique is based on the principle of social support, where children without SEN support their peers with special needs by helping them with tasks, answering questions, and encouraging integration into the group. This approach develops not only academic but also social skills, contributing to emotional sensitivity to others' needs. An essential condition for success is the preparation of teachers to work with such groups to avoid misunderstandings and ensure a comfortable environment for each child. This includes training teachers in special techniques for managing groups and resolving conflicts that may arise due to varying levels of development among participants.

3. Interactive Techniques with Elements of Sensory Stimulation

Special attention should be given to techniques that take into account the individual sensory development needs of children. For example, when working with children with autism spectrum disorders (ASD), using colored cards, tactile materials, and sounds that stimulate various types of perception helps support the communication process.

4. Social Stories

This method involves discussing social situations that a child may encounter in the school or social environment, using adapted life stories that explain expected behavior patterns. Social stories are created considering the specific needs of children, their communication and behavioral traits, and aim to develop an understanding of social norms, encourage empathy, and build confidence in communication. Understanding what others may think or feel helps students gradually adapt to school behavior norms. Moreover, practicing scenarios in class reduces fear of unfamiliar situations, helping children behave more confidently.

5. Individual and Group Conversations

By building trusting relationships with the teacher, students can express their emotions, which helps develop speech skills and social interaction abilities. Group discussions encourage experience sharing and foster peer support.

6. Mediation Technique in Conflict Resolution

Children with SEN often struggle to express their emotions, which can sometimes lead to aggression or alienation. The mediation approach teaches them to talk about their feelings without aggression or hostility, allowing them to express needs and set personal boundaries. During mediation, children learn to focus on the words of others without interrupting, which fosters empathy and helps understand the positions of other conflict participants.

The study found that adapting techniques that account for the individual needs of students with SEN significantly enhances their communication abilities and facilitates successful integration into the school environment. The use of sensory-oriented techniques, play techniques, and the social learning approach allows students with various types of special needs to develop interaction skills with peers and teachers. Future research should continue, particularly focusing on the integration of digital technologies into the process of developing communication skills in children with SEN, which will optimize the educational environment for these students and make the learning process even more accessible and effective.

REFERENCES

1. Боришевський М.Й. Індивідуальний підхід до навчання і виховання в загальноосвітній школі. – Наукова думка, 2018.
2. Герасименко Л.О., Скрипніков А.М., Погорілко О.В. Аутоагресивна поведінка підлітків. – ПДМУ, 2017.
3. Холодій О.М. Соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами до навчання в школі. – Навчально-методичний посібник,

2014.

4. Прохоренко Л. І., Бабяк О. О., Засенко В. В., Ярмола Н. А. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами: навчання та супровід. – Навчально-методичний посібник, 2020.

5. Алла Колупаєва, Оксана Таранченко. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі. – Навчально-методичний посібник, 2019.

M. Avtyuhovych,
Student,
O. Mykhailova,
PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

FORMATION OF SOCIAL AND CIVIC COMPETENCE IN CHILDREN OF UPPER-KINDERGARTEN AGE THROUGH ARTISTIC WORD

The older preschool age is a period of active social skill development and the formation of basic moral concepts. How can artistic literature help cultivate essential modern qualities in preschool children, such as critical thinking, tolerance toward other cultures and beliefs, and the ability to empathize? What literary works and methodologies are most effective for fostering these qualities in preschoolers?

Developing social and civic competence at the preschool level is an investment in the future, as it lays the foundation for forming a well-rounded personality capable of living in harmony with oneself and society. Artistic literature, as one of the most accessible and effective pedagogical tools, has significant potential for developing this competence in young children.

The issue of civic identity formation has been studied by classic Ukrainian scholars (V. Sukhomlynskyi, H. Skovoroda, B. Hrinchenko) and modern researchers (O. Horban, O. Staianna, S. Kurinna, and others).

The purpose of this study is to theoretically substantiate and experimentally test the effectiveness of using artistic literature as a means of fostering social and civic competence in older preschool children.

Artistic literature is a powerful tool in shaping a child's personality, particularly their social and civic competence. It helps children:

- **Explore the world around them:** Through fairy tales, poems, and stories, children learn about diverse human characters, cultures, and traditions, fostering tolerance and respect for others.
- **Develop emotional intelligence:** Literary works enable children to experience various emotions, understand their causes and consequences, and express their feelings.
- **Form moral values:** By reading about characters' actions, children internalize concepts of good and evil, justice and injustice, which shape their value system.
- **Learn to empathize:** Artistic works help children put themselves in others' shoes, understand their feelings and needs, and develop empathy.

- **Expand their worldview:** Exposure to different literary genres enriches a child's vocabulary, enhances imagination, and fosters creativity.
- **Develop a positive attitude toward reading:** Encouraging a love for books contributes to a child's ongoing intellectual growth.

Examples of the Functions of Artistic Literature

- **Fairy tales:** Teach kindness, honesty, and friendship while helping children differentiate between good and evil.
- **Poetry:** Enhances language skills, memory, musicality, and a sense of rhythm.
- **Short stories:** Introduce real-life situations, helping children understand human behavior.

How to Use Artistic Literature to Develop Social and Civic Competence:

- **Regular reading:** Reading aloud or encouraging independent reading of literary works.
- **Discussion of texts:** Engaging children in conversations about what they read and encouraging them to express their thoughts and feelings.
- **Dramatization:** Turning stories into theatrical performances, helping children grasp deeper meanings and express themselves.
- **Creative writing:** Encouraging children to create their own poems, fairy tales, and stories.

Conclusion. Artistic literature is an indispensable tool in shaping future citizens. It instills essential qualities such as kindness, justice, tolerance, and respect for others and the world around them. Therefore, it is crucial to dedicate sufficient attention to reading with children and creating an environment where books are a welcomed and cherished presence.

REFERENCES

1. Горбань О.В. Поняття громадянського суспільства у контексті сучасного цивілізаційного розвитку. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. 2019. Вип. 41 (54). С. 64-74.
2. Сухомлинський В.О. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Дошкільне виховання//. – 2003. – № 3. – С. 3-8.
3. Олійник Д.С. Формування соціально-громадянської компетентності у дітей старшого дошкільного віку. Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи: зб. наукових праць: в 2-х ч. / за заг. ред.: О.О.Максимової, М.А.Федорової. Житомир: ФОП Левковець, 2022. Ч.1. С.73-76

L. Bloschchynska,
Student,
O. Mykhailova,
PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

THE DEVELOPMENT OF PRACTICAL-OBJECT ACTIVITY IN CHILDREN OF LOW-KINDERGARTEN AGE THROUGH WORKING WITH NATURAL MATERIALS

The middle preschool age (4-5 years) is a golden period for the development of a child's practical-object activity. It is during this period that the foundations of many important skills are laid, which will be necessary for the child in later life. Children of this age are very curious and eager to explore everything around them. One effective means of child development is practical-object activity through working with natural materials. This activity involves interacting with the objects of the surrounding world, through which the child learns the properties of objects, learns to use them, and develops fine motor skills, coordination, thinking, imagination, and creativity. Children show great interest in manipulating objects, studying their properties, comparing, and classifying them. At this age, children also learn to establish cause-and-effect relationships and draw conclusions. During play with objects, children of middle preschool age actively use language to describe their actions, exchange impressions, which contributes to the development of communication skills and the ability to cooperate. Additionally, children are capable of creatively transforming objects, creating new images and storylines.

General provisions about the development of practical-object activity in middle preschool-age children are outlined in several regulatory documents governing the process of preschool education. These include: The National Doctrine for the Development of Education in Ukraine in the 21st Century, the Concept of National Education, the Laws of Ukraine "On Education" and "On Preschool Education," the Basic Component of Preschool Education in Ukraine, and others.

The Law "On Preschool Education" emphasizes the need to ensure the comprehensive development of the child, which includes intellectual, physical, social, and emotional development, with practical-object activity being one of the most effective ways to achieve this goal. Moreover, the law requires preschool institutions to create conditions that promote the child's comprehensive development by organizing various types of activities, including practical-object activity. The Basic Component of

Preschool Education describes in detail the goals, tasks, and content of preschool education. It highlights that practical-object activity is one of the main ways to develop the child, contributing to their all-around growth and preparation for school learning. The main goal of the educational area "Child in the Sensory-Cognitive Space" (BCDE) is to ensure the child's comprehensive development by engaging them in actively using all their sensory organs to learn about the world around them. Through experimentation with objects, developing sensory experience (using sensory organs) regarding the properties of objects, phenomena, and processes; developing cognitive processes (attention, memory, thinking, and imagination); and integrating knowledge from various types of activities to form complex ideas about the world around them, are the main principles of this educational area.

The specifics of developing practical-object activity in preschool children are addressed in comprehensive educational programs such as "Ukrainian Preschool," "Confident Start," "Child," "I Am in the World," and others. Each of these programs includes a section dedicated to the development and upbringing of middle preschool-age children. These educational programs describe in detail the knowledge, skills, and abilities that should be developed in children of this age group. The mentioned educational programs also address the age-related characteristics of middle-aged children in the context of developing practical-object activity. In turn, the partial program "Creators of the Future" emphasizes the development of the child through play and active activities and offers a wide range of tasks aimed at the comprehensive development of preschoolers.

The effectiveness of developing practical-object activity in middle preschool-age children is determined by a number of factors, the understanding of which helps educators create optimal conditions for the development of creative abilities and cognitive activity in children. These factors can be conditionally divided into internal (temperament, individual abilities of the child) and external (educational environment, system of teaching methods and techniques, interaction with peers).

One such means of developing practical-object activity in middle preschool children is interaction with natural materials. The natural environment is a place where a child can feel, touch, listen to, see, and even taste various materials and textures.

The relevance of the topic is determined by the analysis of scientific works by educators and methodologists in preschool education. We found that a significant contribution to the formation of practical-object competence was made by M. Montessori, who focused on enriching the child's developmental environment with special educational materials.

The issue of forming practical-object competence in preschool children has been studied by H. Belienka, O. Bondarenko, V. Davydova, L. Pisotska, and others. The specifics of forming this competence in preschool children using artistic work have been researched by O. Sorochynska, I. Gogola. Meanwhile, O. Dolinna and O. Nyzkovska studied the features of work as a means of forming practical-object competence in children. Scientists N. Holota, O. Dronova, L. Kaluzska, S. Matvienko, O. Polovina, L. Yantsur, and others consider practical-object activity to be one of the key conditions for the creative development of preschool children.

The subject of scientific research by T. Guzhanova and Y. Panchenko was the formation of practical-object, technological competence in typical and children with special educational needs of older preschool age through constructive activity. Meanwhile, V. Kantarzhi studied the features of correcting practical-object activity in older preschool children with motor impairments through physical education.

However, in the studies of the peculiarities of developing practical-object activity, preschool educators create and use various organizational-pedagogical conditions to ensure the child's comprehensive development. This undoubtedly valuable pedagogical experience requires study and generalization. Additionally, the issues raised in scientific-practical conferences, methodical meetings, and seminars by both educators and scientists indicate the relevance of further development of this problem.

Thus, the relevance of the preschool period in the comprehensive development of the child and preparation for school learning necessitates a more detailed study of the problem of developing practical-object activity through working with natural materials as an important tool for the formation of personality.

REFERENCES

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: Т.О. Піроженко, член-кореспондент НАПН України, проф, д-р псих. наук; Авт. кол-в: Н. Гавриш, Брежнєва, О.Беленька, О. Байєр, О. Рейпольська, Л. Загородня, М. Машовець, О. Половіна, Н. Левінець, І. Мордус, А. Шевчук, О. Косенчук, О. Безсонова, О. Корнєєва, С. Нерянова, Г. Лисенко К.: Видавництво, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Грибан Н.М. Формування предметно-практичної компететності в дітей старшого дошкільного віку засобами конструювання. <http://eprints.zu.edu.ua/35455/1/%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%B1%D0%B0%D0%BD%20%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC>

[%D0%B5%D0%BD%D1%82%20Microsoft%20Word.pdf](#)

3. Закон України “Про дошкільну освіту” // Режим доступу.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2628-14>

4. Pisotska, L. Особливості формування організованості дітей 5–6 років засобами предметно-практичної діяльності. *Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки"*; (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя), (1), 14-21. 2023.
<https://lkp.ndu.edu.ua/index.php/nz/article/view/972>

5. Сорочинська О. А. Формування предметно-практичної компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобами художньої праці / О. А. Сорочинська, І. О. Гогола, Я. О. Семенович // *Europejska nauka XXI powieką - 2022 : XVII Międzynarodowej naukowi-praktycznej konferencji. - Przemyśl : Nauka i studia, 2022 - Vol. 1. - Pp. 104-108.*

I. Diachenko,
Student,
O. Mykhailova,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

PRESCHOOL AGE AS A KEY STAGE IN THE FORMATION OF NATURAL AND ECOLOGICAL COMPETENCE IN CHILDREN

Preschool age is a period of active cognition of the surrounding world. A child absorbs everything new like a sponge, and his natural curiosity is aimed at exploring everything that surrounds him. This period is extremely favorable and important for the formation of natural and ecological competence due to the peculiarities of the physical, cognitive and emotional development of children.

The issue of the formation of natural and ecological competence in preschool children is not new, but remains relevant. This is evidenced by a significant number of scientific publications and projects, conferences of various levels. The importance of the natural environment in the development of children is found in the views of teachers of the past. In particular, V. Sukhomlynsky, S. Rusova in their pedagogical activities focused on involving children in practical interaction with nature through observation, research activities and emotional connection as the basis of aesthetic perception of the natural environment and the formation of ecological consciousness. Teacher M. Montessori in the development of independence and awareness of ties in nature in preschool children focused on creating a special educational environment with a variety of natural materials.

Modern research by scientists is aimed at: studying the effectiveness of various methods and forms of work with children in the context of the formation of natural and ecological competence; the influence of parents and educators on the formation of a child's attitude to nature; the peculiarities of the influence of the natural environment on the development of ecological consciousness and the role of information technologies, in particular gadgets and programs in the ecological education of children.

In particular, N. Gavrish developed approaches to organizing space in preschool education, where children could interact with natural materials and objects; A. Bogush – investigated the features of environmental

education through reading fairy tales, poems and stories about nature; O. Sorochnytska considered the features of the formation of natural and ecological competence of children of senior preschool age through the prism of search and research activities, V. Tanska, A. Dragalchuk using STREAM education; A. Iskryzhytska using game technologies. The results of scientific and methodological research were reflected in the comprehensive educational programs for the development of preschool children “Confident Start”, “Child”, “Ukrainian Preschool”, “Paths to the Universe”, “World of Childhood”, “Preschoolers – Education for Sustainable Development” and partial ones “Little Researchers of Nature”, “You Need to Know About Yourself, You Need to Take Care of Yourself”, “Environmental Education in a Preschool Institution” and “Nature and the Child”.

The analysis of scientific and methodological literature allowed us to identify key definitions of the concept of “natural and ecological competence of children of younger preschool age”, in particular, it is the child’s ability to behave appropriately in the natural environment (Yu. Petrenko) [6], the ability to respond appropriately to various circumstances that arise in the natural environment (Basic component of preschool education) [1], a value-based attitude towards nature (O. Maksymova, T. Kovaluk) [4], a complex of knowledge, values, motives, feelings and skills of children (V. Novitska) [5], an integrally meaningful ability of a person to understand the value of the environment, use knowledge, experience, make balanced ecologically appropriate decisions, and a willingness to preserve the natural environment (A. Dragalchuk, A. Iskryzhytska, O. Sorochnytska,) [3; 7]. Based on the generalization of the essence of the above concept, we formulated our own interpretation. So, under the natural and ecological competence of children of younger preschool age we understand an integral characteristic that reflects the basic level of knowledge, abilities, skills, value orientations and experience of the child related to nature and ecology.

The effectiveness of the formation of the specified problem prompts the isolation of the structural components of the natural and ecological competence of children of younger preschool age. The specification of structural components allows us to consider competence as a system of interconnected elements, which makes it possible to influence each component separately, while maintaining the integrity of development; to understand which aspects require attention; to ensure a balance between different types of activity – for example, observation, research activities, creative play; to develop criteria and levels of assessment; to plan work consistently, covering all aspects of natural and ecological competence.

Therefore, knowledge of structural components allows us to clearly determine which aspects of development should be ensured, what methods should be used and how to evaluate the results of work.

Analysis of the scientific achievements of teachers shows that the structural components of the natural and ecological competence of preschool children are: cognitive, motivational, emotional-volitional, value-based and behavioral-activity (O. Maksimova) [4], intellectual (cognitive), emotional-value-based and activity-practical (G. Belenka and O. Polovyna) [2], motivational-value-based, cognitive-activity-based and emotional-reflexive (T. Ilchuk), motivational, cognitive, emotional-volitional, communicative and creative (S. Vysoeva and L. Kozak), motivational, emotional-value-based, cognitive, behavioral (O. Sorochynska, A. Iskryzhytska) [3], etc.

The generalization of scientists' views on the structure of natural and ecological competence of children of younger preschool age made it possible to determine the most important: cognitive component: knowledge about nature, its objects, phenomena and relationships; emotional and value - attitude to nature, love and respect for the environment; practical - skills and abilities of environmentally appropriate behavior; research - the ability to observe, analyze and draw conclusions about natural phenomena.

The effectiveness and efficiency of the formation of natural and ecological competence in children of younger preschool age depends on the methodological toolkit - a system of methods, techniques and teaching aids that take into account the age characteristics, interests and capabilities of children. The effectiveness of these methods depends on their interactivity, emotional appeal and practical orientation. In order to maintain children's interest in the topic and encourage them to take action, it is necessary to provide a variety of methods and techniques. In the process of familiarizing children with the material of natural and ecological content, teachers usually use traditional approaches: visual, practical and verbal. It is also advisable to use innovative and interactive methods, such as problem situations, modeling, polylogues, and projects, to improve educational interaction with children [8].

The modern world offers many innovative tools that can be used to form natural and ecological competence in preschool children. For example, digital technologies (interactive boards and programs, ecological mobile applications); project activities; game methods (robotic toys, VR technologies - immersing children in virtual reality, where they can find themselves in different natural environments, online games); other innovative tools (3D printing - creating models of plants, animals, natural landscapes); touch panels that allow children to feel different textures,

temperatures, sounds; smart devices - using smartphones and tablets for taking photos, video, creating presentations). In addition to the above, an effective tool is natural Smart boxes, which can be easily made in the conditions of preschool education and involving children and parents in this process. A natural Smart box is a specially designed set of materials and tools designed for conducting experiments, experiments and games related to the study of nature. It can include various natural materials (pebbles, sand, shells), scales, plants, seeds, cereals, tools for experimenting and caring for plants, toys, as well as pictures, photographs, flash cards for demonstrating natural objects and phenomena, as well as for developing observation and analytical skills. We see the main tasks of using natural Smart-boxes in the formation of natural and ecological competence in children of younger preschool age as: the formation of solid knowledge about nature and ideas about the relationships in nature, the development of observation, the upbringing of a caring attitude towards it and the development of the necessary skills for interacting with the surrounding world and creative abilities.

Therefore, the formation of natural and ecological competence in preschool age is key to the development of a harmonious personality, which in the future will be able to treat nature responsibly. This period also determines the basis for the formation of environmental awareness and behavior, which is important for the sustainable development of society.

REFERENCES

1. Basic component of preschool education / Scientific supervisor: T.O. Pirozhenko, corresponding member of the National Academy of Sciences of Ukraine, prof., doctor of psych. sciences; Authors: N. Gavrish, Brezhneva, O. Belenka, O. Bayer, O. Reypolska, L. Zagorodnia, M. Mashovets, O. Polovina, N. Levinets, I. Mordus, A. Shevchuk, O. Kosenchuk, O. Bezsonova, O. Korneeva, S. Neryanova, G. Lysenko K.: Publishing house, 2021. 37 p.
2. Preschoolers about the world of nature: children of the fifth year of life / Galina Belenka, Olena Polovina. Kyiv: Geneza, 2016. 96 p.
3. Iskryzhytska A. Formation of natural and ecological competence in children of senior preschool age by means of game technologies / A. Iskryzhytska, O. Sorochynska // Innovative processes in preschool education: theory, practice, prospects: collection of scientific works: in 2 parts / [ed. by O. O. Maksymova, M. A. Fedorova]. Zhytomyr, 2022. Part 1. P. 128-132.
4. Maksymova O., Kovalyuk T. Content and methodical support for the formation of environmental competence in children of senior preschool age

// Scientific notes of the Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynsky. Series: Pedagogy and psychology: Collection of scientific works. Issue 56 / Editors: V.I. Shakhov (head) and others. Vinnytsia: "Tvory", 2018. 65–69 p.

5. Novitska V. Innovative technologies for the formation of environmental competence in children of senior preschool age // Introduction of modern technologies in the process of ensuring high-quality training of future specialists of preschool education: collection of scientific works / ed. L. Zdanevich, L. Pisotskaya, N. Myskova, L. Onofriychuk. Khmelnytskyi: KhGPA, 2021. 173–177 p.

6. Petrenko Yu. Modern approaches to the formation of natural and ecological competence of a preschooler in preschool education. URL: <http://surl.li/euebtw>

7. Sorochynska O. A. Formation of natural and ecological competence in preschool children by means of STREAM education / Sorochynska O. A., Tanska V. V., Dragalchuk A. P. // Eurasian scientific discussions: Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. Barcelona, 2022. P. 287-292.

8. Staienna O. Analyzing the educational process: natural and ecological direction. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/10004961>

O. Domnina,
Student,
O. Mykhailova,
PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

FORMATION OF SENSORY PERCEPTIONS ABOUT SENSORY STANDARDS IN CHILDREN OF LOW- KINDERGARTEN AGE THROUGH EXPLORATORY ACTIVITIES

The formation of sensory perceptions is a crucial stage in the development of middle preschool-age children, as this is the period when they actively explore the surrounding world, develop perception, attention, thinking, and imagination. Mastery of sensory standards enables children to navigate the properties of objects, compare them, identify key characteristics, and develop analysis and synthesis skills, which serve as the foundation for further intellectual growth.

A significant condition for the formation of sensory standards is engaging children in exploratory activities that foster cognitive interest, independence, and initiative. Such activities allow children not only to observe and experiment but also to draw conclusions, reinforcing acquired knowledge. Through this process, children learn to compare objects based on specific features and evaluate their characteristics, aiding in the development of clear sensory standards.

Human understanding of the world begins with direct observation, sensation, and perception. Well-developed sensory perception is fundamental for enhancing practical skills in modern life. The enrichment of sensory development provides an intellectual foundation for a child's growth, serving as the basis for logical-mathematical understanding, constructive skills, and comprehension of object properties. Therefore, early childhood education focuses on enriching children's experiences with diverse sensory impressions and fostering the ability to recognize and classify sensory standards based on their types, characteristics, and properties. The goals and objectives of sensory development in preschool-age children are outlined in current preschool education programs such as *"Dytyna"*, *"I Am in the World"*, and the *Basic Component of Preschool Education* (2012) [1].

The aim of this study is to identify the characteristics of forming sensory perceptions in middle preschool-age children through exploratory activities and to determine effective methods and tools that optimize this

process.

Sensory development is essential for acquiring any practical skills. Logical thinking originates from sensory perception. The role of sensory education in preschool development is invaluable, as cognitive growth directly depends on the functioning of the senses. Throughout the history of preschool pedagogy, no educational system has ignored the importance of sensory education. Research in pedagogy and psychology has demonstrated that well-developed sensory organs are a prerequisite for intelligence and personality development.

Numerous researchers have explored sensory education, including international scholars such as M. Montessori, J. H. Pestalozzi, O. Decroly, R. Steiner, and F. Fröbel. Among Ukrainian educators, E. I. Tikheeva, S. F. Rusova, N. N. Poddyakov, L. A. Venger, and A. S. Simonovich have contributed significantly to this field. These scholars emphasized that sensory development is a fundamental aspect of sensory education and ensures a child's comprehensive growth from early childhood through the preschool years.

Sensory standards are representations of object qualities developed by humanity throughout social and historical evolution. The primary sensory standards include:

1. **Shape Standards** – The introduction of geometric shapes in sensory education differs from their study in early mathematics. The goal of sensory education is to recognize, name, and manipulate these forms rather than analyze them deeply. Introducing children to basic shapes like circles, squares, and triangles helps them explore form through visual and tactile activities. Gradually, children expand their knowledge to include three-dimensional objects such as cubes and spheres, learning to identify their characteristics through visual and tactile exploration. Preschoolers also learn to relate everyday objects to geometric shapes, such as distinguishing a rectangle from other geometric forms.

2. **Size Standards** – These are relative measurements used in sensory education. Unlike mathematical training, sensory education does not require a formal metric system but instead focuses on comparing objects based on their placement in a sequence of similar items.

3. **Understanding Size Relationships** – As children progress, they transition from comparing two or three objects to working with a broader set of items arranged in increasing or decreasing order.

4. **Color and Shape Variations** – Children are introduced to different shades of colors, geometric shape variations, and size relationships within ordered sets of objects. They also develop observational skills, learning to

classify objects based on sensory standards, perform sequential examinations, describe forms, and refine visual estimation skills [3].

Preschool-age children should develop analytical perception—the ability to recognize color combinations, differentiate dimensions, and distinguish object shapes.

The period from birth to 5.5 years is optimal for sensory development. A healthy child naturally perceives the world through sight, hearing, smell, and taste. However, M. Montessori argued that a high level of sensory perception requires deliberate training. This training is facilitated through specialized Montessori materials that help children recognize object properties such as size, shape, and color.

Sensory abilities develop in a structured sequence:

1. Formation of Sensory Standards – Children acquire stable verbal concepts of colors, geometric shapes, and size relationships among multiple objects.

2. Mastery of Object Exploration Methods – Children learn to differentiate objects by shape, color, and size while developing increasingly complex visual estimation skills.

3. Development of Analytical Perception – Children refine their ability to analyze color combinations, evaluate object shapes, and distinguish measurable attributes [2].

The *Basic Component of Preschool Education* defines sensory and cognitive developmental goals for various preschool age groups.

Thus, exploratory activities are a natural way to form sensory perceptions in middle preschool-age children. These activities enhance children's ability to understand the properties of their surroundings and lay the groundwork for future intellectual development. Through engaging experiments and independent exploration, preschoolers gain a deeper comprehension of the world and develop essential sensory skills that will support their continued learning.

The content of sensory education and development in preschool institutions includes familiarizing children with sensory standards, developing perceptual actions, and applying them in practical activities. According to the *Basic Component of Preschool Education*, the complexity of sensory and mathematical tasks gradually increases with age, and new material is reinforced through previously learned concepts.

REFERENCES

1. Базовий компонент дошкільної освіти / наук. кер. А. М. Богуш та ін. Київ, 2012. 26 с.

2. Барбашова І. А. Сучасні підходи до сенсорного виховання молодших школярів: зб. наук. пр. Бердян. держ. пед. ун-ту: Педагогічні науки. Бердянськ, 2008. № 1. С. 29–36.

3. Бондар В. І, Ільченко А. М. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтессорі: навч. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2009. 252 с.

4. Кривоніс М. Л., Дроботій О. Л. Сенсорний розвиток: з досвіду роботи 5–6 (7) років. Харків: Видавництво «Ранок», 2012. 256 с.

*V. Ivanytska,
Student,
O. Voznyuk,
Doctor of Sciences (Education), Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

FORMATION OF INTERACTION SKILLS IN ROLE-PLAYING GAMES AMONG MIDDLE PRESCHOOL-AGE CHILDREN

The intensive changes that have taken place in society over the last decade set new requirements for individuals. The primary task of Ukrainian policy in the context of reforms is to ensure high-quality education based on fundamental knowledge and its alignment with the current and future needs of individuals, society, and the state. In preschool education, achieving high-quality learning outcomes is possible through the renewal of educational content, tools, methods, and technologies within the framework of innovations, fostering the development of significant competencies in preschool-age children, as outlined in state documents such as the Law of Ukraine "On Education" and "On Preschool Education."

The analysis of this phenomenon in psychology and pedagogy indicates that scholars pay considerable attention to this issue, particularly to the following aspects:

- **Communicative abilities of individuals** have been studied by L. Biryuk, N. Vityuk, V. Harkusha, P. Honcharuk, L. Karamushka, Ya. Kolominsky, S. Maksymenko, C. Rogers, L. Savenkova, M. Savchyn, Ya. Shkurko, and others.

- **Psychological, pedagogical, and organizational aspects of forming communication skills and abilities** have been explored by S. Bondarenko, O. Vynoslavskaya, V. Kaplinsky, V. Motyrko, V. Semychenko, and T. Shepelenko.

- **The phenomenon of communicative competence in preschoolers** has been a subject of research by A. Bohush, Zh. Horina, L. Kalmikova, and others.

- **The genesis of communication**, where children's relationships are considered a product of interaction in communication, has been examined by I. Zotova, O. Kvas, O. Kovalenko, I. Lutsenko, O. Martynchuk, and T. Pirozhenko.

A significant number of scientific studies are dedicated to analyzing preschoolers' interactional spheres and their impact on relationships within peer groups. This includes **the activity-mediated nature of interpersonal relationships**, as researched by V. Abramenkova, O. Zaporozhets, V.

Mukhina, Kh. Shakurov, and others.

The development of interaction skills in preschool-aged children is a crucial aspect of their socialization and overall development. Role-playing games serve as an effective means for fostering these skills by providing structured yet flexible environments where children can practice communication, collaboration, and problem-solving.

At the age of 4–5 years, children transition from individual or parallel play to more collaborative forms of play, where they begin to establish shared goals and engage in group dynamics. These interactions help children learn how to express their thoughts, listen to others, negotiate, and resolve conflicts.

Role-playing games create scenarios that encourage children to adopt different roles and interact with peers. These games help develop:

- **Communication skills** – Children practice verbal and non-verbal communication while playing various roles.
- **Cooperation and teamwork** – They learn to work together to maintain the storyline and achieve common goals.
- **Empathy and emotional intelligence** – By taking on different roles, children understand others' feelings and perspectives.
- **Problem-solving and conflict resolution** – Role-playing often involves challenges that require negotiation and decision-making.

Role of Role-Playing Games in Developing Interaction Skills

Role-playing games play a crucial role in developing interaction skills in middle preschool-age children. These games not only provide opportunities for imaginative play but also serve as an essential tool for social, emotional, and cognitive development.

Interaction skills, such as communication, cooperation, and conflict resolution, are vital for successful socialization. Between the ages of 4 and 5, children transition from independent or parallel play to more collective forms of play, where shared goals and group dynamics emerge. Role-playing games provide a structured yet flexible environment in which these skills can develop naturally.

How Role-Playing Games Foster Interaction Skills

• **Role Distribution:** In games such as "Shopkeeper and Customers" or "Family," children take on specific roles, requiring them to communicate effectively and cooperate to sustain the game's storyline.

• **Problem-Solving:** Game scenarios often involve challenges, such as resolving disputes or completing tasks, stimulating the development of negotiation and teamwork skills.

• **Empathy Development:** By playing roles like doctor, teacher, or firefighter, children learn to see situations from others' perspectives, fostering emotional understanding.

• **Language Development:** Games based on dialogues help children expand their vocabulary, practice sentence construction, and articulate their thoughts clearly.

Key Strategies for Supporting Interaction Skills

1. **Facilitator Participation:** Educators and caregivers can gently guide play by suggesting scenarios or helping resolve conflicts.

2. **Use of Various Play Materials:** Providing props such as costumes, toy tools, or miniature objects enriches the play experience and stimulates children's creativity.

3. **Encouraging Reflection:** Discussing the game afterward helps children analyze their roles and interactions, reinforcing positive behaviors.

Thus, role-playing games are invaluable in nurturing interaction skills in preschool-aged children. By promoting communication, empathy, and teamwork, these games lay the foundation for lifelong social competence. Educators and parents should actively encourage and participate in such games to maximize their developmental potential.

Role-playing games are an essential tool for developing interaction skills in preschoolers. By engaging in these structured yet imaginative activities, children enhance their communication, empathy, and teamwork abilities—laying a solid foundation for future social competence. Encouraging active participation in such games can significantly benefit their overall development and readiness for future social interactions.

REFERENCES

1. Bodrova, E., & Leong, D. J. (2007). *Tools of the Mind: The Vygotskian Approach to Early Childhood Education*. Merrill/Prentice Hall.
2. Ginsburg, K. R. (2007). The Importance of Play in Promoting Healthy Child Development. *Pediatrics*, 119(1), 182-191.
3. Smilansky, S. (1990). *Sociodramatic Play: Its Relevance to Behavior and Achievement in School*. Lawrence Erlbaum Associates.
4. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
5. Wood, E. (2013). *Play, Learning, and the Early Childhood Curriculum*. SAGE Publications.
6. Ukrainian Preschool Education Standards. (2017). Ministry of Education and Science of Ukraine.

Yu. Honchar,
Student,
O. Voznyuk,
Doctor of Sciences (Education), Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

FORMATION OF CHILDREN'S UNDERSTANDING OF PROFESSIONS IN SENIOR PRESCHOOL AGE THROUGH PLAY ACTIVITIES

Changes in Ukraine's education system, oriented towards a competency-based approach, highlight the importance of early formation of children's understanding of various professions and corresponding social roles. Senior preschool age is a period of intensive cognitive development when children show a particular interest in the world around them, including adult professions. Play activities provide an effective means of shaping initial perceptions of professions, enabling children to learn about different social roles and relationships within society.

Researchers studying the formation of preschoolers' understanding of professions emphasize the necessity of applying a competency-based approach. In particular, A. Ovcharenko and I. Kovalova stress the importance of using active methods and play-based technologies in preschool education, allowing knowledge and skills to be reinforced in a way that feels natural for children.

The Concept of a Competency-Based Approach in Forming Understanding of Professions

A competency-based approach in preschool education involves developing children's ability to independently comprehend information about different professions, including the formation of basic knowledge, skills, and value-based attitudes that shape their perception of professional activities. As noted by I. Tkachenko, competence in this context means that a child demonstrates interest in adult professions and can understand how certain social roles are performed and how labor activities take place.

With a competency-based approach, children develop the ability to analyze, compare, and evaluate professions through play situations that simulate real working conditions.

Using Play Activities to Develop Understanding of Professions

One of the most effective methods for shaping children's understanding of professions is organizing role-playing games. Play activities allow

children to take on the role of a specific professional, helping them better understand the meaning of work, as well as the characteristics and requirements of different professions. Research by M. Mironchuk and L. Melnyk shows that such games contribute to the development of social competence, helping children realize the role and significance of each profession in society.

Examples of Games for Developing Understanding of Professions

- **"Who Do I Want to Be?"** Children choose a profession that interests them and perform actions or roles associated with that profession. For example, a child may act as a doctor using toy medical instruments. This helps develop empathy and sociocultural competence.

- **"Professions in the City"** Children are assigned roles of different workers commonly found in a city, such as drivers, shopkeepers, doctors, or police officers. Each child must perform their functions on an imaginary city map, helping them understand the importance of each profession for urban life.

- **"A Workday"** Children perform a series of actions that mimic the real tasks of a particular profession, such as a teacher or a chef. This game helps children understand the features of professional activities, developing their practical skills and social awareness.

The Impact of Play Activities on the Development of Preschoolers' Competencies

Using play-based methods to develop children's understanding of professions in senior preschool age fosters the development of several key competencies:

- **Cognitive competence:** Children acquire knowledge about the functions and significance of different professions.

- **Social competence:** By taking on the role of an adult professional, children learn behavioral norms and rules necessary for interaction in society.

- **Emotional competence:** Children learn to express emotional reactions to other people's work, developing feelings of empathy and respect for adult labor.

Thus, applying a competency-based approach in play activities for forming children's understanding of professions is an essential step in preparing preschoolers for independent life in society. Games help children develop key social and cognitive competencies necessary for further socialization and successful learning.

REFERENCES

1. Антонова О. В. Компетентнісний підхід у дошкільній освіті. К.: Педагогічна думка, 2020. 345 с.
2. Ковальова І. Ігрові методики у формуванні соціальних компетентностей дітей. Освітня платформа, 2018. 192 с.
3. Мирончук М. Підготовка до навчання у школі: соціальні та особистісні аспекти. К.: Либідь, 2019. 273 с.
4. Овчаренко А. Методологічні основи формування уявлень про професії. Дошкільна освіта, 2021. № 3. С. 18-25.

V. Khvist,
Student,
O. Humankova,
PhD (Education), Associate Professor, Zhytomyr Ivan Franko State
University

THE PECULIARITIES OF FORMING THE EXPERIENCE OF SAFE BEHAVIOR IN OLDER PRESCHOOL CHILDREN

Ensuring child safety is one of the most important issues in contemporary preschool education. Accidents resulting in child injuries are extremely serious and can often have long-lasting consequences for their health and psychological well-being. However, this situation can be improved by developing children's safe behavior skills.

It is a well-known fact that in the older preschool years, children begin to interact more with the adult world, actively exploring the world and their environment. In the process, children may face certain threats and dangers, therefore it is important to pay attention to the formation of their safe behavior skills.

Furthermore, the importance of developing children's safe behavior skills is emphasized in state educational documents such as the Basic Component of Preschool Education, the Law on Preschool Education, and development programs like "Dytyna" (Child), "Ukrainian Preschool," and "Vpevnenyi start" (Confident start), which underscores the relevance of research in this area.

The theoretical and methodological foundations for the formation of safe behavior skills in older preschool children have been developed in the research of N. Holovko, L. Karnaukh, K. Lysenko, G. Navrotska, V. Novyкова, I. Poltavets, T. Ponimanska, E. Holostova, B. Shapiro, L. Yakovenko. The formation of the basics of life safety in preschoolers has been studied by S. Hvozdiy, N. Herman, N. Kotsur, and others.

However, the problem of developing safe behavior skills in preschool children requires further research in terms of synchronization with changing modern educational requirements in this field.

The aim of our article is to outline the peculiarities of forming the experience of safe behavior in older preschool children during the organization of the educational process in a preschool institution.

The formation of safe behavior skills is a long and systematic process that requires educators to consider a range of specific features of older preschoolers.

The aim of work with older preschool children should be the targeted development of basic knowledge about various dangerous situations and the development of skills for appropriate and correct behavior in case of danger. This work should be carried out in stages: firstly, to arouse children's interest in safety issues, secondly, to gradually introduce safety rules into children's lives, demonstrate the diversity of their application in life situations, and then develop the ability to apply these rules. O. Sorochnytska, I. Denysiuk, and D. Oliynyk in their article note that at the beginning of teaching children the basics of safe behavior, it is necessary to divide large tasks into smaller components to prevent stress and fear of the unknown in children [1].

Work with older preschool children should focus on consolidating and systematizing acquired knowledge, as well as on developing the readiness and skills to apply this knowledge in practice when necessary. A child with a conscious attitude and internal self-control is more protected than a child who is simply forbidden and avoided everything, because sooner or later they will have the opportunity to satisfy their curiosity and engage in forbidden behavior.

The tasks and peculiarities of work on forming the experience of safe behavior in older preschool children are outlined in the Basic Component of Preschool Education.

We have specified them according to the educational directions of child development. In the educational direction "The Child's Personality", the following basic knowledge about safe behavior in the environment that children should acquire is highlighted: distinguishing between the concepts of "safe" and "dangerous", safe use of electricity, knowing the rules of behavior on the road; knowing the rules of behavior with strangers; knowing the rules of handling unfamiliar objects and substances; following such rules as fire safety, knowing some road signs; safety rules in the streets, in institutions, on water, on ice, on playgrounds and sports grounds; knowing who to contact for help in case of need. In addition, the child should acquire the ability to use emergency call numbers for emergency services (fire department, medical, gas service, and police) if necessary, skills of safe behavior in case of aggressive behavior of peers, other children or adults.

The educational direction "The Child in Sensory and Cognitive Space" defines the knowledge and skills that children need to acquire in practice the rules of safety when working with various tools (cutting, piercing). The educational direction "The Child in the Natural Environment" emphasizes the importance of children's understanding the rules of behavior with wild and domestic animals and plants. The educational direction "The Child's

Play" focuses on mastering the skills of choosing safe places and objects for play. The educational direction "The Child in Society", aims to teach children to ask for help or provide assistance in to find safe places and objects for play and to find pleasure in helping others [2].

Another feature is that children can successfully develop safe behavior skills only when they feel safe themselves. Children experience positive emotions in safe situations, which is both a condition for the successful development of motivation to learn educational material and the main indicator by which one can conclude the results of pedagogical efforts to ensure the safety of preschoolers.

Thus, the problem of the formation of safe behavior experience in older preschool children is a complex and multifaceted process that requires an integrated approach, has a number of features and tasks and is relevant in today's conditions.

We see the prospects for further research in the theoretical substantiation of the potential of social-game design and the practical development of a program for the formation of safe behavior experience in older preschool children.

REFERENCES

1. Сорочинська О. А., Денисюк І. О. Олійник Д. С. Аспекти формування досвіду безпечної поведінки у дітей старшого дошкільного віку / Сорочинська О. а., Денисюк І. О. Олійник Д. С. Наука і техніка сьогодні. 2023. №9(23). С 451-459.

2. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

*A. Klymchuk,
Student,
O. Zymovets,
Senior Lecturer,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

DEVELOPMENT OF SPATIAL ORIENTATION SKILLS IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN THROUGH DIDACTIC GAMES

Spatial orientation is a critically important component of children's overall development, especially during senior preschool age (5–6 years), when the foundations of cognitive and motor skills are intensively formed. These skills determine future success in learning and social adaptation. At this age, children actively develop the ability to perceive, understand, and manipulate spatial relationships between objects in their environment. Proper spatial orientation allows a child to better adapt to a changing environment, which is an essential condition for successful socialization and academic activities in school [1].

In senior preschool age, children begin to understand and use basic spatial concepts such as "above," "below," "left," "right," "in front," and "behind." This forms the foundation for the development of more complex spatial representations, such as the concepts of "distance," "depth," and "horizontal-vertical," which later enable them to navigate not only in a two-dimensional space (on a plane) but also in a three-dimensional one (including height and depth) [2].

Spatial orientation enables children to develop visual representations, recognize and classify shapes, understand spatial relationships, and determine the location of objects in space. This is crucial for imagination development as well as for complex cognitive processes such as abstract thinking.

The ability to navigate in space is closely related to the development of fine and gross motor skills, which are extremely important in preschool age. When children orient themselves in space, they develop movement coordination, the ability to correctly position themselves and objects in space, as well as the skills of moving and manipulating objects within certain coordinates. For example, playing games that require movement in specific directions promotes physical activity and enhances physical abilities [2].

Tasks requiring spatial movement, such as the game "Find the Exit", promote motor coordination development and teach the child how their movements affect the positioning of objects and people around them.

Spatial orientation is directly related to academic success in school, particularly in subjects such as geometry, mathematics, natural sciences, and language skills. Children with well-developed spatial awareness more easily acquire graphic skills, learn to work with maps, plans, and diagrams. They can better perceive information about the placement of objects on a page, such as understanding the orientation of letters, numbers, and symbols.

Furthermore, spatial skills are essential for developing logical thinking and mathematical abilities. Senior preschool children can understand relative quantities, such as "more" or "less," "higher" or "lower," which serve as the foundation for mastering more complex mathematical concepts.

Spatial orientation is closely intertwined with the development of cognitive and social skills in senior preschoolers. Children who have strong spatial skills tend to interact better with their peers, understand their positions and movement directions, which contributes to the development of communication skills. They also adapt more quickly to new situations, such as changes in the environment or tasks requiring collective cooperation [1].

For example, in group games that require coordinated movements and interaction with others, children with good spatial orientation more easily find common ground with peers and complete tasks. It helps them develop important social skills such as cooperation, role distribution, and coordinated teamwork.

Developing spatial orientation skills is also crucial for fostering independence and self-confidence. When children can independently navigate their surroundings, they gain a sense of control over the situation, which promotes self-respect and psychological maturity. They feel more comfortable in new or unfamiliar situations, which is essential for their future development.

The modern educational process in preschool institutions is designed not only to impart knowledge but also to create conditions for the comprehensive development of a child's personality. The issue of forming spatial representations and spatial orientation skills in senior preschoolers is relevant, as these skills contribute to cognitive function development, stimulate creative thinking, imagination, abstract thinking, and prepare them for school. Among the main challenges in the educational process are the limitations of visual and tactile stimuli, insufficient attention to interactive learning methods, and the lack of consistency in using didactic tools to develop spatial orientation.

Didactic games help overcome these difficulties, as their primary goal is to form children's understanding of space and basic spatial concepts such as "left-right," "above-below," "under-over," and "front-back." Didactic games allow children to reinforce these concepts through practical tasks, enhance their motivation and interest in learning, develop communication skills, and foster cooperation abilities.

To effectively develop spatial orientation, it is recommended to incorporate didactic games as an element of joint activities between educators and children. Games focusing on spatial awareness can be conducted as part of lessons, outdoor activities, individual work, or as separate educational activities. The duration of didactic games for senior preschool children should not exceed 20–25 minutes, and their frequency can range from once to twice a week to ensure sustained interest in the learning process and accumulation of practical experience.

Didactic games can have various focuses depending on the educator's goals, for example:

- **Understanding basic spatial concepts:** The game "Turn Around – Make Friends with Left and Right" reinforces the concepts of "left" and "right."

- **Mastering relative object positioning:** Games such as "The Dance of Butterflies and Flowers" and "What Did the Hedgehog See?" help children understand the relative positioning of objects ("near," "in front," "behind").

- **Reinforcing intermediate directions:** In the game "Fairy Tale Routes," children follow "routes" using maps and diagrams, helping them form ideas about intermediate directions.

- **Working with a plan or diagram:** The game "Where is the Parrot Sitting?" teaches children to navigate using simple maps or diagrams.

- **Developing symmetry and spatial imagination:** The game "Build Symmetrically" allows children to create symmetrical constructions using Cuisenaire rods.

Examples of didactic games:

1. **"Create a Picture"**. Children are given images of various objects (sun, clouds, trees, animals) that they must place on a sheet of paper according to the teacher's instructions. The task involves creating a composition based on spatial positioning, e.g. "Place the house in the middle of the sheet, and the sun in the upper right corner." This exercise develops orientation on a plane and understanding of spatial relationships.

2. **"Puppet Theater"**. Children receive tickets with row and seat numbers and must place the figures of characters accordingly. This game

teaches children to orient themselves using two coordinates (row and column) and to work with symbolic representations.

3. **"Observer"**. Children are briefly shown an illustration with a plot composition, after which they answer questions about the placement of different objects. This activity develops memory, attentiveness, and the ability to retain spatial representations.

Thus, the use of didactic games in preschool education effectively fosters children's spatial representations and orientation skills. Implementing didactic games in various types of activities makes learning more engaging and accessible for children, enhances their motivation for interaction, and lays the foundation for successful learning at school.

REFERENCES

1. STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт : альтернативна програма формування культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку / автор. колектив ; наук. керівник К. Л. Крутій. Запоріжжя : ТОВ "ЛІПС" ЛТД, 2020. 148 с.

2. Кривошея Тетяна. Розвиток у дітей дошкільного віку уміння орієнтуватися у просторі. Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: Збірник науково-методичних матеріалів викладачів і студентів /за ред. Г. С. Тарасенко. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2013. Вип. 2. С. 168 – 174.

A. Kononko,
Student,

O. Kravets,
*PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

INTERACTIVE METHODS OF ORGANIZING THEATRICAL ACTIVITIES IN THE SENIOR GROUP OF A PRESCHOOL INSTITUTION

Interactive methods of organizing theatrical activities are an important tool for developing the creativity of senior preschool children. They are based on the active participation of children in the creative process, where each child is not only an observer but also an active participant in the theatrical process. The main interactive methods include game-based, improvisational, practical methods, as well as methods that combine theater with other forms of art (see Table 1). Each of these approaches stimulates the development of children's creative abilities, imagination, and emotional sensitivity. [1]

Interactive methods of organizing theatrical activities in the senior group of a preschool institution can be divided into such groups:

Game-based methods based on play, where children actively create characters, develop communication, and creativity.

Practical methods with the help of which children actively work on creating costumes, decorations, and reenacting scenes.

Integration methods involves other art forms, such as dance, singing, or painting, in theatrical games.

Game-based methods are among the most effective interactive approaches in theatrical education. Through play, children develop the ability to express themselves, creatively adapt stories, interact in groups, and create collective theatrical performances. Improvisational games allow children to create characters without limitations in imagination, recreate situations from real life or fairy tale plots. This, in turn, enhances their creativity, adaptability, and quick responsiveness to changes. [2]

Practical methods also play a crucial role in forming an interactive approach. They include not only preparation for performances but also active work on costumes, decorations, and the use of voice, gestures, and facial expressions to create deep character portrayals. For example, during the preparation of a play, children can work with the teacher to create costumes or experiment with facial expressions to better convey the

emotions of their characters. This process actively stimulates children's creative abilities and helps them practically master various elements of theatrical activity. [3]

Integration methods allow combining theatrical activities with other art forms, significantly broadening children's creative horizons. In this case, theatrical performances can incorporate musical or dance elements, as well as the creation of their own illustrations for fairy tales or other literary works. This approach fosters multidisciplinary thinking in children and enables them to discover their talents in different artistic fields.

Game-based methods and improvisation play a special role in children's creative development, as they allow children to actively express their emotions and thoughts through play, experiment with different plots and characters. This shapes their ability to be flexible and creative, respond quickly to changes, and adapt to new situations. These methods, aimed at maximizing the child's participation in the process, form the foundation for developing creative abilities.

Thus, interactive methods of theatrical activities are extremely important for the creative development of preschoolers. They contribute not only to children's emotional and social development but also help them explore themselves through creativity, develop imagination, communication skills, and the ability for self-expression.

REFERENCES

1. Іотковська М. Менторський супровід і роль очільників кафедр дошкільної педагогіки закладів вищої педагогічної освіти в Україні (1991 – 2010 рр.). *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи* 1, № 19 (10 червня 2021). С. 159–170. [http://dx.doi.org/10.35387/od.1\(19\).2021.159-170](http://dx.doi.org/10.35387/od.1(19).2021.159-170).
2. Авраменко О., Рябошапка О., Журавко Т. Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та сучасної школи. *Acta Paedagogica Volynienses*, № 3 (27 жовтня 2021). С. 3–8. [Http://dx.doi.org/10.32782/apv/2021.3.1](http://dx.doi.org/10.32782/apv/2021.3.1).
3. Волинець Ю. Інноваційні технології навчання в державних закладах дошкільної освіти: теоретичний аспект. *Молодий вчений*, № 4 (92) (30 квітня 2021). С. 194–197. <http://dx.doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-40>.
4. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Волощук В. О. 2017, 163 с.

*K. Koroliuk,
Student,
O. Zymovets,
Senior Lecturer,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

FORMATION OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN'S CRITICAL THINKING IN SCIENTIFIC LITERATURE

The relevance of the research topic lies in the necessity of developing critical thinking as one of the key competencies of a modern student. In a world where the volume of information is constantly growing, the ability to analyze, evaluate, and use information becomes an essential element of personal development. The formation of critical thinking in junior schoolchildren requires the use of interactive teaching methods, an individual approach, and modern educational technologies.

Critical thinking encompasses components such as analytical perception, the ability to reflect, creativity, and the formation of reasoned conclusions. It enables children to ask questions, make informed judgments, and solve problems. [2, p. 9].

The formation of critical thinking in junior schoolchildren involves:

- **Developing the ability to analyze information.** Teachers can use methods such as comparison, classification, and grouping. For example, they can ask children to find similarities and differences between two fairy-tale characters.

- **Teaching the evaluation of facts and judgments.** Children should be asked open-ended questions that encourage them to search for answers independently. For example, "Why did this character make that choice?"

- **Forming argumentation skills.** It is important to teach children to explain their thoughts using simple logical connections. Group discussions or debates can be organized for this purpose.

The problem of forming critical thinking has been studied by such well-known philosophers, psychologists, and educators as:

1. **Jean Piaget.** The Swiss psychologist viewed the development of cognitive processes in children as the foundation for critical thinking. He emphasized that a child's thinking develops through stages, with each subsequent stage requiring more complex tasks and analysis. [1, p. 45].

2. **John Dewey.** The American educator emphasized the importance of critical thinking in the learning process. He developed the concept of "reflective thinking," which encourages children to draw conclusions based on the facts they acquire.

3. **Vasyl Sukhomlynskyi.** The Ukrainian educator stressed that critical thinking develops through creative tasks that encourage children to think and analyze independently. He believed that reading and discussing literary texts are effective tools for fostering this skill. [3, p. 218].

Methods that contribute to the development of critical thinking:

- **Game-based methods.** Using role-playing games to simulate problem situations. For example, children can play a "trial" to resolve a conflict between fairy-tale characters.

- **Edward de Bono's "Six Thinking Hats" Technique.** This approach helps children analyze a problem from different perspectives.

- **Group work.** Collaborative task discussions teach students to listen to other opinions and form their own positions.

Thus, the formation of critical thinking in junior schoolchildren is a crucial task of modern education. It contributes not only to the intellectual but also to the social development of children, equipping them with the ability to navigate the complex information space.

REFERENCES

1. Піаже Ж. Психологія розуму. – Київ: Либідь, 2004. – С. 45.
2. Дьюї Дж. Як ми мислимо. – Харків: Основа, 2005. – С. 9.
3. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. – Київ: Радянська школа, 1981. – С. 218.

V. Korolova,

Student,

O. Kravets,

PhD (Education), Associate Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMATION OF ARTISTIC AND CREATIVE COMPETENCE IN PRESCHOOL CHILDREN IN VISUAL ARTS LESSONS

Artistic and creative competence is one of the key components of the harmonious development of preschool children, as emphasized in various regulatory documents of Ukraine. In particular, the Basic Component of Preschool Education defines artistic competence as a child's elementary awareness of various types of art and a desire for creative activity. The educational line "The Child in the World of Art" aims to foster a child's aesthetic culture and transform preschool education institutions into spaces based on the principles of beauty, harmony, and respect for all participants in the educational process. Such activities contribute to the development of the artistic and creative abilities of preschool children [8]. This includes the ability to perceive, understand, and create artistic images, as well as express emotions and thoughts through artistic activities. Visual arts lessons play a crucial role in forming this competence by promoting the development of creative abilities, aesthetic perception, and self-expression in children.

Many researchers have studied the issue of forming artistic and creative competence in preschool children. In particular, K. Kravchuk's work examines the features of artistic and creative activities in preschool education institutions and their impact on children's development. Additionally, the educator explores technologies that help children develop creative abilities in sculpting lessons. L. Shulha, in her article, examines the activity-based approach to forming artistic and creative competence in preschool children, emphasizing the importance of active engagement in artistic and productive activities. T. Guzhanova and A. Kovalchuk focus on the significance of play and the project-based method to stimulate interest and active participation in the creative process. The authors provide practical recommendations for educators on implementing artistic and productive activities in the educational process, highlighting the need to create a supportive environment and apply an individualized approach to

each child for the effective development of artistic and creative competence.

In modern society, the demand for individuals capable of creative thinking and unconventional solutions is growing. The formation of such qualities should begin at an early age, as the preschool period lays the foundation for personal development. O. Vilkhova and A. Pasichnychenko emphasize that preschool age is a sensitive period for developing creative potential, which manifests in cognitive, emotional, social, and motor changes. The authors identify key psychological factors that contribute to the development of artistic and creative competence: children's natural curiosity, emotional sensitivity, and readiness to experiment. They suggest focusing on art therapy as an effective tool for developing creative potential and emotional stability, particularly through drawing, music, and sculpting, which help children express emotions, develop creativity, and build confidence [2]. According to the analysis of scientific sources, artistic and creative competence in preschool children is a multifaceted concept defined differently by various researchers. For instance, "artistic and creative competence" is described as a child's ability to practically apply artistic and aesthetic skills to achieve desired creative outcomes, which are based on developed emotions and feelings towards various types of art; elementary application of artistic skills in educational and independent activities; and the ability to use personal abilities to achieve goals and objectives in various activities [1]. Other definitions emphasize artistic competence as an acquired personal quality, manifesting in a child's ability to practically and creatively realize their artistic potential based on acquired artistic education knowledge, skills, and experience [5], as well as the ability to engage in creative activities based on developed emotions and feelings towards different types of art [4].

These definitions highlight different aspects of artistic and creative competence, including practical implementation of artistic potential, integration of knowledge and skills, and the ability for creative activity.

Artistic and creative competence in preschool children is formed through artistic and productive activities, which foster aesthetic perception, imagination, and fine motor skills [3]. This competence also develops through various forms of work that enhance creative abilities and aesthetic perception. The primary form of working with children in preschool institutions is lessons. In the context of artistic and creative competence formation, it is realized through artistic and productive activities, including drawing, sculpting, appliqué, and construction. Engaging children in such activities develops their imagination, fine motor skills, and aesthetic perception. For example, sculpting lessons can incorporate techniques for

developing creative abilities, increasing children's interest in art, and stimulating their creative activity.

Additionally, artistic and creative competence in preschool children can be formed using non-traditional painting techniques. Integrating unconventional painting methods, such as finger painting, sponge painting, or using natural materials, promotes children's creative self-expression. These techniques allow children to experiment with different materials and expression methods, expanding their artistic experience and stimulating creativity. Another aspect is the use of play-based learning methods, which naturally engage children in artistic activities. Through play, children more easily acquire new knowledge and skills, develop imagination, and enhance their creative abilities.

Furthermore, project-based activities integrate various types of artistic activities and promote planning, organization, and presentation skills. Collaborative projects, such as creating group exhibitions or collective appliques, foster children's teamwork skills, responsibility, and aesthetic appreciation. Additionally, incorporating artistic elements into everyday activities and games continuously develops artistic and creative competence. For instance, decorating the classroom together with children, creating holiday decorations, or making simple musical instruments from available materials stimulates creativity and aesthetic perception.

REFERENCES

1. Fedorovych Anna. Art-Creative Competence of a Preschooler as a Pedagogical Problem. 2022, Psychology and pedagogy as sciences for the development of the cultural potential of modern society. Режим доступу: <https://surl.li/djqdqq>
2. Вільхова, О., Пасічніченко, А. (2024). Мистецько-творча компетентність дошкільників: психологічні передумови і практичні аспекти формування. *Витоки педагогічної майстерності*, (34), 32–36.
3. Гужанова Т. С., Ковальчук А. С. Формування мистецько-творчої компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами художньо-продуктивної діяльності. European congress of scientific discovery : the IInd International scientific and practical conference, February 3-5, 2025. Madrid, 2025. С. 200-206.
4. Зубалій А. (2023). Вплив художньо-творчої діяльності на розвиток і виховання дітей дошкільного віку. *Scientific Collection «InterConf»*, (148), 192–196. Режим доступу: <https://surl.gd/pbxopt>
5. Лобова О., Ботузова В. Художньо-творча компетентність і педагогічні умови її формування в дітей старшого дошкільного

- віку. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2024, № 3 (137). С. 87-96.
6. Тодосієнко Н., Андрійців О. Розвиток творчого самовираження дітей дошкільного віку засобами альтернативних прийомів малювання. (2024). *Інновації в дошкільній і початковій освіті*, 1, 43-51.
 7. Шульга Л., Діяльнісний підхід до формування мистецько-творчої компетентності дитини дошкільного віку. Педагогіка. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 37, том 3, 2021. С. 304-309.
 8. Як сформувати мистецько-творчу компетентність у дітей. // Педрада. 20 квітня 2023. Режим доступу: <https://surl.li/qjckzm>

*O. Kovbasiuk,
Student,
O. Zymovets,
Senior Lecturer,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

GAME ACTIVITY AS A MEANS OF DEVELOPING EMOTIONAL INTELLIGENCE IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS

The development of emotional intelligence in primary school students is an essential part of their education, as it affects academic success, social interactions, and psychological well-being. At a young age, children are particularly receptive to emotional skills and best absorb them in a relaxed play-based format. Play allows children to freely express their feelings, explore their own emotional reactions, and better understand the emotions of others. Through play situations, students learn to show empathy, develop the ability to manage their own emotions, and find common ground with others [1, p. 74]. The use of play-based methods in the educational process creates favorable conditions for the emotional development, promotes a positive classroom atmosphere, and enhances children's ability to self-regulate and understand others.

The purpose is to study effective methods and techniques of play activity that contribute to the development of emotional intelligence in young students. The set of tasks also includes analyzing the impact of play techniques on children's ability to develop empathy, understand their own and others' emotions, and control their feelings in various situations.

Each stage of development corresponds to a specific primary type of activity. Play, as the main activity in preschool age, allows children to understand different aspects of life, the nature of adult relationships, and deepen their knowledge of the surrounding world. Through play, a child perceives reality. Play actions, assigned to specific roles, are illustrative in nature, giving meaning to interaction. An important element of play is rules, which enable children to experience the joy of following game conditions. In primary school age, the significance of play does not diminish, although its content and goals change: the number of rule-based and didactic games increases. In such games, children learn to follow rules, develop attention, motor skills, and the ability to concentrate – qualities that are especially important for successful learning in school [3, p. 35].

The development of emotional intelligence at an early school age is an important part of personality development, as emotions help children

understand their role in society and interact with others. Through play, children internalize the value of harmonious relationships in social groups and society as a whole. Emotional intelligence is the ability to recognize one's own and others' emotions, manage them, and understand others' motivations.

Role-playing during play activities can influence children's interests and, ultimately, their choice of future profession. The transition from kindergarten to school is an important period of social development, and the integration of play into the educational process helps make this transition smoother and less stressful. Play not only increases interest in learning but also contributes to the development of new emotional qualities necessary for a child's successful growth [2, p. 131].

Victories and defeats in games are a significant part of a child's life. Play serves as a lens through which a child perceives the world and at the same time acts as a bridge between childhood and adulthood. A child's emotional state and mood largely depend on the results of the game: a loss can cause discouragement, loss of motivation, and disappointment, while a win inspires, boosts self-esteem, and instills confidence, motivating the child toward new achievements. The results of games, which are part of the educational process, can either encourage self-improvement or lead to discouragement and reluctance to continue learning.

It can be argued that a child's emotional world is enriched through participation in various games. While at early stages emotions are quite simple and concrete, they become more vivid and complex with age, often forming during play. For example, team games help children develop the ability to rejoice or worry not only for themselves but also for their team; victory brings joy and pride while also fostering compassion for opponents. A child gradually learns to recognize their emotions, establish connections between events and mood, and control their state – an invaluable skill in adulthood. For instance, a low result in a classroom game may bring tears, but the understanding that others might laugh helps the child restrain excessive emotional expression.

Thus, the diverse emotions a child experiences during play help them develop a rich and conscious emotional world. The child understands what triggers certain feelings, learns to cope with negative emotions, and appreciates joyful moments. The use of play in primary school ensures a smooth transition from kindergarten conditions to a formal learning environment. This provides the child with a comfortable adaptation to new conditions, reducing stress at the beginning of school life. Primary school also shapes students' individual activity styles, and games play a particularly important role in this process. Intellectual development and

emotional state are crucial conditions influencing self-regulation in activities.

REFERENCES

1. Котик Т. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи: *навчально-методичний посібник для вчителів початкової школи*. Тернопіль: Астон, 2020. 192 с.

2. Мельник О.М. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, 2020. № 73, Т. 1. С.128-133.

3. Проторенко І. П. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів засобами ігрових технологій : *кваліфікаційна робота магістра спеціальності 013 «Початкова освіта»*. Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 54 с.

S. Kozlovska,
Student,
O. Zymovets,
Senior Lecturer,
Zhytomyr Ivan Franko State University

USING GAMIFICATION FOR TEACHING AND DEVELOPING CREATIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

The development of personality, its future achievements in life are related to such individual and psychological features of a person as creativity, talent, giftedness, which are most clearly manifested in creativity, which allows the personality to express itself to the fullest. This development of personality is usually carried out through various creative activities, where children interact with the world around them and with other people. A game remains one of the leading activities of younger schoolchildren that “builds a bridge” between the real world and a child’s imagination, gives the feeling of success and wish fulfillment. A game allows a child to try his or her hand in unusual activities where it is necessary to be flexible and think in an extraordinary way. That is why integrating game activities into the learning process motivates children to study, develops their creativity and increases effectiveness of the educational process.

The purpose of the article is to characterize the significance of using gamification in the educational process of primary school and suggest the ways of teaching and developing younger schoolchildren’s creativity during game activities.

Game technologies (gamification) are still "innovative" in the Ukrainian education system. Using them during the lessons contributes to the formation of students' competencies, increases interest in learning. The role of gamification in the formation of younger schoolchildren’s creativity was emphasized in the studies of such Ukrainian scientists as O. Antonova, Ye. Antonov, O. Kryvonos, O. Moroz, O. Sorokina, and others. The younger school age is insufficiently studied and remains a sensitive period for the development of creativity.

P. Torrens notes that creativity means "digging deeper, seeing better, correcting mistakes, talking to a cat, diving into the depths, passing through walls, lighting the sun, building a castle in the sand, welcoming the future" [2, p. 28].

Defining the concept of "creativity", we share the opinion of V. Pavlenko who considers this concept as “an attribute of the personality that

manifests itself during the creative process as the ability to generate a diverse, socially important, original product and productive ways of its application; the ability to find solutions in non-standard situations; a property that is realized only under favorable environmental conditions at a high level in various fields of human activity during one's life" [4, p. 5].

E. P. Torrans identified the following stages of the creative process: perception of a problem, search for a solution, generation and formulation of hypotheses, testing of hypotheses, their modification and obtaining a result. The scientist proposed a model of creativity, which consists of such components as speed (productivity), flexibility, and originality [1, p. 307].

The development of creativity of younger schoolchildren should be carried out by the teacher systematically as the level of creative abilities can fluctuate: from a passive level to an active level and vice versa. While integrating gamification in educational process a teacher should create a trusting atmosphere that fosters the expression of creativity and the related processes of thinking and imagination.

K. Groos pointed out the orientation of the game toward the future considering play as preparation for life. The scientist considers the game as the primary form of human involvement in society, highlighting its main function as the "extension" of existence. In addition to physical compensation, the game enriches the emotional sphere of the individual with those feelings that a person either does not feel in real life, or that are suppressed by emotions related to the achievement of practical goals [3].

O. Sorokina in the article "Learning by playing" talks about the great influence of the game on the formation and development of a mature personality in society: "A child's full moral and volitional development cannot be achieved outside the game, there is no personality education outside the game" [5, p. 65].

The use of game-based technologies has a huge potential as a priority educational task in terms of shaping a child's active position, understanding the importance of his own activity, communication and self-awareness. The key educational trend of modern education is gamification, which involves the use of computer games in non-game situations. The purpose of this process is to attract and increase students' attention and improve their motivation when solving practical tasks.

Occupying an important place in the educational process, gamification not only contributes to the activation of students' activities and the development of their cognitive interests but also performs many other functions:

1) a methodically organized game, taking into account the specifics of the lesson and the subject, contributes to the development of memory and the formation of speech skills and abilities;

2) play stimulates the development of thinking activity of younger schoolchildren, as well as their attention and cognitive interest in studying the subject;

3) play promotes the development of students' activity.

Games have a huge potential to make the learning process more engaging. Students' expectations of learning activities depend on games. Students prefer visually rich, dynamic interfaces designed to work in a multitasking scenario to sequentially combine individual tasks and pieces of information, further increasing engagement.

We can identify the following positive aspects of gamified education: it has a wide range of possibilities for implementing this technology, and it gamifies lessons at different levels of equipment and with different degrees of processing, which allows the teacher to conduct a lesson both with full provision of digital support and without it using traditional methods.

While didactic games and lesson gamification without digital technologies have long been used by educators, new digital technologies and resources are still a novelty for many teachers. The essence of gamification in the educational process lies in using a person's natural inclination toward play as a key to engaging them in the processes of exchanging and consuming information. Gamification of the learning process resembles a computer game, where a certain number of points is awarded for each correctly completed task, and the player can use these points at their own discretion.

It should be noted that gamification differs from didactic games in that specially designed game elements and techniques are integrated throughout the entire learning process. Students eagerly participate in such games, the advantage of which lies in the fact that during the game participants take an active role, which helps to increase their motivation to learn and leads to more effective consolidation of knowledge.

To use gamification for conducting lessons, a teacher needs a computer, a projector and speakers, if necessary. The teacher also needs the corresponding software installed on the computer. Online resources, websites and platforms can be used as well. In our opinion, the best educational gamification platforms are AhaSlides, Quizlet, Memrise, Duolingo, CodeCombat, Khan Academy, Kahoot, EdApp, Class Dojo, ClassCraft. If the lesson involves using websites, an internet connection will be required. If the classroom in primary school is equipped with computers and projectors, there are no difficulties in conducting a lesson using

gamification. A gamification lesson can also be conducted using interactive whiteboards and VR technologies. Virtual reality is an artificially created information environment that replaces the usual perception of the surrounding reality with information generated by various technical devices. For using VR as a means of gamification, there should be several VR headsets for students and enough space in the classroom for moving.

Today many teachers actively use Power Point presentations in their lessons. However, most often, the presentations only include illustrative and graphic material, and the animation used tends to be decorative. Power Point presentations have tools that allow teachers to create interactive educational presentations. The following elements of game technologies are used: role-playing games, a quest game, an association game, dramatization, a trip-excursion, a lexical constructor, a "truth or lie" game, etc.

To conduct a lesson using gamification in Microsoft PowerPoint, the teacher must first select tasks according to the lesson's topic. In any game, there are always at least three levels of difficulty (more can be added), so tasks should be created with three levels of difficulty. The teacher invents the plot of the game, characters and the text. Each character is assigned a specific difficulty level and dialogue lines. Finally, the teacher refines the plot by adding interactive elements. For example, to conduct a lesson in the second grade, a mathematics game with three levels of difficulty can be developed: the first level focuses on multiplication and division, the second level involves creating an example based on a task, and the third level deals with the components of the example and the order of operations. The game itself is developed using Microsoft PowerPoint.

Conclusions and prospects for further research. Currently, gamification is used in schools in several ways: as an independent technology for mastering concepts, topics or units of various subjects; as a technology for conducting a lesson or its fragment; and as a technology for extracurricular activities. Any activity during the lesson allows the teacher to incorporate game elements to foster the creativity of younger schoolchildren. The perspectives of our research include selecting digital tools for teaching and developing primary school students' creativity, as well as describing and classifying game activities used for conducting various subjects in primary school.

REFERENCES

1. Torrance E. P. Current research on the nature of creative talent. *Journal of Counseling Psychology*. 1959. № 6(4). P. 309–316. URL: <https://doi.org/10.1037/h0042285>

2. Torrance E. P. The nature of creativity as manifest in its testing. The blazing drive: the creative personality. Buffalo, NY: Bearly Limited, 1987. 123 p.
3. Гроос К. Введення в естетику. Київ, Харків, 1989. 246 с.
4. Павленко В. В. Розвиток креативності молодших школярів: монографія / за ред. проф. О.Є. Антонової. Житомир, 2017. 158 с.
5. Сорокіна О. Навчання граючись. Рідна школа, 2000. №7. С. 64-69.

L. Kuchmar,
Student,
O. Mykhailova,
PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

THE DEVELOPMENT OF SPEECH SOUND CULTURE IN CHILDREN OF LOW-KINDERGARTEN AGE USING LOGOPEDIC EXERCISES

Speech sound culture is a crucial aspect of language development that enables children to communicate successfully and interact with their environment. Modern research highlights the strong connection between the quality of speech sound culture and a child's overall development, as well as the need for early diagnosis and correction of speech disorders [1; 3].

Speech sound culture includes components such as proper articulation, fluency, tone, intonation, and expressiveness. These skills help children convey their thoughts, understand others, and develop harmonious social connections [2]. In middle preschool age (4–5 years), it is essential to establish the foundations of correct pronunciation, as this period is marked by active speech development and the acquisition of new sounds.

The development of speech sound culture aids children in forming correct articulation, sound pronunciation, speech tempo, and rhythm. The significance of speech sound culture in language development is substantiated in the works of A.K. Bondarenko (Bondarenko A.K. *Logopedic Work on the Development of Speech Sound Culture in Preschoolers* – Kyiv, 2012).

Many researchers have studied the issue of speech sound culture, including N. Babych, T. Borisova, N. Havrysh, O. Ivanova, N. Petrenko, M. Cherkasov, V. Sukhomlynskyi, I. Tatarina, Leon Kaczmarek, Bronisław Rocławski, Mirosław Grabias, Agnieszka Koczorowska-Bray, and others.

The cultivation of speech sound culture is carried out through a comprehensive approach that includes:

1. Logopedic Exercises

Logopedic exercises for children are designed to activate speech muscles, develop tongue and lip mobility, and form correct sound combinations. Some of the most effective exercises include tongue exercises (“Hill,” “Boat”), lip exercises (“Smile,” “Tube”), and articulation exercises [1].

2. Articulation Gymnastics

Exercises aimed at developing the motor skills of the speech apparatus enhance the accuracy and clarity of pronunciation. For example, the “Swing” exercise trains the tongue and lips, improving articulation of difficult sounds [2].

3. Developmental Games

Speech therapy games, such as “Sound Chains” and “Guess the Sound,” contribute to the formation of phonemic awareness, as well as phonemic analysis and synthesis skills.

4. Correctional and Developmental Sessions with a Speech Therapist

Individual work with a speech therapist allows for focusing on a child's specific speech sound issues, helping to develop stable pronunciation skills [3].

Logopedic exercises are a primary tool for forming speech sound culture. They include training individual sounds, combining them into syllables and words, and correcting speech disorders. For example, exercises for sound formation help refine problematic sounds such as “R,” “S,” and “Sh,” which are essential for clear diction (Sukhomlynskyi, 2015). Logopedic exercises also contribute to the development of speech breathing, an important aspect of ensuring proper speech tempo and intonation. Detailed methodological guidelines can be found in S. Koval's book (*Speech Breathing: Methods for Preschoolers' Development* – Kyiv, 2016).

Examples of Exercises

1. **Articulation Exercise “Spatula”.** The child relaxes their tongue and lays it on the lower lip, holding it in this position for a few seconds. This exercise is useful for producing the “L” sound.

2. **Phonetic Exercise “Breeze”.** The child blows air, imitating the sound of wind. This exercise helps control breathing during speech.

3. **Interactive Exercise “Sound Story”.** The teacher tells a story that includes various sounds. The child imitates these sounds, helping the characters and developing auditory attention and expressive speech [2].

4. **Exercises for Tongue Mobility.** Exercises such as “Garlic,” “Hill,” and “Frog” enhance tongue coordination and mobility.

Studies show that the use of logopedic exercises significantly improves the speech sound culture of preschool children. Children become more confident in their speech, pronounce words more clearly, and overcome speech deficiencies. In particular, it has been noted that children who regularly performed articulation exercises achieved significantly better results in speech sound culture development than those who did not [2; 3].

Parental involvement enhances the effectiveness of speech therapy. The importance of collaboration between speech therapists and families is highlighted in the book by O.M. Solovey (*Collaboration Between Speech Therapists and Parents in the Development of Preschoolers' Speech Sound Culture* – Kyiv, 2017).

Thus, speech sound culture is a fundamental condition for the successful development of communication skills in preschool children. Logopedic exercises, combined with playful methods, are an effective means of correcting and shaping proper pronunciation. Further research in speech therapy and early childhood education may contribute to improving methods for developing speech sound culture, ultimately helping children adapt more effectively to educational settings and social interactions.

REFERENCES

1. Борисова, Т.І. (2020). Розвиток звукової культури мовлення дітей дошкільного віку. *Логопедія і дошкільне виховання*, 5(2), 45-52.
2. Іванова, О.М. (2019). Логопедична робота в дошкільних навчальних закладах. *Педагогічний журнал*, 8(3), 123-130.
3. Петренко, Н.В. (2018). Артикуляційні вправи як основа формування звукової культури мовлення у дітей. *Наукові праці з дошкільної педагогіки*, 12(1), 68-73.
4. Сухомлинський, В.О. (2015). Виховання мовленнєвої культури в ранньому віці. *Освітній альманах*, 3(7), 98-104.

A. Kulyk,

Student,

O. Kravets,

PhD (Education), Associate Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

FORMATION OF ARTISTIC AND CREATIVE COMPETENCE IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN THROUGH REPRESENTATIONAL ACTIVITIES

The Law of Ukraine "On Preschool Education" is aimed at modernizing the preschool sector, ensuring the quality of educational services, and creating favorable conditions for the development of preschool-age children. The State Standard defines the requirements for mandatory competencies and learning outcomes for preschool children, as well as the conditions under which they can be achieved in accordance with international quality education standards. The new Standard highlights the educational area "The Child in the World of Art," which involves developing the child's ability to practically realize their artistic and aesthetic potential. The issue of forming artistic and creative competence in preschoolers is one of the most pressing challenges in modern preschool education. Accordingly, the Basic Component of Preschool Education in Ukraine (BCPE) places great emphasis on the development of preschoolers' creative abilities [1].

We have reviewed literature and explored theoretical and scientific-methodological aspects of forming artistic and creative competence in senior preschool children through representational activities. Modern scholars such as I. Bekh, A. Bohush, and L. Ryabokin view creativity as an important value and emphasize its leading role among the key components of personality education. It has been determined that preschool age is a favorable period for creative development, as children easily and enthusiastically embody various ideas, experiment, and create unique images. Art plays an important role in preschool development.

It allows children to reveal their creative potential and develop individual abilities. It comprehensively influences the formation of a creative and well-rounded personality. It lays a strong foundation for further development, fostering independence, creative thinking, and aesthetic perception of the world.

Theoretical analysis of the issue allows us to assert that artistic and creative competence is defined as a child's ability to practically implement their artistic and aesthetic potential to achieve the desired result in creative

activities. It is based on developed emotions and feelings towards various forms of art and involves the elementary application of artistic skills in real-life situations during educational and independent activities. The key conditions for forming artistic and creative competence include: emotional experience of the artistic content of a work of art; mastering various traditional and non-traditional artistic techniques; experimental activities to explore expressive means; game-based artistic creativity; and freedom of creative self-expression [2].

The psychological and pedagogical features of the formation of a creative personality in senior preschool children have been identified. Scholars have concluded that preschool age is favorable for the development of creative potential due to its unique psychophysiological characteristics: the development of imaginative thinking, imagination, emotional sphere, and sensory perception. By the end of senior preschool age, there is a transition from involuntary to voluntary perception, allowing children to find similarities between objects more easily than differences [3]. This, in turn, contributes to the development of imagination and the ability to creatively transform images, adapting and modifying them to create new artistic forms.

We have identified the pedagogical conditions for the formation of artistic and creative competence in senior preschool children. During various types of children's activities, mental processes are formed. Play remains the leading activity, but its content begins to incorporate intellectual aspects that must correspond to children's cognitive development. Therefore, it is extremely important that the creative process takes place in a playful form, and that the feelings the child experiences bring satisfaction, which is then transferred to the product of their activity. Representational activities include tools, materials, techniques, and methods used to create artistic images.

The main types of representational activities have been identified:

- Drawing – conveying impressions through lines, shapes, and colors.
- Sculpting – creating three-dimensional images from plastic materials.
- Appliqué – forming images by cutting and gluing details.
- Construction – creating models and compositions from various materials [4].

It has been established that a preschooler's creative potential constantly evolves and manifests in creative activity. According to the interpretations of scholars I. Bila and V. Krutetsky, the following stages of children's creativity formation can be distinguished: imitation – copying ready-made samples without making changes [5]. Creative imitation – adding elements of novelty and demonstrating independence, but without significant

changes in the proposed action scheme or idea. Reproductive creativity – the ability to use a proposed scheme (idea) as a basis, significantly modify and adapt it. Genuine creativity – creating a fundamentally new product. The study identified the pedagogical conditions for developing the creative potential of senior preschoolers: stimulating research and artistic-creative activities. Encouraging the development of personal qualities such as initiative, independence, and creativity. Motivating children towards creativity and inspiring them to act in accordance with universal human values [6, 7].

Thus, taking into account the psychological characteristics of senior preschool children and creating favorable pedagogical conditions are key factors in the development of creative abilities in preschool age. Representational activities serve as an important means of comprehensive development aimed at significantly enhancing children's artistic and creative competence.

REFERENCES

1. Базовий компонент дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>
2. Біла І. М. Психологія дитячої творчості. Київ: Фенікс. 2014. 137 с.
3. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання. Київ: ІЗМН, 1998. 204 с.
4. Бех, І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 2 (63), С. 26-31.
5. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія. Одеса : Астропринт, 1999. 292 с
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ : Ірпінь. 2001. 1440 с.
7. Шульга Л. М. Формування мистецько-творчої компетентності: методичні аспекти. Основні орієнтири розвитку системи освіти Запорізької області в контексті реалізації Концепції «Нова українська школа» в умовах очної, дистанційної та змішаної освіти у 2021/2022 навчальному році: метод. рекомендації: у 3-х ч. Ч. III. / відп. ред. О. Варецька, ред.-упор. О. Байєр. Запоріжжя: Статус, 2021. С. 50-67.

T. Kunytsya,
Student,
O. Mykhailova,
PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

FORMATION OF CULTURAL AND HYGIENE SKILLS IN CHILDREN OF LOW-KINDERGARTEN AGE

Cultural and hygienic skills are an essential component of a person's overall culture, contributing to the formation of a harmonious personality. The acquisition of these skills occurs throughout life, beginning in early childhood. The level of mastery of such skills determines an individual's social status.

The education of personal hygiene culture in young children is crucial for maintaining their health and fostering appropriate behavior both in everyday life and in public spaces. Children's adherence to necessary hygiene rules and behavioral norms directly impacts their well-being as well as that of adults.

The issue of developing self-care skills in preschool children has been explored by renowned educators and psychologists such as V. Sukhomlynsky, T. Ponimanska, I. Bekh, V. Bondar, L. Vavina, O. Gavrillov, and others.

Young children should be taught to understand the purpose and basic properties of objects, name actions, independently meet the needs of adults, and ask for help when necessary. They should learn to sit at the table only with clean hands, drink from a cup using both hands, eat with a spoon without spilling, use napkins appropriately, eat liquid food with bread, push in their chair after getting up, and follow basic table etiquette. The process of daily activities should encourage children's independence by reinforcing acquired skills and fostering new cultural and hygienic habits [1].

Three-year-old children should be taught to eat independently and neatly, chew food thoroughly, hold a spoon correctly, take a piece of bread with them, eat quietly without talking to others, remain seated properly at the table, and express gratitude to adults for their meal without reminders.

Since preschoolers primarily rely on concrete, visually based thinking, methods such as demonstration and explanation are effective in developing cultural and hygienic skills. Teaching young children begins with a direct demonstration by an adult. Demonstrations should be accompanied by clear explanations, starting with the most important actions and followed by secondary ones. This approach helps children better understand the overall

behavior expected of them. Adults must remember that their own behavior significantly influences children and serves as an example. Proper table manners, such as sitting correctly, avoiding placing elbows on the table, using utensils properly (spoon, fork, knife, napkin), and eating slowly and quietly, should be demonstrated consistently [2].

Next, young children participate in performing simple tasks related to mealtime routines. For younger children, these tasks may involve one or two specific actions, such as placing a spoon on the table, setting a bread bowl, or arranging a tablecloth. Educators should explain the purpose of the task and ensure that children accompany their actions with explanations of how and why they are performed [3].

To facilitate such activities, a "Little Chef's Corner" or "Our Helper's Stand" can be created, where daily tasks are visually displayed using pictures, symbols, or verbal instructions. Children can earn points or stickers (such as smiley faces with different expressions) as a reward system for well-executed tasks. Additionally, they should be provided with appropriate attire for the activity (aprons, scarves for girls, and white or brightly colored hats for boys) and suitable tools (such as a spatula or brush for collecting crumbs from the table) [4].

Key Conditions for the Successful Development of Cultural and Hygienic Skills:

- A well-structured daily routine in preschool, ensuring clarity and timeliness of activities.
- Adults serving as role models for children to imitate.
- Systematic education in accordance with cultural behavior standards.
- Consistency between hygiene requirements at preschool and at home.
- Monitoring and adjustment of hygiene habits by educators, assistants, and parents.
- An individualized approach to the pace at which each child acquires cultural and hygienic skills [5].

Other contributing factors include cleanliness, the availability of appropriate equipment and materials, proper ventilation, and an aesthetically organized environment for hygienic procedures. A consistent daily routine fosters the gradual development of habits, ensuring the regular repetition of hygiene practices at the same time each day [6].

Cultural and Hygienic Skills for Early Childhood Development:

1. First younger group (ages 2-3): With adult assistance, children learn to wash their hands before and after meals, use a towel, wash their face, use a handkerchief, wipe their feet upon entering a room, and hold a spoon properly.

2. Second younger group (ages 3-4): Children begin to wash their hands independently, keep their clothes dry, use soap and a personal towel, and wipe their hands and face on their own. They learn to dress independently, neatly fold their clothes and shoes, use utensils correctly (spoons, forks, napkins), maintain cleanliness around them, help set the table, clear dishes, and keep their play area tidy [7].

Thus, the development of cultural and hygienic skills remains a relevant issue, as it serves as the foundation for fostering a competent personality in preschool children. Additionally, it contributes to the gradual formation of knowledge and abilities necessary for self-care, healthy living, and maintaining overall well-being.

REFERENCES

1. Богінич О. Оздоровча педагогіка. *Дошкільне виховання*. 2002. №7, с. 4.
2. Бурова А. Фізвиховання дошкільнят: сучасний стан і вимоги. *Дошкільне виховання*. 2007. № 7, с. 11-12.
3. Голіцина М. С Перспективне планування освітньо-виховного процесу в дошкільному закладі. Скрипторій, 2003, 2007.
4. Денисенко Н. Гартуємо тіло і дух! Сучасні підходи до фізичного виховання та оздоровлення дошкільнят. *Дошкільне виховання*. 2001. № 6, с.14-15.
5. Денисенко Н.В. Формування свідомого ставлення до здоров'я. *Дошкільне виховання*. 2008 . №9. С. 3-5.
6. Дитина: Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку / Ред. Н. Лебідь, Г. Пилипчак. К.: Богдана, 2010. 327 с.
7. Мулик Н. Культурно-гігієнічні навички як засіб зміцнення здоров'я. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. №9. С.9-17.

D. Kutishenko,
Student,
O. Voznyuk,
Doctor of Sciences (Education), Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

DEVELOPMENT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN EARLY CHILDHOOD THROUGH FAIRY TALES

Early childhood is a special and sensitive period in a child's life when the foundations of emotional and social development are laid. During this time, children experience vivid but unstable emotions, have limited verbal skills, and primarily express their feelings through gestures, facial expressions, and simple words. The development of emotional intelligence (EI) in early childhood – the ability to recognize, express, and regulate emotions - is a crucial step toward harmonious personality formation.

Scientific research shows that fairy tales play a key role in shaping children's emotional spheres as a means of education and emotional development. They help children understand basic moral concepts, behavioral models, and gain emotional experience. Studies by L.S. Vygotsky, V. Sukhomlynsky, and modern educators confirm that fairy tales contribute to the development of empathy, emotional sensitivity, and imagination in young children.

The purpose of this study is to analyze the effectiveness of using fairy tales to develop emotional intelligence in early childhood.

The emotional development of children aged 1–3 is characterized by impulsiveness, vivid emotional expressions, and spontaneity. Children quickly shift from joy to tears, from fear to laughter. At this stage, they are not yet able to understand and regulate their emotions independently. Fairy tales, with their simple language, vivid imagery, and moral content, serve as an accessible and effective tool for developing emotional intelligence in early childhood.

Features of Emotional Development in Early Childhood

- **Emotional impulsivity** – rapid changes in emotions without apparent reason.
- **Emotional contagion** – children easily adopt emotions from adults and peers.
- **Creative imagination** – children attribute human qualities to animals and objects.
- **Dependence on adults** – a child's emotions are closely linked to adult reactions.

Functions of Fairy Tales in Developing Emotional Intelligence

1. **Cognitive-moral function** – introduces children to concepts of good and evil, helping them recognize right and wrong actions.
2. **Therapeutic function** – helps children cope with fears, reduce anxiety, and find solutions in difficult situations.
3. **Socializing function** – teaches simple social rules and behavioral models through the actions of characters.

Methods of Using Fairy Tales for Early Childhood Development

To effectively develop emotional intelligence in children aged 1–3, the following methods of working with fairy tales are recommended:

1. **Repeated reading of short fairy tales** – Young children need to hear the same fairy tales multiple times to better absorb emotions and storylines. Examples: *The Gingerbread Man (Kolobok)*, *The Mitten (Rukavychka)*, *The Three Bears*.
2. **Identifying the emotions of characters** – Simple questions help children connect characters' actions with their emotions: “Is the little hare happy or scared?” “Why is the bear cub sad?”
3. **Enacting fairy tales with toys** – Using soft toys or puppets to act out the story helps children understand character emotions and express their own feelings. For example, while telling *The Mitten*, children can imitate animals hiding inside it.
4. **Changing the storyline** – Encouraging children to imagine alternative actions of a character (e.g., *What if the Gingerbread Man never left home?*) fosters creativity and problem-solving skills.

Thus, fairy tales are an effective tool for developing emotional intelligence in early childhood. Through fairy tales, children learn to recognize and name basic emotions, empathize with others, understand feelings, and express emotions through play, drawing, and role-playing.

The systematic use of fairy tales helps children manage their emotions, reduces anxiety, and facilitates social adaptation. The fairy tale world provides a safe environment for young children to explore their emotions, laying the foundation for their harmonious development.

REFERENCES

1. Актуальні проблеми та стратегії розвитку початкової освіти: матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (16 травня 2024 року). Рівне: РДГУ, 2024. 194 с.
2. Формування емоційного досвіду дошкільника засобами казки. URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-emocijnogo-dosvidu-doskilnika-zasobami-kazki-487790.html>

*I. Levkovets,
Student,*

*O. Kravets,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

INTERACTIVE METHODS OF INTRODUCING CHILDREN TO LITERATURE IN PRESCHOOL EDUCATION

Children's literature plays an essential role in a child's personality development, contributing to the formation of speech, imagination, creative thinking, and moral-ethical values. It is particularly important to interactively engage preschool children in the process of familiarizing themselves with literary works, as this approach promotes active learning, communication skills, and creativity.

Overall, interactive methods of introducing children to literature in preschool education are modern approaches that help young learners not just listen to stories but actively interact with the text, develop imagination, and emotionally immerse themselves in the storyline. These methods make the process of engaging with literature more exciting and foster a love for reading from an early age.

Traditional methods, such as simple reading by a teacher followed by discussion, leave children in a passive listening role. Modern research highlights the effectiveness of interactive methods, which involve children in perception, analysis, and creative reinterpretation of literary texts [1].

Interactive methods encourage active interaction between the educator and children, stimulating them to analyze, rethink, and creatively engage with literary material. One such method is dramatization, which allows children to embody characters, recreate their behaviors, and experience their emotions. For example, after reading the fairy tale "The Mitten," the teacher can assign roles to children, encourage them to create masks or costumes, and perform a scene [2]. This helps children not only understand the content of the work better but also develop communication skills, imagination, and teamwork abilities.

Another effective interactive method is fairy tale therapy, which enables children to reinterpret fairy tale plots and apply them to real-life situations. For instance, after reading "The Gingerbread Man," the teacher may ask the children to think about how the protagonist could have acted differently to avoid danger. This method helps children develop moral-ethical concepts and critical thinking [3].

Creative modeling is another engaging way to involve children in literature. This method involves creating alternative endings to familiar fairy tales or inventing new stories based on the read material. For example, after reading "The Little House," children can introduce new characters or imagine what would happen if more inhabitants moved in. This activity fosters imagination, self-expression, and creative problem-solving skills.

Illustration creation and even making their own books is also an exciting way for children to immerse themselves in the literary world. Children enjoy drawing scenes from the stories they read and sometimes invent new adventures for their favorite characters. This approach enhances imagination, creative thinking, and helps solidify impressions of the story on an emotional level [4].

The illustration method, where children draw scenes from literary works or create their own books, not only develops fine motor skills and artistic abilities but also aids in memorizing and understanding the story better. For example, after reading "The Golden Hen," children can draw different endings, imagining what could have happened if the mouse had not broken the egg.

Reading sessions in preschool often turn into real adventures in the world of fairy tales. The teacher can create a thematic corner with decorations or costume elements to help children immerse themselves even deeper into the atmosphere of the story. For example, during readings about forest animals, children can sit on a rug designed like a meadow, listen to bird songs, and even "collect pinecones" while performing interactive tasks [3].

This approach makes literature not only accessible but also incredibly engaging for young children. They begin to understand that books are not just texts but entire worlds to explore, embark on adventures with characters, dream, and discover something new. Most importantly, they learn to love reading, which becomes an invaluable resource in their future lives.

Modern technologies also open new opportunities for interactive literary experiences. The use of audiobooks, e-books, interactive applications, and augmented reality helps make literary perception more engaging and dynamic. For example, while reading "Puss in Boots," interactive books can allow children to click on characters, listen to their dialogues, or complete tasks related to the story. This not only enhances children's interest in literature but also contributes to their cognitive development.

Implementing interactive methods requires specific conditions and preparation from the teacher. Firstly, it is essential to create a conducive environment for children's active engagement, providing them with necessary materials such as toys, theatrical props, artistic tools, and multimedia technology. Secondly, the teacher should be ready for dialogue, ask questions, and encourage children to express their thoughts and analyze what they hear. Thirdly, interactive methods should be integrated into various activities—drawing, music, and movement games—to support holistic child development [4].

Practical applications of interactive methods in preschool institutions demonstrate their high effectiveness. Children actively participating in dramatizations, creating illustrations, or discussing fairy tale plots exhibit more developed speech, a richer vocabulary, and better communication skills. They are more emotionally engaged in the process, which contributes to a deeper understanding of literature and fosters a positive attitude toward reading.

Interactive methods of introducing children to literature are not just a form of learning but an art that sparks curiosity and inspires young learners to explore the world through words. When a child actively participates in the literary process – playing roles, drawing illustrations, or inventing alternative story endings – they not only remember the plot better but also learn to analyze, empathize, and create. Such vibrant interaction with books nurtures emotional sensitivity and lays a strong foundation for developing a lifelong love for reading.

Children's literature is a key to understanding goodness, friendship, honesty, and many other important values. When a teacher approaches storytelling with love and creativity, they help children uncover these meanings, making them more attentive, open to new ideas, and filled with positive emotions. Every book is a gateway to a new world, and every story leaves an imprint on a young reader's heart.

Thus, interactive methods of introducing children to literature effectively develop preschoolers' linguistic, creative, and emotional spheres. They foster active engagement in literary perception and analysis, enhance imagination, critical thinking, and social skills. Considering modern educational trends, educators should actively implement interactive methods in preschool practice, as they make the process of engaging with literature more exciting, meaningful, and beneficial for a child's holistic development.

REFERENCES

1. Аналіз та інтерпретація художніх творів через інсценізацію на уроках зарубіжної літератури. На урок: веб-сайт. URL: <https://naurok.com.ua/analiz-ta-interpretaciya-hudozhnih-tvoriv-cherez-inscenizaciyu-na-urokah-zarubizhno-literaturi-70948.html> (дата звернення: 02.03.2025)
2. Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку: навчально-методичний посібник. Гавриш Н. В., Васильєва С. А., Рагозіна В. В.; за заг. ред. Н. В. Гавриш. Кропивницький: Імекс-ЛДТ, 2021. 158 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729029/1/%D0%92%D0%98%D0%A5%D0%9E%D0%92%D0%A3%D0%84%D0%9C%D0%9E%20%D0%86%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%92%D0%98%D0%92%D0%90%D0%84%D0%9C%D0%9E.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 02.03.2025)
3. Журавльова О.Л., керівник ТГ вчителів трудового навчання та технологій Краматорських загальноосвітніх шкіл. Шляхи розвитку творчої особистості (трудове навчання та технології). Краматорськ, 2020. 70 с. URL: <https://naurok.com.ua/metodichniy-posibnik-vprovadzhennya-suchasnih-pedagogichnih-tehnologiy-navchannya-yak-umova-dosyagnennya-novo-yakosti-tehnologichno-osviti-368862.html> (дата звернення: 02.03.2025)
4. Карпенко Ореста. Методика роботи з дитячою книжкою та виразне читання: методичні матеріали до семінарських занять та самостійної роботи. Дрогобич: Посвіт, 2023. 88 с. URL: <http://www.ir.dspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1900/1/%D0%BE%D1%81%D1%82.%20%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf> (дата звернення: 02.03.2025)

I. Litvinets,

Student,

O. Humankova,

PhD (Education), Associate Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

EDUCATION OF MORAL AND LEGAL BEHAVIOR IN CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE

In our time, the problem of educating moral and legal behavior in senior preschool children is of particular importance. After all, our society is undergoing irreversible changes, it needs more conscious and socially active people who are able to act in accordance with unwritten laws of morality and established legal laws. Legal norms are general rules of behavior established or sanctioned by the state, provided for by the state, designed to cover an indefinite number of similar cases and binding on everyone in a foreseeable situation. Moral norms are a set of rules of behavior that are established within a particular society depending on people's perceptions of good and evil, justice and injustice [3].

Thus, one or the other norms indicate what is permitted and what is prohibited within a given society or community.

The task of educating a person who knows the legal laws, has an adequate attitude to their existence, and implements his or her own legal behavior is covered in the following state documents: The Constitution of Ukraine, the Family Code and the Civil Code, the Laws of Ukraine 'On Protection of Childhood', 'On Prevention of Domestic Violence', 'On Preschool Education', the Concept of Education of Children and Youth in the National Education System, the Concept of Civic Education and Upbringing in Ukraine, the Concept of National and Patriotic Education of Children and Youth, and the National Programme of Legal Education of the Population.

The problem of education of moral and legal behavior in children of senior preschool age has been studied by many national scientists: N. Agarkova, O. Bandura, I. Bondarenko, T. Vasilevska, H. Vasyanovych, V. Hrytska, D. Ishchenko, H. Zadorozhna, Y. Kichuk, N. Plakhotniuk, D. Prokofieva, O. Skakun, S. Slyvka and others.

The aim of our article is to reveal the peculiarities of the process of education of moral and legal behavior in preschool children.

Legal education, according to H. Zadorozhna, is the basis for the formation of a citizen's culture in children, which includes a conscious

attitude to their rights and obligations to society and the State, enshrined in the main legislative acts, deep respect for the laws and rules of human coexistence, readiness to observe and fulfil the requirements enshrined in them, to take an active part in the management of public affairs, combating violations of laws and constitutes a threefold goal:

1. Formation of ideas about rights and laws, increase of their legal literacy, understanding of the need to comply with the norms of these laws, which will contribute to the development of self-esteem, respect for themselves, their parents, other people, formation of correct 'legal' communication with other children, ability to defend themselves from a legal position.

2. Formation of legal consciousness as a set of legal ideas, views, beliefs, feelings that determine the attitude of the individual to the requirements of the law and regulate behavior in a particular legal situation.

3. Formation of lawful behavior, negative attitude to the facts of offences and crimes, which will allow the child to analyze their own actions and the behavior of other children and adults in the context of their compliance with generally accepted norms and rules, as well as legal requirements [2].

The new version of the basic component in the educational area 'Child in Society' states that a child with formed social and civic competence demonstrates interest in universal values, emotionally reacts to his or her own participation and participation of others in various activities, shows a sense of self-esteem and demonstrates responsibility for his or her actions, is aware of the need to comply with moral norms and shows respect for the rights and freedoms of others, adheres to social norms and rules of conduct, participates in determining the rules of coexistence in various social groups. [1].

A child is completely dependent on the adults around him/her. Therefore, future employees of preschool educational institutions should form a certain amount of knowledge about law, legislation and legal reality in preschool children; instill in them respect for law, law; form legal beliefs, legal ideals, social and legal activity, skills of lawful behavior.

We have identified the following structural components of the process of education of moral and legal behavior in senior preschool children:

- 1) the presence in the child's mind of ideas about human rights and their protection, legal values (informational and normative component);

- 2) the ability to assess the legitimacy of one's own and other's actions within the limits of age-appropriate ideas, positive attitude to existing legal requirements and values, and their acceptance (emotional and evaluative component);

3) implementation of legal behavior in various types of activity (effective and volitional component).

The conclusion from the above mentioned is that the issue of legal education is particularly relevant due to the need to provide the younger generation with information on current legislation and the practice of its application in order to competently resolve their private and public issues and effectively prevent offences. Such education should be implemented on the basis of taking into account its structural components.

REFERENCES

1. Базовий компонент дошкільної освіти URL:
https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Задорожна Г. Правове виховання особистості дитини: поняття, сутність, особливості / Г. Задорожна // Педагогічний часопис Волині. - 2017. № 4 (7). - С. 12-17.
3. Попадич О. О. Методики формування правових знань майбутніх магістрів педагогіки, викладачів вищої школи під час навчання у вищому навчальному закладі / О. О. Попадич. – Наук. вісник Ужгородського національного ун - ту. Серія : «Педагогіка. Соціальна робота» / Ред. колегія: І. В. Козубовська, О. П. Бартош, М. В. Опачко та ін. – 2016. – Вип. 2(39). – С. 189-193.

T. Melnychenko,

Student,

O. Mykhailova,

PhD in Pedagogics, Associate Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

DEVELOPMENT OF MONOLOGIC SPEECH IN CHILDREN OF UPPER-KINDERGARTEN AGE USING THE MODELING METHOD

For a long time, pedagogical science and practice have paid significant attention to developing preschool children's skills in retelling texts. Today, in preschool education, the priority increasingly shifts toward fostering children's monologic speech, critical thinking, and the ability to construct and express their own thoughts. Monologic speech in older preschoolers can be developed in various ways. Traditional methods are generally based on play elements, where a child imagines themselves in the role of another character and independently invents responses. However, in most cases, the child simply reproduces speech they have heard from adults in certain circumstances.

To teach a child to consciously structure a monologue, substantiate their thoughts with clear reasoning ("I think this because...", "This explains that..."), establish connections or interdependencies between objects, and highlight essential information, innovative methods must be used. Among these, modeling technology has proven its effectiveness.

The implementation of modern approaches to developing monologic speech in older preschoolers remains a relevant issue in preschool pedagogy. Mastering speech as a means of cognition and human communication is one of the most significant achievements of early childhood. Speech must be taught, and this learning should aim at forming a linguistic personality - an individual who possesses language with their unique characteristics of speech creation. Among the methods suitable for preschoolers, modeling is widely recognized in numerous studies as an effective approach to speech development.

The visual modeling method (schematic models) effectively enhances children's cognitive activity, logical thinking, interest in the beauty of their language, and the joy of fully perceiving the surrounding world. It also contributes to the development of memory, imagination, independence, and self-confidence.

The study of monologic speech as the highest form of speech activity

has been conducted by researchers such as T. Akhutina, L. Vygotsky, A. Leontiev, N. Zhinkin, F. Sokhin, and S. Rubinstein. They explored its psychological nature, mechanisms, and developmental characteristics. The implementation of modern approaches to speech development in preschool pedagogy has been covered by scholars like A. Bogush, N. Gavrysh, A. Honcharenko, K. Krutii, and A. Omelianenko.

All researchers emphasize the complex organization of connected speech and the necessity of specialized language training for children. L. Wenger found that preschool children's thinking is facilitated by visual models that reflect the structure of objects. This method is considered one of the most promising for intellectual education and language development in preschoolers, as young children's thinking is characterized by concrete imagery and visual specificity.

The modeling method as a means of developing children's monologic speech was initially explored by pedagogical classics such as L. Wenger, L. Vygotsky, S. Rusova, and O. Ushakova. Later, researchers like O. Amatieva, A. Bogush, L. Bilousko, M. Vashulenko, O. Dyachenko, N. Novotvortsev, Ye. Sobotovych, and O. Shakhnarovych refined and practically implemented the methodology of visual modeling for teaching children their native language.

This article aims to justify the feasibility, possibilities, and conditions for developing monologic speech in older preschoolers using the modeling method to enhance their speech activity.

Monologic speech plays a crucial role in communication between older preschool children and both peers and adults. It also aids in comprehending and creatively reproducing perceived information. The older preschool age is a period of active preparation for school, where the development of connected speech is of primary importance.

The level of monologic speech development influences a child's socialization, motivation for learning, initiative, ability to interact in various communication situations, and successful integration into new social and interpersonal relationships.

When teaching children monologic speech, it is important to focus on their ability to logically structure statements, select appropriate words to clearly express thoughts, and follow normative language usage.

The development of monologic speech is addressed in current state preschool education programs. Specifically, the Basic Component of Preschool Education emphasizes teaching children to communicate freely, construct extended statements, retell literary texts, and think aloud about objects and phenomena. Similar objectives and content are outlined in the programs "Dytyna" (The Child), "Ya u sviti" (Me in the World), and

"Vpevnenyi Start" (Confident Start). The "Ya u sviti" program, in particular, recommends using models as an effective tool for teaching children monologic speech.

The older preschool age is the most favorable period for mastering monologic speech through modeling. This is supported by children's physiological and psychological characteristics. Their cognitive abilities improve, they develop skills to identify object features, conduct analysis, and make comparisons. A 5-6-year-old child becomes a fully-fledged interlocutor, capable of clearly explaining their desires, describing situations, and transforming direct speech into indirect speech.

Older preschoolers' speech gradually becomes more monologic and informative. A well-developed monologic speech implies a child's ability to consciously generate complex speech expressions, form semantic and grammatical structures, and spontaneously articulate their thoughts.

In everyday communication, children's dialogic speech develops rapidly. However, research shows that children proficient in external dialogic speech often struggle to produce extended, coherent monologic speech due to an underdeveloped system of internal semantic models and their predicative functions.

Practice demonstrates that older preschoolers' speech is more coherent when supported by visual aids. Therefore, the modeling method is particularly effective in developing monologic speech in preschoolers, as children use schematic models as a structured plan for their statements.

A key feature of the modeling method is that it helps establish meaningful connections and relationships within speech, not through words and phrases alone but through universal symbolic, schematic, or pictorial representations.

The methodology for using modeling technology in speech development lessons for older preschoolers has its own characteristics. Educators must select schemes and models that are comprehensible to children, create quick associations, and stimulate storytelling.

To achieve this, **descriptive model schemes** are commonly used, including:

- Descriptions of toys, vegetables, and fruits
- Descriptions of seasons
- Descriptions of household items such as dishes and furniture

Various types of models, including object-based, schematic, and plot-based models, are optimal for developing connected speech. These models enhance children's symbolic thinking and enable them to structure their own statements in generalized visual-figurative forms.

Thus, visual modeling is a modern and creative method for developing

and refining preschoolers' connected speech. It teaches children to express their thoughts sequentially and logically while adhering to a structured plan.

REFERENCES

1. Базовий компонент дошкільної освіти /Науковий керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богущ А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Гавриш Н. . та ін. К., 2012. 26 с.
2. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови: підручник. [за ред. А. М. Богущ]. К. : Вища шк., 2007. 542 с.
3. Богущ А. М. Змістова характеристика видів мовленнєвої компетенції дошкільників. *Наука і освіта: Науковопрактичний журнал Південного наукового центру АПН України*. № 1-2. 1998. С. 16–20.
4. Гавриш Н. В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят: Навч.-метод. посіб. К.: Вид. дім "Шкільний Світ": Вид. Л. Галіцина, 2006. 119 с.
5. Зданевич Л.В., Погрібняк Н.В. Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку засобами творів живопису. Запоріжжя: ТОВ "ЛПРС" ЛТД, 2009. 120 с.
6. Науменко В. Моделювання на уроках читання. Початкова освіта. *Методичний порадник*. 2010. № 48. С. 4-5.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років /Аксьонова О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. К. : ТОВ "МЦФЕР-Україна", 2014. 452 с

O. Melnyk,

Student,

O. Zymovets,

Senior Lecturer,

Zhytomyr Ivan Franko State University

DEVELOPING CREATIVITY IN YOUNGER SCHOOLCHILDREN THROUGH GAME ACTIVITIES

Creativity is an important component of the harmonious development of a child, as it contributes to the formation of individuality, the disclosure of internal potential and successful socialization. The development of creativity in younger schoolchildren is especially relevant, because at this age children are most receptive to new impressions and information, and play is a natural way for them to learn about the world. Play, as a method of developing creativity, gives children the opportunity to express themselves, awakens curiosity, imagination and critical thinking. There is a need to use creative forms, teaching methods that develop the ability to original thought and creative action. Creativity is possible in all areas of human activity, in particular in art, science, education, games and other areas of everyday life. All people have the ability to creative action. It requires appropriate conditions and sufficient knowledge and skills [1; 5, p.153].

The purpose of the article is to study the impact of play activities on the development of creativity in primary school children and to identify pedagogical techniques that contribute to the effective development of creative potential.

Creativity is not only a psychological but also a pedagogical phenomenon because the activity of the individual and its effectiveness depend on the mechanisms that contribute to the development of creativity. Thus, creativity is a characteristic of the individual, which at this stage of development of pedagogy is determined not only by the ability to create, but also by a complex of other personality properties. Creativity is a general property of the individual, which manifests itself during the creative process as the ability to generate a diverse, socially important, original product and productive ways of its application; the ability to find solutions in non-standard situations; a property that is realized only under favorable environmental conditions at a high level in various fields of human activity throughout one's life [3, p.15]. The task of developmental education is to form a personality with a flexible mind, developed needs for

further knowledge and independent actions, with certain skills and creativity; to determine individual zones of the nearest development and to promote the formation of not yet formed abilities [4]. The principle of developmental learning is actively and purposefully operating, it is included in the educational process. Full-fledged education of primary school students is impossible without purposeful development of thinking processes (analysis, comparison, generalization) and speech.

The focus of our research is on the following aspects:

1. *Imagination development.* The game stimulates active imagination and fantasy allowing the child to freely create images, characters and situations. This contributes to the development of flexible thinking and the ability to make innovative decisions.

2. *Formation of emotional expressiveness.* The game provides an opportunity to express one's own emotions and learn to understand others. It forms emotional sensitivity, which is important for the development of a creative personality.

3. *Development of critical thinking.* Thanks to games that require analysis, comparison, and decision-making, critical thinking and the ability to evaluate different situations are developed.

4. *Development of communication skills.* Play activities, especially group activities, help a child learn to interact with others, express and defend their own opinions, and cooperate. They form social creativity and sociability.

Types of games for developing creativity:

1. *Role-playing games* allow children to create and experience different roles, stimulating imagination and emotional expression.

2. *Creative games.* Games that involve drawing, modeling, and building structures give the child the opportunity to experiment with different materials and ideas.

3. *Logic and strategy games.* They contribute to the development of critical thinking and the ability to find solutions in different situations.

4. *Improvisation games.* For example, "Invent a Story" where children freely invent characters and plots, contribute to the development of creative thinking.

The problem of developing creativity in younger schoolchildren touches on a huge range of issues related to the phenomenon of personality development. Creativity and creative activity are interrelated concepts. Creative activity is the foundation, a prerequisite for the development of creativity, the goal of personality development. In the educational process, the creative activity of students acts as an educational-creative or creative-cognitive activity organized by the teacher. Creativity of a younger

schoolchild is a complex synthetic concept. The development of creativity is associated with the creation of a new, original product in the process of educational-creative activity [3, pp. 14-41].

Conclusions. Creativity of younger schoolchildren can be effectively developed through innovative pedagogical methods that create conditions for the manifestation of the child's creative potential. The education system should support and encourage the initiative of schoolchildren so that each child can express himself developing critical thinking and the ability to express himself through various forms of creative activity, in particular, in play and cognitive activities [2]. To accumulate creative experience, a student must be aware of the process of performing creative tasks. Organizing students' awareness of their own creative activity involves current and final reflection. Both at the current and final stages of reflection, the teacher and psychologist record what methods of solving creative tasks are used by students, and draw a conclusion about the progress of students, about the level of development of their creative thinking and imagination. To more accurately determine the level of development of students' creativity, it is necessary to analyze and evaluate each task completed by them independently. Game activity is an effective means of developing creativity in younger schoolchildren. It allows a child to express himself, develops critical thinking, imagination, communicative and social skills. Game techniques are an important pedagogical tool that contributes to the harmonious development of personality and increases interest in learning [5, p.156]. The perspectives of our research is creating the system of game exercises aimed at developing creativity of younger schoolchildren in the educational process of a preschool educational institution.

REFERENCES

1. Андрійчук О., Заремба Л. Проблема розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку: теоретичний аспект. Педагогічний часопис Волині, 2018. №1(8). С. 711.
2. Антонова О. Є. Теоретичні підходи до створення моделі педагогічної обдарованості. Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку: монографія / авт. кол. О. А. Дубасенюк та ін. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. С. 175–215.
3. Антонова О. Є. Сутність поняття креативності: проблеми та пошуки. Теоретичні і прикладні аспекти розвитку креативної освіти у вищій школі: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ім. І. Франка, 2012. С.14–41.

4. Вержанська Н. Й. Ігрові технології як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів початкових класів. Професійна освіта в умовах інтеграційних процесів: теорія і практика, 2017. Ч. I. С. 22–26.

5. Павленко В. В. Розвиток креативності молодших школярів як педагогічна проблема. Проблеми освіти: наук.-метод. зб. Київ, 2015. Вип. 85. С. 152–158.

*T. Melnyk,
Student,
O. Humankova,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

EDUCATION OF SOUND CULTURE OF SPEECH IN CHILDREN OF LOWER KINDERGARTEN AGE BY MEANS OF DIDACTIC GAMES AND EXERCISES

One of the main directions of educational work in preschool education institutions today is the speech development of children. It involves the education of the sound culture of speech, which includes phonetic correctness, clear articulation of sounds, phonemic awareness, speech rate, speech breathing and means of intonation. The sound culture of speech has a significant impact on the communicative development of children. It is on it that the child's future success in various activities, self-realisation and full development in general depend [1].

At the present stage of development of preschool education, the problem of educating children's sound culture of speech is quite relevant, but, unfortunately, there are no clearly formulated and organised pedagogical means and conditions that would ensure effective work in this direction. The use of didactic games and exercises in working with children has a significant impact on solving this problem.

The works of many scientists outline the process of educating the sound culture of preschool children's speech: A. Bogush, O. Berezovska, L. Ishchenko, N. Malinovska, O. Soloviova, L. Shvirnyk and others.

The purpose of our article is to draw attention to the possibility of using didactic games as a means of educating the sound culture of speech in children of lower kindergarten age.

From the point of view of scientists, the concept of 'sound culture of speech' refers not only to the correctness and clarity of pronunciation of all sounds of the native language, correct accent, but also to the child's ability to use voice power, intonation, speech breathing, correct pace and formed phonemic hearing [3].

A. Bogush emphasises the fact that the main direction of work on the speech development of preschool children is properly organised work on the education of the sound culture of speech [2].

It should be noted that in preschool age, game is the leading activity of a child, an effective method and one of the forms of education and

upbringing that stimulates children's speech activity. One of the main methods of teaching the sound culture of preschool children's speech is the use of didactic games and exercises.

In the practice of kindergarten work, language games developed by O. Solovyova, E. Radina, O. Yankivska and others are widespread. Thus, O. Solovyova, in order to develop children's speech, proposed her methodology of using didactic games with a doll, which involves games where children fulfil the doll's requests, thus learning to answer questions [1].

Among these games are: 'Say it like me', "Beetles", "Planes", "Help the Stranger", "Tell me the sound". An effective method of developing the sound culture of speech is the use of didactic exercises aimed at developing preschoolers' speech breathing and voice. These include: 'Echo', "Roll a pencil", "Catch a mosquito", "Blow up a balloon", "Blow out a candle" and others. It is advisable to use exercises such as blowing off pieces of paper or petals from the palms of your hands, launching paper boats, etc.

So, to sum up, we note that the sound culture of speech is one of the components of the general language culture and contains a number of important components, including: phonetic correctness of speech, clear articulation of the sounds of the native language, speech breathing, speech rate, phonemic hearing and means of intonation.

It is the preschool age that is most favourable for the formation of the correct pronunciation of all the sounds of the native language, and this work should be completed in kindergarten. Therefore, one of the leading directions of speech development of young preschool children is the timely organised work of educators in preschool education institutions. The leading methods of teaching the sound culture of speech of children of lower kindergarten age are didactic games and exercises, in the process of which all components of the sound culture of children's speech are improved.

REFERENCES

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навч. закладів. — К.: Слово, 2005. 720 с.
2. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах / за ред. А.М. Богуш. 2-ге вид., допов. К. : Слово, 2011. 704 с.
3. Швірник Л. В. Ігрова діяльність, як засіб формування звукової культури мовлення дошкільників. метод. посіб. Херсон. 2016. 48 с.

N. Ponomarova,
Student,
O. Humankova,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

FORMATION OF SKILLS ORIENTED TOWARDS SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN THROUGH RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITIES

In the context of Ukraine's European integration aspirations, the need to implement the concept of sustainable development in the country is becoming more urgent.

The content of the concept of 'sustainable development' was formed in the report 'Our Common Future' by Gro Harlem Brundtland in 1987 at the meeting of the International Commission on Environment and Development of the United Nations Environment Programme. The document defined this concept as 'development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.' [1]

It is undeniable that education, including preschool education, is becoming the most important factor in ensuring sustainable development of society.

It is difficult to overestimate the importance of the preschool educational period for the formation of skills focused on sustainable development in children. After all, preschool age is a period of active personal development, during which basic skills and values are formed that shape a person's future attitude to nature and society.

There is a large number of scientific studies that address the problem of sustainable development, analyse the theory and practice of its modern implementation.

In the field of preschool education, the problem of sustainable development has been considered by many representatives of pedagogical science: N. Havrysh, O. Bezsonova, O. Pometun, L. Prysiazhniuk and others.

Despite the interest of scientists in the problem, the search for effective ways to form skills focused on sustainable development in preschoolers remains relevant.

The purpose of our article is to consider practical approaches to the

formation of the above mentioned skills in senior preschool children.

Traditionally, scientists consider the concept of sustainable development in the unity of three components: environmental, economic and social. [2]

We believe that the environmental component for preschool age is a priority, since in this period the foundations for a careful attitude to nature and resources are laid. At the same time, environmental aspects can be interpreted as elementary knowledge about the efficient use of resources, friendly attitude towards other people, the development of skills of joint work and mutual assistance.

By exploring the world through experiments and observations, preschoolers learn to ask questions, seek answers and draw conclusions. This contributes to their development as active and conscious individuals.

Among the practical approaches to the formation of sustainable development skills through research and development activities are the following:

1. Environmental projects and nature research.

Conducting research on environmental issues is an effective way to develop environmental awareness. For example, children can investigate how plants grow in different conditions, study soil characteristics, humidity, lighting. This approach is supported by the research of John Elkington, who focuses on the role of education in developing environmental responsibility and ecocentric thinking in children. [3]

2. Projects on recycling and waste sorting.

Waste sorting skills can be developed through hands-on activities, such as creating new items from materials that have already been used. This approach is in line with the research of Elinor Ostrom, who points out the importance of combining economic and environmental approaches in education. [4]

3. Game tasks on the topic of rational use of resources.

Game activities such as simulation games, in which children have to allocate limited natural resources, help them to understand the importance of a rational approach. Researcher Maria Montessori noted that the game component significantly increases the perception of environmental information and its effective use in children's education. [5]

4. Social and group projects

Building social skills and cooperation is an important component of sustainable development. Children's joint participation in projects, such as growing plants in a group greenhouse, develops a sense of responsibility, teamwork, and an understanding of the value of collective efforts. [6]

To integrate research and development activities into the educational

process, it is important to ensure:

- a variety of methods and forms of work (a combination of classes, games, experiments and practical exercises provides children with the opportunity to explore the world from different angles);
- active involvement of teachers and parents (working together with children on sustainability projects not only helps to provide support, but also inspires children to further explore the topic).

Developing sustainability-oriented skills in older preschool children is an important step in creating a conscious society that values resources and cares about the future. Through research and development activities, preschoolers not only acquire important knowledge but also develop skills and values that contribute to their harmonious development and the formation of environmental and social awareness.

REFERENCES

1. Our Common Future. World Commission on Environment and Development. Oxford University Press, 1987. – 383p.
2. Дошкільнятам-освіта для сталого розвитку: навч. метод. посіб. для дошкільних навч. закладів/Н.Гавриш,О.Саприкіна,О.Пометун; за заг.ред.О.Пометун. - Д.: «ЛІРА», 2014.-120 с.
3. Green Swans. The Coming Boom In Regenerative Capitalism. John Elkington. Fast Compony Press, New York - 2020. – 326p.
4. Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action. Elinor Ostrom. Cambridge University Press, 1990. – 271p.
5. Maria Montessori. The Absorbent Mind. Holt Paperbacks, 1995. – 320p.
6. Jean Piaget. The Moral Judgement of the Child, Free Press, 1997. – 416p.

M. Ruban

Student,

O. Humankova,

PhD (Education), Associate Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

WAYS OF FORMING SUBJECT-PRACTICAL, TECHNOLOGICAL COMPETENCE IN CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE

According to the provisions of the State Standard of Preschool Education in Ukraine, subject-practical and technological competence is recognised as one of the priority competences for the development of which the preschool education system is aimed.

The need of the hour is to find effective ways to form this competence in the context of teaching children in preschool education institutions.

Many scientists have studied the problem of forming the subject-practical, technological competence in preschool children: N. Holota, O. Dronova, L. Kazulka, T. Korzh, S. Matvienko, L. Sirchenko.

However, the search for effective methods and means of forming this competence remains relevant.

The aim of our article is to outline the ways of forming subject-practical, technological competence in senior preschool children.

In the Basic Component of Preschool Education (new edition 2021), subject-practical, technological competence is defined as the child's ability to implement creative ideas for the transformation of environmental objects using various materials based on awareness of the means and practical actions, with the help of an adult or independently in the process of performing constructive, technical and creative tasks, modelling tasks [1, p. 9].

According to the provisions of this document, the educator during the lessons should create favourable conditions for children to show independence, creativity, free expression of their own creative abilities.

The analysis of the research by scientists in the field of the formation of subject-practical and technological competence [2; 3; 4; 5] leads to the understanding of practical ways of developing this competence in children of senior preschool age.

These ways include:

1. Promoting the formation of the desire of a senior preschool child to reproduce the surrounding objects by means of design, modelling and

others.

2. Creating conditions for children to experience a sense of joy, enthusiasm from the process of performing a certain reproduction of an object or task in independent or collective subject-practical, technological activities.

3. Familiarising children with the materials from which objects are made (plastic, paper, metal, clay, fabric, rubber, etc.), the properties of materials (hard, flexible, soft, etc.), methods of processing materials (sewing, cutting, building, blowing, etc.).

4. Formation of children's skills of self-analysis of objects, use of samples in the process of implementing subject-practical activities.

5. Stimulation of senior preschool children's compliance with safety rules in working with tools.

6. Educating children's emotional and value attitude to human labour, understanding the importance of rational use of materials.

7. Promotion of preschool children's imagination, creativity in the process of implementing constructive activities.

8. Purposeful formation of children's skills to work in a team to achieve the logical completion of the work started.

The conclusion from the above mentioned is that the formation of subject-practical, technological competence in children of senior preschool age is of great importance in the child's life. When forming this competence, the educator should pay attention to the formation of senior preschoolers' ideas about the material world, the desire to create something new during practical, technological activities, create game situations that will motivate the child to study and reproduce environmental objects, involve parents in the process of forming practical and technological competence.

Prospects for further research are to consider the peculiarities of the formation of subject-practical, technological competence in children of senior preschool age by means of design.

REFERENCES

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан. Тернопіль: ТОВ «Мандрівець», 2017. 256 с.

3. Біла І.М. Психологія творчого конструювання в дошкільному віці: авторефер. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. психолог. наук: 19.00.07 / І.М. Біла. Київ, 2012. 39 с.

4. Попович О.М. До питання особливостей конструктивної діяльності дітей дошкільного віку / О.М. Попович // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2014. № 32. С. 156-158.

5. Федорович А.В. Формування навичок художнього конструювання в дітей дошкільного віку [Електронний ресурс] / А.В. Федорович // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2021. Т. 2, Вип. 79. С. 166-170.

*B. Serhiienko,
Student,
O. Zymovets,
Senior Lecturer,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

ORGANISATION OF PRIMARY SCHOOL PUPILS' INDEPENDENT WORK USING ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCES

The development of innovative technologies has led to changes in the educational process. In particular, the driving force was the introduction of the New Ukrainian School reform, which became the basis of primary school education. The formation of students' independence is an important aspect of the reform. One of the effective tools that can help in forming students' skills of independent work is electronic educational resources. Therefore, the relevance of the study is due to the need of organizing the educational process through the use of electronic educational resources, as a result of which the student will develop the ability to work independently.

Analysis of educational research and publications.

The study of students' independent work were of interest to many scholars. In particular, V. K. Buriak drew attention to the development of students' independence in the process of learning. L. P. Kochyna, M. V. Bogdanovych, M.H.Moro, N. B. Istomina substantiated methodological requirements for the organization of students' independent work. S. H. Lytvynova, O.M.Melnyk revealed the peculiarities of using electronic educational resources in primary school.

The purpose of the study is to substantiate the need of using electronic educational resources for developing primary school students' skills of independent work and giving examples of using electronic educational resources in primary school in the process of independent activity.

Presenting main material.

Electronic educational resources are educational, scientific, information and reference materials and tools developed in electronic form and presented on any type of media or placed in computer networks, which are reproduced using electronic digital technical means and are necessary for the effective organization of the educational process in terms of their content and quality teaching and methodological support [1].

Independent activity is an activity that students perform without direct assistance, relying on their own knowledge, thoughts, skills, life experience and beliefs [2]. Independent work is primarily defined as a student's activity, but the organization of such work and indirect teacher guidance play an important role.

The effectiveness of students' independent work in the process of using electronic educational resources depends on many conditions such as forming specific tasks, observing the systematic and consistent use of students' independence, differentiation of tasks, the relationship between classroom and home independent work, as well as the accessibility and feasibility of tasks [3].

An important component of the effective organization of students' independent work is the role of the teacher. They need to organize the process properly, select effective online resources, but at the same time be absent when students are completing tasks on their own.

The ability to plan types of independent work, incorporate various tasks into the learning process using digital educational resources, manage independent work in primary school according to certain rules to encourage students to make new efforts in self-learning and to independently overcome difficulties, is an essential part of the skill set of a modern primary school teacher [4].

While planning students' independent work, it is very important to choose such electronic educational resources that are interesting, motivating and user-friendly for primary school students. In our previous publications, we focused on the electronic educational resources that can be used in the process of teaching English.

It was emphasized that teachers can use both resources from the Internet and create their own electronic educational resources using various digital tools such as Hot Potatoes, easyQuizzy, Kahoot!, EasyTestMaker, Padlet, Storybird, Voki, Wordwall, Learning Apps, Google applications, etc. [5].

Figures 1-3 illustrate the example of exercises for teaching English created by us for primary school students using the tool Learning Apps [6], Kahoot! [7] and Google Forms.

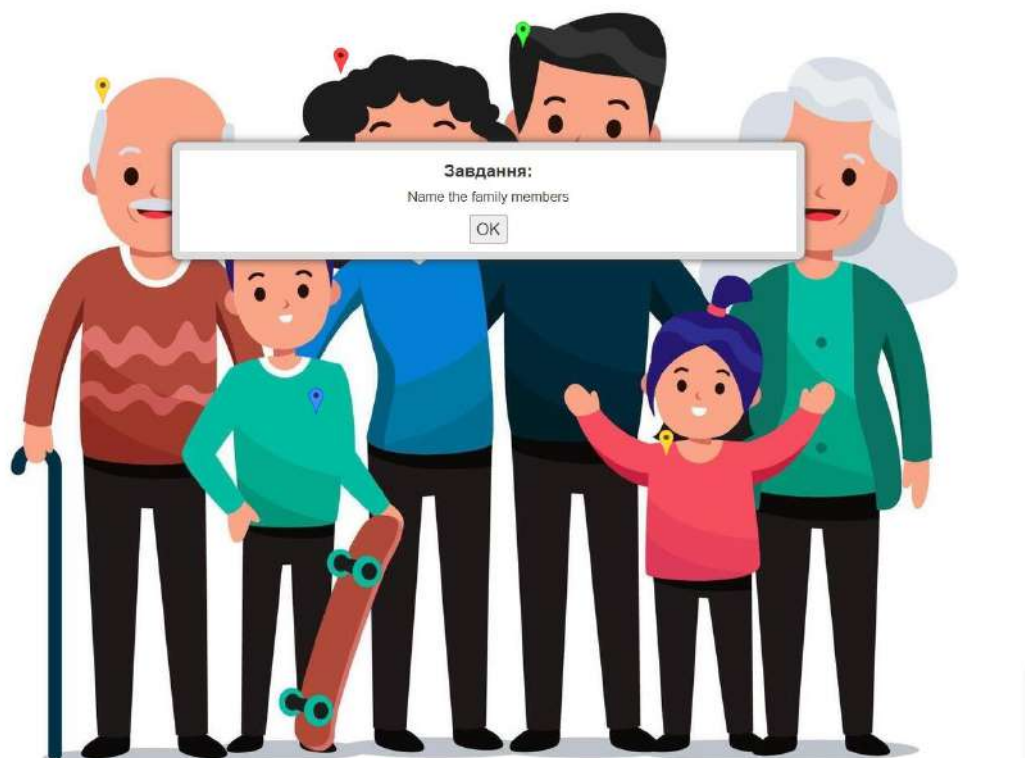

Figure 1. The task created with the help of online resource Learning Apps.

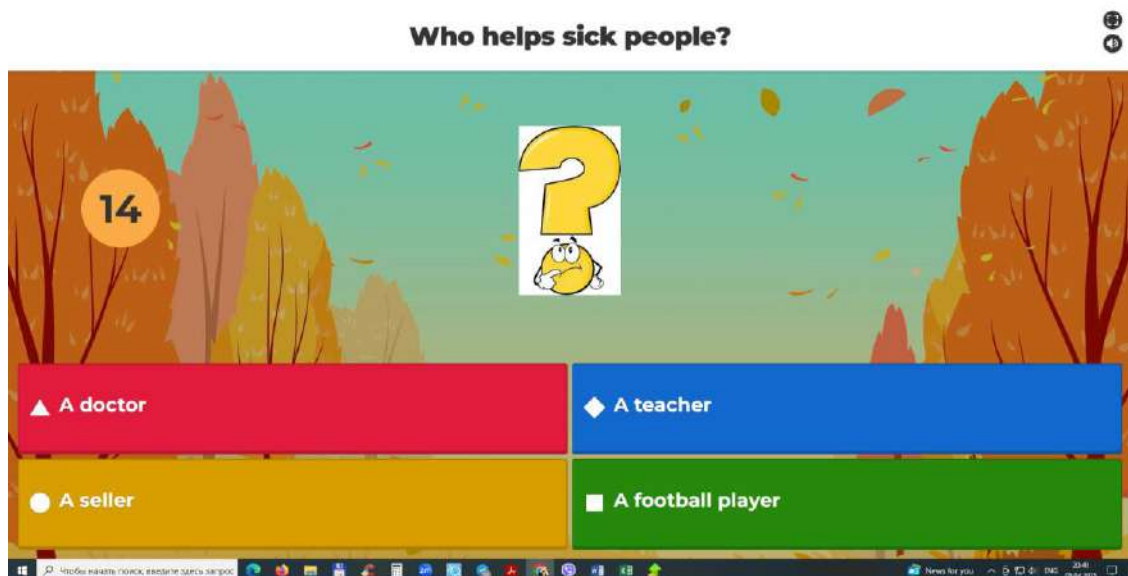

Figure 2. The task created with the help of online resource Kahoot!

TEST "Birthdays"

The test is based on the text.

A birthday is a special day for my family. We usually have birthday parties. My mum has her birthday in February. She will be 30. My father's birthday is in March. He will be 35. My granny Liz will be 70 in May. My grandad Paul has his birthday in August. He will be 80. My granny Emily will be 50 in June. My grandad Sam will celebrate his birthday in July. He will be 60. And my birthday is next week. I will have a lot of presents. My mum will cook a birthday cake. My dad will make a special dinner. It will be a great party!

This test has different variants. Be careful! And good luck!

zmyolena@gmail.com Змінені: об'єктовий запис

Сільно не використовується

Зрочка (*) укажи, що записавши об'єктовий

Write your name, surname and form *

Ваша відповідь:

1. What does the family usually do on their birthday? *

☐ a party
☐ a trip
☐ watch TV

2. Who is this? *

☐ Granny
☐ Grandad
☐ Uncle
☐ Father

3. Match grandparents with their years *

	fifty	eighty	sixty	seventy
Granny Liz	☐	☐	☐	☐
Grandad Sam	☐	☐	☐	☐
Granny Emily	☐	☐	☐	☐
Grandad Paul	☐	☐	☐	☐

Figure 3. The task created with the help of online resource Google Forms.

The students can use such electronic exercises for their independent activity both at home and in the classroom. The instructions are clear enough for doing them without any help. While performing electronic tasks at home, a student can do it with his own pace, read it several times, search some prompts in the Internet if necessary. Such tasks increase motivation for studying and cause the feeling of success.

Conclusions. Developing students' independence is the goal of both teachers and students. Therefore, teachers should create conditions, including the use of electronic educational resources for encouraging independent work that allow students to realize the main goal – the development of their individuality and creativity. It is best to organize independent work in such a way that each student can realize his or her full potential. This can be achieved through the use of electronic exercises, tasks, projects, and e-learning methods, which are much more effective and meaningful than traditional methods of teaching.

REFERENCES

1. Положення про електронні освітні ресурси. Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства освіти і науки

України від 1 вересня 2016 року № 1061, від 22 грудня 2017 року № 1662, від 29 травня 2019 року № 749 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text>

2. Буряк В. Самостійна робота як вид навчальної діяльності школяра. Рідна школа. 2001. № 9. С. 49 – 51.

3. Лалак Н., Кость, Ю. Організація самостійної роботи учнів початкової школи у контексті сьогодення, 2016.

4. Ларіонова Н. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи: науково-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.

5. Мельничук А. В., Зимовець О. А. Розробка електронних освітніх ресурсів для навчання іноземної мови у початкових класах / А. Мельничук, О. Зимовець // The Challenges and Prospects for Foreign Language Education in the Twenty-First Century. All-Ukrainian student scientific and practical Internet-conference (April 12 – 16, 2021) – Zhytomyr: IFZSU, 2021. – С. 118-121. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/32519>

6. Learning Apps [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://learningapps.org/>

7. Kahoot! [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://kahoot.com/schools-u/>

*A. Yatsyk,
Student,
O. Voznyuk,
Doctor of Sciences (Education), Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

FORMATION OF COGNITIVE INTEREST IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH MOBILE TECHNOLOGIES

The formation of cognitive interest in primary school students is one of the most important tasks of an educational institution, as it is at this age that the foundations of curiosity, the desire to explore the world, and the motivation for self-development are laid. In today's world, the younger generation is surrounded by various gadgets and the Internet. Therefore, the use of mobile technologies in primary school lessons is not only relevant but also necessary for engaging students' attention and fostering their motivation to learn.

The purpose of this study is to determine the specific impact of mobile technologies on the development of cognitive interest in primary school students.

In the modern world, mobile technologies are not only technical learning tools but also an integral part of the environment, enabling learning at any time and in any place. Moreover, they allow for the creation of individualized educational pathways, enabling students to not only consume resources but also actively contribute to their development. By using such tools, the teacher is not merely a knowledge provider but also a guide in the digital world [2, p. 15].

O. Dyudina emphasizes that learning through mobile technologies is a unique approach that makes lessons engaging and captivating. The appeal of the "virtual world" enhances the emotional involvement of students, thereby facilitating memorization, consolidation, and reinforcement of acquired knowledge. This aspect also contributes to the activation of all mental processes and cognitive functions in children [3, p. 13].

Given the importance of cognitive interest, it is crucial to use applications that personally engage students, have an attractive and user-friendly design, and include creative and problem-solving tasks. Mobile technologies should enable children to engage in fundamentally new and exciting activities that stimulate their motivation to learn. Therefore, it is essential to utilize not only ready-made resources but also to encourage the creation of custom ones [5].

V. Bilous believes that the functional structure of a mobile application should include features that neutralize the causes of declining motivation and promote the development of intrinsic learning motives. These features include inviting friends to join the app and interact within a network, providing feedback to the app's creators, and ensuring a user-friendly interface that incorporates various multimedia elements such as short audio and video materials [1, p. 303].

Additionally, mobile applications should be designed based on didactic principles such as activity, accessibility, awareness, and visualization. These principles are best realized when the application stimulates interest and engagement in the learning process [1, p. 304].

For effective cognitive interest development, a teacher should not only impart knowledge but also teach students how to apply it in practice and seek answers to new questions. Only under these conditions can sustained interest and progression to higher levels of cognitive activity be ensured [4, p. 972].

By incorporating mobile technologies, students can apply their knowledge to solve real-world problems, analyze challenging situations, and draw their own conclusions. This, in turn, increases their level of cognitive activity and fosters cognitive interest [4, p. 973].

The role of mobile technologies in modern education is undeniable. They create innovative learning environments that make education more engaging and accessible for students. However, their success depends not only on technical capabilities but also on the teacher, who guides the learning process. It is the teacher's responsibility to create conditions for the effective use of mobile devices, directing their potential toward developing students' critical thinking, creativity, and other essential skills.

REFERENCES

1. Білоус В. Мобільні додатки для навчання математики як засіб підвищення мотивації учнів початкової школи. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2017. Вип. 3. С. 303-309.
2. Головань Г. Пізнавальний інтерес як чинник підвищення ефективності процесу навчання. *Рідна школа*. 2004. № 6. С. 15-17.
3. Дюдіна О. Пізнавальна діяльність молодших школярів. *Початкова школа*. 2006. № 6. С. 11-16.
4. Пастушенко В. Психологія розвитку пізнавального інтересу пцпеів мобільними засобами в умовах сучасних викликів. *Національна наука і освіта в умовах війни РФ проти України та сучасних цивілізаційних викликів*. 2024. С. 971-978.

5. Петровська О. Формування пізнавального інтересу учнів початкової школи на уроках англійської мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій. URL: http://eprints.zu.edu.ua/33918/1/Петровська_Зимовець_тези.pdf (Дата звернення: 13.11.2024)

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

О. Барановський,

курсант,

Ю. Супрунчук,

доцент,

Житомирський військовий інституту імені С. П. Корольова

СИНХРОННИЙ ТА АСИНХРОННИЙ РЕЖИМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ПЛАТФОРМІ “MOODLE” ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасні технології відкривають нові можливості для освіти, особливо в умовах, коли курсанти навчаються віддалено від місця своєї дислокації. Одним із найефективніших форматів вивчення англійської мови є дистанційне навчання, яке включає синхронний та асинхронний режими навчання на платформі Moodle.

Синхронний режим передбачає взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відео конференції [1]. Інакше кажучи, це проведення занять з англійської мови в режимі реального часу в обраному цифровому середовищі, зокрема відеоконференція BigBlueButton на платформі дистанційного навчання Moodle [2]. Рівночасно присутні викладач та курсанти, спілкуючись приблизно так, як це відбувається на звичайному уроці.

Асинхронний режим означає взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання, за якої учасники взаємодіють між собою із затримкою в часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи, електронну пошту, форуми, соціальні мережі тощо [1]. Можна сказати, що це режим більш самостійного навчання, яке, водночас, підтримується викладачем з використанням відповідних цифрових інструментів, а саме конструктору для створення інтерактивних вправ H5P на платформі дистанційного навчання Moodle [3]. На основі власного досвіду вивчення англійської мови у військовому інституті можна визначити як позитивні, так і негативні аспекти цього підходу.

Перш за все, варто зазначити, що платформа Moodle є дуже корисним інструментом для самостійного навчання та саморозвитку. Вона дозволяє курсантам виконувати вправи з різних дисциплін, переглядати лекційні матеріали, проходити тестування та вдосконалювати свої знання в будь-який час, без необхідності присутності викладача [4]. В наш час, є нормою – працювати та самовдосконалюватись онлайн, насамперед, проблемою сьогодення є складність проведення занять з англійської мови у зв'язку з розосередженням. Це особливо важливо для тих, хто у певний період часу був відсутній на заняттях через певні обставини (хвороба, відрядження, наряд), що проводились у синхронному режимі. Таким чином, асинхронний режим забезпечує гнучкість у навчанні, дозволяючи курсантам самостійно організовувати свій навчальний процес в умовах дедлайну та розподіляти час відповідно до власних можливостей.

Ще одним вагомим плюсом Moodle є доступність навчальних матеріалів. Викладачі можуть завантажувати лекції, презентації, відеозаписи та інші матеріали, до яких курсанти мають доступ у будь-який момент. Це значно полегшує процес вивчення англійської мови, оскільки всі необхідні ресурси знаходяться в одному місці, і курсантам не потрібно витрачати час на пошук додаткової інформації. Крім того, Moodle дозволяє здійснювати контроль знань у вигляді тестів та завдань, що допомагає краще засвоювати матеріал.

Однак, незважаючи на численні переваги, дистанційне навчання має і певні недоліки. Один із головних мінусів – відсутність безпосередньої взаємодії з викладачем. Хоча Moodle забезпечує можливість самостійного навчання, іноді виникають питання, які потрібно розібрати негайно. Під час занять з англійської мови у синхронному режимі курсант має змогу одразу поставити запитання викладачеві та отримати пояснення, чого не можна сказати про асинхронний режим. У випадках, коли матеріал складний або потребує додаткових пояснень, це може суттєво уповільнювати процес навчання.

Ще однією проблемою є те, що не всі курсанти мають достатню самодисципліну для ефективного самостійного вивчення англійської мови. У синхронному режимі навчання викладач може контролювати рівень засвоєння матеріалу, ставити додаткові запитання та допомагати курсантам у розв'язанні проблемних моментів. У асинхронному режимі курсант самостійно відповідає за власний прогрес, що може стати викликом для тих, хто звик до більш структурованого та керованого навчального процесу.

Також з власного досвіду, важливим аспектом є технічні проблеми, які можуть виникати при використанні платформи. Нестабільний доступ до інтернету, технічні збої або проблеми з авторизацією можуть заважати ефективному навчанню. У випадку синхронних занять ці проблеми також можуть виникати, однак викладач може повторити матеріал або пояснити незрозумілі моменти, чого неможливо зробити у випадку асинхронних занять.

Загалом, дистанційні заняття з англійської мови мають як свої переваги, так і недоліки. З одного боку, Moodle забезпечує гнучкість, доступність матеріалів та можливість самостійного навчання у зручний час. З іншого боку, відсутність безпосереднього контакту з викладачем та необхідність самодисципліни можуть ускладнювати навчальний процес. Оптимальним рішенням є поєднання синхронного та асинхронного режимів дистанційного навчання на платформі Moodle, що дозволяє отримати максимум користі від обох форматів. Такий підхід забезпечує ефективне навчання, дозволяючи курсантам не лише отримувати теоретичні знання, а й закріплювати їх на практиці, що особливо важливо в умовах військової освіти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Синхронне й асинхронне дистанційне навчання. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/78950/> (Дата звернення: 21.03.2025)
2. BigBlueButton. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bigbluebutton.org/>
3. H5P. Create, share and reuse interactive HTML5 content in your browser. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://h5p.org/>
4. Moodle Docs. (n.d.). Getting started with Moodle. Режим доступу: <https://moodle.org/> (Дата звернення: 18.03.2025)

П. Варшавський,

курсант,

О. Супрунчук,

доцент,

Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова

ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ПЛАТФОРМ НАВЧАННЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Повномасштабна агресія росії проти України кинула виклик системі навчання та підготовки офіцерського складу. На початку вторгнення освітній процес було призупинено. Через декілька тижнів, система почала підлаштовуватись під сучасні реалії – освітній процес був відновлений. Для студентів та учнів цивільних закладів освіти навчання було розпочато дистанційно. Проте, підготовка кадрів у військовій справі здебільшого вимагає саме очних занять та практичного відпрацювання здобутих навичок на практиці. Зокрема це стосується курсантів вищих військових навчальних закладів, що здобувають вищу освіту та офіцерський чин.

Перешкодою для навчання курсантів на попередніх місцях стала загроза для скупчення великої кількості людей в одному місці, а також зруйновані корпуси навчальних закладів. Причина – застосування по території України різних далекобійних засобів ураження: ракет та ударних БПЛА. Особливу небезпеку становлять балістика, що вражає ціль за лічені хвилини, а також ударні БПЛА дальньої дії, через їх дешевизну, що дозволяє масово їх застосовувати. Щоб вирішити цю проблему було прийнято рішення розосередити особовий склад по різних місцях дислокації.

Найважче організувати освітній процес на локаціях, які розташовані далеко від навчального закладу. По-перше, потрібно облаштовувати робочі місця усім необхідним обладнанням та матеріально-технічною базою. По-друге, не у всіх викладачів є змога приїжджати до курсантів на дальні локації та проводити заняття. Виходом з цієї ситуації стало навчання певних дисциплін дистанційно, зокрема іноземної мови. Це рішення має ряд переваг та недоліків. Метою роботи є дослідження переваг та недоліків використання дистанційних платформ навчання для вивчення іноземних мов у вищих військових навчальних закладах.

Дистанційна платформа навчання – визначається як

спеціалізований інструмент, який дозволяє педагогам організовувати навчальні матеріали, оцінювати учнів, проводити дистанційні уроки, а також надавати доступ до методичних матеріалів [1]. Такі платформи зазвичай мають функціонал для створення та збереження планів уроків, розробки інтерактивних завдань, онлайн-курси з навчальними роликами, аудіолекціями, текстовими файлами, тренажерами та тестами, а також мають у своєму інструментарії форми здавання завдань, дискусійні форуми, журнал оцінювання, обмін повідомленнями, календар подій, новини та анонси, Вікі-ресурси тощо [2].

Перевагою організації навчального процесу онлайн є безпека, оскільки курсанти можуть проходити навчання на віддаленні. Таким чином не буде перебування великої кількості осіб в одному місці. Для противника мала кількість особового складу в тилу має менший пріоритет, аніж велике скупчення, особливо поблизу лінії бойового зіткнення, чи у прифронтових районах. Розосередження по різних місцях дислокації призводить до підвищення безпеки як курсантів, так і викладачів. Саме збереження життя та здоров'я є тим рушійним фактором, що заставив підлаштовуватись під умови війни та шукати нові підходи для проведення занять.

Використання дистанційних платформ навчання має перевагу у зручності виконання завдань та більш сучасному підходу до методів навчання. Дійсно, зараз широко використовуються сучасні технології, вони надають багато можливостей, зокрема і в освітній сфері. Під час очного навчання курсанти виконують вправи у зошитах, що супроводжується виконанням однотипних вправ, великою кількістю рукописного тексту, складнощами у перевірці та виправленні помилок. Натомість виконання завдань на дистанційних платформах забезпечує зручність у виконанні завдань та зменшує кількість рукописного тексту. Також використання сучасних технологій дозволяє використовувати більш різноманітні вправи, надати більше візуальної інформації, аудіо та відео.

Сильною стороною дистанційних платформ навчання є можливість повертатись до матеріалу у потрібний момент. У зв'язку з труднощами, що пов'язані з несенням внутрішньої служби, відрядженнями, не завжди є можливість перебувати на занятті. Під час очних занять це призводить до відставання від програми, що може негативно вплинути на рівень знань. Натомість дистанційні платформи надають можливість відпрацювати пропущений матеріал у вільний час, що дозволяє уникнути прогалин у навчанні. Також надають зручний доступ до навчальних матеріалів. Усі необхідні

ресурси зібрані в одному місці, що дозволяє курсанту в будь-який момент переглянути потрібну тему, звернутися до словника для уточнення незнайомих слів та повторити пройдений матеріал.

Основним недоліком дистанційного навчання є складність опанування великого обсягу матеріалу без безпосереднього пояснення викладача. Замість інтерактивних занять та відеоуроків, курсанти переважно виконують велику кількість вправ, що спрямовані на оцінювання й звітність. Такий підхід зменшує можливості для глибокого розуміння теми, оскільки значна частина часу витрачається на механічне виконання завдань, а не на пояснення складних аспектів навчального матеріалу.

Якщо у курсантів виникають питання чи незрозумілі моменти в навчальному матеріалі – необхідно виражати це у текстовій формі викладачу та чекати від нього відповіді, що займає багато часу. На відміну від очних занять, де запитання можна поставити одразу й отримати миттєве пояснення, у дистанційному форматі комунікація відбувається із затримкою. Ця затримка часто приводить до непорозуміння та сповільнює процес засвоєння знань.

Найбільш дратівливим є недолік системи оцінювання. Багато онлайн-систем автоматично перевіряють завдання, шляхом точного співпадиння відповіді. Часто виникають ситуації, коли відповідь за змістом є правильною, але система її не зараховує через незначні розбіжності у формулюванні.

Впродовж трьох років учасники освітнього процесу стикаються з новими викликами, що спричиняють трансформацію та необхідність адаптуватися до нових умов. Для забезпечення рівного доступу до навчання освітній процес у вищих військових навчальних закладах перейшов з очного формату до змішаного або дистанційного, що змусило викладачів та курсантів опановувати різні цифрові інструменти. Завдяки дистанційним платформам викладачі можуть проводити заняття незалежно від локації та підтримувати тісний зв'язок з курсантами у реальному часі. До того ж, такі платформи надають можливість зберігати результати оцінювання та відстежувати прогрес кожного курсанта.

В цілому, навчання іноземним мовам у вищих військових навчальних закладах з використанням дистанційних платформ – ефективне рішення в умовах воєнного стану. Головною перевагою є збереження життя та здоров'я під час проведення занять та можливості втілення сучасних технологій в освітній процес. Головним недоліком є складність вивчення великого об'єму матеріалу, адже це потребує безпосереднього пояснення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Платформи для дистанційного навчання: як обрати найкращу. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/technol/93225/> (Дата звернення: 18.03.2025).

2. Аналіз дистанційних платформ для навчання і саморозвитку здобувачів вищої освіти в контексті воєнних реалій. Корильчук Н., Первак М., Чернова Т. – Академічні Візії, Випуск 15/2023. Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7561777> (Дата звернення: 18.03.2025).

*Є. Громко,
студентка,
Л. Панчук,
старший викладач,
Т. Громко,
доктор філологічних наук, професор,
Національний університет «Одеська політехніка»*

НОН-ФІКШН У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ТВОРИ СЕБАСТІАНА УНГЕРА ЯК МОТИВАЦІЙНИЙ РЕСУРС У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Сучасна методика викладання іноземних мов дедалі частіше звертається до автентичного матеріалу як до дієвого інструменту формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. У процесі вивчення курсу «Методика викладання іноземних мов» у Національному університеті «Одеська політехніка» особливу увагу викладачі приділяють актуальним підходам до навчання, які передбачають використання автентичного навчального матеріалу як одного з ефективних засобів формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. Зокрема, на заняттях з німецької мови впроваджуються дидактичні стратегії, що передбачають роботу з текстами сучасних німецькомовних авторів, які відображають реальні мовні та культурні явища країни, мова якої вивчається.

Автентичні тексти, що використовуються у навчальному процесі, справляють багатокомпонентний вплив на розвиток мовленнєвих навичок: вони активізують пізнавальну діяльність здобувачів, сприяють розширенню лексичного запасу, формуванню граматичної чутливості, розвитку навичок інтерпретації тексту та критичного аналізу. Окрім цього, такий матеріал сприяє розвитку міжкультурної компетентності, що є важливою складовою професійної підготовки майбутнього фахівця-філолога.

У рамках навчальних занять викладачі кафедри широко застосовують тексти нон-фікшн жанру, зокрема уривки з праць сучасного німецькомовного письменника Себастьяна Унгера, які вирізняються соціальною насиченістю та аналітичною глибиною. Такі матеріали дозволяють організовувати змістовну мовленнєву діяльність здобувачів, стимулюючи їх до дискусії, рефлексії та

аргументованого висловлення власної думки.

Одним із провідних напрямів, який активно обговорюється в межах навчального курсу «Методика викладання іноземних мов» у Національному університеті «Одеська політехніка», є використання автентичних текстів нон-фікшн як дидактичного інструменту у формуванні комунікативної компетентності здобувачів. Здобуті під час навчання теоретичні знання та практичні приклади, запропоновані викладачами, дають змогу глибше усвідомити потенціал цього жанру у процесі мовної освіти.

Нон-фікшн як тип автентичного тексту поєднує документальність, публіцистичну насиченість і літературну стилістику, що надає йому особливої педагогічної цінності. Цей жанр вирізняється високим ступенем змістовності, актуальністю соціальних і культурних проблем, які порушуються в текстах, а також емоційною виразністю викладу. Такі тексти спонукають здобувачів до глибшого занурення в мовний і культурний контекст, активізують обговорення, формують навички аргументованого висловлювання, що є важливою складовою продуктивного мовлення.

Зокрема, у викладанні німецької мови викладачі кафедри іноземних мов звертаються до текстів сучасних авторів, зокрема Себастьяна Унгера — журналіста, публіциста, письменника, який у своїх творах висвітлює суспільно значущі теми, зокрема феномен війни, досвід спільноти, психологію виживання та взаємодії в екстремальних ситуаціях. Під час вивчення німецької мови фрагменти з його творів використовуються як дидактичний матеріал, що сприяє активізації комунікативної діяльності, формуванню емоційного інтелекту та мотивації до мовного самовираження. Завдяки доступності стилю та глибокому соціальному змісту ці тексти становлять потужний ресурс для поєднання мовного та світоглядного розвитку здобувачів.

Письменницький стиль Себастьяна Унгера вирізняється глибоким зануренням у тему, балансом між документальністю й художністю, а також соціальною та емоційною ангажованістю. Його твори охоплюють важливі аспекти сучасного світу: природу війни як психологічного та соціального явища, відчуття спільноти як основи людської стійкості, а також виклики, що постають перед особистістю у граничних умовах. Такий тематичний спектр створює потужний потенціал для навчальної інтеграції: здобувачі можуть не лише засвоювати мовні конструкції, а й рефлексувати над екзистенційними питаннями сучасного буття.

Використання перекладів творів Унгера німецькою мовою

дозволяє поєднати автентичність з культурною адаптованістю. Тексти зберігають стильову цілісність та змістову глибину, що робить їх доступними для навчальних цілей на рівнях B2–C1. Зокрема, особливо придатними для аудиторної роботи є такі видання: „Krieg“ [2] (Rowohlt Verlag) — книга про фронтовий досвід, структуру військового життя, психологічну напругу та братерство серед солдатів; „Tribe – Warum wir kämpfen“ [1] (Ullstein Verlag) — есе про соціальну природу згуртованості, роль спільноти в кризових ситуаціях, втрату відчуття приналежності у сучасному суспільстві; „Der stumme Frühling“ — есе, адаптоване у деяких збірниках нон-фікшн журналістики, що також може бути використане як тематично наближений дидактичний текст.

Тексти Унгера приваблюють здобувачів саме своєю неординарністю, щирістю та суспільною актуальністю. Їх застосування дозволяє створити дидактично наповнений простір, де мовленнєве навчання поєднується з особистісним зростанням, соціальною чутливістю та культурною рефлексією. Наприклад, у творі „Tribe – Warum wir kämpfen“ [1] автор порушує глибоко соціальні й водночас екзистенційні питання: „Menschen brauchen das Gefühl, gebraucht zu werden. Ohne dieses Gefühl fühlen wir uns entwurzelt.“ Цей уривок можна використати як відправну точку для обговорення теми «потреба в приналежності» та формулювання власних міркувань здобувачів про цінності громади та індивідуальної відповідальності.

Ще один приклад – розділ із книги „Krieg“ [2], де Унгер описує психологічний стан солдата під час бойових дій: „Der Krieg ist kein Abenteuer. Der Krieg ist Chaos, Angst, und eine rohe Form von Intimität.“ Цей фрагмент надає змогу працювати з емоційно насиченою лексикою (chaos, Angst, Intimität), аналізувати стилістичні засоби, а також обговорити контраст між романтизованим уявленням про війну та її реальністю.

Крім того, такі тексти стимулюють здобувачів до формулювання складних синтаксичних структур у письмі. Наприклад, після прочитання фрагменту: „*In der Gemeinschaft, in der jeder Einzelne zählt, entsteht eine Stärke, die der modernen Gesellschaft zunehmend fehlt*“, можна запропонувати завдання з побудови власного міркування на основі конструкції „**in der... entsteht...**“, а також вправу на трансформацію підрядних означальних речень.

Здобувачі можуть також виконати аналітичну вправу: знайти в тексті метафори або риторичні прийоми та пояснити, як саме ці мовні засоби впливають на емоційне сприйняття змісту. Наприклад, у „Tribe“ зустрічається вираз: „*Zugehörigkeit ist ein unsichtbares Band,*

das Menschen stärker macht als jede Waffe.“ — цей образний вислів можна проаналізувати як приклад метафоризації соціального досвіду, що викликає глибокий емоційний відгук у читача.

Отже, завдяки тематичній багатшаровості, стилістичному розмаїттю та соціальній релевантності твори Унгера не лише збагачують мовний досвід здобувачів, а й перетворюються на інструмент глибшого пізнання людської природи, що робить процес вивчення мови змістовно наповненим та емоційно значущим.

Мотиваційний ефект, який справляють на здобувачів тексти Унгера, ґрунтується на трьох основних чинниках: змістовній актуальності, емоційній глибині та можливості застосовувати знання у практичних мовленнєвих ситуаціях. Читання та аналіз таких текстів стимулює здобувачів до висловлення власної позиції, обґрунтування суджень, участі в обговореннях, що є важливими складовими комунікативної компетентності. Особливо дієвими виявляються методи інтерактивної роботи з текстом: рольові ігри (наприклад, інтерв'ю з героєм або автором), дебати на основі проблемної тематики, побудова власних виступів за прикладом журналістських есе.

Таким чином, поєднання нон-фікшн-літератури, зокрема творів Себастьяна Унгера, з методами інтерактивного навчання забезпечує не лише лексико-граматичне збагачення, але й виховує соціально відповідального, критично мислячого мовця, що здатен здійснювати продуктивну комунікацію в іншомовному середовищі.

Інтеграція автентичних текстів у навчальний процес передбачає розроблення комплексу завдань, спрямованих на розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності — читання, говоріння, письма та аудіювання. Нижче подано приклади навчальних завдань до фрагментів з німецькомовного видання „Tribe – Warum wir kämpfen“ [1] Себастьяна Унгера, які дозволяють реалізувати комунікативно-діяльнісний підхід та активізувати критичне мислення здобувачів вищої освіти.

Завдання 1. Пояснення поняття та дискусія:

„Erklären Sie den Begriff ‚Stammesdenken‘ und diskutieren Sie, ob dieser Aspekt in der modernen Gesellschaft noch aktuell ist.“

Завдання передбачає як лексико-семантичний аналіз ключового терміна, так і організацію дискусії. Здобувачі мають аргументовано висловити власну думку щодо того, чи залишаються механізми племінного мислення (Stammesdenken) притаманними людині у цифрову епоху глобалізації.

Завдання 2. Створення аргументаційної схеми:

„Erstellen Sie ein Argumentationsdiagramm zum Thema: Gemeinschaftsgefühl in der Extremsituation.“

Робота з діаграмою або «думковою картою» (Mind Map) дає змогу візуалізувати зміст прочитаного, систематизувати аргументи на підтримку тез Унгера про зміцнення почуття спільності в екстремальних умовах. Завдання розвиває навички логічного мислення, структурування мовлення та аналізу соціальних ситуацій.

Завдання 3. Рольова гра:

„Rollenspiel: Eine Diskussion zwischen einem Soldaten und einem Journalisten über den Wert von Zugehörigkeit.“

Учасники моделюють комунікативну ситуацію, що базується на ключових мотивах книги Унгера. Здобувачі розподіляють ролі, підбирають мовні засоби відповідно до соціального статусу персонажів, готують аргументи та втілюють діалог у формі дебатов або інтерв'ю. Це завдання особливо ефективне для формування спонтанного мовлення, стилістичної гнучкості та соціокультурної рефлексії.

Названі приклади завдань не лише стимулюють мовну активність, а й сприяють глибшому осмисленню цінностей спільноти, емпатії, психологічної витривалості — тем, які мають виховну та етичну вагу.

Підсумовуючи викладене, слід наголосити, що автентичний зміст у навчальному процесі є потужним інструментом формування комунікативної, соціокультурної та когнітивної компетентностей здобувачів вищої освіти. Залучення до навчання таких текстів, як твори Себастьяна Унгера, не лише збагачує мовну практику, але й наповнює її глибоким сенсовим змістом, актуальним у контексті сучасного світу.

Нон-фікшн література, що відображає реальні виклики, емоційні та соціальні трансформації, виявляється дієвим дидактичним ресурсом, здатним мотивувати, активізувати мислення та сприяти особистісному становленню здобувачів. У поєднанні з інтерактивними методами навчання вона створює ефективне освітнє середовище, що поєднує мовне навчання з гуманітарним і ціннісним розвитком.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Unger S. Tribe – Warum wir kämpfen: Vom Ursprung der Gemeinschaft. – Berlin: Ullstein Buchverlage, 2017. – 240 с.
2. Unger S. Krieg. – Hamburg: Rowohlt Verlag, 2012. – 256 с.
3. Bredella L. Literarisches Lernen im Fremdsprachenunterricht. –

Tübingen: Narr Verlag, 2002. – 320 c.

4. Thaler E. Teaching English Literature. – Paderborn: Schöningh UTB, 2016. – 238 c.

5. Glaboniat M., et al. Profile Deutsch – Lernzielbestimmungen. – München: Langenscheidt, 2003. – 190 c.

6. Zydatiſ W. Sprachdidaktik Deutsch als Fremdsprache. – Tübingen: Francke Verlag, 2007. – 284 c.

*Ya. Kyryliuk,
Student,
O. Zymovets,
Senior Lecturer,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

E-PORTFOLIO AS A TOOL FOR DEVELOPING AND ASSESSING FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS' DIGITAL SKILLS

Digital competence is one the basic competences of a person in the Information Society. That is why it is very important for modern teachers to possess digital skills, which are a part of their digital competence. The formation of future foreign language teachers' digital skills is carried out at institutions of higher education in the process of their professional training during studying such disciplines as "Methodology of Teaching English", "New Information Technologies", "Innovative Technologies of Teaching English", etc. While studying these disciplines the students acquire theoretical knowledge and form practical skills of integrating ICT into the process of teaching foreign languages at school.

The students learn not only how to use ready-made electronic educational resources available in the Internet but also how to design their own didactic materials for teaching English using various digital tools and software. One of the effective methods of systematizing these materials is designing an electronic portfolio (E-Portfolio) with a collection of tasks for pupils in a digital form. At the same time, an e-portfolio is a tool for assessing students' digital skills as it represents the result of the students' creative work.

The purpose of the article is to determine the notion of "E-Portfolio", to show its role in developing and assessing future teachers' digital skills, to reveal the structure of a future foreign language teacher's digital skills, and to present the sample of a student's E-portfolio with didactic materials for teaching English to primary school pupils.

In a broad sense, *a portfolio* is a collection of documents, drawing, etc. that represent a person's work [1].

A portfolio of a teacher can be defined as a collection of materials that represents the system of activities and achievements of an educator in addressing current tasks related to teaching, upbringing, and the development of students. A portfolio is a kind of "achievement dossier", a "specialist's folder", a self-presentation of a creative individual, the

purpose of which is to display the professional in practice [2, p. 19].

A portfolio can exist both in paper form and in electronic format. *An electronic portfolio (E-portfolio)* is a web-based information management system that uses electronic media and services. An electronic portfolio can be stored locally (accessible only to a specific group of people) or globally (accessible to the entire world – to internet users). A globally accessible portfolio is also known as a web portfolio.

A portfolio is also a tool for authentic assessment of professional activity. It is an individual, personally selected collection of materials that, on the one hand, demonstrates the results of work, and on the other hand, contains information that characterizes the methods of analyzing and planning one's own activities [3].

A foreign language teacher should possess a set of *digital skills* connected with the use of Information and Communication Technologies (ICT) in his/her professional activity. These skills include:

1) *cognitive skills* (the ability to analyze the didactic potential of ICT for teaching foreign languages; the ability to evaluate didactic electronic materials for teaching students; the ability to analyze lessons and educational activities in foreign languages using digital tools; the ability to conduct research using ICT);

2) *project skills* (the ability to set strategic objectives for the use of ICT in the educational process and to plan educational activities using digital tools);

3) *constructive skills* (the ability to plan pedagogical activities in foreign languages, to select information and develop educational materials for teaching foreign languages to pupils using ICT);

4) *organizational skills* (the ability to organize educational information for teaching foreign languages, one's own activity and pupils' activities using digital tools during the lessons and extracurricular time);

5) *communicative skills* (the ability to communicate with pupils and their parents during foreign language lessons and extracurricular activities using digital tools; the ability to communicate with colleagues for educational and methodological purposes by means of ICT, etc.) [4, p. 193-194].

One of the disciplines that contributes to the development of the skills mentioned above is "Theory and Practice of Teaching a Foreign Language by Means of Information and Communication Technologies", which is included into the curriculum for training students of the Educational and Scientific Institute of Pedagogy of Zhytomyr Ivan Franko State University.

This integrated course is aimed at preparing future teachers of English in primary school to their professional activity in the Information Society. While studying the course, the students work with the educational software, conduct lessons using ICT and create E-portfolios with the materials that they design themselves.

The instructor carries out assessment during each practical session through the evaluation of completed assignments, microteaching, analyzing students' fragments of the lesson with the use of digital educational tools.

An E-portfolio designed by the students should contain the following materials:

- ✚ 3 didactic materials created in the program Microsoft Word (they should contain tables, SmartArt graphic elements, images, shapes and forms);
- ✚ 3 didactic materials created in the program Microsoft Excel (an electronic test, a timeline, and a chart);
- ✚ 2 educational multimedia presentations created in the program PowerPoint (an interactive task with hyperlinks and an animated cartoon);
- ✚ 3 didactic materials of various types created using the program "Hot Potatoes";
- ✚ 3–4 didactic materials created using the online resource "Tools for Educators" (a word search, a crossword, a table game, bingo cards, dice, etc.);
- ✚ 1-2 didactic materials created using the online resource "Wordwall";
- ✚ 1-2 didactic materials created using the online resource "Learning Apps";
- ✚ 1 video for students, created using the online resource "Voki";
- ✚ 1 quiz for students, created using the online resource "Kahoot!";
- ✚ 1 didactic material for students, created using Google digital tools (a website, a blog, or a form);
- ✚ a video created in the program Movie Maker or another video editor;
- ✚ an analysis of some educational websites for learning English.

The structure and the contents of an E-portfolio is presented in Figure 1.

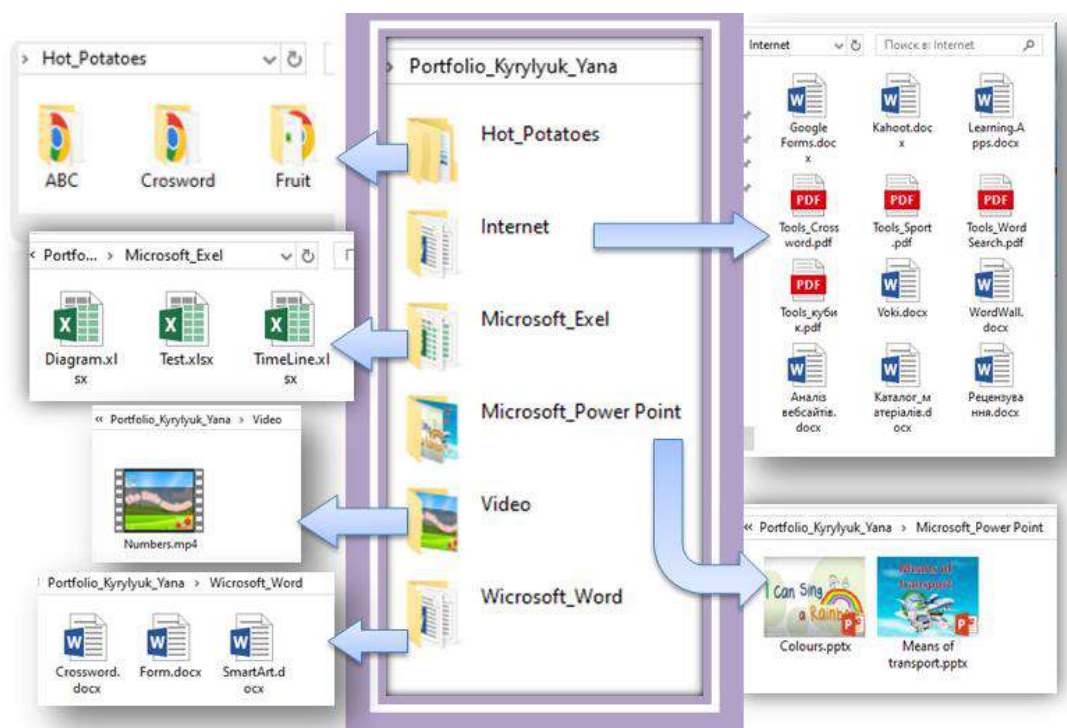

Fig. 1. The structure and the contents of the student's E-portfolio for studying the discipline "Theory and Practice of Teaching a Foreign Language by Means of Information and Communication Technologies"

The samples of didactic materials of the completed E-portfolio are demonstrated in Fig. 2-5.

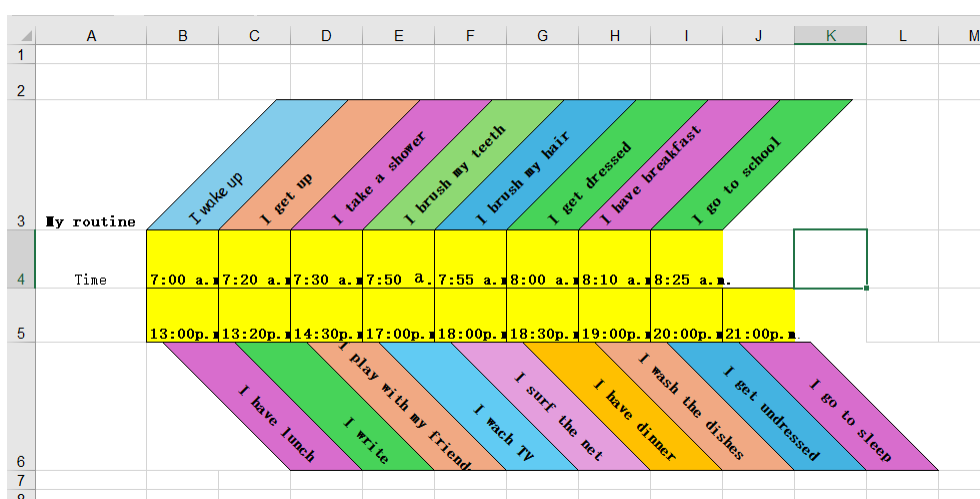

Fig. 2. Screenshot of the timeline created using the program Microsoft Excel.

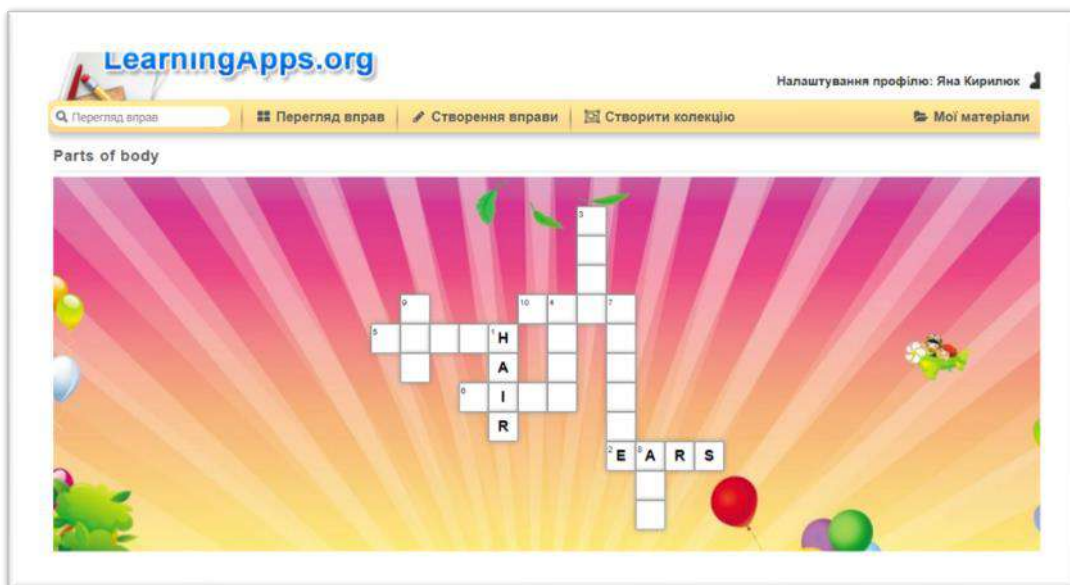

Fig. 3. Screenshot of a crossword puzzle created using the online resource LearningApps [5]

Fig. 4. Screenshot of a task created using the online resource Wordwall [6]

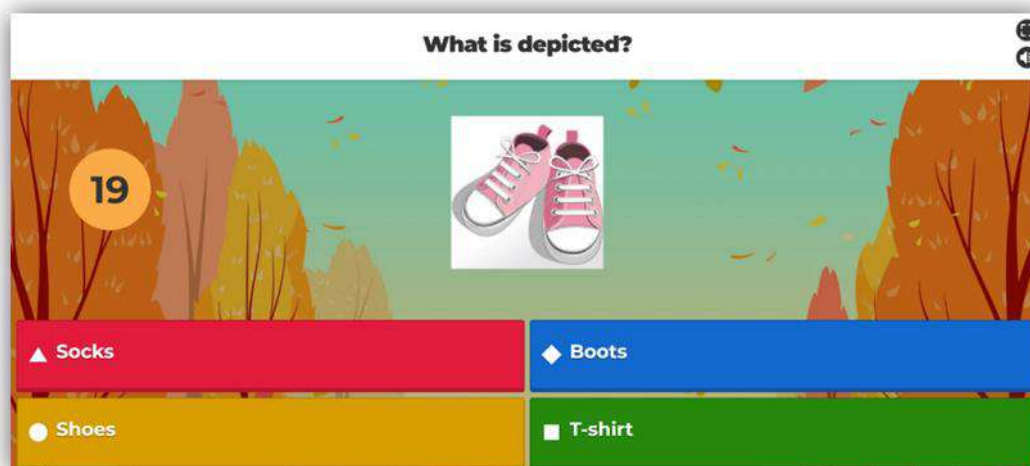

Fig. 5. Screenshot of a quiz created using the online resource Kahoot! [7]

At the end of the course the students present their E-portfolio to the class. The assessment of an E-portfolio is carried out according to the following criteria:

- 1) the compliance of the materials presented in the portfolio with linguistic requirements (language accuracy);
- 2) the compliance of the materials presented in the portfolio with pedagogical requirements (focus of the tasks on developing pupils' general skills and abilities);
- 3) the compliance of the materials presented in the portfolio with methodological requirements (focus of the tasks on developing foreign language phonetic, grammatical, and lexical skills, as well as listening, reading, and writing abilities);
- 4) the compliance of the materials presented in the portfolio with informational requirements (appropriateness and effectiveness of ICT used in the tasks).

Conclusions. E-portfolio is one the effective tools of developing and assessing future foreign language teachers' digital skills. Designing an electronic portfolio is a creative process that motivates students, teaches them to organize information, accumulates their knowledge in a foreign language, ICT and methodology of teaching FL, as well as gives them an opportunity to make a collection of didactic materials for teaching pupils that they will be able to use in their future professional activity.

REFERENCES

1. Cambridge Dictionary [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/portfolio>

2. Шевчук С. С. Технологія портфоліо у педагогічній діяльності: електронний навчальний курс, Біла Церква, 2024 [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://binpo.com.ua/wp-content/uploads/2024/04/5_%D0%95%D0%9D%D0%9A-%D0%A2%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D1%82%D1%84%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%BE-%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA-1.pdf

3. Технологія створення електронного портфоліо [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://kafinf.tnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%84%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%BE.pdf>

4. Безперервний професійний розвиток вчителів іноземних мов в Україні та за кордоном : монографія / Вознюк О. В., Гуманкова О. С., Деньгаєва С. В., Зимовець О. А., Кравець О. Є., Кулак В. І., Михайлова О. С. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2023. 364 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/36809/>

5. Learning Apps [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://learningapps.org/>

6. Wordwall [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://wordwall.net/>

7. Kahoot! [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://kahoot.com/schools-u/>

*А. Кравчук,
студентка,
О. Зимовець,
старший викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ КОГНІТИВНО- КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ

Постановка проблеми. У сучасному світі, де знання іноземної мови є важливою складовою успішної інтеграції особистості у глобальний простір, постає питання підвищення ефективності викладання іноземної мови, зокрема англійської. Традиційні методи навчання часто не дають змоги повною мірою активізувати когнітивні та комунікативні здібності учнів, що потребує впровадження інноваційних підходів у навчальний процес. Одним із таких підходів є когнітивно-комунікативний, який акцентує увагу не лише на засвоєнні лексичних та граматичних конструкцій, але й на розвитку мислення та мовленнєвої діяльності учнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом багато вітчизняних та зарубіжних науковців звертають увагу на важливість використання когнітивно-комунікативного підходу у навчанні англійської мови. Зокрема, у своїх дослідженнях Романчук С. та Хроленко О. А. наголошують на тому, що даний підхід сприяє розвитку критичного мислення та активному засвоєнню матеріалу через інтерактивні методи навчання. Свінціцька Д. В. і Купчишина В. Ч. стверджують, що поєднання когнітивних та комунікативних елементів у процесі навчання значно покращує мовленнєву компетентність учнів.

Мета статті – дослідити ефективність застосування когнітивно-комунікативного підходу у процесі викладання англійської мови для підвищення якості засвоєння матеріалу та розвитку комунікативних вмінь учнів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній методиці викладання іноземних мов особлива увага приділяється пошуку ефективних підходів, що сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів та їхньої мовленнєвої активності. Одним із таких підходів є когнітивно-комунікативний підхід, який поєднує в собі два важливі аспекти навчання: когнітивний, що спрямований на розвиток

мислення, та комунікативний, що акцентує увагу на практичному використанні мови в реальних ситуаціях.

Слово «когнітивний» походить від латинського дієслова “*cogno*” – знати. Поняття «когнітивний» вивчається у психології. Оскільки ця наука досліджує особистість у різних її проявах, дослідники звернули увагу на пізнавальні процеси, якими послуговується особистість у процесі знайомства зі світом, опанування різними галузями знань тощо. Тому психологи стверджують, що індивідууми – не просто машини, які сліпо і механічно реагують на внутрішні чинники або на події в зовнішньому світі. З когнітивної точки зору, розум людини є щось більше, ніж інформація, яка надходить ззовні [1: 34-47]. Когнітивний підхід полягає в прагненні зрозуміти, яким чином ми розшифровуємо інформацію про реальну дійсність і організуємо її з тим щоб проводити порівняння, вирішувати проблеми, що постають перед нами кожную хвилину.

Когнітивно-комунікативний підхід заснований на принципі інтеграції мовних і мисленнєвих процесів. Він допомагає учням не просто запам'ятовувати нові слова чи граматичні структури, а усвідомлено опрацьовувати матеріал через критичне мислення, аналіз та синтез інформації, що дозволяє учням краще розуміти логіку мовної системи, знаходити міжмовні паралелі, а також застосовувати знання у нових комунікативних ситуаціях [1: 34-47].

Один із ключових елементів цього підходу – це активне залучення учнів до процесу навчання через взаємодію в парах чи групах, обговорення реальних життєвих ситуацій, розв'язання проблемних завдань та створення власних мовленнєвих продуктів [2: 131-134]. Завдяки цьому учні не тільки засвоюють нові знання, а й навчаються їх активно використовувати для досягнення конкретних комунікативних цілей.

Особливу роль у когнітивно-комунікативному підході відіграють інтерактивні методи навчання (рольові ігри, дискусії, проєктні роботи), які створюють можливості для активного використання мови, стимулюють творче мислення і допомагають учням розвивати гнучкість у мовленні [3: 87-93]. Наприклад, під час рольової гри учні мають не тільки правильно вживати граматичні структури й лексику, але й адаптуватися до нових обставин, розв'язувати проблеми та взаємодіяти з іншими, що значно підвищує їхні комунікативні навички.

Завдяки тому, що зміст когнітивно-комунікативного підходу має відповідати природній пізнавальній поведінці особистості, у здобувача освіти відбуватиметься формування сприйняття

навчального матеріалу, уявлення про мовні явища, що, в свою чергу, відображатиметься на його пам'яті, мисленні, мовленні, увазі тощо. Так, В. Слабоуз з цього приводу зазначає, що «... в наш час склався не лише авторитетний напрям, а й провідна парадигма, методологія лінгвістичних досліджень, яка претендує на найбільшу ефективність...» [2: 131-134].

Значний акцент у когнітивно-комунікативному підході робиться на використанні автентичних матеріалів, які занурюють учнів у реальні умови використання мови. Зазвичай це статті з газет, уривки з фільмів, пісні чи інтерв'ю [3: 87-93]. Використання таких матеріалів робить навчальний процес більш цікавим і мотиваційним для учнів, адже вони відчують себе частиною глобального світу, де англійська мова є засобом спілкування.

Варто зауважити і те, що когнітивно-комунікативний підхід передбачає розвиток в учнів навичок самостійного пошуку інформації та критичного аналізу отриманих даних, що є важливим для загального інтелектуального розвитку учнів. У такій системі вчитель виступає не тільки як джерело знань, а як фасилітатор, що спрямовує учнів, допомагає їм знайти власні стратегії навчання та стимулює самостійну роботу з матеріалом.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Застосування когнітивно-комунікативного підходу у викладанні англійської мови значно підвищує ефективність навчального процесу. Завдяки інтеграції когнітивних і комунікативних елементів учні не тільки засвоюють мовні знання, але й вчаться активно використовувати їх у реальних життєвих ситуаціях. Даний підхід розвиває критичне мислення, здатність до самостійного пошуку інформації та сприяє розвитку гнучких мовленнєвих навичок. Перспективи подальших розвідок у цій галузі полягають у дослідженні конкретних методів і технік, які найкраще активізують когнітивну та комунікативну діяльність учнів на різних етапах навчання англійської мови. Окрім того, перспективним є дослідження впливу когнітивно-комунікативного підходу на розвиток навичок критичного мислення та вміння працювати з автентичними матеріалами, що відображають реальні комунікативні ситуації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Романчук С. Роль когнітивно-комунікативного підходу у вивченні іноземних мов студентами. *International Science Journal of Education and Linguistics*. Vol. 2, No. 6. 2023. С. 34-47.
2. Свінціцька Д. В., Купчишина В. Ч. Проведення когнітивно-

комунікативного підходу у викладанні іноземних мов для здобувачів освіти. Викладання мов у закладах вищої освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Тези XXV Міжнародної наук.-практ. конф. (1–2 червня 2023 року, м. Харків, Україна). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 131-134.

3. Хроленко О. А. Особливості застосування когнітивно-комунікативного підходу до навчання майбутніх судноводіїв англomовної професійної лексики. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Наук. журнал. Одеса: ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2022. № 1 (138). С. 87-93.

Д. Рунге
курсант,
Ю. Супрунчук,
доцент,

Житомирський військовий інституту імені С. П. Корольова

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ “MOODLE” ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСАНТАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В умовах повномасштабної війни з російською федерацією доступ курсантів до традиційних методів навчання виявився обмеженим. Одним з найочевидніших рішень є використання платформ дистанційного навчання.

Платформа дистанційного навчання Moodle є одним із найпоширеніших навчальних середовищ завдяки своїй гнучкості, відкритому коду та можливості адаптації під потреби будь-якого навчального закладу чи курсу.

Платформа підтримує інтерактивне навчання, автоматизовану перевірку знань і спільну роботу викладачів та курсантів, що робить її ефективним інструментом дистанційної освіти у вищих військових навчальних закладах[1].

Мета доповіді — розглянути переваги та недоліки використання Moodle для вивчення курсантами іноземних мов.

Переваги вивчення іноземної мови на Moodle:

Гнучкість навчання. Moodle дозволяє отримувати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час і з будь-якого пристрою, що забезпечує зручність і гнучкість навчання.

Moodle дає змогу навчатися у власному темпі, дозволяючи повторювати матеріал та опановувати його в тому числі без жорстких дедлайнів.

Різноманітність навчальних матеріалів. Платформа Moodle підтримує різноманітні навчальні формати, такі як відео, аудіо, інтерактивні вправи та тести, що робить процес вивчення іноземної мови більш ефективним і цікавим.

Moodle дозволяє переглядати лекції у зручний час і повторювати матеріал стільки разів, скільки потрібно для засвоєння.

Автоматизація навчального процесу. Moodle надає можливість самоперевірки завдяки інтерактивним тестам і вправам, які допомагають оцінити власний прогрес у вивченні мови.

Автоматичне оцінювання відповідей дозволяє миттєво отримувати результати та аналізувати помилки, однак це може бути і недоліком, що описано у відповідній частині [2].

Платформа автоматично перевіряє та оцінює тести, завдання і вправи, що значно спрощує навчальний процес. Це дозволяє курсантам миттєво отримувати зворотний зв'язок, а викладачам — зосереджуватися на якісному викладанні матеріалу.

Спільнота та комунікація. Moodle надає можливість спілкуватися через форуми, чати та відеоконференції, що допомагає курсантам практикувати мову в інтерактивному середовищі.

Платформа дозволяє курсантам отримувати зворотний зв'язок від викладачів через коментарі, чати та індивідуальні повідомлення, що сприяє глибшому розумінню матеріалу. Така взаємодія допомагає коригувати помилки, уточнювати складні моменти та отримувати додаткові рекомендації для покращення знань.

Доступність та економія. Навчання на платформі дозволяє заощадити кошти, оскільки відсутня потреба у витратах на дорогу для викладачів, друковані підручники та додаткові навчальні матеріали, які часто доступні в цифровому форматі.

Недоліки вивчення іноземної мови на Moodle:

Відсутність живої взаємодії. Навчання на Moodle обмежує можливості для живого спілкування, оскільки більшість завдань орієнтовані на письмову та тестову роботу, а не на розмовну практику. Без регулярних відеозустрічей або інтерактивних вправ курсанти можуть відчувати брак реальної мовної практики.

Викладач не може безпосередньо контролювати процес навчання кожного курсанта, що може призвести до зниження дисципліни та мотивації. Самостійне опрацювання матеріалу без постійного нагляду може ускладнити вчасне виявлення помилок і прогалин у знаннях.

Самодисципліна та мотивація. Курсанти повинні самостійно планувати свій навчальний процес, що вимагає високої організованості та самодисципліни. Відсутність чітко встановленого розкладу та контролю за його дотриманням може ускладнити регулярне навчання та контроль власного прогресу [2].

Без належного контролю з боку викладача курсанти можуть втрачати мотивацію та відкладати навчання, що негативно впливає на прогрес.

Технічні складнощі. Для ефективного навчання на платформі необхідний стабільний доступ до інтернету, оскільки без нього неможливо переглядати матеріали та виконувати завдання. Крім того, курсанти повинні мати базові навички роботи з платформою, щоб

комфортно користуватися її функціями та уникати технічних труднощів. [1]

Курсанти можуть стикатися з проблемами доступу до навчальних матеріалів через технічні збої або неправильні налаштування курсу. Також підтримка Moodle не завжди реагує оперативно, що може ускладнювати вирішення технічних питань. [1].

Обмеженість методик викладання. Автоматизовані завдання допомагають перевіряти знання, але не можуть повністю замінити традиційні методи навчання, живе спілкування чи творчі завдання. Вони обмежують можливість глибокого аналізу, індивідуального підходу та розвитку критичного мислення.

Moodle пропонує стандартизовані методи подання навчальних матеріалів, що ускладнює адаптацію курсу до індивідуальних потреб та рівня підготовки кожного курсанта.

Платформа дистанційного навчання Moodle є оптимальним інструментом для вивчення іноземних мов завдяки гнучкості, різноманіттю можливостей подачі навчальних матеріалів та можливості самоперевірки, але може обмежувати живу мовну практику та вимагати високої самодисципліни від курсантів.

Для ефективного використання платформи Moodle у мовному навчанні важливо регулярно перевіряти матеріали та проходити тести для самоперевірки, а також активно брати участь у форумах і чатах та відеоконференціях для практики мови, оскільки виконання автоматизованих завдань не дозволяє покращувати навички розмовної іноземної мови [2]. Також корисно встановити чіткий розклад навчання, щоб зберігати мотивацію і систематично працювати над усіма аспектами мови — читанням, письмом, слуханням і говорінням.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Moodle Docs. (n.d.). Getting started with Moodle. Режим доступу: <https://moodle.org/> (Дата звернення: 16.03.2025).
2. Using Online Resources Technology for Foreign Language Learning: Strategies, Impact, and Challenges / S. Saud et al. International Journal on Advanced Science, Engineering and Information Technology. 2020. Vol. 10, no. 4. P. 1504. Режим доступу: <https://doi.org/10.18517/ijaseit.10.4.11838> (Дата звернення: 16.03.2025).

*O. Yaroshchuk,
Student,
K. Harashchuk,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

MODERN METHODS OF TEACHING GRAMMAR IN ENGLISH LESSONS

In today's educational landscape, enhancing the effectiveness of foreign language instruction is paramount. Globalization, rapid technological advancements, and the necessity of English proficiency for international integration underscore this need. Modern technologies in English lessons can boost student motivation, develop speaking skills, and create interactive learning environments. However, challenges arise in selecting and adapting these technologies to the educational process, considering the individual needs of both students and teachers, especially when it comes to mastering English grammar effectively.

Recent studies have explored the impact of digital tools on English language teaching, including grammar instruction. For instance, research indicates that integrating technology into English classrooms equips students with essential digital literacy skills while also enhancing their understanding of grammatical structures through interactive and adaptive learning. Additionally, the use of digital tools has been shown to significantly improve the accuracy of grammar assessments, providing immediate feedback and allowing teachers to quickly gauge student performance. However, the influence of these technologies on critical thinking and communicative competence within traditional educational settings remains under-explored.

The purpose of the article is to investigate modern methods and technologies in English language classes to enhance learning effectiveness, develop speaking skills, and cultivate students' grammatical accuracy and communicative competences.

It is also important to develop grammatical competence as a crucial component of overall language proficiency, enabling learners to construct accurate and meaningful sentences in both written and spoken communication [1]. It involves not only knowledge of grammatical rules but also the ability to apply them effectively in various contexts. Developing strong grammatical competence requires systematic instruction, practice, and feedback. Digital technologies further enhance

grammatical competence by offering interactive exercises, real-time feedback, and adaptive learning experiences. Grammar-checking software, AI-powered writing assistants, and gamified learning apps help students identify and correct their mistakes autonomously, fostering self-regulated learning. Moreover, collaborative online tools enable peer review, allowing students to analyze and discuss grammatical structures with their classmates, promoting deeper comprehension.

Ultimately, the development of grammatical competence is essential for achieving fluency and accuracy in English. A balanced approach that combines traditional methods with modern digital tools can ensure effective grammar acquisition, making learning both engaging and practical. Future research should continue exploring the impact of technology-driven instruction on long-term grammatical proficiency and its role in enhancing overall language competence.

Various methods are used to teach English grammar effectively. The inductive method allows students to infer grammatical rules through exposure to language in context, fostering deeper understanding and retention. Conversely, the deductive method presents grammatical rules explicitly before students apply them in exercises. A combination of both approaches often yields the best results, catering to different learning styles. Communicative Language Teaching (CLT) emphasizes the use of grammar in real-life communication rather than rote memorization of rules. Task-Based Language Teaching (TBLT) involves using grammar within meaningful tasks, reinforcing its practical application. Additionally, gamification strategies, such as using educational games and interactive quizzes, increase engagement and reinforce grammar concepts in an enjoyable manner [2].

The integration of interactive technologies in English lessons offers diverse and flexible teaching methods tailored to individual student needs. These technologies diversify educational activities, making the learning process dynamic, engaging, and more productive. Interactive presentations and video materials enable the creation of engaging content that facilitates grammar retention [3]. Platforms such as YouTube and TED provide students with exposure to authentic language, enhancing their ability to understand grammar in context and recognize different sentence structures. Online platforms like Zoom, Microsoft Teams, and Google Classroom facilitate direct interaction with native speakers and grammar experts, increasing student motivation and broadening their practical use of grammatical structures. These platforms support interactive exercises, group work, and lesson recordings for self-review, making grammar learning more accessible and efficient.

Mobile language learning applications such as Kahoot!, Quizlet, Duolingo, and Memrise offer gamified learning experiences, motivating students to practice grammar through quizzes and competitions. For example, Kahoot! enables real-time educational quizzes, reinforcing grammar rules in an engaging way. Applications like Quizlet allow students to memorize and practice grammatical concepts through flashcards and interactive exercises. Moreover, modern technologies also enable students to explore grammar in interdisciplinary contexts, using English grammar while engaging with subjects like history, geography, mathematics, or science through virtual tours, simulations, and interactive lessons.

The use of modern technologies in teaching English grammar opens vast opportunities for developing interactive and individualized teaching approaches. The incorporation of these technologies allows educators to create a more student-centered learning experience, where learners can engage with grammar dynamically rather than passively absorbing rules. The combination of inductive and deductive teaching methods, communicative and task-based approaches, along with technological tools, creates a well-rounded strategy that enhances both grammatical accuracy and practical language use. Future research should focus on adapting these technologies to specific educational programs and age groups, as well as examining their impact on critical thinking, grammatical accuracy, and intercultural competence. Additionally, further studies should explore the long-term effectiveness of these methods in different educational settings and their potential for creating more inclusive and engaging learning environments.

REFERENCES

1. Сидоренко, О. В. (2023). Методичні підходи до формування граматичної компетентності учнів на уроках англійської мови. Львів: Педагогічні інновації.
2. Бевзенко, С. П. (2023). Інноваційні методи викладання англійської граматики в умовах цифрової трансформації освіти. Київ: Освітня парадигма.
3. Петренко, Л. І. (2022). Використання інтерактивних технологій у навчанні граматики англійської мови. Харків: Видавництво «Освіта і наука».

ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

*N. Borysenko,
Student,*

*I. Tsyuryak,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

THE PHENOMENON OF IVAN SLYOTA'S MUSICAL HERITAGE

Ivan Slyota – a prominent Ukrainian composer, conductor, teacher, and People's Artist of Ukraine. His creative work has become an inseparable part of the country's musical culture, with his songs combining folk traditions with the composer's personal interpretation. This article discusses the features of Ivan Slyota's musical heritage, its influence on contemporary musical art, and its significance for national identity.

Ivan Slyota was born in 1937 in the village of Yasnozirya in the Cherkasy region. Music was always present in his family and became an important part of his life and daily routine. From a young age, he played folk instruments and was also passionate about singing. The support of his family, especially his mother, who sang beautiful Ukrainian folk songs, greatly contributed to the development of his creative abilities.

Slyota received his musical education at the Odessa State Conservatory named after A. Nezhdanova, where he studied composition and conducting. It was during these years that he began to develop his own musical views, which were based on the traditions of Ukrainian folk art. A significant influence on his creativity came from his acquaintance with the folk songs of Western Ukraine, which later became the foundation for many of his works.

After graduating from the conservatory, the young composer and conductor moved to Zhytomyr, where he was tasked with restoring the folk choir "Lyonok," created by prominent figures of Ukrainian culture Boris Ten and Anatoly Avdiyevsky. In a short time, Ivan Mikhaylovich essentially formed a new creative team – the Polissya Song and Dance Ensemble "Lyonok."

Ivan Slyota composed numerous songs that quickly gained popularity due to their melodiousness, depth of meaning, and folk expressiveness. His compositions are characterized by lyricism and a harmonious combination

of words and music. They often draw on Ukrainian folklore, particularly from the Polissya region. The use of tonal foundations, lyrics containing clear and understandable images, traditional rhythms, and expressive harmonies creates a sense of folk music, making these works accessible and relatable to a wide audience.

The themes of Ivan Slyota's songs include love for the native land, the beauty of nature, patriotism, and human emotions. His works reflect the spirit of the Ukrainian people, issues of human life, and are perceived as vivid musical-poetic reflections and depictions of everyday life. All of Ukraine sang and still sings his songs, such as "Kupavushka," "Ne Zhoraye Zorya," "Ty Meni Zamany," "Tam, De My Khodyly," "Stezhku Do Voryt," "Hospodynnya Harna," "Batkivsku Khaty," "Oy Khotila Meni Maty," "Chaiku Stepopu," "Vyshyva Ya Synu Sorochku," "Bdzholy," "Mariyechko," "Zamelo, Zaviayalo," and "Hovoryly-Balakaly."

His most famous song, "A Lyon Tsvite," became a symbol of Ukrainian lyrical song and was even performed in New York at the United Nations headquarters. Today, this popular composition by composer Ivan Slyota and poet Vasyl Yukhymovych is widely regarded as a folk song, and its melody is played daily on the clock of the Zhytomyr City Council.

Slyota was exceptionally attentive to every detail in his songs: he was able to convey the atmosphere of Ukrainian villages, the beauty of nature, and the life struggles and joys of his fellow countrymen. An equally significant theme in his work is the focus on the heroism of the Ukrainian people, their struggle for independence, and the dignity and courage of its citizens. These themes have become an integral part of Ukraine's musical heritage.

It is worth noting that Ivan Slyota also composed works that became popular on the stages of Ukrainian theatrical ensembles. His songs have been included in the repertoires of children's choral ensembles as well as academic and folk choirs. He collaborated actively with many famous choral groups, which allowed his music to find its place not only in folk music but also in the higher echelons of musical art.

Ivan Slyota's creative style is characterized by an organic combination of deep folk melodies with elements of classical music tradition. He had the ability to create memorable motifs that evoke an emotional response from listeners while maintaining the depth and expressiveness of his music.

The influence of Ivan Slyota's creativity on the Ukrainian song tradition and contemporary musical art is hard to overestimate: his songs are performed on large concert stages, on radio and television, and are frequently performed during national holidays and ceremonial events. They also form part of the repertoires of educational institutions at various levels.

Ivan Slyota's works have already become symbols of the revival of national identity, especially during the establishment of an independent Ukraine, and are not only part of the people's musical heritage but also a significant element of national self-consciousness.

Today, Ivan Slyota's songs are an inseparable part of Ukrainian musical culture. His creativity continues to inspire new generations of composers and performers who draw inspiration from his works for their own compositions. Slyota's legacy lives on not only in his songs but also in numerous performances, recordings, and interpretations that are preserved for future generations.

Thus, the phenomenon of Ivan Slyota's musical heritage lies in the unique combination of folk foundations, deep lyricism, and national distinctiveness. His creativity contributes to the preservation and popularization of Ukrainian culture and the formation of patriotic consciousness in the current generation. Ivan Slyota has left a significant mark on Ukraine's musical art, and his songs continue to live in the hearts of our people.

REFERENCES

1. Ансамбль «Льонок» : URL: <https://www.pisni.org.ua/persons/1722.html>
2. Іван Сльота – одне зі славетних імен України : URL: <https://www.libertyspace.org.ua/2023/12/03/ivan-slota-slavetne-im-ia-nashoho-kraiu/>
3. Шинкарук В. Ф. Аз–Буки. Літературно–мистецькі студії. Житомир : Полісся, 2015. 278 с.

T. Hryban,
Student,
A. Chernyshova,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

UKRAINIAN MUSICAL FOLKLORE AS A MEANS OF AESTHETIC EDUCATION FOR CHILDREN

In the context of modern educational reform, an important aspect of upbringing is not only the development of children's intellectual abilities but also the formation of their emotional, aesthetic, and spiritual spheres.

Music, particularly folk song creativity, plays a significant role in children's aesthetic education, as evidenced by numerous scientific studies and the opinions of practicing educators (O. Apraksina, V. Babi, Yu. Mandryk, N. Sivachuk, V. Strelchuk, and others). Several scientific works consider folk musical creativity as an integral part of musical-aesthetic education and the development of children's creative abilities.

Moreover, musicological and aesthetic-sociological studies by contemporary educators (L. Korniy, I. Lyashenko, T. Martynyuk, V. Shulhina, and others) confirm the significance of folk folklore as an essential element of aesthetic education.

The purpose of the research is to analyze the use of Ukrainian musical folklore as a means of children's aesthetic education.

Folk art serves as a carrier of national culture, traditions, moral, and ethical values, helping to foster patriotic feelings in children and a deep awareness of their belonging to their native people. It reflects the centuries-old experience, mentality, moral principles, and aesthetic ideals of the nation. At the same time, it is an invaluable tool for aesthetic education, bringing emotional energy into children's lives and developing their perception of the beauty of the world around them.

Ukrainian musical folklore is a national treasure that reflects the history, traditions, everyday life, and worldview of the Ukrainian people. It encompasses a collection of folk musical works, including songs, lullabies, folk games, tongue twisters, and dances. Folk songs, in particular, express a variety of emotions—from joy to sorrow, from hope to despair. This allows children to experience a wide range of emotions, fostering emotional sensitivity and empathy. These works enrich children's imagination, develop their ability to perceive music emotionally, and enhance their

communication and creative abilities.

Musical folklore is an irreplaceable tool for cultivating children's emotional sensitivity and aesthetic taste. As the renowned educator V. Sukhomlynsky stated, "Folk creativity is a source of limitless opportunities for developing the finest feelings in a young person's heart." He emphasized that through folk songs, children acquire not only aesthetic appreciation but also moral guidance, as these works contain deep philosophical meaning.

Children's musical creativity, particularly lullabies, lays the foundation for emotional development. These songs carry profound emotional depth and convey love and inner harmony, passing these emotions from mother to child. Lullabies not only soothe but also teach proper perception of sounds, melodies, and rhythms, helping to establish a connection between hearing and speech development. The lullabies heard from infancy instill feelings of security, warmth, and kindness. Children who frequently hear lullabies develop emotionally and morally faster, becoming more sensitive to the world around them. Lullabies provide children with their first emotional experiences through music while enhancing their listening and singing skills. These songs help children understand how emotions can be expressed through sound and what imagery can be evoked.

To effectively utilize Ukrainian musical folklore in aesthetic education, various methods and approaches should be applied. One key method is the direct performance of folk songs, which enhances auditory sensitivity, vocal and musical skills, and fosters an emotional response to melodies and lyrics. This approach allows children not only to learn melodies but also to deepen their understanding of folk culture, exploring its emotional and moral essence.

Another important method is storytelling about the origins, meaning, and history of folk songs. Explaining the context of songs through discussions helps children better understand the moral and aesthetic value of folk works, allowing them to immerse themselves in the atmosphere of different historical periods. For example, teachers can introduce children to traditions associated with ritual songs.

Aesthetic education also benefits from integrating musical folklore with other forms of art. For instance, drawing inspired by folk songs or performing dances to folk music enables children to experience harmony more deeply, develop imagination, creativity, and self-expression skills.

Conclusion. Ukrainian musical folklore is an essential tool for aesthetic education, contributing to the development of children's musical-aesthetic culture, creative abilities, and emotional sensitivity. Through folklore, children not only learn folk songs but also gain an appreciation for their

cultural heritage, acquire moral values, and refine their aesthetic tastes. Overall, it fosters a love for musical art. Incorporating folklore into the educational process nurtures patriotic feelings and the ability to perceive the world more profoundly.

REFERENCES

1. Барвінок І. В. Визначення рівня розвитку музично-естетичної культури у школярів. *Рідна школа*. 2013. №5. С. 59-61.
2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 т. К.: «Рад. школа», 1977. Т.5. 1977. 639 с.
3. Субота М. В. Сприймання школярами музичного твору. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. №1. С. 58-62.
4. Чернишова А.М. Використання українського дитячого музичного фольклору як ефективна умова естетичного виховання молодших школярів. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)* : журнал. 2022. № 2(7). С. 721-729.

K. Mykhailyshyna,

Student,

I. Tsyuryak,

PhD (Education), Associate Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

THE VIRTUAL CHOIR OF ERIC WHITACRE – A UNIQUE REALITY

The new stage in the development of choral performance is associated with the beginning of the 21st century and is focused on the realization of purely performative tasks – the formation, implementation, and concert performance of a creative idea. Currently, significant specific features of choral performance include: the human factor (the choir is a living organism created by people with different thoughts and emotions); synthetic nature (connection with the word); collective nature (the presence of a conductor, who acts as the creative link between the composer and the performers) [1].

It should be noted that at the modern stage, the standard of choral sound is actively changing under the influence of mass media. Virtual art, by its nature, is quite multifaceted. It reflects in life as both material and conceptual, as well as functional phenomena. This art can be associated with the Internet, television, and computer technologies. Recently, a new form of choral existence has emerged – the virtual choir. It can have an unlimited number of singers, all of whom can perform together with the help of available multimedia tools or computer programs.

Let us describe the concept of the "virtual choir." It is a project that allows musicians to create video montages, record themselves, import recordings from friends, and synchronize everything. The novelty of the virtual choir lies in several aspects:

- **Technological interaction:** The virtual choir uses cutting-edge technologies for synchronizing audio and video recordings, enabling musicians from different corners of the world to perform the same composition. This opens up new opportunities for collective creative processes.

- **Social aspects:** It demonstrates how connections between people can exist even in distant conditions, contributing to the strengthening of community and cultural identity. Virtual choirs became important for maintaining social connections during the pandemic when physical meetings were limited.

• **Creative processes:** Virtual choirs stimulate innovative approaches to musical performance and composition. Musicians can experiment with new styles, techniques, and forms that would be impossible in a traditional format.

• **Academic research:** They are becoming subjects of studies in musicology, sociology, and psychology, examining the impact of collective performance on the emotional state and interaction of participants.

• **Pedagogical innovations:** Virtual choirs are used in educational programs, offering new ways of teaching music and developing vocal skills, especially for students who are physically distant [2, 212].

Thus, the virtual choir becomes an example of how modern technologies can transform traditional artistic practices and foster new forms of interaction in art. The creation of a virtual choir is an exciting process that can be realized with modern technologies. One of the most renowned contemporary composers and conductors working in this direction is Eric Whitacre, whose works are sung by thousands of choirs worldwide. This is a rare phenomenon: a contemporary composer who is both popular and original.

The composer and conductor, who has won Grammy Awards, is one of the most popular musicians today. Among his recent honors and awards, Eric received the Richard D. Colburn Award from the Colburn School and an honorary Doctor of Arts degree from Chapman University (California). His long-standing relationship with Decca Classics has resulted in several No. 1 albums that have sustained success. He is also an ambassador for the Royal College of Music in London and takes pride in being a Yamaha composer.

A widely respected conductor, Eric has collaborated with leading global choirs and orchestras, including the Minnesota Orchestra, the London Symphony Orchestra, and the Royal Philharmonic Orchestra. In 2024, he prepared Mozart's Requiem along with his own works with the Louisville Orchestra. His collaboration with Spitfire Audio led to the inclusion of this performance in a vocal sample library, which became an instant bestseller and is used by composers worldwide.

Eric is considered a pioneer of virtual choirs. He created his first project as an experiment with social media and digital technologies. Virtual Choir 1: Lux Aurumque was published in 2010 and featured 185 singers from 12 countries.

Ten years later, in 2020, Virtual Choir 6 was created. Previous virtual choir projects include "Glow," written for the holiday show "Winter Dreams" at Disneyland, California, and a virtual youth choir that raised substantial funds for UNICEF.

To date, virtual choirs have accumulated over 60 million views and have been featured on global television. In 2021, Eric launched a virtual school with the first course, "Beautiful Chaos: A Masterclass in Composition and Creativity."

Eric Whitacre's choir is a global phenomenon that brings together singers from all over the world, overcoming distances and boundaries, demonstrating an innovative approach to choral art. He is known for his innovations in choral music, which include:

- **Use of technologies:** Whitacre actively employs modern technologies such as video and audio recordings to create virtual choirs. His "Virtual Choir" project allows participants from various parts of the world to record their voices and combine them into one performance.

- **Innovative use of textures:** Whitacre experiments with various vocal textures, combining dense harmonies with light, transparent melodies. This creates a unique sound that distinguishes his works from traditional choral pieces.

- **Emotional and spiritual context:** His compositions often carry a deep emotional and spiritual subtext. Whitacre strives to convey feelings and moods through music, making it accessible and understandable to listeners.

- **Inclusion and diversity:** Whitacre encourage participation from singers with varying vocal abilities and experience, creating more diverse and engaging musical compositions.

- **Genre synthesis:** He successfully blends elements from various musical styles, from classical music to pop music and more, creating unique works that transcend genre boundaries. These innovations make Whitacre's work stand out in contemporary choral music and inspire a new generation of musicians.

Thus, at the current stage of choral performance development, there is a deepening significance of the virtual choir in the creation of an artistic image. Reproducing the unique features of a performer's style in such presentations is one of the main criteria for interpretation: this is what has allowed choral creativity to shine with diversity.

REFERENCES

1. Батовська О.М. Сучасне академічне хорове мистецтво а cappella як системний музично–виконавський феномен : автореф. дис. ... доктора мистецтвознавства: 17.00.03. Одеса, 2019. 34 с.
2. Качуринець Л. Віртуальний хор як необхідний педагогічний досвід. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених* // Дрогобич: Видавничий дім

«Гельветика», 2020. Вип. 34. Том 2. С. 211–218.

3. Станіславська К.І. Мистецько–видовищні форми сучасної культури : монографія. Вид. друге, перероб. і доп. К. : КАКККиМ, 2016. 352 с.

4. Eric Whitacre appointed as Composer in Residence : URL: <https://www.sid.cam.ac.uk/about-sidney/news/eric-whitacre-appointed-composer-residence>

M. Mushchynskyi,
Student,
O. Kravets,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

FEATURES AND DIFFERENCES BETWEEN AMERICAN COMICS AND JAPANESE MANGA

In the modern world, there is an increasing popularity of various types of literature, particularly comics and manga. These forms of graphic storytelling are becoming more widespread, leading to the creation of animated and cinematic adaptations and expanding their influence on the global market.

Despite the similarity between comics and manga as forms of graphic storytelling that use illustrations to visualize the plot, there are significant differences between them. These differences are determined by the cultural and artistic traditions of their countries of origin. Specifically, Western comics, originating in the United States and Europe, are characterized by colorful illustrations, a focus on superhero themes, and format variability. In contrast, Japanese manga, which has developed within the aesthetics and cultural characteristics of Japan, is usually published in black and white, features a unique system of symbols and expressive means, and adheres to a specific stylistic approach and reading rules (typically from right to left).

Although comics and manga are popular areas of interest today, the distinction between these publications has not been widely discussed in academic research, making this topic relevant for further study.

In this context, it is necessary to examine the key differences and features of these forms of graphic storytelling. The relevance of the topic highlights the need to study comics and manga as distinct types of literature, understanding their unique characteristics and differences for both readers and creators, including artists, scriptwriters, and publishers.

In Ukraine, scholars such as H. Pocheptsov, N. Kosmatska, A. Moskvychева, Ye. Oliinyk, S. Samanchuk, and D. Belov have conducted research on comics and manga.

Among foreign researchers, significant attention has been paid to comics and manga as important cultural phenomena. Roland Barthes studied the interaction between text and images in comics, which is a key aspect of this medium. Frederik L. Schodt analyzed Japanese manga, its visual language, and its influence on global culture. Thomas Johnson-

Woods and Mark McWilliams examined manga as a mass cultural product shaping modern Japanese identity. Jacqueline Berndt emphasized an interdisciplinary approach to studying manga, highlighting its connection with social and historical processes.

The objective of this research is to study and comprehensively analyze these two forms of graphic storytelling, identify their distinctive features, structural and artistic characteristics, and explore the cultural influences that shape their uniqueness.

Our research has identified several key differences, the first of which is color and visual style.

Firstly, American comics typically use bright colors that emphasize emotions and dynamic action. In contrast, manga is mostly published in black and white, allowing for a focus on details and shading to create depth.

American comics are often released as individual issues, which are later compiled into volumes. Manga, on the other hand, is usually serialized in magazines before being collected into volumes, allowing for deeper narrative development.

Secondly, there are differences in reading direction and cultural traditions. American comics are read from left to right, following the Western writing tradition. Manga is read from right to left, in accordance with the Japanese writing system, which can be unfamiliar to new readers.

Additionally, the storytelling approach, character development, and artistic features of these graphic narratives differ.

American comics often focus on dynamic action and adventure, sometimes placing less emphasis on character development. Manga, in contrast, gives more attention to the inner world of characters and their emotions.

Manga employs specific artistic techniques, such as large eyes to express emotions, while Western comics tend to depict characters and environments in a more realistic manner.

The analysis of the features and differences between American comics and Japanese manga reveals significant cultural and artistic distinctions. American comics are characterized by vibrant colors and an emphasis on dynamic action scenes, highlighting the emotional intensity of events. In contrast, manga focuses on details, shading, and deep psychological character development.

The publication format also differs: comics are released as individual issues that are later compiled into graphic novels, whereas manga is serialized in magazines before being collected into volumes, allowing for deeper storytelling. Another important distinction is the reading direction:

comics are read from left to right, while manga is read from right to left, which may be unusual for beginners.

Regarding artistic styles, manga employs specific elements such as large eyes to convey emotions, while comics present characters in a more realistic manner.

Future research may explore the evolution of styles and genres, sociocultural aspects, their influence on popular culture, and psychological perspectives. This will help provide a better understanding of their impact on society and culture.

REFERENCES

1. 5692.com.ua. Комікси vs Манга: відмінності та особливості. URL: <https://www.5692.com.ua/list/393045>
2. 0352.ua. Японські комікси та західні: головні відмінності. URL: <https://www.0352.ua/list/385021>
3. Wikipedia. Comics. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Comics>
4. Otakulounge.com. Comics vs. Manga: What`s the differnce. URL: <https://otakulounge.com/en/comics-vs-manga-whats-the-difference/#:~:text=This%20is%20the%20major%20difference,own%20interpretations%20of%20the%20characters.>
5. Comicsormangahome.blog. Comics vs Manga. URL: <https://comicsormanga.home.blog/>
6. Крикуненко С. В. Комікс як феномен масової культури: трансформація у просторі сучасних мистецько-видовищних форм. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0824U003424>

S. Pavlichenko,
Student,
T. Shostachuk,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University

HISTORY OF TAROT CARD DESIGN

Initially, Tarot cards played the role of a recreational game, but over time, people began to see them as a mystical and otherworldly force through which they could control their lives and fate. The desire to have the power to control one's life and know what the future holds became prominent. The design of Tarot cards was based on playing cards. The classification of suits was as follows: spades represented warriors, clubs symbolized the peasantry (derived from the French word for clover), diamonds represented the national coat of arms or flag, and hearts symbolized the shield. Although many may interpret these suits differently, as the symbolism of the cards varies in different countries.

The structure of a Tarot deck is similar to traditional playing cards: it is divided into the Minor and Major Arcana, with the Minor Arcana containing four suits (wands, swords, cups, pentacles) that correspond to the traditional spades, clubs, hearts, and diamonds. In this system, wands are associated with power, swords symbolize conflict, destruction, ambition, and authority. These cards help unlock inner potential and success in work. Cups represent the spiritual-psychological aspect of life, the deeper knowledge of oneself, while pentacles denote the material world, resources, and money, symbolizing security and stability in life. Depending on the card's orientation (upright or reversed), its meaning changes, and when combined with other cards in a reading, it can completely alter the context and answer to the question posed. In the Middle Ages, only people from privileged social classes, such as the nobility or royal families, had the knowledge and ability to use Tarot cards or even access them. They often used them when making decisions about issues they were unsure about or when questions required multiple perspectives.

One of the oldest Tarot decks is the Visconti-Sforza Tarot, commissioned by the noble Italian Visconti family. They were created from the finest materials, with gold framing and handmade by the best artisans of the Renaissance. It is based on these cards that the design of modern Tarot cards and their main symbols were created. However, over time, the meanings of these symbols, which were understood in the Middle Ages,

have transformed and become more ambiguous and multifaceted in the modern world. Esoteric culture evolved into various areas of activity, mixing with different life spheres, and cultural aspects changed both the design and the psychological and social concepts. Interpretations, once intuitive, have now become more difficult to perceive for those who do not understand the concept.

Moreover, specialized Tarot decks have been created focusing on specific areas such as work, relationships, and the future. These decks provide more accurate and precise answers to questions and can give clear responses.

The most recognizable and widely used Tarot design today is the one developed by British occultist Arthur Edward Waite, in collaboration with illustrator Pamela Colman Smith. Waite created the structure of the deck with 78 cards and defined their hierarchy, making it more systematic and understandable.

The Major Arcana cards represent the core of a reading, and their order and position are considered more important in prophecy, while the Minor Arcana, divided into four suits (wands, swords, cups, pentacles), reflect everyday situations and events. Over time, Tarot decks have become more diverse and now differ from one another in themes and illustrative designs. Color symbolism is one of the key elements in choosing Tarot cards and their thematic characteristics, which can help in understanding their interpretation on an intuitive level. The main colors in the traditional palette and their meanings are red, blue, and yellow. Red represents energy, passion, and blood. Blue symbolizes spirituality, prudence, and life wisdom. Yellow typically represents intellect and enlightenment, but in various interpretations, it can also symbolize jealousy and misunderstandings in relationships. However, it's important to understand the meanings and features of a specific deck and how each artist's work has its own uniqueness and symbolism, which may not be found in other decks.

National traditions have also become popular in Tarot illustrations, with inspiration drawn from epic tales, local mythology, and cultural symbolism. This cultural aspect has made it easier to learn about different mythological phenomena and has facilitated the globalization of cultural context. Popular ethnic Tarot decks today include Egyptian Tarot, Japanese Tarot, and Indian Tarot. There are also several Tarot decks inspired by Ukrainian culture, mythology, and symbolism, such as "Tarot of Ukrainian Myth" and "Ukrainian Tarot by Alyona Rayda." The illustrations use images from Ukrainian folk tales, legends, embroidery, Easter eggs, and more. National Tarot decks serve as a powerful tool for self-discovery, intuition, and personal growth. Their simplicity of use, combined with deep

symbolism that is easily understood by people from that culture, makes them a popular choice for both beginners and experienced practitioners. Each card carries a multitude of meanings, allowing for a deeper understanding of oneself and one's surroundings. In conclusion, Tarot cards still captivate people with their mystery and mysticism. Over time and with the development of societal structures, Tarot became more specialized and influential due to simpler production methods.

REFERENCES

1. Сергієнко А.В, Кардашов В.М. Концепція і дизайн-проект колоди карт таро за мотивами української міфології. Мистецька освіта та естетичне виховання молоді : Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15-16 грудня 2022 р.) Полтава, 2022. Т. 1. С. 116-119.
2. Карты Таро Достоверные значения та глибокий аналіз Арканів Таро ESOTERA: URL <https://esotera.space/tarot-meaning/> (Дата звернення 22.03.2025).
3. Читання карт Таро: все, що потрібно знати Все про читання карт Таро. URL: <https://uk.zodiacsigns101.com/tarotmeaning/> (дата звернення 21.03.2025).
4. Таро Вісконті-Сфорца - Visconti Sforza Tarocchi Deck (Pierpont Morgan). US Games Systems URL: <https://gra.ua/ua/product/taro-viskonti-sfortsa-visconti-sforza-tarocchi-deck-pierpont-morgan-u-s-games?sr/> (Дата звернення 21.03.2025).
5. Українське Таро Альони Райди – Магічні речі URL: <https://alonaraida.com.ua/tarot/> (Дата звернення 22.03.2025).
6. Як гадати на гральних картах: підготовка, значення карт та ворожіння | Life URL: <https://life.fakty.com.ua/ua/astrolohiia/vorozhinnya-na-gralnyh-kartah-yak-pravylnno-gadaty-ta-znachennya-kozhnoyi-masti/> (Дата звернення 22.03.2025).

P. Shepetiuk,

Student,

K. Harashchuk,

PhD (Education), Associate Professor,

Zhytomyr Ivan Franko State University

THE IMPLEMENTATION OF DIGITAL TOOLS AND GAMIFICATION IN GEOGRAPHY LESSONS: NEW APPROACHES IN THE EDUCATIONAL PROCESS

The digitalization of education is becoming an integral part of the modern learning process. This is especially noticeable in the teaching of subjects such as geography, which requires the use of interactive tools to study physical and socio-economic processes. In modern conditions, digital technologies and gamification not only contribute to better assimilation of material but also engage students, increasing their interest in the subject. Traditional approaches based on classical teaching methods require adaptation to the needs of the digital generation.

A review of the literature indicates that integrating new technologies into the educational process significantly impacts the development of students' competencies. Researchers such as Karl Kapp, Jesse Schell, James Paul Gee, Richard Bartle, Anthony Picciano, Sebastian Deterding, and Jessica Hammer emphasize that game-based methods promote the development of critical thinking and increase students' motivation. In their studies, they highlight that gamification helps create interest in educational material, allowing students to actively participate in the learning process by completing game-like tasks. These methods enable students to master complex concepts through practical experience and reflection, significantly improving knowledge and skill acquisition.

These researchers have made a significant contribution to the development of gamification in education, demonstrating that its implementation improves learning outcomes and fosters key student competencies such as critical thinking, social interaction, and motivation for learning.

The purpose of the article is to analyze the impact of interactive digital tools and gamification on the formation of key geographical competencies among students, such as critical thinking, data analysis, and spatial understanding. A particular emphasis is placed on how these tools can enhance the effectiveness of the learning process and encourage active student engagement in geography studies.

In the modern world, digital tools play an important role in the learning

process, particularly in teaching geography. Among the most commonly used tools are interactive maps, spatial analysis programs, virtual reality, and other technologies that allow students to delve deeper into lesson topics [1]. For example, virtual maps help students better understand geographical processes, while virtual journeys enable them to explore distant locations without leaving the classroom.

One example of successfully integrating virtual reality into geography teaching was implemented through the "Virtual Reality in Teaching Geography" program. This technology allows students to transport themselves to different geographical regions, explore climate conditions, terrain, and local ecosystems. Students can interact with the virtual environment, enhancing their understanding of the material and making the learning process more interactive. This not only facilitates knowledge acquisition but also develops critical thinking and analytical skills, which are essential competencies for modern students [1].

The implementation of digital tools in education also encourages students to explore new technologies and approaches to acquiring knowledge. The use of tools such as Google Earth, interactive maps, and Geographic Information Systems (GIS) enables students to explore spatial relationships in greater depth and analyze geographical data. According to the study by Gog and Rosu [2], integrating modern technologies into geography teaching significantly increases student motivation for learning. They absorb material more quickly and easily since the information is presented in a visual format, making complex concepts and processes more understandable.

However, the effectiveness of using digital technologies largely depends on the proper selection of tools and methods for their implementation. It is crucial to integrate technologies in a way that complements the learning process and aligns with educational goals. This involves not only using digital tools for material demonstration but also actively engaging students in independent research and analysis of geographical phenomena.

Gamification in geography teaching makes the learning process more interactive and engaging for students. The use of game elements such as point systems, levels, rewards, and competitions creates additional motivation for students, helping them overcome complex tasks. Moreover, gamification enables students to better assimilate material through active participation in the learning process.

For instance, game-based simulations of natural disasters can help students understand how geographical factors influence the development of events and how societies respond to these factors. This allows students to

see the connection between theoretical knowledge and real-world events. The use of such approaches helps students develop cognitive skills, critical thinking, and the ability to make decisions based on provided information.

According to the study by Hrushka [3], interactive distance learning technologies incorporating gamification elements help students better absorb material. This is because students actively participate in the learning process, improving their academic performance. Using such methods not only makes learning interesting but also promotes teamwork, responsibility, and organization.

Game-based approaches also stimulate the development of collaboration skills, as they often involve tasks that require teamwork or group participation. This enables students not only to better assimilate material but also to develop social skills, which are important for both successful learning and future professional activities.

Despite significant advantages, the implementation of digital tools and gamification in geography teaching faces several challenges [4]. One of the main barriers is the insufficient technical training of teachers and the limited material resources in schools, particularly in rural areas. To successfully integrate these tools into the educational process, it is necessary to provide adequate technical support and teacher training so they can effectively use modern technologies.

Additionally, it is important to consider the individual needs of students, as some may struggle to adapt to new approaches or have underdeveloped technology skills. Therefore, the teacher's task is to balance traditional teaching methods with modern innovative approaches to ensure the most effective learning experience for all students.

For the successful implementation of gamification and digital tools in geography teaching, several important aspects should be considered. Firstly, game elements such as point systems, achievements, and levels should be applied to motivate students and make the learning process more interactive. This can be useful for knowledge assessment, where game mechanics help reduce student stress during testing and increase their engagement.

Furthermore, interactive digital tools [5], such as virtual maps or simulations, can be effective in explaining complex geographical processes. The use of virtual reality or interactive maps enables students to better assimilate material since they can interact with information in a visual format. This promotes the development of critical thinking and spatial skills.

It is also essential to focus on teacher training. Educators should undergo appropriate training to effectively use new technologies and

gamification methods in the learning process. This will allow them to integrate these tools in a way that meets students' needs and contributes to achieving educational goals. Additionally, ensuring technology accessibility for all students, regardless of their place of residence or financial situation, is important. The use of gamification and digital tools should be inclusive, providing equal opportunities for all participants in the educational process.

Digital tools and gamification in geography teaching play a key role in shaping students' competencies, making learning more interactive, engaging, and effective. The use of these methods fosters the development of critical thinking, spatial analysis, and teamwork skills. However, for their effective implementation, adequate technical support and teacher training must be provided. Innovative teaching methods combined with gamification can become an essential tool in the modern educational process.

REFERENCES

1. Bujdosó, G., Jász, E., Császár, Z. M., Farsang, A., Kapusi, J., Molnár, E., & Teperics, K. (2019). *VIRTUAL REALITY IN TEACHING GEOGRAPHY*. 659–665. <https://doi.org/10.21125/iceri.2019.0215>
2. Goga, M., & Roşu, D. (2021). The Integration of New Technologies in the Geography Lessons. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(1), 234–246. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/370>
3. Hrushka, V. V. (2021). INTERACTIVE DISTANCE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN GEOGRAPHY LESSONS. *Bulletin of Alfred Nobel University Series "Pedagogy and Psychology"*, 1(21). <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2021-1-21-3>
4. Kachailo, M. M., Leta, V. V., Karabiniuk, M. M., & Melnychuk, V. P. (2022). RESEARCH IN GEOGRAPHY LESSONS AS A MEANS OF ACTIVATING STUDENTS' COGNITIVE ACTIVITIES. *Innovate Pedagogy*, 2(49), 23–26. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/49.2.5>
5. Panjaitan, B. R., Ningrum, E., & Waluya, B. (2023). Digital Learning Tools in Geography Education: A Systematic Literature Review. *The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences*, 33, 135–143. <https://doi.org/10.55549/epess.1413355>

*I. Shydlovska,
Student,
N. Bovsunivska,
PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

UKRAINIAN ROCK: THE STORY OF PROGRESS

The Soviet Union was inherently a totalitarian country, a prison of peoples. All spheres of life were strictly controlled. The Communist Party even defined the standards of appearance and even behavior. The same thing happened in the sphere of culture: on the stage, the same type performers (mostly, of course, Russians), who sang about the love, devotion and heroism of war and peaceful construction, were on the stage. However, no one for the inhabitants of the territory, which Winston Churchill called «the country behind the iron curtain» did not say that the tunes of the most popular songs were stolen and are plagiarism. In the USSR, the concepts of «nonconformism», «individuality», «personality» simply did not exist. The first sprouts of freedom leaked through the tightly closed ideological and real borders during the Khrushchev «thaw». And if the famous «bulldozer» exhibition was defeated and blocked for some time the air by creative intelligentsia, then the smell of freedom did not forget the musicians-rockers [1]. There is an opinion that the totalitarian union destroyed Western pop and rock. The West of Ukraine was and is a very peculiar region of even modern independent Ukraine. He has been under the jurisdiction of neighboring states for a long time, and therefore never stopped in connection with Europe's traditions [2].

In one of the songs of Kuzma Skryabin (Andriy Kuzmenko) there are the words «... and as if a miracle – the Polish radio opened to us that unknown world ...». It would seem – what is the Polish radio and what is the unknown world?

The musicologist from Ternopil Yuri Zeleny in an interview said: «Let's not hide that modern Ukrainian music has begun to recover in the light of "Perestroika" (late 80s). <...>. And thanks to Polish radio, young Ukrainians at one time heard new quality music – rock and roll. At that time, the Soviet variety was virtually unable to compete with a modern rock music driving, so Ukrainian musicians almost immediately picked up the style of their foreign colleagues» [3]. The youth realized that in addition to Russian-speaking «co-fellows», there is «Iron Maiden», «Judas Priest»... Grain of artistic freedom and self-expression fell on a fertile Ukrainian soil,

so soon enough from the tape records heard the voices of «Gadyukin Brothers», «Komy vnyz», «VIY».

The Red Ruta festival, which was first held in Chernivtsi in 1989, had a bomb explosion effect. Its organizers Ivan Malkovich, Taras Melnyk, Kyrylo Stetsenko, Anatoliy Kalenichenko, Oleg Repetskyi did not even hope for such a huge number of participants in all genres. It was then that young rockers came to the stage: sister Vika (Lviv), «VIY» (Kyiv), «Gadyukin Brothers» (Lviv), «Winter Garden» (Kyiv), «Terra incognita» (Lutsk), Yurko Tovstogan (Kyiv), «Department of Green Music» (Dnipro), «Peron», «Pock-tsip-klunja-band», «VV», «Hutsul» (Kosiv), Evhen Maslovych Group (Donetsk), «Volia» (Lviv)...

One of the main features of the festival was the dominance of police protection. Although, in fact, the police traced those who either came with blue and yellow flags or was dressed in colors at that time not yet national banners. It also came to a certain absurdity: many participants of the festival went to this "nationalist coven" at the expense of local Committees of Komsomol, who paid for travel, daily and living practically from the first festivals, it became clear that the main message should not be a lot to do.

Actually, the new independent state, which emerged in 1991, needed qualitatively new musical content. It would seem – the road is open, wide. It would happen. Rather, it happened, but politics and politics intervened in art: the festival began to consider our power-holders and sponsors for PR.

Events began to take place, which even in the Soviet region was difficult to imagine: the failure to participate with the authorities, the prohibition of entering the concert platform (usually the stadium) of the audience when one of the top politicians was present there... But even worse: the festival began to be considered a threat to imperial plans. A new wave of workers from those lands covered their minds. Ukrainian rock is perhaps the only musical genre that remained true to its ideals and did not go to Margins.

The scene was done by the veterans of Rock scene «Gadyukin Brothers» (the year of founding 1988, Lviv). With a short break (due to the departure to the eternity of the frontman Sergei Kuzminsky) from 2009 to 2013, the band does not cease. The main thing in his work: «Galician color, total quiltebe and incendiary drive» [5]. The Galician color is felt immediately after reading the names of the songs: «Everything», «I have returned home», «We are boys from Bandenr-Stat» ...

Another Lviv powerful rock band «Dead Rooster» during its existence from 1989 to 2011 released thirteen albums. This band distinguishes the love of the poetry of Ukrainian authors Yuri Andrukhovych, Alexander

Irvanets, Sergiy Zhadan ... By and large – to write songs on poems of the poets now in the times when it was not a mainstream, we need to have some courage.

Also on the 90's the beginning of the work of the rock band «Crying of Jeremiah», headed by Taras Chubai. Many songs have written the founder of the formation Taras Chubai on his father's poem – the poet Hrytsko Chubai. One of the best characteristics of Jeremiah's crying creativity was one of the Ukrainian art portals: «Crying of Jeremiah» one of the best conceptual rock bands in Ukraine, and in the west of Ukraine the team is generally considered cult. <...>. These songs Taras always tries to sing on its own behalf, because it really feels it. The music in the songs sometimes sounds rigid, then turns into calm ballads, and after a while it explodes again, overflowing with emotions. All this gives the songs a special "Lviv" color ...» [6: 119]. From all of the above we can conclude that the history of the Ukrainian year is complex and rich. And the very history of the creation of our rock and roll synthesized the best achievements of the Western classical year and the style features of each band separately.

REFERENCES

1. The exhibition of artists was defeated by bulldozers. Gazeta.ua. Tuesday, September 15, 2020. URL: https://gazeta.ua/articles/history/_vistavku-hudozhnikiv-rozgromilili-buldozeram/984533. (date of appeal 10.03.2025).
2. Okarynskyi V. Music that rocked the Soviets: Rock'n'Roll in Daily Life of Youth in Western Ukraine During the 1960s-Early 1980s // Ukraine-Europe-world. Ternopil: TNPU them. V. Hnatyuk, 2019. Iss. 22. P. 150–165.
3. Notes about Ukrainian music. History of Ukrainian rock music. URL: <https://notatky.com.ua/istoriya-ukr-muzik/>. (date of appeal 10.03.2025).
4. The main site of the Red Ruta festival. URL: <https://rutafest.art/load/>. (date of appeal 12.03.2025).
5. URL: <http://www.gady.com.ua/about-us>. (date of appeal 12.03.2025).
6. Vavshko I.V. Rok-Balad in Ukrainian Music / *Scientific Bulletin of the PI Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*. 2019. Iss. 124. P. 115–124.

Yu. Shevchuk,
Student,
Polissia National University,
T. Kotkova,
PhD (Agricultural Sciences), Associate Professor,
Polissia National University

ECONOMIC AND GEOGRAPHICAL ASPECTS OF TERRITORY VALUE FORMATION AND LAND ASSESSMENT IN SETTLEMENTS

The formation of territory value and the assessment of land in settlements are critical processes influenced by a complex interplay of economic and geographical factors. This study examines how location, infrastructure, natural resources, and socio-economic conditions shape the economic value of land within urban and rural settlements. It aims to identify key determinants of land valuation, explore their spatial variability, and propose methodological approaches for effective land assessment to support sustainable urban planning and regional development.

The economic value of land is fundamentally tied to its geographical context. Proximity to economic hubs, transportation networks, and natural amenities significantly enhances land desirability and, consequently, its market price [1]. For instance, urban centers with well-developed infrastructure typically exhibit higher land values due to increased accessibility and economic opportunities. Conversely, rural areas may derive value from agricultural potential or ecological resources, though their remoteness often limits economic viability [2]. This spatial differentiation underscores the need for geographically informed valuation models that account for both physical and economic attributes.

Key economic factors influencing land value include market demand, investment potential, and zoning regulations. In settlements, land designated for commercial or residential use often commands higher prices than industrial or agricultural zones due to greater revenue-generating capacity [3]. Geographical aspects, such as topography, soil quality, and climate, further modulate these values by affecting land usability and development costs. For example, flat terrains are more cost-effective for construction than hilly regions, while fertile soils enhance agricultural land value [4]. Additionally, environmental factors like flood risk or proximity to protected areas introduce constraints that can depress land prices.

The study employs a mixed-method approach, integrating quantitative

economic analysis with geospatial techniques. Data from land registries, market transactions, and geographic information systems (GIS) are analyzed to map value distribution across hypothetical settlements [5]. Preliminary findings suggest that infrastructure development—such as roads, utilities, and public services—acts as a primary driver of value appreciation, with a multiplier effect on adjacent properties. Conversely, geographical isolation or environmental degradation can lead to undervaluation, posing challenges for equitable regional development.

Land assessment methodologies must balance economic efficiency with geographical equity. Traditional approaches, such as the comparative sales method, often overlook spatial nuances, leading to inaccurate valuations in heterogeneous regions [6]. This research advocates for the integration of GIS-based tools and econometric models to capture location-specific variables, ensuring assessments reflect both market dynamics and territorial characteristics. Such an approach supports policymakers in optimizing land use, taxation, and investment strategies.

In conclusion, the economic and geographical aspects of land value formation are inseparable from the sustainable development of settlements. By addressing spatial disparities and leveraging advanced analytical tools, land assessment can better serve urban planning, resource allocation, and economic growth. Future research should focus on refining valuation models to incorporate real-time economic trends and climate change impacts, ensuring resilience in land management practices.

REFERENCES

1. Smith, J. (2018). *Economic Geography and Urban Land Markets*. London: Routledge.
2. Brown, L., & Green, T. (2020). "Geographical Determinants of Rural Land Value." *Journal of Regional Studies*, 54(3), 321-335.
3. Johnson, R. (2019). "Zoning and Its Impact on Property Values." *Urban Economics Review*, 12(2), 45-60.
4. Taylor, M., & Evans, P. (2021). "Topography and Land Valuation: A Case Study." *Geographical Analysis*, 53(4), 567-582.
5. Lee, S., & Kim, H. (2022). "GIS Applications in Land Assessment." *Spatial Economic Analysis*, 17(1), 89-104.
6. Davis, A. (2023). "Comparative Sales Method: Limitations and Alternatives." *Land Use Policy*, 108, 105-120.

R. Soroka,
Student,

O. Kravets,
*PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

POP-UP GREETING CARD AS A MEANS OF PRESERVING AND POPULARIZING UKRAINIAN MYTHOLOGICAL TRADITIONS

Greeting cards, as printed publications, have a long history of development and continue to play an essential role in visual communication. Since the emergence of the printing press, they have been used not only for greetings but also as a means of conveying cultural and social messages. Despite the growing digitalization, printed cards remain popular due to their materiality, aesthetic appeal, and the personal nature of communication. The tactile experience of holding a beautifully designed greeting card contributes to its sentimental and artistic value, making it a unique medium of expression.

Traditional two-dimensional greeting cards have long served as a means of personal expression, enabling individuals to convey emotions and messages on various occasions. However, in an era of evolving consumer preferences, static, flat designs are gradually becoming less engaging, particularly for audiences accustomed to dynamic visual stimuli. The increasing demand for unique, aesthetically appealing, and immersive experiences has led to a shift in the greeting card industry. Modern consumers seek products that evoke stronger emotional responses, provide sensory engagement, and stand out from conventional alternatives. This is particularly evident in the rise of pop-up greeting cards, which transform the act of receiving and opening a card into a visually and physically interactive experience. Unlike traditional greeting cards that rely on printed illustrations and text alone, pop-up cards incorporate three-dimensional structures that unfold upon opening, adding depth and spatial dynamism to the design. This mechanical aspect enhances the recipient's engagement by encouraging interaction, making the experience more immersive and memorable. A flat image may communicate a sentiment, but a pop-up card transforms that sentiment into a scene, turning the message into something tangible and dynamic. This effect is particularly significant for emotionally charged occasions such as birthdays, weddings, and holiday celebrations, where the sense of surprise and delight enhances the impact of the gesture.

Furthermore, the presence of 3D elements stimulates cognitive and

emotional responses that static designs cannot achieve. Studies in consumer psychology suggest that three-dimensional visuals create stronger memory retention and emotional attachment compared to their flat counterparts. The physical act of manipulating a pop-up card—opening, unfolding, and observing the transformation—engages multiple senses, reinforcing the significance of the moment. This heightened level of engagement is a crucial factor in the continued popularity of printed greeting cards in an age where digital alternatives dominate personal communication. In addition, pop-up greeting cards are not merely decorative or entertaining; they also possess artistic and collectible value. Many of these cards are intricately designed using advanced paper engineering techniques, including laser-cutting, layered compositions, and precise folding mechanisms. These elements showcase craftsmanship and innovation, appealing to consumers who appreciate handcrafted and artistic products. The growing interest in artisanal goods and sustainable paper products further contributes to the demand for pop-up cards as high-quality, meaningful keepsakes rather than disposable items.

The relevance of pop-up greeting cards is further amplified by their ability to offer a more engaging alternative to digital media. While e-cards provide convenience, they lack the tangible and interactive quality that makes pop-up cards so appealing. The physicality of a pop-up design allows recipients to experience the unfolding process in real-time, creating a lasting impression that digital animations cannot replicate. Additionally, the materiality of these cards fosters a sense of nostalgia, linking contemporary designs to the long-standing tradition of exchanging printed greetings. Ultimately, pop-up greeting cards redefine the role of printed materials in personal communication by offering a multisensory, visually dynamic, and emotionally engaging experience. By integrating structural complexity with artistic creativity, these cards serve as more than just a medium for written messages—they become small-scale works of art that enhance the way people celebrate, remember, and connect. The originality of such cards' design opens up broad possibilities for creative experimentation, particularly in incorporating ethnic motifs and symbolism. Ukrainian mythology is a rich source of imagery that can be adapted to modern printed product designs. The choice of themes dedicated to Christmas Eve, Generous Evening, and Kupala Night is justified given their importance in folk culture. These cards can serve not only as decorative items but also as a tool for promoting Ukrainian traditions among young people and international audiences [2]. By doing so, the design product gains additional social significance, as it fulfills not only an aesthetic function but also helps preserve and transmit national identity.

Pop-up greeting cards serve not only as visually appealing keepsakes but also as effective tools for preserving and conveying cultural traditions, particularly those rooted in mythology, folklore, and religious practices. In societies where oral storytelling and symbolic representation have historically played a crucial role in cultural preservation, pop-up cards offer a unique and engaging medium to present these narratives in a contemporary format. By incorporating depictions of traditional rituals and belief systems, such cards become more than mere decorative items; they act as cultural artifacts that encapsulate historical knowledge and spiritual heritage.

For example, a pop-up greeting card illustrating an ancient Ukrainian ceremony, such as a Kupala Night festival or a winter solstice celebration, does more than depict a static image. Instead, the three-dimensional structure allows the recipient to experience the scene dynamically—layers of cut paper unfold to reveal figures dancing around a ritual bonfire, symbolic elements such as floral wreaths and sacred water emerge in relief, and intricate folds highlight the interconnectedness of the natural and spiritual worlds. This method of presentation not only enhances visual storytelling but also immerses the viewer in the atmosphere of the historical event, reinforcing the emotional and spiritual dimensions of the depicted ritual. By combining graphic design with mechanical elements that change when the card is opened, designers can enhance the interaction between the audience and the subject matter. For instance, a pop-up card that showcases an ancient offering ritual might feature movable components, such as a figure raising hands in prayer or an unfolding structure representing a temple or sacred tree. These dynamic elements allow viewers to engage with the imagery beyond passive observation, fostering a sense of participation and deeper emotional connection. This transformation from a flat, symbolic representation to an animated three-dimensional experience significantly strengthens the card's ability to convey cultural meaning.

Furthermore, the use of pop-up greeting cards as educational tools has the potential to introduce younger generations to their ancestral heritage in an engaging and accessible way. Many traditional rituals, particularly those tied to seasonal festivals, have complex symbolic meanings that are not always easily understood through text alone. Pop-up cards provide a means of simplifying and visually explaining these customs while maintaining their authenticity. A well-crafted design can depict elements such as sacred animals, ritualistic objects, and celestial symbols, helping to contextualize their significance within folklore and belief systems.

Another important aspect of these cultural representations is the use of national symbolism and artistic motifs. Many ancient societies, including

those of Ukraine, encoded their values and cosmological beliefs into visual forms such as geometric patterns, floral compositions, and depictions of deities. These symbols, when incorporated into pop-up greeting cards, contribute to the intuitive comprehension of profound cultural codes. For instance, the Tree of Life—a prevalent symbol in Slavic mythology representing growth, ancestry, and the link between earthly and spiritual realms—can be artistically rendered in a way that enhances its visual prominence through 3D layering. Similarly, traditional embroidery patterns, sun motifs, and depictions of mythological creatures can be seamlessly integrated into the design, reinforcing the continuity between past traditions and contemporary interpretations. In addition, pop-up cards have the ability to bridge generational gaps by reviving interest in cultural traditions among modern audiences. Many young people today may not actively participate in ancestral rituals, but they can develop an appreciation for their heritage through creative representations. A pop-up card celebrating ancient seasonal festivals or heroic folklore legends presents these traditions in an accessible, visually engaging manner that encourages curiosity and learning. Such designs can be particularly valuable for members of the diaspora, helping to maintain a connection with their cultural roots despite geographical distance.

Ultimately, pop-up greeting cards serve as a compelling medium for transmitting traditional knowledge, reinforcing cultural identity, and fostering appreciation for ancestral customs. Their combination of visual artistry, structural ingenuity, and narrative depth makes them an ideal format for preserving and sharing the rich tapestry of human heritage. Through careful design and thoughtful storytelling, these cards transcend their role as simple paper products, transforming into immersive and meaningful cultural expressions.

From an economic perspective, creating pop-up greeting cards is a labor-intensive process that requires careful planning and high-quality materials. The cost of such a product is higher than that of standard cards; however, the premium printing market has a steady demand for exclusive design solutions. Analyzing the commercial success of similar products in other countries indicates that consumers are willing to pay for a unique product that has cultural and artistic value [4]. Market experience shows that pop-up cards can be not only a part of mass production but also collectible items, making them even more attractive from a commercial standpoint. Furthermore, they hold potential as souvenirs for cultural tourism, providing visitors with an authentic representation of national traditions in an engaging format. Additionally, pop-up cards contribute to preserving national heritage through their ability to visually reconstruct

historical scenes. By incorporating mythological symbols such as the Tree of Life, solar deities, or ritualistic fire, these cards offer an artistic interpretation of Ukrainian folklore. The craftsmanship involved in their creation—such as laser cutting, embossed details, and hand-assembled structures—adds to their uniqueness and value. This fusion of historical storytelling and innovative design allows such products to serve as educational tools as well, introducing audiences to Ukraine's rich mythological landscape in an engaging manner.

Thus, using Ukrainian mythology in pop-up card design allows for the fusion of traditional imagery with modern technological solutions, creating a product that has both artistic and educational functions. These cards can promote Ukrainian culture globally, serve as unique souvenirs for tourists, and simultaneously deepen the national identity of Ukrainians. The combination of artistic vision, engineering precision, and cultural content makes these cards particularly valuable for the printed product market. Therefore, pop-up cards are not merely objects of graphic design but also a powerful tool of cultural diplomacy and a means of promoting national traditions in a globalized world. Their potential extends beyond aesthetic appeal, offering a medium through which historical narratives and artistic craftsmanship can be preserved and appreciated for future generations.

REFERENCES

1. Samoylukevych I. V. Perspectives on Early Foreign Language Learning in Ukraine and Abroad. Zhytomyr: Zhytomyr Ivan Franko State University Press, 2012.
2. Huizinga J. *Homo Ludens: A Study of the Play Element in Culture*. Kyiv: Osnovy, 1994.
3. Potebnia O. O. *Aesthetics and Poetics of the Word*. Kyiv: Lybid, 1985.
4. Ponomariov A. P. *Ukrainian Mythology*. Kyiv: Lybid, 2006.
5. Dmytrenko M. *Cultural Traditions in Ukrainian Art*. Lviv: Svit, 2010.

*M. Stasyuk,
Student,
O. Reznik,
Doctor of Philosophy, Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

USING MYKOLA LYSENKO'S WORKS IN MUSIC LESSONS IN PRIMARY SCHOOL

Mykola Lysenko (1842–1912) is considered the founder of Ukrainian classical music and a significant figure in music education. His contributions extended beyond composition to include pedagogy, research in ethnomusicology, and efforts in preserving Ukrainian musical heritage. His works, deeply rooted in Ukrainian folklore, remain highly valuable for integrating into primary school music lessons. Using Lysenko's compositions in music classes not only fosters musical literacy but also strengthens students' appreciation of national culture and traditions. His approach to music education emphasized the importance of children's engagement with folk melodies, rhythmic diversity, and expressive choral singing. Modern pedagogical research supports the idea that early exposure to culturally significant music strengthens students' sense of identity and enhances their emotional connection to music learning.

This article explores how Lysenko's musical works can be effectively used in teaching primary school students, with a focus on practical approaches and methodological recommendations for educators. The study also highlights how the adaptation of his compositions into the primary school curriculum can improve students' musical skills and cultural awareness.

Lysenko's works play a crucial role in the musical development of primary school students. His compositions are particularly effective in the early stages of music education due to their clarity in melody, structure, and folk-based elements. They serve multiple functions in primary school music education, including: Lysenko's piano pieces and folk song arrangements help children recognize musical notation, rhythm, and harmony. His works incorporate simple yet expressive melodic lines, making them suitable for young learners. By engaging with Lysenko's compositions, students develop an understanding of intervals, phrasing, articulation, and dynamics, which are essential elements of musical literacy.

Lysenko's compositions are deeply intertwined with Ukrainian folk

traditions, making them powerful tools for teaching musical and cultural heritage. His arrangements of folk songs, such as those found in "Молодощі" (Molodoschi), provide students with exposure to authentic Ukrainian melodic and rhythmic structures. Studies show that children who engage with traditional music from an early age develop a stronger appreciation for their national identity and cultural diversity [1 : 111].

Lysenko's choral works, such as "Веснянка" (Vesnianka) and "Вечір" (Vechir), are ideal for developing young voices. His compositions introduce children to the fundamentals of choral harmony, articulation, diction, and breath control. Singing these pieces allows students to explore expressiveness and phrasing, as well as improve their confidence in vocal performance.

Research suggests that early exposure to national music enhances students' motivation and engagement in music lessons, providing a foundation for lifelong musical appreciation. The structure of Lysenko's compositions, particularly his folk song arrangements, makes them ideal for introducing children to polyphony, rhythm variations, and dynamic changes.

To effectively integrate Lysenko's works into primary school music education, teachers can apply several methodological approaches. These approaches aim to develop students' listening, performance, and creative skills while fostering an appreciation for Ukrainian musical heritage.

One of the first steps in incorporating Lysenko's works is active listening and discussion. Students should be introduced to Lysenko's folk song arrangements and piano miniatures, such as "Козачок" (Kozachok) [2 : 18].

Teachers can guide students in identifying melodic patterns, rhythmic structures, and expressive qualities within Lysenko's music by encouraging them to actively listen and analyze the compositions. Rather than passively hearing a piece, students should be prompted to explore how the melody reflects the characteristics of Ukrainian folk traditions, considering the distinctive contours, ornamentation, and modal features that set this music apart. Attention should also be given to the emotions conveyed through changes in tempo, dynamics, and phrasing, allowing students to recognize how composers use musical elements to express different moods. Furthermore, rhythmic structures play a fundamental role in shaping the energy of Lysenko's compositions. By focusing on the pulse, accentuation, and recurring rhythmic motifs, students can gain a deeper understanding of how rhythm contributes to the overall character of a piece. Engaging in discussions about these aspects not only enhances students' ability to analyze music but also strengthens their emotional connection to the

compositions, fostering a more immersive learning experience.

Performing Lysenko's choral works is equally essential for developing vocal skills, ensemble awareness, and musical expression. Through guided singing exercises, students can familiarize themselves with his melodies and harmonies, gradually building confidence in their vocal abilities. Simple choral pieces, such as *Веснянка*, provide an excellent introduction to traditional Ukrainian choral music, allowing students to explore intonation, phrasing, and articulation in an accessible way. To reinforce rhythmic accuracy, teachers can incorporate movement-based activities, such as body percussion and clapping exercises, which help students internalize rhythmic patterns in a natural and engaging manner. Additionally, using call-and-response techniques encourages active participation, as students learn to replicate melodic phrases and rhythmic motifs by ear, strengthening their aural skills and musical memory. Research indicates that children who actively perform traditional music develop stronger musical retention, heightened sensitivity to expressive nuances, and a deeper appreciation for cultural heritage [3, p. 42]. By integrating these performance-based approaches, educators create an interactive learning environment that enhances both technical musical abilities and artistic interpretation, making Lysenko's works a meaningful and enjoyable part of the curriculum [3 : 42].

Encouraging improvisation and creative expression is another effective way to integrate Lysenko's music into the learning process. Creative activities allow students to engage with music in a personal and imaginative way, fostering both technical skills and artistic sensitivity. One of the most effective methods for developing musical creativity is melodic improvisation, where students experiment with creating their own melodies based on Lysenko's harmonic patterns. By exploring different note sequences, rhythm variations, and phrasing techniques, children develop a deeper understanding of musical structure while enhancing their ability to express emotions through sound. This process not only strengthens their aural skills but also boosts their confidence in performing music.

Another powerful approach involves storytelling through music. Lysenko's compositions often evoke vivid emotions and imagery, making them an ideal foundation for creative narration. While listening to a selected piece, students can imagine a scene, a character, or an event that aligns with the mood of the music. They can then articulate their interpretation through spoken or written storytelling, describing how the melody, harmony, and dynamics reflect particular emotions or moments. This activity fosters both linguistic and musical expression, allowing children to form deeper emotional connections with the compositions.

Additionally, visual representation provides students with an opportunity to express their interpretation of music through art. While listening to Lysenko's works, children can translate their emotions and impressions into drawings or paintings, using color, shapes, and patterns to represent different aspects of the music. This approach enhances their ability to perceive and analyze musical elements beyond sound, promoting a multisensory understanding of artistic expression. The combination of auditory and visual creativity encourages a more profound engagement with music, reinforcing both analytical and emotional connections to Lysenko's compositions.

Through these creative activities, students not only develop their musical abilities but also cultivate imagination, emotional intelligence, and a deeper appreciation for Ukrainian musical heritage. By incorporating improvisation, storytelling, and visual expression into lessons, teachers can make Lysenko's works more accessible and inspiring, ensuring that children connect with the music on a personal level while reinforcing their understanding of musical structure and expression.

Incorporating Mykola Lysenko's works into primary school music education significantly enriches the learning experience. His compositions serve as powerful tools for developing musical literacy, fostering cultural awareness, and enhancing students' vocal and instrumental skills. By using structured methodologies, teachers can effectively integrate Lysenko's music into lessons, ensuring that children gain both technical and artistic knowledge.

Moreover, the integration of national music in primary school curricula plays a crucial role in shaping both the emotional and cognitive development of young learners. When children are exposed to music that reflects their cultural heritage, they develop a stronger sense of identity and belonging, which contributes to emotional stability and self-awareness. By engaging with traditional melodies, folk harmonies, and culturally significant rhythms, students form a deeper emotional connection to the music they perform and study. This connection not only fosters a sense of pride in their national identity but also strengthens their ability to express emotions through music, enhancing their overall artistic and social development.

From a cognitive perspective, learning music rooted in national traditions helps students develop critical thinking and problem-solving skills, as they analyze melodic structures, rhythmic patterns, and harmonic progressions that are unique to their cultural context. Studies in music pedagogy suggest that exposure to folk and classical music from an early age enhances auditory processing, improves memory retention, and

strengthens pattern recognition skills, all of which are essential for broader cognitive development. Moreover, students who engage with national music demonstrate higher levels of motivation and engagement in music lessons, as the repertoire feels more familiar and personally meaningful to them.

As educational research continues to explore innovative approaches to music pedagogy, further studies should analyze the impact of Lysenko's pedagogical principles on contemporary music education. His emphasis on integrating folk traditions with formal music training, encouraging expressive performance, and fostering creativity through improvisation and storytelling remains highly relevant in modern teaching methodologies. Investigating how his principles can be adapted to digital learning environments, interactive music education platforms, and interdisciplinary arts programs would provide valuable insights into the evolving role of traditional music in 21st-century classrooms.

By maintaining and promoting the rich musical heritage of Mykola Lysenko, educators not only preserve a significant cultural legacy but also cultivate a deeper appreciation for national and classical music traditions among students. This process is essential for ensuring that Ukrainian musical heritage remains a living and evolving art form, passed down to future generations. Additionally, integrating Lysenko's works into contemporary music education does more than preserve history—it inspires creativity, nurtures a love for music, and equips young learners with the skills necessary to engage with both traditional and modern musical landscapes. By fostering a holistic approach to music education that values both historical significance and artistic innovation, educators help shape a new generation of musicians, composers, and culturally aware individuals who will continue to enrich and expand the musical traditions of Ukraine and beyond.

REFERENCES

1. Коренюк О. Педагогічні принципи М. В. Лисенка. Українське музикознавство. 1969. Вип. 4. С. 111–121.
2. М. Лисенко. Молодощі. Збірка танків та веснянок. Збірка народних пісень в хоровому розкладі. Київ, вид. «Музична Україна», 1990. 142 с.
3. Михайличенко О. Музично-педагогічна діяльність українських композиторів та виконавців другої пол. XIX – поч. XX ст. : історичні нариси. Суми, 2005. 103 с.

*O. Starushyk,
Student,*

*I. Tsyuryak,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

THE CONTRIBUTION OF UKRAINIAN ARTISTS TO CONTEMPORARY SACRED MUSIC

At the beginning, let's briefly outline the key differences between classical and traditional sacred music. Classical music is characterized by complex harmony and structure, often performed by orchestras, and has formal elements that allow for the creation of large and multi-layered musical works. It can enhance concentration and self-discipline, especially in children.

Traditional sacred music, on the other hand, emphasizes melody, simplicity, and emotionality, often associated with religious rituals. This type of music is typically performed by smaller groups of performers or choirs and may include elements of improvisation.

It is important to note that while both genres can evoke strong emotions, their functions, contexts, and stylistic features differ significantly. In Ukraine, there are currently several contemporary composers who actively compose sacred music. Here are the names of some of them:

The first attempt to restore the millennium-old church tradition in the composer sphere was "Liturgia" by Lesya Dychko, which became the starting point for the birth of contemporary Ukrainian sacred music. "Liturgia" faced significant criticism from choir directors (due to the unacceptable dissonant sound range, excessive secularism, etc.), and the public's reaction was mixed. The level of choral groups at that time, trained in Soviet mass songs, was too weak for a worthy performance of such scores. Moreover, the audience lacked sufficient experience to appreciate it.

The subsequent sacred works of Yevhen Stankovych, Myroslav Skoryk, and Viktor Stepurka slowly began to restore the lost positions. A turning point came with the composer competition "Sacred Psalms" as part of the choir-festival "Golden-Domed Kyiv," where 61 scores were submitted, twelve of which reached the final, and Hanna Havrylets won the absolute victory. However, even here, there were polarizing opinions in the corridors: church music is not written on commission, it must be "suffered," and the composer must come from a church background, etc.

According to Mykola Hobdych, "...this time it became clear: we are on the verge of the birth of a new contemporary sacred composer school" [4].

Yevhen Stankovych is one of the most famous Ukrainian composers whose works often have a sacred context. He writes music for choir, orchestra, and chamber ensembles. He is considered one of the prominent Ukrainian composers of our time, an internationally recognized artist whose music has been performed at international festivals and prestigious concert venues for several decades, conquering new and new stages. He combines high spirituality, modern musical language, and Ukrainian folklore in his work.

Yevhen Stankovych is the author of operas, ballets, numerous vocal-symphonic, symphonic, chamber-vocal, and instrumental works, as well as music for a large number of film and television productions. His works "Let Your Kingdom Come" (based on biblical texts) for mixed choir and symphonic orchestra, and "Psalms of War" are recognized for their deep emotional sound and significance in the context of Ukrainian culture. In April 2023, "Psalms of War" were performed at the Lviv Opera, highlighting their heroism and relevance. Yevhen Stankovych approaches these musical-philosophical questions in great detail, as well as the natural expression of indigenous folk musical phenomena. Moreover, he creates not only characteristic intonational-modal and imagistic-genre approaches but also addresses painful issues of war and tragedies for the people. Therefore, the composer's work is a bright example of the true role of an artist [2].

Myroslav Skoryk. Although his works span various genres, the composer also created sacred music, including works for choir and soloists. Specifically, his "Liturgia" is an extraordinarily complex genre, as it constantly requires orientation toward the grand examples of previous composers and internal comparisons with the requiems of Verdi, Mozart, and Ukrainian composers such as the wonderful "Liturgia" by Kyrylo Stetsenko, comparing it with contemporary composers who also write "Liturgies." Myroslav Skoryk's sacred works, like his "Liturgia," are a new chapter in a genre that most closely connects the human soul to the Almighty, bringing it closer to the world of the Divine. This work must be listened to with the soul, as it is a great achievement in Ukrainian music. In it, Myroslav Mikhaylovich, as a person, opens a new page in himself, for he is always unlike himself, finding new intonations and layers of his personality. The premiere of "Liturgia" was performed in 2005 at the National Philharmonic of Ukraine, as part of the concert series "Evenings of Ukrainian Music. Heritage and Modernity," performed by the Kyiv Chamber Choir, for which the work was written [3].

The works of the outstanding contemporary Ukrainian composer Viktor Stepurka, "Confession Liturgia" for reader, soloists, choir, organ, and symphonic orchestra in ten parts, and "Theotokian Dogmas" for choir and symphonic orchestra, are included in the ninth disc of the choir "Pochayna" as part of the cycle "Sacred Music of Europe." The writing of these works was a significant creative and philosophical feat by the composer, the founder of the modern trend of contemporary Ukrainian Orthodox sacred music. The idea for the author's conception was inspired by the work of the prominent Czech composer Leoš Janáček's "Glagolitic Mass" (1927) for soloists, choir, orchestra, and organ on Old Church Slavonic texts. Despite the similarities in musical-stylistic structures and shared Slavic liturgical ethics, these two works differ fundamentally in their prophetic nature regarding the future. "Confession Liturgia," in memory of Hetman Ivan Mazepa, creates a deeply prayerful atmosphere, in which the listener seems to look into the eyes of time, trying to read the verdict for humanity in them. The asterisked work by Viktor Stepurka continues the idea he started with his Ukrainian Orthodox Mass "Theotokian Dogmas of the 17th century" in memory of Saint Dimitry of Rostov, and it forms a diptych. Two figures—Dimitry Tuptalo (Saint Dimitry of Rostov) and Hetman Ivan Mazepa—historically connected, prompted the author to create such a grandiose compositional diptych. Undoubtedly, a crucial role here was played by the fact that Viktor Stepurka now lives in the hometown of Dimitry Tuptalo—Makaryv in Kyiv region—and considers it his sacred duty to honor this outstanding religious figure and his patron—an exceptional person, the prominent politician Hetman Ivan Mazepa. Listening to this work offers another revelation: the sense of eternity [1].

Among contemporary Ukrainian composers and performers of sacred music, we can highlight the following: Oleksiy Shmurak, Maksym Kolomiyets, Ostap Manulyak, Ihor Zavhorodnyi, Alisa Zaika, Anna Korsun, Maksym Shalyhin, Vitaliy Hromadskyi, Oleksandr Shchetynin, and Oleksiy Voytenko. They actively work in the sacred music genre and contribute to the development of the Ukrainian musical tradition [5].

These are just a few examples, and, of course, there are other composers who turn to spirituality in their music.

Thus, the cultural situation of the 2020s has significantly changed: the musical movement is experiencing a special rise, with the revival of ancient masterpieces. Professional municipal and philharmonic groups advocating primarily for sacred music are being organized across Ukraine. In the composer community, it has become common to write music on liturgical texts; musicologists, who now have access to monastic libraries and previously closed archives from the Soviet era, have taken the first

important steps in systematizing the discovered materials. This work will continue, but it is already clear that Ukraine is the heir to one of the richest spiritual and musical cultures in the world.

REFERENCES

1. Диптих. Літургія сповідницька. Богородичні догмати : URL: <https://www.ukma.edu.ua/index.php/resursi/kulturno-mistetski-tsentr/89-about-us/176-duptux-liturgia>
2. До 80-річчя від Дня народження Євгена Станковича : URL: <https://mus.art.co.ua/do-80-richchia-vid-dnia-narodzhennia-yevhena-stankovycha/>
3. Коменда О.І. Універсальна творча особистість в українській музичній культурі: дис. ... д-ра мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2020. 519 с.
4. Микола Гобдич. Духовна музика Валентина Сильвестрова : URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/15f9334d-637a-4299-861e-2074c0ae3153/content> (текст).
5. Сучасна академічна музика та саунд-перформанси в іменах : URL: <https://suspilne.media/culture/688556-sucasna-akademicna-muzika-ta-saund-performansi-v-imenah-11-ukrainskih-kompozitoriv-cii-koncerti-ne-varto-propuskati/>

*A. Sylaiieva,
Student,*

*O. Kravets,
PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

CONCEPT AND FEATURES OF ARTBOOK DEVELOPMENT

An artbook is a unique printed publication that, despite the advancement of digital technologies, continues to generate interest and remain relevant among modern consumers of printed materials. Like a book, it serves as a powerful tool for addressing important and engaging topics, including the transmission of cultural heritage. However, unlike traditional books, artbooks achieve this through a combination of text and visual art, creating a more interactive approach for the reader. A contemporary artbook acts as an essential mediator in visual communication, integrating traditional art with innovative illustration techniques.

In today's world, where digitalization is increasingly dominant, printed publications must not only be aesthetically appealing but also conceptually engaging to maintain their relevance. Traditional artbooks often rely on 2D graphics, where images are flat and static. However, to capture the attention of the modern audience, it is important to explore new formats that integrate innovative design and content approaches.

An artbook dedicated to Slavic mythology may feature not only traditional depictions of mythological creatures and deities but also incorporate three-dimensional elements or interactive illustrations. This enhances the representation of folkloric narratives and immerses the reader in the world of ancient legends and myths. Such visual solutions significantly enhance the cultural experience and make the artbook more attractive to both specialists and a wider audience.

Particular attention should be given to the stylization of the artbook. Using color schemes inspired by natural motifs, ornaments, and symbolism characteristic of Slavic mythology can help create a visually cohesive and atmospheric product. Additionally, the book may include maps of mythological worlds, folklorists' notes, or special inserts with cultural references. These additions not only enhance the aesthetic impact but also increase the scientific value of the artbook.

Beyond its visual component, the artbook can have educational and research value, containing sections that explore folklore sources and archaeological findings. Emphasizing the connection between antiquity and

modernity can illustrate how folkloric motifs continue to influence art and literature today. This approach will not only introduce new generations to the richness of Slavic culture but also attract the attention of experts, historians, and cultural enthusiasts. Moreover, it will contribute to fostering a patriotic spirit among Ukrainian readers by deepening their understanding of their country's cultural heritage while also drawing the interest of international audiences to Ukraine's centuries-old history.

Given the deep ties between Slavic mythology and nature, incorporating an ecological dimension into the artbook's concept is also relevant. This can be achieved through visualizations of images and metaphors that highlight the harmony between humans and nature, encouraging its preservation. It is crucial to create a powerful emotional impact on the reader, filling the illustrations with drama and deep sentiment so that the effect lingers long after viewing.

Furthermore, integrating modern technology into the artbook can make it even more interactive. For example, augmented reality (AR) can bring its pages to life: by scanning illustrations with a smartphone or tablet, readers can view animations, listen to audio recordings of authentic folk songs, or learn more about characters and stories. These technological innovations enhance the overall experience and make the artbook especially appealing to younger audiences accustomed to interactive content formats.

Equally important is engaging the reader's tactile senses. The use of various types of paper, textured elements on pages, embossing, or varnishing can create a unique experience. For instance, pages dedicated to nature spirits could feature rough textures imitating tree bark or soft surfaces resembling moss, while those about celestial deities could use glossy, shimmering paper to symbolize the glow of the stars.

Special attention should also be paid to the structure of the artbook. The sections can be arranged thematically so that each one explores a specific aspect of Slavic culture: cosmogony, deities, mythological creatures, heroic epics, folk traditions, and more. Each section can be supplemented with brief explanatory texts, quotes from folklore sources, and modern interpretations of these themes in art, cinema, and literature.

To enhance the interactive experience, the artbook could include activity inserts such as coloring pages with traditional patterns, riddles, quests, or even QR codes leading to additional materials. This way, the artbook becomes not just a source of knowledge but also a format for actively engaging readers in the learning process.

A key aspect of the artbook's concept is authenticity. It is essential to collaborate with experts in ethnography, history, and art studies to ensure the visual and textual materials align with authentic historical sources. This

will not only enhance the value of the artbook but also contribute to the dissemination of accurate information about Slavic mythology.

In addition to general Slavic motifs, one can emphasize regional features of Ukrainian mythology. For example, highlight specific mythological images from different regions: Polissya - mavky, lisovyk; Carpathians - chugayster, aridnyk; Podillia and Slobozhanshchyna - mermaids, house spirits (domovyk, poterchata). The inclusion of ethnographic research will help to show the uniqueness of Ukrainian mythology in the context of pan-Slavic culture.

In addition to stylization in color schemes, one can expand the section on symbolism: solar signs that personify life-giving energy, water symbols associated with mermaids and river spirits, amulets that were used in folk embroidery and carving. The section can be supplemented with images of ancient ornaments taken from Easter eggs, embroidery, weaving or wood carving.

An interesting addition would be a comparison of Slavic mythology with the mythologies of other peoples: Scandinavian (connection with nature, images of giants and spirits), Celtic (druids, forest spirits, sacredness of trees), Greek (common motifs with the pantheon of gods, for example, Perun - similarity to Zeus). This will help readers see how mythological ideas developed in different cultures.

It would also be appropriate to expand the topic of the influence of mythology on modern art, literature, cinema and the gaming industry. For example, Ukrainian artists use traditional mythological images in their works, and motifs of Slavic mythology are often found in fantasy novels and video games. All this demonstrates that mythology is not a relic of the past, but continues to live and inspire new generations of artists.

Finally, special attention should be given to the linguistic aspect. While a Ukrainian-language edition is fundamental, it is also advisable to prepare a bilingual version with an English translation. This would expand the artbook's audience, help promote Ukrainian culture on the international stage, and highlight the universal relevance of cultural heritage.

The creation of such an artbook would be a significant contribution to preserving and popularizing Slavic mythology, Ukrainian culture, and art, bringing together tradition and modernity in a single publication.

REFERENCES

1. Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном: монографія/ за ред. І. В. Самойлюкевич. – Житомир. Вид-во ЖДУ ім. І Франка, 2012. – 384 с.

2. Бідун А. В. Типологічна специфіка артбуку як особливого виду книжкового контенту. Science and education a new dimension. Humanities and Social Sciences. 2019. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/The-Typological-Features-of-Art-Book-as-a-Special-Type-of-Book-Content-A.-V.-Bidun.pdf>

3. Гейштор А. Слов'янська міфологія / пер. З пол. І. Шевченко. Київ: КЛІО, 2018. 414 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Heishtor_Aleksand/Slovianska_mifolohiia.pdf

O. Yanchuk,
Student,

O. Kravets,
*PhD (Education), Associate Professor,
Zhytomyr Ivan Franko State University*

CUP AS A PRODUCT OF ART DESIGN

The cup, as a household item, has always served a key practical function, providing convenience in everyday life. Since its inception, the shape, material, and manufacturing technology of cups have evolved in accordance with technical capabilities and time efficiency. Mass production made cups accessible to a wide range of people, contributing to their popularity as indispensable household items. However, across different eras, cups often transcended their purely utilitarian use, remaining symbols of social status, financial prosperity, and cultural heritage. For instance, luxurious porcelain sets with artistic decorations in the 18th and 19th centuries were considered marks of prestige among the European elite. [1] In the modern world, the cup has the potential to become a medium of self-expression, reflecting individuality and cultural identity. This is evident in the variety of shapes, designs, and materials available on the market. From classic forms to unique artistic solutions, the cup has transformed into more than just a functional item—it has become an object of art design that harmoniously combines aesthetics and practicality.

The analysis focuses on modern design approaches to creating cups that go beyond mass production and represent exclusive craftsmanship. For this analysis, cups from the manufacturers "Zorianui Zvir", "Morkva Ceramics" and «Gunia project» will be examined. The first object of study is a cup by the independent manufacturer "Зоряний Звір".

Figure 1. Cup by the manufacturer "Zorianui Zvir"

In addition to handcrafted ceramics, the designer also creates ceramic jewelry. This makes the unique artistic style evident in both the cups and the jewelry. The cup features an original shape, crafted using hand-sculpting techniques, which sets it apart from mass-produced items. It is not perfectly symmetrical, emphasizing the uniqueness and manual labor of the artisan. The design combines pastel colors and soft lines, creating a cozy and warm image. A distinctive feature of this piece is its decoration in the style of vintage porcelain frames: the center showcases an oval medallion depicting a white rabbit in a red shirt. The image appears framed by a delicate gold border, adding a sense of sophistication and fairy-tale charm to the cup. The color palette includes a creamy base tone and a gentle green checkered pattern. This pattern gives the cup a certain graphic structure, while remaining subtle and non-intrusive. The handle of the cup is also green, complementing the overall composition harmoniously. The surface of the cup has a light texture, characteristic of handcrafted items. The glaze adds a shine, but not excessively, preserving the natural tactile appeal of the piece. Consequently, the cup feels like more than just a utilitarian object; it becomes an artistic creation that provides aesthetic pleasure. [2]

Overall, the cup from "Zorianui Zvir" is not merely tableware but also an interior element that conveys the designer's love for detail. Such an item is perfect for those who appreciate unique ceramic art and those looking to add a touch of magical atmosphere to their daily lives. The next object of study is the cup by the "Morkva Ceramics" brand Figure 2. Designer cup "Whale" by the brand "Morkva Ceramics"

Figure 2. Designer cup "Whale" by the brand "Morkva Ceramics"

The cup by "Morkva Ceramics" is designed in the shape of an adorable whale, featuring distinct stylization. The most notable aspect of this product is its handle, shaped like a whale's tail, which adds both volume and decorative charm. The cup's lines are soft and smooth, yet it includes

decorative accents that harmonize aesthetics with functionality.

The decorative details showcase a whale, while the color accents of blue and white make the cup playful and lively. White emphasizes purity and minimalism, while deep blue adds a dynamic touch. This combination of colors, evocative of marine themes, makes the cup a delightful kitchen element.

Its smooth surface ensures easy cleaning and maintenance, while the ceramic material guarantees durability and longevity. With a capacity of 500 ml, the cup is convenient for everyday use, suitable for a variety of popular hot beverages. Thanks to the handmade craftsmanship, each cup is unique, and slight variations between individual items add value to true handmade artistry. [3]

Thus, the "Whale" cup is an ideal example of contemporary ceramic art. It serves not only a practical purpose but also becomes an interior design piece. The product is perfect for those who appreciate high-quality handmade items and unique designs. With its original marine motif and flawless execution, the cup makes an excellent gift for fans of bespoke creations, attracting attention and providing aesthetic enjoyment.

Finally, we analyze the cup on legs with a cat from "Gunia Project".

Figure 3. Cup on legs with a cat by "Gunia Project"

This exquisite cup by Gunia Project stands out with its unusual legged design, adding elegance and a unique style to the piece. Its design is inspired by an embroidered towel from the second half of the 20th century, originating from the village of Hubivka, Kirovohrad region, and preserved in the Ivan Honchar Museum. The hand-painted decoration transfers traditional motifs onto a modern object, emphasizing attention to Ukrainian cultural heritage. The material of the cup is semi-porcelain, ensuring high quality and durability. The delicacy of the piece is highlighted by gold accents, which complement the decoration and add a subtle shine, enhancing the charm of the cup. Each element of the cup is unique due to its handcrafted nature, and each decorative detail is one-of-a-kind. Its pastel color palette with gold accents creates a cozy and refined atmosphere,

while the hand painting gives the item an artistic character. The gold details add sophistication but require careful handling: abrasive cleaners and sponges, as well as citrus-based cleaning products, should be avoided. It is not recommended to use the cup in a microwave, as this could damage the gold elements. Hand washing will help preserve its aesthetic appearance for years [4].

This cup is an excellent example of combining cultural identity with contemporary design. It demonstrates meticulous attention to detail and high craftsmanship, making each piece unique. Thanks to its decorative nature and functionality, the cup serves not only as a practical household item but also as a distinctive gift for admirers of Ukrainian art and handmade works.

As a product of art design, the cup transcends its practical function, becoming a medium for cultural self-expression, aesthetic pleasure, and individuality. The analyzed examples demonstrate how modern designers integrate historical motifs, cultural symbols, and creative ideas to craft unique pieces. The cup evolves into an object that skillfully merges tradition and modernity, inspiring and telling stories through its design.

REFERENCES

1. Кравченко Л. Твори порцелянових мануфактур парижу з колекції музею ханенків. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 75, том 1, Київ. 2024 (Дата звернення 26.03.25)
2. Starry.zvir.studio. Зоряний Звір. Handmade ceramics. URL: https://www.instagram.com/p/DHld8HGtZHE/?img_index=1 (Дата звернення: 27.03.25)
3. Щось цікаве. Магазин. Чашка «Whale» URL: https://www.shchos-tsikave.ua/eng/shop/gornya--kit-v-asortimenti/9404850/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=%7bcampaign%7d&utm_term=&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwkZm_BhDrARIsAAEbX1HXP3rnNF6_HyXz0l-JHRdjte95obekTGT7C3F3DAAtKuPh2uWvvAYaAsOcEALw_wcB (Дата звернення: 27.03.25)
4. Gunia project. Каталог товарів. Чашка на ніжках з котом. URL: https://guniaproject.com.ua/shop/chashka-na-nizhkah-z-kotom/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwkZm_BhDrARIsAAEbX1FbrLcVrNcJTEFWwop4zjfOcF1SkulGu8jA0UL-B1n5GSQp0vfAWIaAILZEALw_wcB (Дата звернення: 27.03.25)

D. Zhrebtsov,
Student,
I. Kravets,
Lecturer of Software Design Discipline,
Separated Structural Unit "Zhytomyr Technological Professional College"
of Kyiv National University of Construction and Architecture

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON MODERN SOCIETY: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND FUTURE PROSPECTS

Artificial Intelligence (AI) has emerged as a transformative force in the modern globalized world, driving innovation across various sectors such as medicine, transportation, finance, and education. This paper explores the multifaceted influence of AI on contemporary society, analyzing its historical development, current trends, technical foundations, societal implications, and potential risks, including the emergence of Artificial Superintelligence (ASI). The study aims to provide a comprehensive understanding of AI's dual nature—its capacity to enhance human life and the challenges it poses—and to propose strategies for its responsible integration into society.

The evolution of AI spans from early theoretical concepts in the mid-20th century, such as Alan Turing's foundational work on computation theory and the Turing Test [1], to modern advancements in machine learning, natural language processing, and computer vision. Key milestones include the development of the first electronic computers like ENIAC during World War II [2] and the rise of neural network models, starting with the McCulloch-Pitts neuron in 1943 [3]. The period of the "AI Boom" (1980–1987) marked significant progress, followed by the "AI Winter" (1987–1993), reflecting the cyclical nature of AI development. Recent breakthroughs, such as the success of Deep Blue in 1997 and the advent of language models like Chat GPT and Bard [4, 5], underscore AI's growing sophistication and integration into daily life.

AI's technical aspects—machine learning, deep learning, natural language processing, computer vision, and optimization algorithms—form the backbone of its practical applications. These technologies enable automation, data analysis, and decision-making, enhancing efficiency in industries like healthcare (e.g., diagnostics) and transportation (e.g., autonomous vehicles) [6]. However, the widespread adoption of AI raises critical societal concerns. Automation threatens job security, particularly

for low-skilled workers, potentially exacerbating economic inequality. Privacy and data security are at risk due to AI's reliance on vast datasets, while its use in military applications, such as autonomous weapons, poses ethical and safety dilemmas. The study also examines the concept of ASI, a hypothetical future where AI surpasses human intelligence, potentially leading to uncontrollable outcomes if not managed with stringent safety measures.

AI's capabilities stem from advancements in machine learning (supervised, unsupervised, and reinforcement learning), natural language processing (e.g., tokenization, semantic analysis), and computer vision (e.g., object recognition) [7]. Deep learning, powered by neural networks, enables complex tasks like image classification and autonomous navigation [8]. Optimization algorithms further enhance efficiency, making AI a versatile tool across domains.

AI enhances productivity and quality of life but introduces risks such as job displacement, particularly in routine-task sectors [2]. Privacy concerns arise from data dependency, and ethical issues emerge in contexts like autonomous weapons [8]. The survey of students indicates optimism tempered by fears of unemployment and loss of control, underscoring the need for ethical guidelines and education.

The potential development of ASI—AI surpassing human intellect—poses a unique threat. Scholars like Omohundro warn of autonomous systems driven by self-preservation and resource acquisition, potentially diverging from human intent. This raises the specter of a technological singularity, necessitating preemptive safety research.

AI's trajectory promises innovation but demands vigilance. Balancing its benefits with risks requires regulatory frameworks, ethical standards, and public awareness. Future research should prioritize safety mechanisms to address ASI and ensure AI aligns with societal values.

A survey conducted among students at Zhytomyr Technological Professional College reveals a generally positive attitude toward AI, with 30% utilizing it in education. However, concerns about unemployment, loss of control, and ethical implications persist, highlighting the need for regulatory frameworks and ethical standards. The research suggests that responsible AI development requires transparency, accountability, education, and human-machine collaboration to mitigate risks while maximizing benefits [9].

In conclusion, AI holds immense potential to address global challenges like climate change and healthcare, yet its unchecked growth could amplify social disparities and existential risks. The future of AI depends on proactive governance, ethical oversight, and global cooperation to ensure it

serves humanity's best interests. This study contributes to the ongoing discourse by emphasizing the balance between technological advancement and societal well-being.

REFERENCES

1. Wikipedia. Artificial Intelligence. Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Artificial_intelligence (accessed: 07.02.2024).
2. HP. All about the ENIAC. Available at: <https://www.hp.com/ca-en/shop/offer.aspx?p=computer-history-all-about-the-eniac> (accessed: 07.02.2024).
3. Wikipedia. Turing Test. Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Turing_test (accessed: 07.02.2024).
4. Wikipedia. Artificial Neuron. Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Artificial_neuron (accessed: 12.02.2024).
5. Wikipedia. Artificial General Intelligence. Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Artificial_general_intelligence (accessed: 12.02.2024).
6. ChatGPT Language Model. Available at: <https://chat.openai.com/> (accessed: 25.02.2024).
7. Bard Language Model. Available at: <https://gemini.google.com/> (accessed: 25.02.2024).
8. Deloitte. United States AI Institute Full Report. Available at: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/deloitte-analytics/us-ai-institute-ai-dossier-full-report.pdf> (accessed: 27.02.2024).
9. Castanon, J. 10 Machine Learning Methods. Medium. Available at: <https://towardsdatascience.com/10-machine-learning-methods-that-every-data-scientist-should-know-3cc96e0eeee9> (accessed: 27.02.2024).

ПОСИЛАННЯ НА СТАТТІ

Alina Klymchuk, Olena Zymovets. Development of Spatial Orientation Skills in Senior Preschool Children through Didactic Games. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43294>

Alina Yatsyk, Oleksandr Vozniuk. Formation of Cognitive Interest in Primary School Students through Mobile Technologies. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43201>

Anastasiia Kononko, Olena Kravets. Interactive Methods of Organizing Theatrical Activities in the Senior Group of a Preschool Institution. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43256>

Anastasiia Sylaiava, Olena Kravets. Concept and Features of Artbook Development. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43243>

Anhelina Kulyk, Olena Kravets. Formation of Artistic and Creative Competence in Senior Preschool Children through Representational Activities. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43265>

Bohdana Serhiienko, Olena Zymovets. Organisation of Primary School Pupils' Independent Work Using Electronic Educational Resources. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43290>

Diana Kutishenko, Oleksandr Vozniuk. Development of Emotional Intelligence in Early Childhood through Fairy Tales. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43213>

Dmytro Zhrebetsov, Ivan Kravets. The Impact of Artificial Intelligence on Modern Society: Opportunities, Challenges, and Future Prospects. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43317>

Ilona Shydlovska, Nataliia Bovsunivska. Ukrainian Rock: The Story of Progress. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43195>

Inna Diachenko, Oksana Mykhailova. Preschool Age as a Key Stage in the Formation of Natural and Ecological Competence in Children. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43183>

Inna Litvinets, Olha Humankova. Education of Moral and Legal Behavior in Children of Senior Preschool Age. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43273>

Iryna Levkovets, Olena Kravets. Interactive Methods of Introducing Children to Literature in Preschool Education. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43275>

Iryna Tymoshchuk, Kyrylo Harashchuk. The Use of an Interactive Whiteboard in English Language Classes in New Ukrainian School. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43225>

Kateryna Koroliuk, Olena Zymovets. Formation of Junior Schoolchildren's Critical Thinking in Scientific Literature. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43289>

Kateryna Mykhailyshyna, Iryna Tsyuryak. The Virtual Choir of Eric Whitacre – a Unique Reality. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43198>

Liudmyla Bloshchynska, Oksana Mykhailova. The Development of Practical-Object Activity in Children of Low-Kindergarten Age through Working with Natural Materials. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43215>

Liudmyla Kuchmar, Oksana Mykhailova. The Development of Speech Sound Culture in Children of Low-Kindergarten Age Using Logopedic Exercises. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43218>

Malahat Maharramova. Comparative Analysis of Prefix Usage in Word Formation

in Modern German and English.
<http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43283>

Marta Stasyuk, Olena Reznik. Using Mykola Lysenko's Works in Music Lessons in Primary School. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43249>

Maryna Avtyuhovych, Oksana Mykhailova. Formation of Social and Civic Competence in Children of Upper-Kindergarten Age through Artistic Word. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43248>

Maryna Ruban, Olha Humankova. Ways of Forming Subject-Practical, Technological Competence in Children of Senior Preschool Age. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43266>

Mykola Mushchynskyi, Olena Kravets. Features and Differences between American Comics and Japanese Manga. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43192>

Nataliia Borysenko, Iryna Tsyuryak. The Phenomenon of Ivan Slyota's Musical Heritage. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43199>

Nataliia Ponomarova, Olha Humankova. Formation of Skills Oriented towards Sustainable Development in Senior Preschool Children through Research and Development Activities. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43250>

Oksana Morochenets, Oksana Mykhailova. Formation of Communicative Competence of Primary School Learners with Advanced Study of English. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43212>

Oksana Pantiuk, Kyrylo Harashchuk. The Formation of Junior Pupils' Interdisciplinary Competence in the Process of Cognitive Activity in Foreign Language Lessons. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43223>

Oleh Yanchuk, Olena Kravets. Cup as a Product of Art Design. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43271>

Oleksandra Starushyk, Iryna Tsyuryak. The Contribution of Ukrainian Artists to Contemporary Sacred Music. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43197>

Olena Andriychuk, Oleksandr Vozniuk. Adaptation of Communication Techniques for Working with Students with Special Educational Needs (SEN) in Primary School. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43186>

Olena Melnyk, Olena Zymovets. Developing Creativity in Younger Schoolchildren through Game Activities. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43292>

Olha Domnina, Oksana Mykhailova. Formation of Sensory Perceptions about Sensory Standards in Children of Low-Kindergarten Age through Exploratory Activities. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43214>

Olha Kovbasiuk, Olena Zymovets. Game Activity as a Means of Developing Emotional Intelligence in Primary School Students. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43284>

Olha Yaroshchuk, Kyrylo Harashchuk. Modern Methods of Teaching Grammar in English Lessons. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43247>

Polina Shepetiuk, Kyrylo Harashchuk. The Implementation of Digital Tools and Gamification in Geography Lessons: New Approaches in the Educational Process. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43175>

Roman Soroka, Olena Kravets. Pop-Up Greeting Card as a Means of Preserving and Popularizing Ukrainian Mythological Traditions. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43245>

Solomiia Pavlichenko, Tetiana Shostachuk. History of Tarot Card Design. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43270>

Svitlana Kozlovska, Olena Zymovets. Using Gamification for Teaching and Developing Creativity of Primary School Students. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43295>

Tamila Melnyk, Olha Humankova. Education of Sound Culture of Speech in Children of Lower Kindergarten Age by Means of Didactic Games and Exercises. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43268>

Tetiana Hryban, Anna Chernyshova. Ukrainian Musical Folklore as a Means of Aesthetic Education for Children. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43207>

Tetiana Kunytsya, Oksana Mykhailova. Formation of Cultural and Hygiene Skills in Children of Low-Kindergarten Age. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43220>

Tetiana Melnychenko, Oksana Mykhailova. Development of Monologic Speech in Children of Upper-Kindergarten Age Using the Modeling Method. <http://eprints.zu.edu.ua/43216/1/1.pdf>

Veronika Ivanytska, Oksana Mykhailova. Story-Role-Playing Games as a Method of Teaching Foreign Languages to Preschool Children. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43202>

Veronika Ivanytska, Oleksandr Vozniuk. Formation of Interaction Skills in Role-Playing Games among Middle Preschool-Age Children. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43194>

Viktoriia Khvist, Olha Humankova. The Peculiarities of Forming the Experience of Safe Behavior in Older Preschool Children. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43193>

Viktoriia Korolova, Olena Kravets. Methodological Approaches to the Formation of Artistic and Creative Competence in Preschool Children in Visual Arts Lessons. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43274>

Viktoriia Prokopchuk, Kyrylo Harashchuk. The Formation of Foreign Language Lexical Competence in Primary School Students through Interdisciplinary Connections. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43246>

Viktoriia Sevruck, Olena Zymovets. The Formation of Communicative Competence in the Process of Teaching Foreign Languages in Primary School. THE <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43285>

Viktoriia Stanchyk, Kyrylo Harashchuk. Innovative Technologies for Teaching Primary Schoolchildren in English Language Lessons. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43222>

Yana Kyryliuk, Olena Zymovets. E-Portfolio as a Tool for Developing and Assessing Future Foreign Language Teachers' Digital Skills. <http://eprints.zu.edu.ua/43309/1/1.pdf>

Yuliia Honchar, Oleksandr Vozniuk. Formation of Children's Understanding of Professions in Senior Preschool Age through Play Activities. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43211>

Yuliia Solovei, Marharyta Osadchuk, Iryna Nikitina. Current Approaches and Methods in Early English Language Learning. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43196>

Yurii Shevchuk, Tetiana Kotkova. Economic and Geographical Aspects of Territory Value Formation and Land Assessment in Settlements. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43281>

Атаманчук Світлана, Гуманкова Ольга. Використання інтерактивних технологій в процесі навчання англомовного діалогічного мовлення учнів початкової школи. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43190>

Бабінець Вікторія, Гуманкова Ольга. Використання технології диференційованого навчання в процесі формування англомовної компетентності у читанні учнів початкової школи. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43178>

Барановський Олексій, Супрунчук Юлія. Синхронний та асинхронний режими дистанційного навчання на платформі “Moodle” для вивчення англійської мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43255>

Барчук Людмила, Михайлова Оксана. Використання міжпредметних зв'язків у процесі формування англомовної лексичної компетентності учнів початкової школи. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43208>

Будішевська Віра, Гуманкова Ольга. Використання проблемних завдань в процесі навчання англійської мови дітей дошкільного віку. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43187>

Варшавський Пантелеймон, Супрунчук Юлія. Використання дистанційних платформ навчання для вивчення іноземних мов у вищих військових навчальних закладах. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43254>

Вернигородська Дарина, Михайлова Оксана. Роль пісень і віршів у розвитку фонетичних навичок молодших школярів під час навчання англійської мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43177>

Вітюк Лілія, Михайлова Оксана. Формування соціокультурної компетентності учнів початкової школи в процесі навчання читання на уроках англійської мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43209>

Гавриленко Наталія, Михайлова Оксана. Розвиток критичного мислення учнів початкової школи на уроках англійської мови засобами <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43206>

Герасимчук Аліна, Гуманкова Ольга. Технологія сторітелінгу у навчанні англійської мови дітей дошкільного віку. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43191>

Гошовець Наталія, Гуманкова Ольга. Використання елементів технології диференційованого навчання у процесі формування англомовної лексичної компетентності у дітей дошкільного віку. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43252>

Громко Євгенія, Панчук Людмила, Громко Тетяна. Нон-фікшн у навчанні іноземних мов: твори Себастьяна Унгера як мотиваційний ресурс у формуванні комунікативної компетентності студентів. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43269>

Железнякова Світлана, Лук'ячук Світлана. Ефективність використання засобів наочності на уроках іноземної мови в початковій школі. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43357>

Заньковець Ілона, Гуманкова Ольга. Використання методу повної фізичної реакції як засобу оптимізації формування англомовних аудитивних навичок дошкільників. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43251>

Корзун Вікторія, Гуманкова Ольга. Використання елементів мнемотехніки в процесі навчання англійської мови дітей дошкільного віку. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43189>

Костюшко Олександра, Гуманкова Ольга. Використання елементів проектної технології у навчанні дошкільників англійської мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43188>

Кравчук Анастасія, Зимовець Олена. Підвищення ефективності уроку англійської мови шляхом використання когнітивно-комунікативного підходу. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43288>

Мисько Яна, Михайлова Оксана. Формування лінгвосоціокультурної

компетентності учнів початкової школи в процесі навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43210>

Назарчук Лілія, Михайлова Оксана. Формування ігрової діяльності у процесі навчання англійській мові учнів початкових класів на засадах компетентнісно орієнтованого підходу. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43176>

Пантюк Оксана, Кравець Олена. Особливості навчання та засвоєння іншомовного матеріалу учнями початкової школи на уроках англійської мови за стандартами нової української школи. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43267>

Пастощук Єлизавета, Закрасіна Галина. Особливості перекладу англійських термінів військової сфери на українську мову. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43219>

Пономарьова Наталія, Вознюк Олександр. Багатозначність слів як суттєва риса англійської мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43282>

Рой Ірина, Закрасіна Галина. Особливості сучасного військового англійського сленгу та його інтеграція у мовлення військовослужбовців ЗСУ. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43217>

Рунге Дмитро, Супрунчук Юлія. Переваги та недоліки використання платформи дистанційного навчання “Moodle” для вивчення курсантами іноземної мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43253>

Севрук Вікторія, Кравець Олена. Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи засобами інноваційних технологій на уроках іноземної мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43242>

Сінчук Ірина, Кравець Олена. Використання проєктних технологій на уроках англійської мови в початковій школі. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43179>

Станчик Вікторія, Кравець Олена. Формування моральних якостей у молодших школярів на засадах діяльнісного підходу на уроках англійської мови. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43221>

Тимошук Ірина, Кравець Олена. Використання цифрових технологій для навчання англійської мови у початковій школі. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43226>

Устимович Анастасія, Зимовець Олена. Формування іншомовної лексичної компетентності у дітей дошкільного віку за допомогою ігрових завдань. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43286>

Хмільовська Світлана, Гуманкова Ольга. Предметно-мовне інтегроване навчання як інноваційний підхід до вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43228>

Черніцька Валентина, Кравець Олена. Формування комунікативної компетентності засобами творчих завдань на уроках англійської мови в учнів початкових класів. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/43174>